

Lebăda Neagră

SVEVA CASATI MODIGNANI

*Nemiga Damen
Lango*

De același autor,
la Editura Nemira au apărut:

Roșu coral
Anna cu ochii verzi

SVEVA CASATI MODIGNANI (pseudonimul artistic al lui Bice Cairati) s-a născut la Milano, în casa bunicii sale, pe care a moștenit-o și unde trăiește și în prezent. După o carieră jurnalistică materializată în mai multe cărți-anchetă publicate în anii '70, a debutat în 1981 cu romanul *Anna cu ochii verzi*, devenit în scurt timp bestseller. Succesului de debut i-au urmat alte 17 romane, traduse în peste 20 de țări și vândute în peste 10 milioane de exemplare, multe dintre ele fiind ecranizate. Dramele prezentate în romanele sale, diverse și surprinzătoare, își au sorgintea în realitatea familială, cu ambient, personaje și decoruri „ușor de recunoscut“

Lebăda Neagră

SVEVA CASATI MODIGNANI

Traducere din limba italiană

CLAUDIA DUMITRIU

NEMIRA

Coperta colecției: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CASATI MODIGNANI, SVEVA

Lebăda Neagră / Sveva Casati Modignani ; trad.: Claudia
Dumitriu. - București: Nemira Publishing House, 2009
ISBN 978-606-8134-07-9

I. Dumitriu, Claudia (trad.)

821.131.1-31=135.1

Sveva Casati Modignani

IL CIGNO NERO

© 1992 Sperling & Kupfer Editori S.p.A.

© Nemira, 2010

Redactor: Nicoleta GHEMENT

Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR

Tiparul executat de Graficprint Industries

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-8134-07-9

La prețul de vânzare se adaugă 2% reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează Uniunii Scriitorilor din România.

MULȚUMIRI

Autoarea mulțumește poetului milanez Achille Melazzi și pictorului Marino De Bernardi pentru amabila lor colaborare.

Faptele povestite sunt imaginare. Orice referire la persoane care au existat în realitate sau există este cu totul întâmplătoare.

Suntem niște corăbii care alunecă în noapte și-și vorbesc când se ating. Se vede doar un semnal, se aude doar o voce îndepărtată în întuneric. La fel trecem și noi prin oceanul vieții și ne vorbim. O privire și o voce. Apoi, din nou, întunericul.

HENRY WADSWORTH LONGFELLOW

Singura deosebire dintre viață și o piesă de teatru este că prima nu are intrigă, în ea totul este vag și nesigur, fără sens până se lasă cortina. Iar misterul rămâne mister.

EDWARD GEORGE BULWER-LYTTON

VARA
1985

Avocatul Ovide Décroly, expert în drept internațional și titular al unuia dintre cele mai importante birouri de avocatură din Geneva, cu douăzeci de membri și treizeci de asociați, îl privi drept în ochi pe bărbatul care stătea în fața lui și-l întrebă vorbind rar:

– Domnule Montalto, sunteți într-adevăr conștient de ce vreți să faceți?

Avocatul din Geneva era zvelt și avea o privire severă și pătrunzătoare. Înfățișarea lui impunea respect adversarilor și inspira siguranță clienților.

Décroly îl cunoștea pe Emiliano Montalto din anul 1960, când editorul, pe atunci în vârstă de treizeci de ani, se căsătorise a doua oară cu englezoaica aristocrată Mary June Scott-Davis. Din acel moment, lucrase fără întrerupere atât pentru Emiliano, cât și pentru familia Montalto. Știa toate dedesubturile din marea editură. Aprecia inteligența și cultura rafinată a lui Emiliano, dar îi deplângea indolența, care le îngăduia fratelui și surorilor mai tinere orice fel de încălcări ale datoriei. Emiliano îi lăsa în pace nu din

slăbiciune, ci ca să evite neplăcutele certuri de familie pe care le detesta.

Décroly era ferm convins că, fără sfaturile sale bune, Emiliano ar fi fost de multă vreme eliminat de propriii frați. Nu o dată îl salvase de lăcomia și prostia rudelor. Planul pe care i-l expusese Emiliano l-ar fi dus pe editor la faliment.

Avocatul, de origine belgiană, purta numele bunicii lui psihiatru, întemeietorul unei școli importante de recuperare pentru copiii neadaptați.

De la faimosul său predecesor, citat în toate tratatele de psihiatrie, Ovide moștenise evidente aptitudini de psiholog și o sensibilitate specială, foarte folositoare în exercitarea profesiei sale. În timp ce se uita atent în ochii bărbatului de cincizeci de ani, cu înfățișare viguroasă și tinerească, își dădea seama că prietenul și clientul său era gata să abandoneze lupta.

– Domnule Montalto, sunteți într-adevăr sigur de ce vreți să faceți? repetă avocatul.

Emiliano surâse.

– E a doua oară în viață când sunt cu adevărat sigur de ceva, răspunse editorul foarte calm.

Prima dată se întâmplase în ziua în care o cunoscuse pe Arlette și hotărâse că ea va fi femeia vieții sale până la sfârșit.

Cei doi bărbați stăteau la un birou mare, stil Napoleon al III-lea, din lemn de lămâi, cu intarsii din bronz aurit. Alături, pe unul dintre rafturile

bibliotecii, se afla un bust sever, din marmură, al filozofului Seneca.

Vila Ester, reședința de vară a familiei Montalto, situată la confluența lacurilor Como și Lecco, era sufocată de căldura de iulie. Zăpușeala bătea în ferestrele închise etanș ale vechii clădiri și crea un strat subțire de ceață albicioasă și apăsătoare pe suprafața nemișcată a apei.

Între zidurile solide ale vilei mari, din secolul al XVIII-lea, domnea o răcoare de biserică, cu un parfum vag de tămâie. În atmosfera calmă a biroului în care se auzeau numai cei doi domni vorbind politicos se insinua tensiunea, densă și neliniștitoare, care venea din salonul galben în care familia Montalto, convocată de Emiliano, aștepta să afle motivele întrunirii.

Emiliano avea în față un dosar pe care Ovide i-l citise cu atenție pagină cu pagină. Avocatul încercă să câștige timp, în speranța că editorul va reveni asupra hotărârii.

– Domnule Montalto, dați-mi voie să fiu sincer, a spus avocatul. Sunteți singurul în stare să conducă barca pe furtună spre un port sigur. Iertați-mă dacă insist, sunt sigur că rudele dumneavoastră vor fi fericite dacă le dați cartoful fierbinte. Și dumneavoastră, cu ajutorul nostru, adăugă, referindu-se la biroul lui de avocatură, ați putea salva editura sustrăgând-o forțelor politice care vor dori s-o împartă ca s-o distrugă sau s-o aservească.

Ovide Décroly nu era omul care să roage pe cineva, dar în momentul acela vocea lui avea un ton aproape rugător.

– Cred că am făcut alegerea bună, replică Emiliano scoțând stiloul Dupont din aur din buzunarul interior al vestonului gri, din mătase mată. Îl învârti încetișor ca să-i iasă vârful și începu să-și pună semnătura pe pagini, sub privirea perplexă a avocatului.

Fusese întotdeauna un bărbat frumos, însă de când o întâlnise pe Arlette, la cincizeci de ani, devenise și mai atrăgător. Trupul solid i se subțiasse puțin, mândria aristocratică întipărită pe fața mare și luminoasă se accentuase, surâsul i se făcuse mai blând. Întinerise. Numai cuta verticală care îi brăzda fruntea era mai adâncă.

Gesturile lui Emiliano arătau calm și siguranță. După ce puse ultima semnătură, așeză documentele într-un plic mare, alb, adresat societății Montalto Editore S.p.A., îl închise cu grijă și-l împinse spre avocatul din fața lui.

Décroly deschise servieta de piele neagră, vârî plicul și o închise, făcând să se audă zgomotul ușor al închizătorii cu cifru.

– Domnișoara Arlette Arisi are cunoștință de această operațiune? Întrebă avocatul.

– Va fi informată doar la momentul potrivit, răspunse Emiliano.

– Curând?

– E greu de spus, ar putea fi un moment îndepărtat.

– Cât de îndepărtat? insistă avocatul.

– Peste luni. Poate peste ani. Când va da un semn de viață. Atunci îi veți da tot ajutorul de care va avea nevoie. Până atunci, doresc discreție maximă în privința întregii operațiuni, încheie el, ridicându-se ca să-și ia rămas-bun.

Ovide Décroly își dădu seama că acum era inutil să insiste și strânse mâna pe care i-o întinsese clientul.

– Sper sincer că ați făcut ce era mai bine, comentă pe un ton care trăda îndoială, îndreptându-se spre ușa biroului.

Rămas singur, Emiliano merse spre o ușiță mobilă de tip englezesc. O deschise, luă o sticlă de Four Roses încă sigilată, îi scoase dopul și-și turnă o cantitate zdravănă de whisky într-un pahar mare din cristal. Începu să-l soarbă cu înghițituri mici cu o plăcere pe care nici măcar junghiul care îi provoca dureri într-o parte nu reuși s-o atenueze. Durerea trecu repede, iar el răsufă ușurat, lăsându-și privirea să alunece prin încăperea mare cu pereții acoperiți în întregime de biblioteci solide din lemn. Remarcând bustul lui Seneca, își aminti anii îndepărtați ai copilăriei și ai adolescenței, când, profitând de absența tatălui, petrecea ore lungi și plăcute în singurătate, citind cărți ale unor autori faimoși și lucrări dactilografiate ale unor aspiranți la statutul de scriitor.

Înfrunța astfel interdicția unui părinte sever, care trăise în vremea trăsurilor publice trase de cai, cu roți galbene și roșii, a landourilor maiestuoase,

a cupeurilor elegante tapetate în interior ca niște cutii de bomboane. Emiliano se gândi la fotoliul dublu care se afla în salonul galben și zâmbi. Un mic divan din secolul al XIX-lea, cu două locuri, în formă de S, pe care puteau sta față în față un bărbat și o femeie, gata să vorbească despre dragoste.

Blândețea mamei îndulcea restricțiile impuse de bătrânul Edison. În birou, Emiliano descoperise, într-un loc secret al bibliotecii, o nișă în care taică-său își ținea bijuteriile pe care le dăruia soției și amantelor.

Nu vorbise nimănui despre descoperirea sa, căci n-ar fi știut cum să explice cum a făcut-o. Mai mult, i s-ar fi părut că ridică un vâl de pe comportamentul unui bărbat atât de important care păstra, bine ascunsă, o trăsătură copilăroasă.

Numai la mulți ani de la moartea lui Edison, Emiliano pusese mâna pe comoara ascunsă și o depusese în brațele goale ale lui Arlette, care, simțind răceala pietrelor și a aurului, răsese ca un copil pe care-l gădili, cu un sentiment combinat de neplăcere și plăcere.

Cineva ciocăni la ușă și-l trezi din reveriile lui. În câteva clipe, apăru în prag un bărbat care semăna ca două picături de apă cu taică-său când era tânăr, cu aceeași expresie energică pe chip, cu o înfățișare impunătoare.

Emiliano îi surâse cu afecțiune, cum făcea întotdeauna când se afla în prezența lui Fabrizio, fratele său adoptiv. Fabrizio fusese înfiat de Edison și de Ester Montalto când avea opt ani. De atunci trăise

în familie. Acum era un bărbat de vreo cincizeci de ani, înțelept, de încredere, liniștit. Era directorul comercial al sectorului de cărți.

Ținea în mână forța care venea din vânzări și pe care o stăpânea cu pricepere. Cunoștea perfect tehnica distribuției și avea un talent înnăscut, un fel de al șaselea simț, care-i permitea să prevadă succesul sau eșecul unei cărți. Știa când să forțeze un tiraj, în ciuda comenzilor puține, și când să-l rețină, în pofida entuziasmului librarilor. Fabrizio Tusini Montalto era un element prețios în funcționarea firmei.

Emiliano și Fabrizio lucrau împreună de treizeci de ani, cot la cot. Emiliano, director editorial, se ocupa de comunicarea cu autorii, descoperea noi talente, alegea ce era mai bun în producția străină și uneori se izbea de încăpățânarea lui Fabrizio, care-și impunea instinctul său comercial în fața culturii lui Emiliano. Erau un cuplu de învingători.

– Femeile freamătă, îl avertiză Fabrizio, făcând aluzie la Lola și la Wally, surorile mai mici ale lui Emiliano, la Ippolita, prima lui soție, la Ester, maică-sa, și la Mary June, a doua soție, care erau răbdătoare și tolerante.

– Și bărbații? glumi Emiliano.

– Fac pe indiferenții, răspunse Fabrizio, deși nu le reușește prea bine. Nu știu să se prefacă.

Bărbații erau Corrado Kaiserlian, al doilea soț al lui Wally, Fernando Prinetti, soțul Lolei, și cei patru copii ai lor, dintre care trei încă minori. În sfârșit,

mai era și Franco Vassalli, străinul, finanțistul în plină ascensiune care de doi ani deținea cincisprezece la sută din acțiunile Editurii Montalto, și dorea arzător să-și pună în cămară și alte felii din acel tort mult râvnit.

– Și tu? întrebă Emiliano cu un surâs de simpatie, punând pe birou paharul acum gol.

Fabrizio ridică din umeri.

– Eu nu sunt decât un subaltern, un executant. Nu am putere de decizie. Știu să aștept. În cuvintele lui Fabrizio nu se simțea nici un pic de ironie.

Emiliano dădu din cap. Lucrurile stăteau exact așa, chiar dacă Fabrizio, ca și ceilalți, era proprietarul legitim al unei cote-părți, deloc modestă, din Montefin, banca familiei. Încrederea lui Emiliano era atât de mare, încât își lăsa întotdeauna fratele să hotărască în locul lui.

– Să mergem să ne liniștim rudele dezinteresate, glumi Emiliano, punându-i afectuos o mână pe umăr și ieșind împreună cu el din bibliotecă.

Salonul galben, numit așa din pricina tapetului din mătase, era locul preferat pentru reuniunile de familie, care nu erau întotdeauna pașnice.

Emiliano își amintea de certurile dintre taică-său și mătușa Polissena, sora lui Edison, care se sfârșeau cu lacrimi. De înfruntările pline de mânie între taică-său și Wally, când ea era o fetiță. Ca să nu mai vorbim despre certurile aprige dintre cele două surori, Wally și Lola, și de intervențiile veninoase ale lui Gianni, al treilea născut, care fusese îndepărtat de o bucată de

vreme de către surori, printr-un atac șiret, care-l luase prin surprindere și de care nu erau străini soții lor.

Emiliano își amintea și momentele fericite din vremea în care era doar un băiețel, iar taică-său îl chema să bea o cafea cu oaspeți iluștri, scriitori de mare importanță și exponenți ai culturii internaționale. În salonul acela respirase inteligență, creativitate și prietenie, dar și ură și rivalitate de neînălțurat.

Ușile salonului galben erau larg deschise și Emiliano intui încă de pe coridor o tăcere plină de așteptare. Își făcu apariția etalându-și calmul obișnuit și se pregăti să înfrunte reuniunea de familie. Îi cercetă cu privirea pe cei convocați. Maică-sa, ajunsă acum la optzeci și trei de ani, așezată într-un fotoliu rigid, cu spătarul înalt ca al unui tron, a fost singura care îi surâse. Ceilalți aveau priviri neliniștite și neîncrezătoare.

Emiliano nu salută pe nimeni, se duse direct la maică-sa și o sărută pe obrazul obosit, apoi luă loc într-un fotoliu de lângă căminul din piatră cenușie, adusă din Toscana. În aer se simțeau parfumurile florilor din vase și cele ale doamnelor. Cineva fuma. Wally și Lola, cu un gest tipic pentru momentele de nervozitate, își învârteau colierele. Băieții își rodeau unghiile. Franco Vassalli era nemișcat ca un motan siamez care așteaptă un șoricel la cotitură. Toți aveau chipurile bronzate. Doar Ippolita Crivelli, prima soție a lui Emiliano, ajunsă acum la șaiszeci de ani, avea o paloare ca de secolul al XIX-lea. Când se căsătorise cu Emiliano, el abia ieșise din adolescență,

iar ea era deja femeie, frumoasă, bogată, fără prejudecăți și ușor confuză. Acum, în schimb, avea aerul resemnat al unei doamne în vârstă care suferea din cauza unei moralități impuse de o combinație hormonală obosită și privea tulburările tinereții ca pe niște păcate. Își dedica viața operelor caritabile și unor întâlniri liniștite. Trăia la Lugano, cu un fiu născut din a doua căsătorie, colecționa opere ale artiștilor moderni care expuneau la muzeul Crivelli, într-un vechi palat din Bergamo, care fusese reședința familiei sale, neam de proprietari de fabrici de bumbac, care făcuseră avere de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

– Vă datorez scuze, începu Emiliano pe un ton care părea că neagă preambulul. Suntem în 6 iulie și v-am stricat sfârșitul de săptămână. Numai pentru mama nu-mi imput nimic. Ea locuiește aici și nu pleacă nicăieri în weekend, nu-i așa? adăugă el privind-și mama cu o privire plină de subînțeles.

Ea îi dăruie un surâs admirativ. Nimeni nu făcuse vreun comentariu.

– Pe de altă parte, era singurul mod de a convoca o adunare extraordinară a acționarilor fără să stârnesc curiozitatea presei. Ca să nu mai vorbim despre prietenii și dușmanii care stau la pândă. Am acționat întotdeauna cu cea mai mare discreție. Nu am fost niciodată subiect de bârfă. Chiar și astăzi, când navigăm pe cea mai agitată dintre mări, am reușit să

nu știrbim imaginea publică a familiei. Să încercăm s-o ținem tot așa, îi avertiză.

– Aici suntem cu toții de acord, interveni Wally privindu-i pe ceilalți. Sau cel puțin, așa cred, mai adăugă după o foarte scurtă pauză. La bine și la rău, cea de-a doua fiică a familiei Montalto moștenise personalitatea tatălui. Era inteligentă, hotărâtă, avea simț practic. În tinerețe, temperamentul înfocat compensase lipsa de frumusețe. Chiar dacă acuzațiile de desfrâu fuseseră numeroase. Acum, la cincizeci și trei de ani, nu se străduise prea mult să-și țină în frâu firea exuberantă și spera din tot sufletul ca Edison Junior, fiul ei cel mai mare, să aibă un rol important atât în editură, cât și în familie.

– În privința întreprinderii, continuă Wally, sunt unii care stau mai rău decât noi. Sunt vremuri grele.

– Dar sunt și unii care stau mai bine, i-o tăie scurt Emiliano, în ciuda crizei.

– Mai sunt și cei care au înțeles cât de important e să fii loial, replică Wally, făcând aluzie la crâncenele dușmăanii din familie, care aveau consecințe și asupra activității întreprinderii.

– Nu suntem aici ca să discutăm ce ați făcut, interveni brutal Emiliano, privindu-i în ochi pe cei doi cumnați, Corrado Kaiserlian și Fernando Prinetti. Se căsătoriseră cu cele două surori din interes. Dând dovadă de o stângăcie plină de cruzime, încercaseră să-i înfigă lui Emiliano un cuțit în spate, dar reușiseră doar să aducă prejudicii întreprinderii.

– Am investit în rețeaua de distribuție, se apără Corrado cu un aer vinovat. Era președintele editurii și lui i se datora actuala criză.

– Și am pierdut numai patru sute de miliarde, rosti cu asprime Emiliano. Totuși, îl avem aici pe Franco Vassalli, care e o autoritate în domeniu. În schimbul unor cote-părți suplimentare e gata să amelioreze situația.

– Ce simplu pare totul, îl ironiză Lola.

– Și presiunile politice? Întrebă Corrado.

Emiliano făcu un efort ca să se controleze.

– Politicienii vor intra cu siguranță în joc, zise, și vor încerca să-și impună legea. Dacă vom fi însă cumiți și ne vom purta așa cum se așteaptă ei, ne vor lăsa măcar iluzia că vom rămâne tot noi patroni. Vom putea să angajăm câte un curier și câteva secrete fără să-i întrebăm. Fiecare acțiune își are prețul ei. Sau, cum spun medicii, riscuri și beneficii. Noi, de pildă, am putea în cele din urmă să îmbunătățim situația economică. Dar nu se știe. Jocurile astea, ca toate jocurile, se contabilizează la sfârșit.

Lola se înfurie. Era cea mai tânără dintre copiii lui Ester și Edison. Nu-și arăta încă cei patruzeci și cinci de ani, era o femeie frumoasă, mândră, arogantă, iar limba ei ascuțită, susținută de o inteligență vie, putea să ruineze din numai două vorbe și cea mai solidă reputație.

– Poate fi un joc fără sfârșit, descoperirea mișcării perpetue. O întâmplare după alta. E un joc de-a masacrul, îi spuse mânioasă fratelui ei.

– Un jucător împătimit nu poate decât să piardă, răspunse pe un ton sec Emiliano. Dar, repet, nu din acest motiv v-am convocat.

Se lăsă o tăcere de plumb.

– Am luat o hotărâre importantă, îi anunță el.

Toți ochii erau ațintiți asupra lui și urechile erau ciulite ca să nu piardă nici un cuvânt.

– Am luat o hotărâre, repetă, pe care nu eram obligat să v-o comunic. O fac însă pentru că așa mi se pare corect și pentru că nu vreau să fiți puși în fața faptului împlinit.

Pe fețele atente ale celor prezenți se citea tensiunea.

În barca aceea care lua apă din toate părțile, fiecare dintre ei ar fi vrut să apuce cârma, însă nimeni nu avea energia, forța și priceperea s-o facă.

– Dacă ai decis să ne dai la o parte și să rămâi singur pe puntea de comandă, eu îți las mână liberă, interveni Fernando Prinetti, fără să mai aștepte explicația lui Emiliano.

Acesta surâse, însă surâsul îi pieri imediat din pricina unui junghi dureros, neașteptat și pătrunzător, care-l lăsă câteva clipe fără suflare.

Ovide Décroly avea dreptate. Probabil că Fernando se făcuse interpretul dorinței tuturor. Emiliano însă alesese un alt drum.

– N-am să urc pe puntea de comandă încercând să duc această rablă spre un port sigur. Eu nu iau nimic. Eu las, anunță.

– Oare am înțeles bine? întrebă uluit Fabrizio. Hotărârea lui Emiliano îl implica mai ales pe el. O considera o trădare. Emiliano nu putea să dezerteze și să-l lase singur într-un moment atât de important.

– Ai înțeles foarte bine, răspunse Emiliano. De curând, am pus la loc sigur partea mea de douăzeci la sută într-o societate care va fi condusă de o singură persoană. La acești douăzeci la sută ai mei adaug partea de unsprezece la sută a mamei și pe cea de paisprezece la sută a Ippolitei. Această persoană de încredere are în mână patruzeci și cinci la sută din Editura Montalto și din banca noastră – Montefin. E inutil să vă spun că omul cu pricina va administra acțiunile așa cum va considera de cuviință. Am încercat, de fapt, să salvez ceea ce mai poate fi salvat.

Franco Vassalli sări în picioare din fotoliul său.

– Nu poți să faci asta! îl atacă.

Ester Montalto, care până atunci ascultase dialogul cu o plăcere bine ascunsă, și-a făcut auzită vocea caldă și armonioasă pe care bătrânețea nu lăsase urme.

– Ba sigur că poate, tinere prieten, interveni satisfăcută. Emiliano poate să acționeze astfel pe baza unui vechi statut al familiei, care nu prevede niciun drept de preempțiune. E un lucru pe care ar fi trebuit să-l știi. Și fiecare dintre voi ar trebui să-l știe.

Cu un gest delicat al mâinii, Ester își aranjă o buclă rebelă, care-i căzuse pe frunte.

– Oricum membru al familiei, continuă ea, poate să-și vândă cota-parte fără s-o ofere rudelor. Așa a făcut fiul meu Gianni, care, plecând, și-a vândut acțiunile celui mai aprig concurent al nostru, editorul Rovesti. Conform acestui statut, noi ți-am cedat ție cincisprezece la sută din acțiuni ca să le putem răscumpăra pe ale lui. Altfel nu ai fi fost aici, băiete.

Finanțistul o privi cu ură.

– Dar eu am cerut ca blestematul ăla de statut să fie modificat, se aprinse el.

Interveni Emiliano.

– Nedând curs propunerii tale, ne-am urmărit interesul așa cum și tu, când ai cumpărat, ți l-ai urmărit pe al tău, a răspuns Emiliano calm. Și trebuie să recunoști că nu te-ai împotrivit prea mult. Acea cotă-parte de cincisprezece la sută îți făcea atâta poftă, că nu ai mai insistat. Important era să pui un picior în casa de bani a Editurii Montalto. Nu văd de ce trebuie să te neliniștești atât. În definitiv, nimic nu se va schimba. Finanțistul meu nu va interveni în deciziile voastre.

– Vreau numele acestei societăți, tună Vassalli.

– N-o să-l știi niciodată, garantă Emiliano coborând vocea. Nu o s-o știți niciodată, generalizează, implicându-i și pe ceilalți. Să nu vă faceți iluzii că o să-l aflați de la maică-mea sau de la Ippolita. Nici ele nu-i cunosc numele. Mi-au dat delegația pe încredere.

Emiliano era conștient că meciul se încheiase în favoarea lui, însă asta nu prea îl bucurase. Remarcă cu o detașare senină capitularea lui Vassalli, conșter-narea cumnaților, mânia reținută a surorilor.

Se ridică, se apropie de maică-sa și-i șopti:

– Te iubesc.

O sărută pe frunte. Ester strânse mâna fiului între mâinile ei și surâse.

Apoi Emiliano i se adresa Ippolitei, punându-i mâna pe un umăr:

– Încă o dată, îți mulțumesc, și îi surâse.

Îi ignoră pe Mary June și pe toți ceilalți. Ieși din salon fără să mai adauge vreun cuvânt.

Fabrizio îl urmă ca să-l însoțească până în fața vilei, unde porfiritul pavajului radia căldura unui crepuscul torid.

– Unde te duci? îl întrebă după o lungă tăcere. Avea aerul unui cățel abandonat.

– Să mă odihnesc, răspunse Emiliano apropiindu-se de automobilul Porsche, parcat la umbra aleii. Avea o mare afecțiune și tandrețe pentru Fabrizio, însă ceea ce dorea cel mai mult în acel moment era să țină la o distanță mai mare chipurile lacome și speriate ale rudelor sale, gândurile și reacțiile lor.

– Cu cine o să țin legătura acum? întrebă Fabrizio.

– Întreabă-te mai degrabă cine va trebui să țină legătura cu tine, replică Emiliano, invitându-l să aibă mai multă încredere în sine.

Fabrizio îl îmbrățișă emoționat.

– Preferam să lucrez cu tine.

– Ai un cap și două picioare. Poți să mergi singur. Îl privi cu prietenie. Am parcurs împreună o bună bucată din drum. Eu am ajuns la capăt, Fabrizio.

– Înțeleg, răspunse acesta, care nu știa cum să-și explice hotărârea fratelui său vitreg. Eu voi rămâne întotdeauna aici.

Emiliano urcă în mașină și plecă în direcția autostrăzii. Era deja întuneric când opri automobilul în fața impunătorului Grand Hotel din Rimini.

Recepționarul îl primi cu un surâs larg, deși era surprins de absența lui Arlette. Era prima dată când Emiliano Montalto venea singur la Grand Hotel. Luă cheia pe care i-o întindea.

– Trimite-mi o sticlă de Four Roses, îi ceru editorul, îndreptându-se spre ascensor.

Intră în salonul celui mai frumos apartament al hotelului. Pe masa rotundă de lângă fereastră se aflau un vas de cristal cu flori de amarilis, dalii și bujori, un coș mare cu fructe și o cupă din argint, plină cu bomboane de ciocolată.

Emiliano intră apoi într-unul din cele două dormitoare ale apartamentului, cel al lui Arlette. Era o încăpere foarte primitoare. Patul cu baldachin din tul alb, pernele din dantelă de Saint Gall, cuvertura din bumbac imaculat. Pe ea, niște mâini atente pusese o cămașă de noapte din mătase albă. Arlette nu o va îmbrăca în seara aceasta. Și totuși, delicata

ei prezență se simțea în aer și în lucruri. În cameră plutea parfumul ei.

Pe noptieră erau niște fleacuri mici din argint, o fotografie color cu ei doi coborând dintr-un avion.

Romanul pe care îl citea Arlette avea colțul unei pagini îndoit, în loc de semn de carte. Emiliano, care nutrea un profund respect față de cărți, detesta o asemenea metodă barbară și necivilizată, dar de data asta surâse la vederea obiceiului regretabil al lui Arlette.

Își scoase acul de la cravată și-l puse pe noptieră, lângă fotografie. Își dădu jos ceasul de la mână și-l așeză lângă ac. Apoi ieși din cameră, trecu iar prin salon și se îndreptă spre dormitorul său.

Emiliano și Arlette obținuseră de la conducerea hotelului permisiunea să mobileze apartamentul după gustul lor. Tapetul dintr-un în strălucitor, de un albastru-pal, minunate covoare kilim înflorate, multe cărți și tablouri – un peisaj al lui Telemaco Signorini și două racursiuri venețiene ale lui De Pisis ieșeau în evidență. Piese de argintărie englezească erau așezate în locurile potrivite. Apartamentul 104 al hotelului din Rimini era refugiul lor liniștit, pe care conducerea îl rezerva lui Emiliano Montalto pe tot parcursul anului.

Emiliano se învioră sub duș și când reveni în salon, îmbrăcat în halatul alb, găsi pe măsuță sticla de Four Roses, frapiera și un pahar.

Își turnă un bourbon. Se așeză pe divan și luă o înghițitură zdravănă. După câteva clipe, un junghi

violent îl făcu să tresară. O sudoare rece îi acoperi fruntea și rămase paralizat de durere. Răul trecu imediat, lăsându-i o amorțire surdă. Ridică receptorul și formă un număr din Barcelona pe care-l aflase cu o zi în urmă.

– Hotel Princesa Sofia, răspunse vocea centralistei.

– Cu domnișoara Arlette Arisi, ceru Emiliano.

Așteptă câteva clipe care i se părură o veșnicie.

Apoi vocea centralistei se auzi din nou.

– Domnișoara nu e în hotel. Doriți să lăsați un mesaj?

– Da. Spuneți-i că o iubesc. Și puse receptorul la loc.

Surâse fără convingere. Unde putea să fie Arlette la ora asta? Dar ce importanță poate să aibă, se gândi, îndreptându-se spre garderobă.

După zece minute, îmbrăcat elegant, coborî la parter. Străbătu saloane mai mari sau mai mici, cu tavane înalte din stuc și pereții împodobiți cu tapiserii prețioase.

Dincolo de glasvanduri remarcă un grup de clienți englezi care vorbeau pe terasă cu însuflețire, bând și chicotind. Ajunse la intrarea în bar. Pe micile divane și fotolii în stilul secolului al XIX-lea nu era nimeni.

Gianni Luda, pianistul, îl recunoscuse și atacă imediat acordurile unei vechi cântonete napolitane, un motiv plin de nostalgie, care le plăcea foarte mult lui Arlette și Emiliano – *Chiove*.

– Iisuse, ce mai ploaie! îi spuse Emiliano pianistului care-i zâmbea.

– Bună seara, domnule Montalto, îl salută Domenico din spatele tejghelei barului american.

Emiliano răspunse la salut cu un semn din mână și se așează pe fotoliul din colț.

Barmanul se apropie de el.

– Vă servesc acum sau o așteptați pe doamna? întrebă aplecându-se.

Emiliano îl privi lung înainte să-i răspundă încet:

– Ea nu vine în seara asta.

Domenico observă ceva neobișnuit în propoziția cu pricina. Era prima dată când Emiliano Montalto venea singur la Grand Hotel. Barmanul, cu stăpânirea de sine a unui psihanalist, se întoarse și dispăru în spate. Se întoarse repede cu o sticlă de Cristal, o vâri într-o găleată plină cu cilindri de gheață și o învârti cu delicatețe. Acoperi sticla cu un șervet alb, apoi puse pe o tavă un pahar și frapiera și îi turnă șampanie lui Emiliano.

– ...tu singură cânti și mori, cânta Gianni Luda.

– Bea cu mine în seara asta, îl rugă pe Domenico, și dă-i de băut și maestrului.

– Vă mulțumesc, domnule Montalto, răspunse barmanul, un tânăr elegant, înalt, zvelt, cu păr blond și ochi albaștri.

– Nu-mi place singurătatea, rosti Emiliano, ridicând paharul. Să beau singur mă deprimă.

Domenico se îndepărtă și în câteva clipe se întoarse cu paharele. Turnă șampanie pentru el și pentru pianist.

– Să bem pentru viață, spuse Emiliano. Chiar dacă, uneori, e o mare amăgire. Sau, dacă preferi, o înșelătorie. Sensibilitatea mea bolnăvicioasă e o înșelătorie. Blândețea lui Arlette este o înșelătorie.

Domenico era obișnuit cu mărturisirile clienților, mai ales când beau mult. Însă Emiliano Montalto nu-i făcuse niciodată vreo confesiune și era un om sobru.

Barmanul îl asculta fără să înțeleagă.

– Când eram copil, cineva mi-a povestit că, într-o țară îndepărtată există o rasă nobilă de cai care, dacă sunt stimulați dincolo de limite ca să se obțină rezultate imposibile de la ei, își sfâșie cu dinții o venă, preferând o moarte rapidă și demnă unei agonii umilitoare și dureroase. Această legendă este paradigma vieții când nu există nicio scăpare.

Emiliano bea pahar după pahar.

– Încă o sticlă, Domenico, îi ceru tânărului.

Barmanul se bucură că poate ieși pentru câteva clipe din acea situație neliniștitoare. Luă o altă sticlă de Cristal și-l privi din spate pe Emiliano chiar în momentul în care omul scoase din buzunar un revolver, îl duse la tâmplă și trase. O lovitură seacă, nu foarte puternică. Emiliano înclină capul ca un om istovit, surprins în somn.

Când se apropie de el, Domenico nu putu face altceva decât să-i închidă ochii.

ARLETTE
1990

Trecuseră cinci ani de la moartea lui Emiliano și de la ultima sa ședere la Grand Hotel din Rimini.

Când l-am întâlnit, în 1980, era un băiat superb, de cincizeci de ani, iar eu o fată frumoasă de treizeci de ani. Eram trimis special al revistei *Orizzonti*, săptămânalul cel mai de seamă al Editurii Montalto. Și fusesem concediată cu foarte puțină vreme în urmă.

Îl cunoșteam pe Emiliano din vedere, la fel ca toți cei care lucrau pentru Montalto. Când mă întâlneam cu el pe coridor, schițam un salut, la care el nu răspundea niciodată. Avea faimă de mare iubăreț. Era un exemplar masculin din acelea care, dacă e să credem toate câte se vorbeau, știau să dăruiască plăcere fără să iște gelozii sau așteptări de legături durabile. Mie personal nu-mi stârnea cine știe ce emoție. Nu știu să spun dacă eram în defensivă, ca vulpea care n-ajunge la struguri, sau dacă atitudinea mea era generată de snobism.

Cu toate acestea, când l-am văzut la biroul sobru, din lemn de nuc închis la culoare, a reușit să-mi

producă un mic fior, deși eram de-a dreptul înfuriată din cauză că fusesem umilită atunci când mă concediaseră, la cererea familiei Montalto, al cărei prim născut era Emiliano.

Îi cerusem o întrevvedere și m-a primit în biroul lui de la ultimul etaj al clădirii din via Meravigli.

Avea o expresie blândă și hotărâtă, era blond ca un suedez și avea ochi mari și albaștri. Porecla lui, Lebăda Neagră, putea să pară ironică, căci făcea deosebirea dintre el și Lebedele Albe ale familiei Montalto, care, într-un fel sau altul, i se împotriveau. În schimb, definiția aceea i se potrivea perfect deoarece sublinia caracterul excepțional al personajului.

– Arlette Arisi! mă întâmpină el, surâzându-mi, vorbind cu o voce clară, tărăgănată și nuanțată. Nume încântător, care evocă vechile splendori ale spectacolului parizian. Frumoasă, fermecătoare și curajoasă! mă flată cu surâsul cel mai luminos. Îmi dau foarte bine seama că vă simțiți ofensată. Fără îndoială, vi s-a făcut o nedreptate, atacă el imediat problema, sărind peste orice introducere.

Am respirat ușurată. Cu sprijinul lui, voi avea câștig de cauză.

– Însă nu pot să fac nimic pentru dumneavoastră, schimbă el discursul, lăsându-mă fără glas. Sunt ferm convins că știrile publicate de dumneavoastră spun adevărul. Cunosc persoana despre care vorbiți în articol și pot spune că a ajuns la un nivel de abjecție

mult mai alarmant, mult mai jos decât furturile pe care le-ați denunțat.

– Și atunci? Întrebai înmărmurită, cu naivitatea unei școlărițe.

– Atunci, învinge cel care are cuțitul în mână. Și dumneavoastră nu-l aveți.

Dezamăgirea și mânia au fost mai puternice și, rostind cuvintele răspicat, am zis:

– Domnule Montalto, dumneavoastră cum v-ați defini?

Bărbatul nu se tulbură, se aplecă puțin în față și-și ciocăni fruntea cu arătătorul mâinii drepte.

– Vedeți punctul mic pe care-l formează ridurile? Neavând încotro, mă uitai.

– E un semn de la Dumnezeu, adăugă, cum e al treilea ochi al tibetanilor, și îi caracterizează pe toți membrii familiei mele. Cu diferența că, în cazul nostru, nu este vorba despre un semn al unei rase superioare. Emiliano continua să zâmbească plin de amabilitate.

Rămăsei nedumerită și o roșeață neașteptată îmi aprinse obraji. Mânia, supărarea și uimirea mă făcură și mai neputincioasă.

Izbutii doar să bâigui:

– Ce mă sfătuiți?

Omul se mișcă ușor în fotoliul rotativ, îmbrăcat în piele neagră, și adoptă un ton aproape patern.

– Să vă luați un avocat bun pentru a obține maximum din lichidare. În fond, aveți dreptate. Așadar? Întrebă deschizând brațele.

– Cattolica e un avocat bun? am întrebat mecanic.

– Dragă Arlette, am spus un avocat bun, nu un avocat faimos, care este avocatul și prietenul familiei Montalto. Ai sfârși ca Renzo când a pronunțat numele lui Don Rodrigo în fața diabolicului Azzecgarbugli. Nu. Va tranșa chestiunea cu o frază frumoasă sau cu un sfat.

Emiliano se ridică, arătându-mi statura lui impresionantă, și se apropie ca să-mi sărute mâna. Deodată mă încercă o tulburare ciudată.

Era o zi minunată de sfârșit de septembrie și soarele care năvălea în birou lumina, pe peretele opus, un Utrillo delicat.

– Vă mirați, întrebă, de ce se mai petrec asemenea lucruri? Atâta inocență vă face cinste. Sunteți atât de tânără, roști cu o nuanță de regret. Ingenuitatea vi se potrivește. Ați dori ca lumea să se îngrozească de atâta nedreptate. Nu este așa. Suntem în 1980, la douăzeci de ani de anul 2000. Afghanistanul e în flăcări, Irakul se războiește cu Iranul, la gara din Bologna s-a petrecut un oribil măcel, iar noi ne rezumăm la a comenta fără să reacționăm.

– Nu cred că sunt atât de naivă încât să merit să-mi înșirați asemenea banalități, am replicat.

Surâsul lui se transformă într-un râs sincer.

– Aveți darul de a mă surprinde, afirmă amuzat. Să spunem că sunteți o victimă neplanificată a motivelor care țin de întreprindere, dar și de familia Montalto. Puteți să vă liniștiți, sunteți într-o companie bună și numeroasă. Colegi de-ai dumneavoastră de cea mai bună calitate au fost sacrificați în favoarea unei false prietenii numai pentru a demonstra cuiva puterea noastră.

Știam că familia Montalto era total lipsită de scrupule atunci când slujea logica puterii, dar sperasem ca Emiliano să fie altfel, o prezență omenească într-o haită de lupi. Întru câtva, trebuia să fie adevărat. Se spunea, într-adevăr, că era privit cu suspiciune de mulți din conducere, de fratele mai mic, de cele două surori și de cumnați.

Înainte să plece, îmi luă amândouă mâinile cu afecțiune. Când mă atinse, m-am emoționat.

– Mă duc să mănânc, spuse privindu-mă cu ochii săi albaștri, pe care un reflex al soarelui îi făcea violeți. Vreți să mă însoțiți? Îmi propunea să intru în grupul cuceririlor lui. Aveam atunci treizeci de ani. Focul sacru al profesiei nu mă contaminase niciodată pe de-a-ntregul. Scriam pentru că era singurul lucru pe care știam să-l fac. Ca să trăiesc.

În brațele lui Emiliano am cunoscut pasiunea și blândețea unei iubiri neașteptate. Și el se îndrăgosti de mine. Am luptat împotriva mamei mele și a familiei lui.

Cea care ni s-a împotrivit cu toate puterile a fost tocmai Lola, sora cea mică a lui Emiliano, din vina căreia fusesem concediată. Ea, și nu June, soția englezoaică a lui Emiliano, ne-a făcut viața grea.

După moartea Lebedei Negre, ca o răzbunare a destinului, familia Montalto a fost luată de vijelie. Astăzi e un pachiderm muribund, atacat de șacali și de păsări de pradă.

Nu sunt răzbunătoare și n-aș putea să spun că m-au bucurat supărările Lolei și ale rudelor sale. Pur și simplu am alungat din memorie numele și poveștile lor. Ani în șir am continuat să cred că Emiliano nu murise. Că plecase într-o lungă călătorie și trebuia să se întoarcă în orice clipă. În definitiv, nu-l văzusem mort.

Am aflat despre tragedie în cel mai banal, dar și cel mai dureros mod cu putință, când eram în Spania, într-o dimineață luminoasă de iulie. Luam micul dejun la hotelul Princesa Sofia din Barcelona. Răsfoind distrată un ziar, am văzut fotografia și titlul, *Tragica dispariție a editorului italian Emiliano Montalto*. Nimeni din familie nu s-a obosit să mă anunțe.

Îmi amintesc că am vărsat ceaiul fierbinte pe halat. Prima mea reacție a fost o mânia fără margini. Povestea noastră nu se putea sfârși așa.

Am aruncat ceainicul în oglinda dulapului și în cioburile sparte am văzut sfărâmându-se visurile mele. Furia se transformă într-o durere adâncă, ascuțită. Îi dădusem lui Emiliano întreaga mea viață, viitorul meu, și el mă trădase. Copilul nostru creștea în mine

și, când se va naște, probabil că va avea pe frunte un mic semn, același ca al tatălui său.

Trecuseră luni, anotimpuri, ani.

Continuam să trăiesc și să scriu. Fără entuziasm. Era singurul lucru pe care știam să-l fac și care-mi permitea să exist. După moartea lui Emiliano, îmi dădeau lucrările cele mai grele. Citeam articolele și eventual le refăceam pe cele pe care colaboratori foarte bine plătiți nu le scriseseră prea bine. Aveam patruzeci de ani și revenisem la însărcinările începuturilor mele îndepărtate. Îmi priveam cu o mare indiferență colegile tinere, pline de încântare și de zel sacru, trecând prin fața mea fără măcar să-mi dea un semn. Chiar eu mă dădeam la o parte, ca să le fac loc.

Scriam și materiale ca trimis special, care îmi erau date ca premii pentru devotamentul meu resemnat. În realitate, mă ocupam mereu de știrile cele mai puțin râvnite, pe care colegii mei șmecheri căutau să le evite.

De data aceea, m-au trimis la Rimini la un congres medical despre mecanismele moleculare care stau la baza degenerării hipertrofiei cardiace primare și secundare în hipertensiune și în valvulopatie. Trebuia să descriu „determinantele genetice care codifică producerea și înmulțirea proteinelor contractile ale fibrocelulei miocardice“. Ușor, nu?

Trebuia, de fapt, să traduc într-un limbaj ușor de înțeles ceea ce specialiștii vor spune și vor scrie în comunicările lor. Treaba cerea umilință, răbdare, zel, profesionalism și, firește, nicio glorie.

Se împliniseră cinci ani de când nu mă mai întor-
sesem în locurile unde fuseseam fericită cu Emiliano.
Aș fi putut să găesc o scuză ca să evit pelerinajul,
însă am lăsat totul la mâna destinului în fața căruia
eram tot mai resemnată.

Luminosul soare de mai se făcuse mai cald și aerul,
încă răcoros, mirosea a mare când îmi parcai mașina
pe peronul miticului Grand Hotel. Fiind mai mult
decât un hotel în stil *belle époque*, acum făcea parte
din istorie, după ce fusese consacrat de fantezia lui
Fellini în filmele sale cele mai cunoscute. Pe terasa
de la etajul întâi, steagurile Europei se unduiau încet.

Eleganța intactă a fațadei mă aduse înapoi în timp.
Ca și cum anii n-ar fi trecut, ca și cum fata mea nu
exista, ca și cum Emiliano mă aștepta în apartamen-
tul de la etajul întâi, cu ferestre care dădeau spre
grădina unde țâșnea apa dintr-o fântână din piatră.

Intrai pe mica alee care ducea la scara din față.
Datorită bordurilor de plante rustice înflorite, dimi-
neața luminoasă era și mai frumoasă, și mai parfumată.
Auzii vocea calmă și vibrantă a lui Emiliano, care
înșira numele florilor: „Caliciile mici și trandafirii,
amestecate cu trifoii, sunt exemplare de *Oxalis*... În
schimb, cascada albă și violetă este *Arabis Caucasica*...”

– Dar dumneavoastră sunteți doamna Arlette
Arisi, spuse omul cu o voce plină de uimire și emoție.
Mă întorsei brusc ca și cum aș fi fost surprinsă într-o
atitudine stânjenitoare.

– Domenico! am exclamat, cu glasul strangulat de un hohot de plâns care mi se urcă imediat în gât.

Îi întinsei mâna pe care o strânse cu afecțiune.

– V-ați întors, în sfârșit, spuse barmanul îmbrăcat impecabil, cu obișnuita haină albă, dintr-o țesătură subțire și cu un papion din mătase neagră.

În ochi îmi străluceau lacrimi.

– Dragă Domenico! am murmurat cu afecțiune.

– Ca de obicei? întrebă surâzând ca să alunge emoția.

– Ca de obicei, am răspuns și eu cu un surâs, intrând în bar.

Emiliano și cu mine luam întotdeauna un cocktail-șampanie dimineața târziu. La prânz, sticla de Cristal era goală. În timpul șederii noastre la Grand Hotel, beam veseli și seara.

Am încetat să mai beau când Emiliano a murit. Fără dificultate și fără părerii de rău.

Mă așezai pe fotoliul din colț, lângă pian, în fața teighelei barului, și mă uitai împrejur. Același covor kilim, aceeași țesătură de mătase roz, cu desene pe divane și fotolii. Nu mai era nimeni. Mă gândii la Gianni Luda, cântărețul de la bar, care se întorcea în fiecare vară la Rimini ca să-i încânte cu vocea sa frumoasă pe cei care veneau la Grand Hotel. Era o persoană sensibilă și amabilă. Când intram în bar cu Emiliano, începea pentru mine *Chiove*, o veche cântonetă napolitană care mă mișca până la lacrimi, mai ales cu ajutorul șampaniei.

Emiliano stătea lângă mine pe divan, îmi cuprindea umerii cu un braț și-mi murmură cuvinte de dragoste. Uneori mă fixa îngândurat, parcă încercând să deslușească un mister pe care îl ascundeam în mine, după cum spunea el.

Mă dorea din ce în ce mai mult, pe măsură ce se străduia din răputeri să descopere cheia cu ajutorul căreia să pătrundă în taina care, probabil, nici nu exista. Îmi vorbea ore întregi fără să obosească și cuvintele lui îmi mergeau direct la suflet, aprinzându-mi simțurile. Chiar dacă nu-i dădusem niciodată motiv, uneori era foarte gelos, dezvăluindu-și fragilitatea și puțină încredere în el însuși. Poate că aceste fantasme nu fuseseră străine de sfârșitul lui tragic.

– Rămâneți la noi câteva zile? întrebă Domenico punând pe măsuță un pahar în care bulele șampaniei se învârteau vesel.

– Nu știu. Depinde, am răspuns, ridicând paharul spre el. Nu bei cu mine în amintirea vremurilor de altădată?

Se grăbi să-și umple un pahar pe care-l apropie de al meu.

– Eu îmi amintesc de vremurile de altădată, a repetat încet.

– Și de el, am murmurat temându-mă parcă să-i pronunț numele.

Domenico aprobă cu un semn al capului, în vreme ce o rază de soare îi atinse părul foarte scurt, des și blond ca al lui Emiliano.

– Aici s-a întâmplat, nu-i așa? Întrebai ezitând.

Încă o dată, Domenico nu făcu decât să aprobe dând din cap. Cu toate acestea, simțeam că ar fi vrut să vorbească despre cumplitul eveniment la care fusese martor.

– Cum s-a întâmplat? Întrebai brusc.

Câteva detalii în plus față de versiunea oficială îmi fuseseră date atunci de Lola Montalto, în cursul unei conversații telefonice înfiorătoare. „Moartea fratelui meu“, începuse ea cu cinism, „anulează orice pretenție a ta de a intra în familia noastră.“ Numai asta o interesa și se fălea cu plăcerea unei victorii pe care nici măcar nu visase s-o obțină.

– Chiar era beat? Îl întrebai pe Domenico.

– Nimeni nu l-a văzut beat vreodată, răspunse tânărul. Cred că nici măcar dumneavoastră, remarcă el.

Era adevărat. Nu îl văzusem niciodată pierzându-și luciditatea și aplombul, oricât ar fi băut.

– Eu cred, doamnă Arisi, că Emiliano Montalto nu a fost niciodată mai lucid ca în noaptea aceea, preciză el după o pauză. Ultimele sale cuvinte au fost pentru dumneavoastră.

Nu știam. L-am privit, nerăbdătoare să aflu mai multe amănunte.

– Întâi mi-a povestit o istorie ciudată, continuă Domenico, zâmbind în timp ce vorbea, așa cum făcea de obicei. Apoi, înainte de a scoate pistolul, mi-a spus: „Sensibilitatea mea bolnăvicioasă e o înșelătorie.

Blândețea lui Arlette este o înșelătorie.“ Avea în ochi multă duioșie, încheie tânărul.

– Mințea, zisei cu tristețe. Nu am fost niciodată blândă, mai ales cu el.

Cred că nu voiam să-i spun lui Emiliano că sunt însărcinată. Îmi spuneam că-i voi mărturisi pe îndelete, cu prima ocazie. Dacă ar fi știut, l-aș fi salvat. Sau poate că nu. Câtă nebunie și câtă rațiune sunt într-o sinucidere? Cine știe dacă ar fi fost un tată bun pentru Emy? Așa o botezasem pe fetița noastră.

– Domenico, tu crezi în destin? am întrebat deodată, după ce am golit paharul.

– Grea întrebare! se eschivă el. Cineva a zis că destinul nostru ne seamănă.

– Da, destinul, într-un fel sau altul, te obligă să-l urmezi.

Credința în imanența unei forțe de neînțeles, dominată de astre sau de zei, care decide orice gest al nostru, îmi ușura sufletul și mă scăpa de remușcările care m-ar fi doborât dacă aș fi crezut că soarta se pecetluiește în momentul în care se îndeplinește. Și nu înainte.

– În acest caz, era scris că trebuia să se întâmple exact aici, a spus Domenico. Pe fotoliul pe care stați dumneavoastră acum.

Rămăsei împietrită. Mâna care încă ținea paharul începu să-mi tremure.

– Acum, a trecut atâta vreme, continuă omul, dând din cap cu părere de rău.

– Ce-ți mai amintești? insistai, stăpânindu-mi cu greu emoția.

– Un foc de armă. O lovitură seacă, nici măcar puternică. A făcut o gaură mică în tâmpla dreaptă. L-a ucis pe loc. Și-a plecat capul ca un om foarte obosit, surprins în somn.

Ziarele prezentaseră moartea lui Emiliano ca pe un accident survenit în timp ce-și curăța arma.

– Îți mulțumesc pentru șampanie, am murmurat întinzându-i paharul.

Un grup zgomotos de congresiști dădu năvală în bar, cu fețe vesele și cu ecusonul în piept, ceea ce mă făcu să mă abat de la gândurile mele.

M-am ridicat și l-am salutat pe Domenico care trebuia să se ocupe de nou-veniți.

Nu fu tocmai ușor să ajung în hol. Cocteilul-șampanie, de care mă dezobișnuisem de ani, mi se urcase la cap.

– E o rezervare pe numele Arrisi? l-am întrebat pe recepționar.

Își plimbă mâna pe tastatura computerului:

– Sigur, doamnă Arrisi, confirmă respectuos. Aveți bagaje?

– În portbagajul mașinii, în față.

Chemă un hamal.

– Însoțește-o pe doamna, îi spuse dându-i o cheie.

L-am urmat mecanic, simțindu-mi picioarele și capul ca de plumb.

La invitația angajatului care mă însoțea, am intrat într-un salon cu tapet din in bleu pal. Am privit în jur și pentru o clipă am simțit că leșin. Am recunoscut imediat apartamentul pe care Emiliano și cu mine îl ocupam când trăgeam la Grand Hotel. Ușile din sticlă ce dădeau pe terasă erau întredeschise. Aerul de dimineață aducea inevitabila răsuflare a verii. Perdelele ivorii se ridicau în mici valuri unduitoare. Pe măsută erau flori proaspete – trandafiri albi Betty Heroldt, amestecați cu bujori crem, cu o nuanță delicată, florile pe care Emiliano le alegea pentru mine. Mai era un bilet. L-am citit cu inima bătându-mi cu putere: „Cu complimente din partea direcțiunii.” Banalul și politicosul mesaj nu mi-a alungat neliniștea. Am intrat în dormitorul pe care îl ocupasem ani de zile. Pe scrin fuseseră puse alte flori. Pe pat era cămașa mea de noapte din dantelă de mătase albă, cu mâneci lungi, cu un volan la gât și la mâneci și dantelă pe corsaj.

Capul mi se învârtea, iar picioarele îmi tremurau. Reconstrucția aceea incredibilă și neliniștitoare ștergea trecerea timpului, anulând numai ultimii cinci ani. Nu m-aș fi mirat dacă Emiliano ar fi apărut și m-ar fi luat în brațe.

– Vă simțiți bine, doamnă? întrebă hamalul gri-juliu, văzând că pălesc.

– Da, mulțumesc. E în ordine, l-am asigurat.

Omul a surâs și a plecat.

Știam că o parte din lenjerie și haine rămăseseră la Grand Hotel. Emiliano închiria apartamentul pentru

tot anul. Ne lăsam lucrurile pentru că nu-i plăcea să călătorească cu bagaje. După moartea lui, primisem o scrisoare din partea conducerii hotelului, prin care mi se cerea permisiunea de a trimite la Milano obiectele personale. Nu am răspuns niciodată cererii lor, care mă obliga să mă confrunt cu un trecut pe care mă străduiam să-l uit.

M-am așezat pe marginea patului și numai atunci am observat pe noptieră un ac de cravată din aur. Era doar un fir subțire, având la capăt un diamant cu două litere gravate: E.M.

Fusese al lui Edison Montalto, tatăl lui Emiliano, fondatorul editurii. I-l dăruise fiului său când acesta își luase licența.

– Din meschinărie, glumea Emiliano. În realitate, ținea foarte mult la bijuteria căreia îi atribuia o putere aproape magică. O purta mereu. Acum, ea se afla pe noptieră, așteptând parcă să fie folosită din nou.

Nu mă simțeam bine și știam de ce. Fusesem trimisă la Rimini de ziar, cu o treabă plictisitoare, și mă trezeam prizonieră a trecutului.

Am ridicat receptorul și am sunat la centrală.

– Cu domnul director, vă rog, am cerut.

După câteva clipe, am auzit o voce limpede, puternică și sigură.

– Bine ați venit, doamnă Arrisi. Sunt Gianni Stammer. Cu ce vă pot fi de folos?

Mi-l aminteam. Era un tip înalt, sever, eficient, cu trăsături aspre. Era din regiunea Alto Adige.

I-am expus pe scurt situația.

– Vreau să-mi elucidați misterul, am spus eu fără înconjur.

– Apartamentul a fost mereu la dispoziția dumneavoastră, m-a lămurit el. Știind că veți veni, am încercat să-l pregătim ca de obicei. Nu e niciun mister, vă rog să mă credeți.

– Vreți să-mi spuneți că nu l-a ocupat nimeni în toți acești ani? am întrebat neîncrezătoare.

– Exact. Nota de plată este achitată cu regularitate în fiecare lună, pentru ca apartamentul să fie la dispoziția dumneavoastră. Nu știați? întrebă omul șovăind.

– Și cine plătește această locuință regală? am glumit eu, părându-mi-se, totuși, că o iau razna.

– Ca să fiu sincer, nu știu, a răspuns Stammer, convins acum de sinceritatea mea. Plata se face prin bancă. Ca întotdeauna. De zece ani, nimeni nu a ocupat apartamentul, cu excepția dumneavoastră și a domnului Montalto.

– Cum de nu am fost informată despre această hotărâre ciudată?

– Nu v-aș putea răspunde, se scuză Stammer. Credeam că sunteți la curent. Și am respectat hotărârea.

– Hotărârea cui? am insistat eu.

– A băncii, firește. Union des Banques Suisses din Geneva. Îmi pare rău. Nu sunt în măsură să vă spun mai mult.

Am pus receptorul jos, fără să-l mai salut. Cine ar fi putut să facă așa ceva? Bineînțeles, nu cineva din familia Montalto. Trecuseră cinci ani lungi până când întâmplarea mi-a îngăduit să fac această descoperire de necrezut.

Așezată pe pat, plângeam ca un copil speriat. Mi-ar fi plăcut s-o am pe fiica mea lângă mine. Emy nu avea încă cinci ani, dar era o prezență care te calma. Era o fetiță plină de vitalitate care-mi dădea putere în clipele de deznădejde.

Ca toți membrii familiei Montalto, Emy avea și ea micul semn în mijlocul frunții. Acum abia dacă se vedea, dar, în timp, se va contura mai bine. Era la fel ca semnul tatălui său și al bunicului, bătrânul Edison Montalto. Și Emy aparținea acelei specii de dinozauri care fusese atât de importantă în viața mea și a familiei mele.

FAMILIA
1940

Nu era chiar un parc, ci o grădină imensă, cu o mulțime de copaci, delimitată de o împrejmuire din piatră. Lui *mademoiselle* Yvette nu-i plăcea acel loc încântător, care-i fusese impus de un contract nescris, respectat însă cu strictețe.

De data aceasta, *mademoiselle* primise niște ordine din cauza cărora trebuia să țină copiii cât mai departe de vilă și de camera lui Ester. Ar fi fost „foarte neplăcut“ ca urechile lor nevinovate să audă vaietele și urletele mamei aflate în travaliu.

Vila Ester fusese construită pe un vârf stâncos din Bellagio, la confluența lacurilor Lecco și Como. Era o reședință în stil neoclasic, ridicată în secolul al XVIII-lea de un nobil din Como și cumpărată în 1935 de Edison Montalto, care îi schimbaseră numele din Casa Serena într-unul mai personal, Vila Ester, ca un omagiu adus tinerei sale soții.

Era la sfârșitul lui mai și în aer se simțea vara. La orizont se îngrămădeau nori de război, un conflict sângeros declanșat în urmă cu un an, odată cu invadarea Poloniei de către germani.

Trupele Germaniei naziste ocupaseră Franța de Nord în două săptămâni, dar ecourile îngrozitoare tragedii care avea să cuprindă lumea ajungeau atenuate la Vila Ester, unde durerile doamnei Montalto și iminenta naștere erau principalele griji.

Emiliano, Wally, Gianni și *mademoiselle* Yvette ajunseseră la pavilionul pe care se cățarau gingași tandafiri sălbatici, la capătul unei alei mărginite de tufe de merișor, tăiate în formă de con și de piramidă. De la pavilion, priveliștea se deschidea spre liniștea somnoroasă a lacului mângâiat de pânze albe.

Emiliano, care avea zece ani, se pregătea pentru examenul din clasa a cincea elementară și pentru cel de admitere în școala medie. Wally, mai mică decât el cu doi ani, broda o batistă pe care voia să i-o dăruiască mamei sale. Gianni, mezinul, care abia împlinise cinci ani, bătea ca un nebun într-o tobă de tablă, deranjându-i pe toți. Emiliano îi surprindea cu frumusețea lui solară. Declama fără prea multă convingere, cu o voce monotonă și resemnată, cuvintele despre chi-paroșii lui Carducci¹ „care, înalți și puri la Bolgheri, pleacă de la San Guido în două șiruri“

---

¹ Giosuè Carducci (1835–1907), poet, prozator și eseist italian, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură în anul 1906 (n. red.).

Monotonia aceea o plictisea la fel de mult pe bătrâna guvernantă ca și sunetul surd al tobei de tablă pe care o chinuia Gianni. Pentru că solemnitatea momentului îi cerea o atenție specială și fiindcă trebuia să țină copiii la o distanță sigură, trebuise să renunțe la repausul zilnic, pe care de obicei îl îndulcea cu un pahar mare de vin roșu de dincolo de munți. Stătea într-un fotoliu comod din răchită. Pleoapele, îngreunate de o digestie anevoioasă și de o veche meteahnă, dădeau să se închidă. Când Gianni a încetat, în cele din urmă, să mai bată toba, *mademoiselle*, în ciuda eforturilor de a rămâne trează, a adormit.

Wally îi dădu un cot fratelui său.

– *Mademoiselle Yvette, elle est partie*, murmură amuzată la culme.

Îi spuneau Yvette ca să sublinieze familiaritatea fetei bătrâne cu vinul.

– Las-o în pace, o dojeni Emiliano, renunțând pentru o clipă la „chiparoși“

– În timp ce doarme, ne putem duce în casă să vedem ce se întâmplă, insistă Wally.

Gianni, sigur că își va necăji sora, începu să bată iar în tobă, apropiindu-se de guvernantă, care se trezi brusc.

– Din cauza ta, ca de obicei, îi reproșă femeia, arătându-i un deget acuzator. Când fratele tău studiază, trebuie să stai cuminte, ai înțeles?

– Ai înțeles? o imită Wally, sperând că Gianni se va potoli, iar *mademoiselle* va cădea din nou în brațele

lui Morfeu, cum îi plăcea mamei ei să spună. Ideea ei fixă era să se apropie de vilă ca să poată surprinde semnele evenimentului misterios care se desfășura acolo.

După câteva minute, pleoapele lui *mademoiselle* s-au închis din nou și femeia s-a cufundat într-o amorteală profundă. O clipă se gândise să reacționeze la obrăznicia fetei care își bătuse joc de ea pe față, dar apoi se lăsase pradă somnului odihnitor. Oricum, orice acuzație s-ar fi întors împotriva ei. Bogații erau toți la fel și ea era obișnuită cu disprețul odraslelor crescute în puf care se credeau ființe alese și, în cel mai bun caz, o tolerau cu un aer îngâmfat, având în părinți niște aliați puternici. Știa și că îi poceau numele ca să sublinieze afecțiunea ei pentru vin, ceea ce o ajuta să accepte ghinionul care o împinsese în vizuina acelei cete de mici răufăcători.

Se împliniseră douăzeci de ani de când plecase din orașul natal, Saintes, din Provence, ca să ajungă în Italia, unde trecuse de la o familie la alta, suportând aroganța stăpânilor și perfidia impertinentă a copiilor, visând la clipa în care se va întoarce în micul sat vesel și luminos din sudul Franței ca să-și trăiască în pace ultimii ani.

Acum, când germanii îi invadaseră țara, avea un motiv în plus să ceară ajutor paharului, dar se consola. Războiul-fulger declanșat de Hitler se va încheia, fără îndoială, înainte ca ea să ajungă la vârsta pensionării. Pusese deoparte o sumă frumoasă, ce avea să fie sporită de trecerea timpului.

„Frumoși chiparoși, chiparoșii mei...” Emiliano repeta versurile cu gândul la cimitirul pe care-l văzuse la înmormântarea bunicului al cărui nume îl purta și care-l făcuse să sufere când se gândea la ziua Judecății de Apoi, când mormintele se vor deschide și Atotputernicul va judeca viii și morții.

În aerul cristalin, se auzi zgomotul unui motor care urca aleea.

– Emiliano, spuse Wally bucuroasă, a venit tata. Se ridică imediat, scăpând pe jos batista pe care o broda. Rochia ei frumoasă, din muselină ușoară, roz, cu corsajul brodat în *nid d'abeille* și guleraș din pichet alb, alunecă de-a lungul trupului plâpând, unduindu-se în nenumărate falduri în jurul picioarelor subțiri. Pantofii din antilopă albă aveau o baretă cu un năsturaș negru.

Părul blond care îi cădea pe spate fusese pieptănat cu grijă și ondulat cu un fier cald în bucle lungi, strânse pe ceafă cu o fundă mare, din tafta roz. Putea trece drept un copil frumos, deși avea fața cam mare, luminată de niște ochi mici și întunecați, în care se puteau citi lăcomia, dar și o furie mocnită.

„Sosirea tatei era de așteptat”, își spuse Emiliano. „Tata a venit cu sufletul la gură când a aflat că mamei i-a venit sorocul.” Avea aerul resemnat al fratelui mai mare, constrâns să împartă dragostea părinților cu nou-veniții. Așa se întâmplase cu Wally, apoi cu Gianni și acum era rândul celui de al patrulea copil.

Va fi o surioară sau un frățior? Răspunsul îl lăsa complet indiferent. Situația nu putea decât să se înrăutățească, chiar dacă de mai multe luni maică-sa părea să fi uitat cu totul de el, ocupată cum era cu noua ei sarcină.

– Eu mă duc să văd ce se întâmplă, hotărî Wally. Coborî repede treptele pavilionului și se îndreptă cu pas grăbit spre aleea care ducea la vilă.

Emiliano, ca un bătrân filozof, nu dădu niciun semn de neliniște. Gianni lăsa baltă toba și celelalte jocuri și fugi după soră-sa.

– Așteaptă-mă, Wally. Vin cu tine, strigă cu voce cristalină. Încercând s-o ajungă, se împiedică și se rostogoli, dar, din fericire, se alese numai cu o julitură la genunchi și cu șortul rupt.

– Nu țipa, prostule. Ai s-o trezești pe *mademoiselle*, îl dojeni soră-sa, ducându-se la el.

– Nici măcar nu plâng, spuse cel mic în timp ce două lacrimi îi apăreau la colțurile ochilor. Îl durea tare, dar dorința de a participa împreună cu soră-sa la o misterioasă aventură era mai puternică decât orice.

– Du-te înapoi în pavilion, îi porunci ea.

– Dacă nu mă iei cu tine, am să-i spun totul tatei, o șantajă micuțul.

Wally privi spre pavilion. *Mademoiselle* își continua somnul fericit, iar fratele mai mare, ascultând de consemn, își continua sârguincios exercițiul de memorizare.

Fetița se aplecă spre Gianni, încercând să-l sperie.

– Dacă îi spui ceva tatei, o să te snopesc în bătaie. Și nu o să te iau cu mine pentru că ești mic și ce se întâmplă în casă nu e treaba ta.

Gianni se ridică, își șterse lacrimile și o înfruntă curajos pe soră-sa.

– Știu bine ce vrei să faci, îi zise el. Vrei să vezi cum se nasc copiii. Păi, îți spun un lucru: vreau să văd și eu, anunță el fără să facă niciun sfert de pas înapoi.

Lui Wally nu-i trebui mult ca să găsească răspunsul potrivit.

– Sunt treburi de femeie, replică hotărâtă. Tu ești băiat. Iată de ce eu pot să văd, și tu nu. Și dacă ai să faci pe pârâciosul, am să-ți trag o mamă de bătaie. Gianni începu să șovăie. Știa că Wally își respecta întotdeauna promisiunile.

– Da, bine, păru că se resemnează, cui îi pasă? Oricum, știu eu bine cum merg treburile astea. Copiii se nasc din gura mamei. Mama îl va vomita pe frățior, tu ai să fii descoperită și ai să fii pedepsită, rosti cu gravitate, strâmbându-se și rămânând apoi drept și îndurerat în mijlocul aleii, privind-o cu invidie pe soră-sa, care se îndrepta în fugă spre casă.

Primul lucru pe care l-a observat Wally a fost mașina Silver Arrow a tatălui său. Era un automobil splendid pe care Edison Montalto îl cumpărase în urmă cu trei ani, cu linii profilate și racordate, de fabricație americană, un automobil care satisfăcea deopotrivă dorința de putere a editorului și nevoia de a-i domina pe cei din jur.

Era parcată pe aleea din fața vilei. Alături era automobilul Bianchi, berlina neagră a doctorului Pozzi, medicul familiei, venit s-o asiste pe gravidă împreună cu doamna Ilaria, moașa care ajutase la nașterea a sute de copii, printre care se numărau și cei trei ai familiei Montalto.

Fetița se duse în spatele casei și intră în bucătărie. În încăperea mare, bucătăreasa și o servitoare tânără așteptau să înceapă să fiarbă apa din oale, vorbind în șoaptă.

– Eu zic că de data asta n-o s-o scoată la capăt, își dădu cu părerea cea din urmă, o tânără cu ochi mari, negri și strălucitori, înaltă și slabă. Se numea Angelina, avea ten măsliniu și păr de o culoare ce nu putea fi definită, strâns sub o bandă albă, cu o bonețică din dantelă Saint Galle. Era îmbrăcată cu un halat din satin negru și un șorț alb apretat.

– Mai bine ai grijă de oale, să fiarbă odată apa, o dojeni bucătăreasa. O chema Gilda, ca pe fata lui Rigoletto, și era robustă, asemenea unei cântărețe de operă.

– Stai liniștită, că am grijă, răspunse Angelina, punând în soba din bucătărie două bucăți mari de lemn. Sărăcuța n-o s-o scoată la capăt. De ce crezi că doctorul a trimis după domnul?

– A început să fiarbă apa aia? își pierdu răbdarea bucătăreasa.

– Acum. Nu pot să mă vâr eu în sobă, replică ea. Mai degrabă l-aș băga pe el, pe porcul ăla, se înfurie fata, roșie la față.

– Angelina, o săgetă Gilda, mai devreme sau mai târziu ai să intri într-un mare bucluc din cauza limbii tale ascuțite.

– Pentru că spun adevărul? Servitoarea ținea sincer la stăpână. Știi și tu ce a spus doctorul acum cinci ani.

– Taci din gură, Angelina, și ai grijă de apă.

– Nu mai faceți copii, domnule. E vorba de viața doamnei. Așa i-a spus. L-am auzit eu cu urechile mele, preciză. Dar lui nu i-a păsat! Cu scula aia blestemată pe care nu reușește s-o țină în pantaloni!

Bucătăreasa își făcu repede semnul crucii și se înroși ca focul.

– Căsătoria e sfântă, îl apără Gilda, și la fel sunt și drepturile soțului.

– Care-i pune coarne din plin. Că doar știm cu toții ce urzește porcul, continuă ea fără teamă.

– Dumnezeu să aibă milă de gura ta rea! Pentru că eu nu o să am, replică Gilda amenințătoare, ridicând capacul unei oale în care apa fierbea. Acum fugi sus cu asta, adăugă pe un ton poruncior, întinzându-i o pereche de mănuși cu care să apuce toarteale fierbinți.

Wally, care rămăsese ghemuită în spatele frigiderului monumental, se lipi de peretele acoperit cu lespezi subțiri și albe când Angelina trecu pe lângă ea, cu mușchii gâtului și ai brațelor încordați de efortul pe care-l făcea pentru a căra oala mare cu apă clocotită. Auzise părerile usturătoare ale servitoarei despre tatăl ei. Nu înțelesese sensul cuvintelor, dar își dăduse

seama că nu era ceva măgulitor. Se afla în fața unui alt mister care o nedumerea și-i dădea gânduri negre. În casă se întâmplau lucruri grave. Mama ei se afla în pericol de moarte, iar taică-său făcuse niște lucruri care meritau dezaprobarea Angelinei. Dar erau doar niște păreri, niște bârfe. Pentru că mama ei era nemuritoare, iar tatăl ei, fără cusur. Însă trebuia să cunoască situația.

Bucătăreasa ieși și ea din bucătărie cu o altă oală cu apă clocotită.

Wally respiră ușurată. Intră în încăperea goală, deschise o ușiță a bufetului, unde era un vas mare, din sticlă, plin de biscuiți cu miere făcuți de Gilda. Luă o mână și, ieșind din bucătărie, începu să-i ronțăie. Abia ajunsă în vestibul, auzi un vaiet slab care venea de la etajul de sus. Știu că e al mamei. Era chiar atât de dureros să aduci pe lume un copil? Dacă da, de ce să-l naști?

Mama îi arătase o carte în care un stol de berze duceau în ciocurile lungi o legătură din țesătură albă cu pătrățele, în care se afla un prunc.

– Și pe mine m-a adus barza? Întrebuse, regretând foarte mult că nu-și aducea aminte zborul în văzduhul albastru și sosirea la casa din Milano.

– Sigur, mințise Ester surâzând.

Apoi, prietena ei de suflet, cu care era colegă în clasa întâi elementară la Orsoline, îi explicase cu convingere:

– Doar n-ai să crezi în berze! Pe copii îi face mama. Întâi îi poartă în burtă, așteaptă să crească și

apoi îi dă afară cum face găina când face un ou. Era o versiune mai convingătoare. Însă noua ipoteză tot nu elucida enigma. Poate că acum venise momentul adevărului.

Wally își băgă în gură un alt biscuit și ajunse, sub scara mare, la o ușă ascunsă în zid, care ducea la scara de serviciu. Urcă treptele de piatră, care mergeau până la etajul al doilea, unde locuiau servitorii, și se opri la primul cat, unde era ușa de la camera de toaletă a maică-sii.

Era o încăpere spațioasă, cu pereții acoperiți în întregime de dulapuri de culoarea fildeșului, cu margini din metal auriu. Fiecare ușă se deschidea cu o cheie de care atârna un pompon de mătase albă. Într-o firidă, lângă fereastră care dădea spre parc, era masa de toaletă deasupra căreia atârna o oglindă mare, ovală. Masa era plină de perii de diferite mărimi, de sticle din cristal de stâncă cu parfum și de numeroase borcănele cu cremă.

Wally mângâie cutele moi și vaporose, din tul de culoarea smântânii, care acopereau partea inferioară a toaletei, ciulindu-și urechile ca să prindă sunetele care veneau din dormitorul maică-sii.

Își privi propria imagine reflectată în oglindă în timp ce mânca ultimul biscuit. Mirosi apoi conținutul flacoanelor și borcănașelor, conștientă că face un lucru nepermis. Ester îi interzisese cu severitate să intre în cabinet și să-i cotoacă prin lucruri. O cutiuță din baga, rotundă și plată, îi stârni curiozitatea.

O deschise. Conținea un disc de praf compact, de un roșu-marونی intens. Emană un parfum delicios.

– Fardul, spuse încet. Maică-sa îl folosea pentru a-și colora obraji. Dar nu voia să se știe, lăudându-se că fața ei frumoasă se datora folosirii apei și a săpunului. Wally își trecu energic discul pe obraji, apoi privi în oglindă rezultatul. Două pete mari, roșcate, se întindeau de la pomeți până la maxilare. I se păru că e frumoasă.

În liniștea desăvârșită a cabinetului de toaletă plin de parfumuri și mistere, Wally aproape uitase că fugise de sub supravegherea lui *mademoiselle*. Dar urletul scurt și sfâșietor care se auzi din dormitorul maică-sii îi aduse aminte.

Fetița simți un fior rece pe șira spinării. I se strânse stomacul de frică. Era dezorientată și privi în jur pierdută, fără să fie în stare să se miște. Auzi curgând apa în baia alăturată și glasurile agitate ale Angelinei și mătușii Polissena.

– Nu mai poate, biata doamnă. Nu mai poate, repeta servitoarea cu voce tare, ca să acopere zgomotul apei.

– Taci din gură! O să fie bine, cu ajutorul Domnului. Și al doctorului, adăugă supărată mătușa.

Polissena era sora mai mică a lui Edison Montalto. Avea treizeci și opt de ani și nu era încă măritată. Trăia de multă vreme în casa familiei și se ocupa, împreună cu Ester, care o tolera, de conducerea gospodăriei. O iubea pe Ester ca pe o soră și-și venera fratele. Visa

la un Făt-Frumos, cu un Bugatti strălucitor care s-o răpească. Dar el nu apăruse încă la orizont.

– O să sângereze până o să-și dea duhul, profeți Angelina. Uitați-vă cât sânge, domnișoară.

Urmă un alt urlet, mai lung.

Fetița le auzi pe cele două femei părăsind în grabă baia și, fără să-și dea seama, trecu de prag. Se opri împietrită în fața ușii întredeschise ce dădea în dormitor.

Îl văzu, din spate, pe medic, cu mânecile suflecate, aplecat deasupra lui Ester, iar lângă el era o femeie în halat alb, care spunea:

– Trebuie să împingeți, doamnă. Împingeți cu multă putere.

Privirea ei surprinse figuri și culori parcă desprinse dintr-un tablou flamand: conturul unor obiecte vechi, lumina de după-amiază, filtrată prin perdelele groase, din mătase, o bucată de cearșaf pătat de sânge.

Wally nu reușea să vadă mai mult prin deschizătura îngustă, dar auzea mare agitație. În momentul acela, un urlet aproape inuman o făcu să înghețe.

– Iese capul! exclamă medicul.

– Mai împingeți o dată, o îndemnă femeia.

Urmă un vacarm de voci supărate pe care Wally nu reuși să le deslușească. Femeia în halat alb se ridică imediat, ținând în mâini o ființă mică, roșie și vâscoasă, care scoase primul său scâncet.

În același timp, și Wally scoase un urlet pentru că o mână puternică și fermă o strânse cu putere de umăr.

Se întoarce și se trezi față-n față cu robustul Michele, bătrânul *chauffeur*.

– N-ar trebui să fii aici, îi reproșă omul tăios.

– Nici tu, îi replică fetița.

Mâna mare și puternică a individului continua să-i strângă umărul.

– Nu este un spectacol pentru o fetiță, îi spuse împingând-o spre vestiar.

– O să mă spui? întrebă Wally șovăind.

Michele îi surâse.

– Vino cu mine.

În grădină, Wally se desprinsese de el și fugi mâncând pământul spre pavilion, unde ajunse gâfâind.

– Am văzut cum s-a născut copilul, le strigă lui Emiliano și Gianni, care stăteau pe trepte. E un monstru.

– S-a născut un prunc, anunță doctorul Pozzo din pragul bibliotecii, ca răspuns la privirea întrebătoare a lui Edison Montalto.

– Așadar, o fetiță, comentă apoi editorul, aparent indiferent.

– O fetiță, confirmă doctorul. În expresia lui era un reproș mut, care nu avea legătură cu sexul nou-născutului.

Edison Montalto rămase așezat comod, cu picioarele încrucișate pe fotoliul din piele de culoare închisă. Ținea în mâna dreaptă un pahar pântecos, în care se unduia o urmă de coniac. Bău dintr-o sorbitură licoarea, cu o evidentă plăcere.

– În sănătatea noii Montalto, spuse ridicându-se în picioare și invitându-l pe medic să ia loc.

Doctorul Pozzi făcu câțiva pași pe covorul gros Ardebjil, în culori plăcute și strălucitoare, care

acoperea cea mai mare parte a pardoselii, uitându-se la bustul din marmură al lui Seneca.

– Ar fi nevoie de înțelepciunea lui, spuse glumeț editorul, care-i urmărise privirea.

– Ar fi nevoie de mult mai puțin, replică medicul, luând paharul de coniac pe care i-l întindea Edison Montalto. În sănătatea micuței! Închină doctorul Pozzi.

Era un bărbat mărunțel, cu înfățișare severă, dar nu aspră, îmbrăcat elegant. Avea părul aspru și tuns scurt, grizonant, și ochi mari, limpezi, roșii de oboseală.

– Nu mi-ați zis dacă fetița mea este frumoasă, surâse editorul.

– E un copil sănătos și vioi, răspunse medicul. Nu pot să spun același lucru despre doamna, adăugă și chipul lui păru și mai grav.

Editorul reacționează pe loc la atitudinea medicului.

– Doctore Pozzi, rosti pe un ton de reproș apăsător, dacă încercați să mă faceți să mă simt vinovat, n-o să reușiți. Așa cum mi-ați sugerat, am avut foarte mare grijă cu doamna. Dacă, la un moment dat, a rămas însărcinată... a fost o fatalitate. De când s-a născut ultimul băiat, între mine și soția mea nu a mai fost niciun fel de intimitate. Mai exact, s-a întâmplat o singură dată, când m-am întors din America, se justifică el, așezându-se pe un divan, sub tabloul lui Giovanni Fattori, *Calul și cavaleristul tolănit*, una din ultimele sale achiziții.

Doctorul Pozzi alege fotoliul din piele pe care stătuse editorul cu câteva minute înainte.

– Nu asta a fost intenția mea, replică medicul. Mă rezumam la fapte.

– Faptele, faptele, răspunse în răspăr editorul, ridicându-se și măsurând cu pași mari covorul, având fața mare ca a lui Wally, aceiași ochi negri și foarte vioi. Era îngrijorat de starea soției sale, de care, totuși, nu se simțea vinovat.

Ochelarii de miop, cu ramă groasă din baga, îi alunecară pe nasul proeminent. Îi puse la loc, împingându-i cu vârful arătătorului, arătând o falangă îngroșată din cauza unui început de artrită. Edison Montalto avea numai patruzeci de ani, dar suferea de afecțiuni grave.

– Eu vă înțeleg, domnule. Dar un singur spermatozoid poate provoca necazuri. Deși Benito Mussolini al domniei voastre neagă cu tărie, premiind familiile numeroase, prezervativele chiar folosesc la ceva, îl muștră, încăpățânându-se să-i vorbească la persoana a doua plural, disprețuind noile legi care aboliseră acest tip de adresare, impunând pronumele „dumneavoastră“, mai potrivit cu virilitatea neamului și cu civilizația fascistă.

– Prezervativul se folosește cu târfele, doctore, se posomorî editorul. Și, dacă ar fi să-l credem pe celebrul fiziolog, doctorul Mantegazza, fără prea multe avantaje. E un instrument legat de viciu, insistă el. Nu-l puteți impune unui cuplu legitim.

Doctorul Pozzi se gândi că, înainte de a fi fascistă, gândirea editorului era îngustă.

– Consider că v-am dat un sfat bun pentru a proteja sănătatea soției dumneavoastră. După care sunteți liber să faceți ce vreți, încheie medicul.

Bău ultima picătură de coniac care, deși era franțuzesc și antiizolaționist, se găsea din belșug în casa familiei Montalto, și se ridică ca să plece.

– Pot să urc? întrebă editorul, renunțând la polemică. Antifascistul ăsta certăreț și intransigent era, în fond, un gentilom și un excelent medic. Pot? repetă editorul, văzând că doctorul tace.

– Mai stați puțin pentru ca femeile să aranjeze treburile. Peste o jumătate de oră puteți urca. Trebuie să găsiți o doică, fiindcă mama nu va putea să alăpteze. O alimentație bogată și supravegheată o va ajuta să se întremeze. Carne roșie, dacă e posibil în sânge, un pahar de vin la masă, multe fructe și legume proaspete.

– Plecați, doctore? întrebă editorul îngrijorat.

– Am și alți pacienți, se justifică medicul. Soția dumneavoastră este în afara oricărui pericol. Voi reveni pe seară s-o văd. Fiți liniștit, domnule. Urmați-mi sfaturile, îi mai spuse și-și luă rămas-bun întinzându-i mâna.

Edison Montalto era cât pe ce să ridice mâna dreaptă ca să facă salutul roman cerut de regim, dar pentru doctorul Pozzi făcu o excepție și se despărțiră în modul tradițional. Cu o strângere de mână.

Rămas singur, Edison Montalto își turnă din nou de băut și-și aprinse o Macedonia cu filtru auriu. Biblioteca era perfect izolată de restul casei.

În această încăpere, Edison luase cele mai bune decizii privind conducerea editurii. Încerca acum să înțeleagă cauza unei vagi neplăceri care îl supăra în mod inexplicabil. Începuse în urmă cu câteva ore, la Milano, când sora lui, Polissena, telefonase în casa Annei Grisi, unde se afla el, evident, nu din motive profesionale.

Anna Grisi era o scriitoare tânără și frumoasă, cu care avea o legătură de mai multă vreme. Sâmbetele și duminicile, când familia era la lac, Edison le petrecea cu ea într-un apartament de la etajul întâi dintr-un imobil de pe Corso Magent, la o sută de metri de sediul editurii.

Anna Grisi își publicase de curând primul său roman la Editura Montalto. O poveste sentimentală, ce puna accent pe iubirile și uneltirile unei aventuriere fără scrupule, regina din Orient-Express, care-și țesea intrigile în țările balcanice și în Anglia.

Criticii, mituiți din greu de Edison Montalto, se străduiseră să scrie niște recenzii politicoase și favorabile.

Telefonul Polissenei, care se încurcase în mii de scuze pentru că îi stricase sâmbăta fratelui său, rupsesese o dulce vrajă. Edison fusese obligat să-și lase baltă prietena chiar în momentul în care se pregăteau să iasă în oraș, împiedicând-o astfel să-și etaleze la o masă

din restaurantul Savini ultimul model al casei de modă Ventura, din *crêpe georgette* din mătase albă.

Blânda și răzbunătoarea Anna nu avea nicio intenție să-i ierte afrontul, nici măcar într-o împrejurare critică precum aceea.

– Nu-ți face griji, iubitele, îi spusese cu o subtilă perfidie, dând din pleoapele umbrite de gene lungi și negre. Înseamnă că voi prânzi cu Comotti. De multă vreme trebuia să discutăm despre publicarea în foileton a romanului meu în săptămânalul lui.

– Săptămânalul meu pe care îl conduce pe nedrept, nu se putu reține editorul să sublinieze.

– Al meu, al tău, al lui... Ce importanță are? flecări tânăra, care-și atinsese scopul, acela de a-l face gelos. Comotti era tânăr, frumos și i se dusesse faima că e un mare domn. Și Edison era tânăr, dar nu era chipeș și nu putea să intre în competiție cu licența în litere și ascendența aristocratică din patrimoniul tânărului, ca să nu mai vorbim despre simpatia de care se bucura Pier Giorgio Comotti în saloane și de dibăcia lui socială.

Siguranța strălucitoare a tânărului colaborator îl făcea pe editor să se simtă inconfortabil.

– Tu nu faci deosebiri, una o egalează pe cealaltă, replică el cu duritate.

– Să-l consider un compliment? replică ea fără să se tulbure. Pe de altă parte, dacă nu ar fi așa, nu aș fi amanta ta.

El izbucni într-un hohot de râs.

– E adevărat, recunosc. Am deja îngerul căminului. Și veghează la sacralitatea familiei. Edison deveni deodată serios, ca și cum vorbele lui ar fi avut ceva grosolan.

Plecase spre Bellagio bombănind la adresa soției sale care nu avusese măcar atât bun-simț cât să aștepte ziua de luni ca să toarne cel de al patrulea plod, care se năștea cu două luni mai devreme.

Își aminti cuvintele maică-sii, Stella Montalto, care făcea întotdeauna apel la înțelepciunea populară.

– Copiii născuți la șapte luni sunt norocoși și aduc noroc, spunea. Se mulțumesc cu puțin și nu le place ce-i mult. Vor să domine și nu le place să stea la rând.

Surâse. Amintirea maică-sii nu-i calma nervozitatea pricinuită la ideea că pierduse ocazia de a fi cu frumoasa Anna, care stătea acum la masă în restaurantul Savini, în compania lui Comotti. Apoi gândul editorului se concentrează pe acea naștere prematură, rezultat al unei singure îmbrățișări, rapide, care avusese loc toamna trecută, când Ester îl sedusese pe neașteptate, intrându-i în pat. Dormeau de ani buni în camere separate și nu mai aveau relații intime.

Faptul că doctorul Pozzi îl acuzase că este un animal care nu știe să-și țină în frâu propria sexualitate nu făcea decât să-l plictisească. Și sfatul acela ridicol, de a folosi prezervativul, nu stătea deloc în picioare.

Se apropie de bibliotecă, luă din buzunarul vestei o cheiță și descuie ușa care se afla sub bustul lui Seneca. Așezate în ordine cronologică, pachete de

scrisori care-i fuseseră adresate. Paginile, aproape toate în manuscris, erau mesaje de prietenie, confidențe sentimentale, cereri de plăți anticipate de la autorii publicați de editura sa.

Edison ținea foarte mult la această corespondență. Acolo se aflau și misivele pe care i le scrisese Anna Grisi până acum un an. De când deveniseră amanți, încetaseră. Ultima fusese trimisă de Crăciun în anul 1939 și spunea: „Azi de dimineață am găsit pe tava cu micul dejun darul tău. Frumos și important ca tine.”

Era o brățară de la Van Cleef, din aur roșu, în formă de șarpe, cu capul incrustat cu diamante și cu două rubine mari în loc de ochi.

În aceeași casetă, protejate de un fund dublu, se aflau cutiuțele cu bijuterii pe care editorul le cumpăra în timpul călătoriilor sale pentru a le dăruia, la momentul potrivit, amantei de atunci sau soției, dezmințind atât de bârfita lui avariție. Nu cumpăra niciodată bijuterii de la giuvaiergii din oraș, pentru că se temea că Ester ar fi putut afla.

Soția lui nu s-ar fi supărat pentru așa ceva. Era la curent cu aventurile galante ale lui Edison și le privea cu o indiferență extremă. Cel care nu iubește nu știe ce e gelozia. El însă, în nemărginita lui înfumurare de mascul, nu-și imagina că-i este indiferent soției și recurgea la subterfugii neîndemânatică ca să-i ascundă lipsa lui de respect față de convenții. Ea tolera aceste nevinovate intrigi și-l lăsa să creadă că nu le bagă de seamă.

Edison alege din prețioasa rezervă o cutie mare, îmbrăcată în piele de căprioară albă, care avea imprimată marca Tiffany. Era o casetă splendidă și, înainte s-o deschidă, o cântări în mână. Conținea un colier din platină, cu un șir de opale, înconjurat de diamante, cumpărat la o licitație din Paris, în urmă cu câțiva ani, când războiul era încă departe, iar politicienii din marile democrații se străduiau să nu târască Europa și lumea într-un nou conflict sângeros. Un certificat pompos atesta că bijuteria îi aparținuse lui Joséphine Bonaparte.

Minunea aceea i-ar fi redat lui Ester sănătatea și bucuria de a trăi. Cel puțin așa credea el când și-a pus cutia în buzunar. Ieși din birou și urcă la primul etaj.

– Sunteți căutat la telefon, domnule, îi spuse Michele cu o energie neobișnuită. De la Roma, preciză, neputând să-și ascundă emoția.

Edison Montalto rămase nemișcat în fața camerei soției sale chiar în momentul în care se pregătea să pună mâna pe clanța ușii. Roma, anunțată în acel fel, nu putea să fie decât Palazzo Venezia, de unde un prieten din copilărie, devenit colaborator al regimului, îi telefona uneori fie ca să-l salute în grabă, fie ca să-i comunice ceva important. De data aceasta, aștepta o veste de care depindea viitorul țării, dar și al editurii sale.

Intră în birou, ridică receptorul și spuse doar „Sunt Edison Montalto“.

– Rămâneți pe fir, replică operatoarea cu vocea deformată de distanță.

În clipa următoare, auzi vocea lui Aldo Subiachi, un om abil, controversat, generos, de o inteligență extraordinară. El și Edison erau doi fasciști convinși, legați nu atât de ideologia lui Mussolini, cât de multe câștiguri obținute împreună și de perspectiva altora și mai consistente în viitor.

Neparticiparea la primele atacuri ale germanilor avusese adeziunea piețelor și influențase pozitiv bursa. Afirmările vagi despre neutralitate, sincer împărtășite și de mulți șefi politici, favorizaseră schimburi comerciale și dăduseră avânt economiei.

Acestei tendințe pacifiste i se opunea din toate puterile cavalerul Benito Mussolini, orbit de răsunătoarele succese ale armatei germane, care în trei săptămâni cucerise Polonia. Puțini experți susțineau politica de forță dusă de germani. Știau că armata italiană era nepregătită și prost echipată. Într-adevăr, după semnarea pactului de oțel cu Germania lui Hitler, pentru achiziționarea materiilor prime necesare industriei, Mussolini, în schimbul a multe milioane de dolari, vânduse avioane de vânătoare englezilor și francezilor, care erau deja în război cu Germania.

Mussolini pusese o singură condiție, aceea ca pe motoare să nu se găsească niciun indiciu privind proveniența lor, insistând și ca expedierea să se facă clandestin pentru a nu irita susceptibilitatea germanilor.

Cedând mijloacele de atac și de apărare cele mai moderne, fascismul afectase potențialul beligerant în

momentul în care țara se afla într-un echilibru periculos între război și pace.

Favorizați de perspectivele de pace, Edison Montalto și Aldo Subiachi obținuseră câștiguri importante din operațiuni îndrăznețe la bursă.

După obișnuitele schimburi de salutări și de formalități, urmară niște cuvinte care făcură ca inima lui Edison să bată mai tare.

– Mai e puțin până când vom putea culege trandafirii, îi spuse prietenul cu îngrijorare.

– Ești sigur? întrebă Edison.

– Absolut. Pe de altă parte, florile ne alină multe amărăciuni, explică el.

Căzuseră de acord asupra acestor cuvinte în cazul în care Italia ar fi intrat în război alături de Germania împotriva puterilor aliate. Izbucnirea conflictului era, așadar, iminentă și trebuia acționat rapid pentru a obține câștiguri importante cu o operațiune opusă aceleia care funcționase în perspectiva neutralității.

– Trandafiri de mai? întrebă Edison.

– Sau iunie, preciză Aldo.

Cuta care brăzda fruntea editorului se adânci. Respiră adânc înainte de a vorbi.

– Întotdeauna e o plăcere să te aud, îi spuse prietenului. Sper că ne vom vedea curând.

– Mai curând decât îți închipui, îi garantă importantul om politic.

Edison puse receptorul jos și căzu pradă unei mari agitații. Ieși din birou, străbătu vestibulul, apoi coridorul de serviciu și ajunse în bucătărie.

Gilda, bucătăreasa, frământa ouă cu făină. Îl văzu pe stăpân intrând, își trecu brațul peste frunte ca să-și dea părul la o parte și îi surâse ușor.

– Am găsit doica, domnule, îl anunță.

Radioul deschis de pe dulap difuza un cântec la modă cântat de Trio Lescano, *Parlano d'amore i tuli, tuli, tuli-pan...*

Fără să-i răspundă, Edison o împinse în mica încăpere alăturată folosită drept cămară și închise ușa. Se desfăcu la pantaloni, îi ridică fusta și o avu pe la spate în timp ce ea, protestând ușor, se sprijini de un stâlp, ajutându-l astfel s-o pătrundă.

A fost o agresiune scurtă și violentă, așa cum îi plăcea lui. Cutia cu colierul din platină din buzunarul hainei i se izbea de șold, în timp ce se mișca în căldura protectoare dinăuntru Gildei.

Ester se sprijini de pernele șezlongului și surâse obosită cameristei care o acoperise cu un pled din lână albastră. Era atât de slăbită, încât nici măcar acoperitura ușoară și căldura dimineții de iunie nu reușeau s-o încălzească.

– Sunteți sigură că nu mai aveți nevoie de ceva? o întreabă îngrijorată Angelina, nevrând s-o lase singură în pavilionul unde se refugiase.

– Du-te, du-te, spuse Ester fără să reușească totuși s-o convingă.

– Mă întorc peste o jumătate de oră, promise fata aranjând o cută a cuverturii.

Ester așteaptă ca Angelina să se îndepărteze pe aleea acoperită de pietriș și începu să asculte liniștea amestecată cu soare, mângâiată de foșnetul frunzelor mișcate de o briză ușoară și de zumzăitul insectelor. O tăcere cu parfum de iriși și trandafiri, înveselită

de sunetele rândunicilor, tulburată de gustul amar al lacrimilor.

După fiecare naștere, Ester avea crize de plâns. De data asta însă, lacrimile păreau că vin dintr-un izvor nesecat.

Vârî o mână sub cuvertură și scoase din buzunarul halatului o batistă de in, parfumată cu apă de trandafiri, și-și șterse ochii.

Ultima născută, chiar dacă era atât de mică și plăpândă, îi sfâșiasse trupul și sufletul. Deoarece era singura dintre cei patru copii concepută în uitarea unei îmbrățișări dorite, fericite și tulburătoare. Singura pe a cărei frunte nu va apărea niciodată semnul familiei Montalto.

Ester se simțea sfârșită. Nu avea pe nimeni căruia să-i mărturisească suferința și fericirea ei. Își trecu o mână pe frunte și își aranjă cu un gest obosit o șuviță din părul blond, tuns scurt și încrețit de permanent.

O durere ascuțită ca o lovitură de cuțit îi străbătu sânul întărit de o mastită dureroasă. O tulburare care se repeta la fiecare sarcină și n-o lăsase să-și alăpteze copiii așa cum ar fi dorit.

Din fericire, în satele din jurul lacului era ușor să găsești o doică bună. Cum era ultima, Giromina, care-i pune la sân pe cei doi copii, pe al ei și pe al stăpânei. Era o femeie robustă și bine proporționată, cu o față surâzătoare, luminată de niște ochi mari și buni. Lui Ester îi plăcea râsul ei direct și cald, chiar dacă nici măcar optimismul ei nu reușea să o însenineze.

– Știți, doamnă, că micuța asta nu pare a fi făcută la șapte luni? exclamase ea cu bucurie, când văzuse copilul abia născut.

Ester se înroșise. Dacă privirea ei ar fi avut puterea s-o prefacă în cenușă, Giromina ar fi dispărut de pe suprafața pământului pe loc.

– Te pricepi, doică, să faci complimente. Vezi însă că fiica mea nu e încă în măsură să-ți aprecieze lingușirile, replicase ea stăpânindu-se.

Giromina, cu instinctul oamenilor needucați, își dădu seama că atinsese un punct dureros. Își plecă capul pe sânii mari, prinși în decolteul încrețit al bluzei de in alb, și murmură:

– Iertați-mi neștiința care mă face să spun ne-ghiobii. Chiar așa, prostii fără rost.

Cu neputință ca ființa aceea mică să se fi născut la termen. Nici măcar doctorul Pozzi nu putea crede că fetița se născuse la nouă luni. Pentru toată lumea, ea venise pe lume la șapte luni. Numai ea știa că fusese concepută în urmă cu un an, într-un septembrie sentimental și blând. Altfel, soțul ei ar fi putut să facă niște socoteli care nu aveau cum să fie exacte. În urmă cu nouă luni, Edison Montalto se găsea peste ocean, în Statele Unite, într-o călătorie de afaceri.

Ester îl însoțise la Genova, în port, unde era ancorat *Rex*, uriașul transatlantic împodobit cu panglica albastră pentru că era mai rapid decât toate vapoarele mari de pe ruta New York–Genova.

Editorul se îmbarcase pe acel giuvaier al marinei comerciale italiene, iar ea rămăsese pe chei ca să admire spectacolul plecării vaporului, în vuietele puternice ale sirenelor și în jocurile de artificii. Entuziasmul și emoția o cuprinseseră și pe Ester, care agită o batistă ca să-i salute pe călătorii care se înșiraseră de-a lungul parapetelor uriașului vapor.

Își ridicase voalul albastru al pălăriei mici ca să-și șteargă o lacrimă de emoție.

Michele, șoferul bătrân, se înduioșă când o văzu. Ar fi dorit să-i aline nefericirea ei de femeie inutilă, unealtă a unui bărbat ambițios și indiferent, care se folosisese de banii ei ca să facă avere, fără să se îngrijească de ea, călcându-i în picioare feminitatea.

Ester nu știa că și Anna Grisi se îmbarcase pe vapor. Chiar dacă ar fi știut, traiectoria vieții ei nu s-ar fi schimbat nici măcar cu un milimetru, deoarece încălcarea obligațiilor și păcatul veniseră dintr-o disperată nevoie de dragoste și din dreptul de a avea o legătură pasională care să alunge, chiar dacă numai pentru o clipă, ariditatea unei existențe fără scop.

Închise ochii și ațipi.

– Doamnă, scuzați-mă, o trezi o voce murmurată.

Ester întredeschise ochii și recunoscuse fața tristă a Angelinei, care-i tulbura odihna.

– E monseniorul. A sosit de la Milano. Vrea să vă vadă. E în bibliotecă. Ce fac? Sărea cuvinte, grăbindu-se să-i comunice ceva ce i se părea important. Îmi pare rău că v-am trezit, se mai scuză o dată.

– Însoțește-l aici, spuse Ester. Adu vermut și niște biscuiți.

Monseniorul Sebastiano Brighenti era un personaj de o importanță cu totul deosebită, influent la Vatican și pe lângă cele mai de seamă familii din Milano. Mulți îl credeau viitorul episcop al diocesei din Lombardia. Cine îl cunoștea mai bine era gata să jure că ar fi luat sceptrul episcopal mai mult cu spirit războinic decât cu smerenia omului pios. Iată ideea cea mai apropiată de realitate, având în vedere caracterul impetuos al sacerdotului, capacitatea lui de a lua decizii și impulsivitatea, vecină cu duritatea. Era puternic, agresiv și imprevizibil.

Monseniorul Brighenti se născuse la Bergamo, nu împlinise încă patruzeci de ani și era, după părerea tuturor, un bărbat foarte frumos. Haina preoțească accentua impresia de forță și eleganță pe care o emana.

Când îl văzu sosind pe alee, Ester simți că i se oprește inima, apoi că o pornește nebună, pentru ca abia după aceea să-și reia ritmul normal.

Se îmbujorase. Încercă să se controleze, ca nu cumva musafirul să-i surprindă expresia de școlăriță.

Monseniorul Brighenti intră în pavilion, urmat de Angelina, care părea, pe lângă el, și mai slabă și plăpândă.

– O vizită neașteptată, monseniore, spuse Ester, ajutată de Angelina să se ridice în capul oaselor pe șezlong. Din privire o rugă pe fată să se întoarcă în casă.

De abia se îndepărtă slujitoarea, că bărbatul se așează în fața ei, privind-o lung în ochi înainte de a i se adresa.

– Cum te simți? Întrebă în cele din urmă, cu un ton aproape sever.

– Am trecut prin ceva chinuri, răspunse Ester.

– Ai să-ți revii curând, o consolă luându-i mâinile.

Lui Ester i se păru că zărește în privirea bărbatului o umbră de reproș.

– A fost o naștere grea, spuse, aproape scuzându-se.

– Am aflat. Mi s-a spus că nu trebuia să mai ai copii, dacă nu voiai să-ți riști viața.

– Doctorii spun atâtea lucruri! Oricum, s-a terminat cu bine. A meritat. Am născut o făptură minunată. Un dar de la Dumnezeu pe care nu credeam că am să-l mai primesc.

– Am văzut-o pe fetița ta, surâse el. E frumoasă și-ți seamănă. Are puține lucruri în comun cu frații ei.

– Niciunul din copiii mei nu-i la fel ca celălalt, replică Ester. Înfățișarea și caracterul îi deosebesc.

– Toți au același semn pe frunte. În schimb, cea mică nu-l are. Poate pentru că s-a născut la șapte luni, remarcă el prudent.

– Chiar crezi? îl surprinse Ester, vorbindu-i pentru prima dată pe un ton confidențial.

Până atunci, se priviseră și-și vorbiseră ca doi adversari care tatonează terenul. El, prudent, sever și afectuos deopotrivă. Ea, resemnată și fatalistă până când,

privindu-l drept în ochi, rostise cumplita întrebare, cu efect de bombă.

Bărbatul păli și-i strânse mâinile până o duru.

– Ce vrei să spui? o întrebă tulburat.

Scârțâitul pietrișului anunță sosirea servitoarei.

– Vine Angelina, îl avertiză Ester.

Fata intră în pavilion ducând o tavă mare din lemn lăcuit, acoperită de un șervet din pânză fină, brodat cu flori. Vermutul de culoarea chihlimbarului se afla într-o sticlă delicată din cristal. Mai erau două pahare și o tavă cu biscuiți făcuți de Gilda, care miroseau a lămâie. Nu lipsea ceașca cu ceai fierbinte pentru Ester.

Slujnica puse tava pe măsuta din fier emailat și i se adresă stăpânei sale.

– Ceaiul dumneavoastră, doamnă. Avea ceașca în mână și i-o întindea.

– Lasă totul pe masă, spuse Ester, dând la o parte cuvertura și vrând să se ridice.

Preotul, cu un gest afectuos și hotărât, îi înconjură umerii cu brațul ca s-o ajute.

– Doamna se va îmbolnăvi, dacă vei continua să-i dai amestecurile astea, îi reproșă cu blândețe.

Fata se înroși, iar monseniorul apropie un fotoliu pentru ca Ester să se poată așeza la masă.

– E bine, Angelina. Poți să te duci, scăpă de ea Ester dându-și seama că o cuprinsese o ușoară amețeală care nu se datora numai slăbiciunii.

– Nu mi-ai răspuns la întrebare, insistă monseniorul după ce rămăseseră din nou singuri.

Azurul cerului era tulburat de zumzetul unui avion care deranja liniștea profundă. Ester își duse mâna la decolteul halatului și, cu un ușor tremur, își apropie marginile gulerului desfăcut. Își duse apoi ceașca la gură și bău o înghițitură lungă din ceaiul îndulcit cu miere.

– Chiar trebuie? întrebă în cele din urmă privindu-l în ochi.

– Dumnezeu mare! exclamă el, ducându-se să se sprijine de parapetul pavilionului și fixând câteva clipe întinderea lacului abia încrețit de o adiere ușoară.

Se întoarse și spuse încet:

– E fetița noastră, nu?

Ester se înroși de mândrie și răspunse:

– Edison a hotărât să-i dea numele de Lola. Știi pasiunea lui pentru opera lirică. Întâi Wally, acum Lola.

– Tu cum ai vrea să o cheme? îngăimă el.

– Eu am să-i spun Gioia. Pentru că am conceput-o cu bucurie. Tu însă ai s-o botezi cu numele pe care l-a ales Edison pentru ea.

Monseniorul dădu din cap.

– Te iubesc, mărturisi Ester coborând ochii.

– Și eu te iubesc. Numai Dumnezeu știe cât mă costă acest sentiment. Vocea lui puternică și hotărâtă tremură ușor când rosti cuvintele.

Bătăile clopotelor pentru vecernie o treziră la realitate. Ester deschise ochii în penumbra dormitorului și înțelese că dormise toată după-amiaza. Valeriana dată de doctorul Pozzi îi adusese un somn liniștit și adânc.

Sunetele clopotelor se stinseră, urmate fiind imediat de vocile zgomotoase ale copiilor săi.

În urmă cu câteva zile, soțul ei îi dusesese la Milano pentru ca ea să se poată întrema după chinurile recentei nașteri. Acum se întorseseră. Se întrebă dacă Edison era cu ei. Sună clopoțelul ca să cheme camerista. Voia să aibă o înfățișare îngrijită când copiii vor năvăli în cameră.

Angelina intră, deschise obloanele și odaia se umplu de lumină.

– Ați dormit bine, doamnă? întrebă grijulie.

– Foarte bine, răspunse Ester ridicându-se din pat. Soțul meu? adăugă.

– A sosit acum. Împreună cu copiii. A întreat de dumneavoastră și i-am spus că vă odihniți.

– Și cea mică? se îngrijoră Ester.

– A păpat zdravăn. Doica a cântărit-o. A luat patruzeci de grame. Era mulțumită și mândră de parcă ar fi fost vorba de copila ei.

Ester se îndreptă spre camera de baie.

– Pregătește-mi rochia din mătase albastră, spuse. Am că cobor la masă în seara asta. E timpul ca familia să revină la obiceiurile sale.

Transpira foarte mult și îi lipsea oxigenul. Își pierdea suflul repede din cauza lichidelor acumulate în timpul sarcinii. Încă o lună și totul va intra în normal. Chiar și inima, care se oprea uneori.

Intră în apa caldută din cadă, își frecă trupul cu un burete plin de săpun parfumat, închise ochii și surâse chipului care i se desena în minte. „Sebastiano“, murmură ușor și o podidiră lacrimile.

– Pot să vă ajut, doamnă? întrebă plină de solitudine Angelina din pragul ușii.

Ester își făcu mâinile căuș, le umplu cu apă și își udă fața, ștergând astfel lacrimile.

– Dă-mi halatul, rosti.

– Copiii fac un război nemaipomenit în dormitorul dumneavoastră, o informă camerista întinzându-i halatul moale.

În cabinetul de toaletă, Angelina o ajută să se îmbrace și să se pieptene. Ester își dădu cu puțină pudră Coty pe față și își umezi buzele cu vârful limbii ca să

le dea puțină culoare. Controlă în oglindă dacă dunga ciorapilor de mătase era dreaptă. Căuta în aceste gesturi rituale un leac împotriva neliniștii. Apoi intră în dormitor.

Primul care o văzu fu Emiliano. Îi veni în întâmpinare și o îmbrățișă cu afecțiune. Ester îi trecu o mână prin păr uitându-se la Wally, care, în cadrul ferestrei, în plină lumină, scotocea extaziată în cutia cu bijuterii. Gianni, cu picioarele goale, sărea pe pat cu vioiciunea fără griji a copiilor.

După câteva clipe, fetița își dădu seama că maică-sa o analiza cu o privire gravă. Închise cutia cu un aer vinovat, se apropie de ea și o sărută pe obraz.

– Cum a fost săptămâna petrecută în oraș? se interesează Ester, privindu-l supărată pe mezin. Gianni, dă-te jos din pat, îi ceru în cele din urmă plictisită.

– Mamă, am fost promovat, o anunță Emiliano. Cu nota cea mai mare.

– Eram sigură că așa va fi, îi răspunse Ester foarte bucuroasă.

Pe chipul frumos al băiatului apăru urma unui surâs. Maică-sa nu se descumpănea niciodată în fața strălucitelor lui succese școlare. Iar el se simțea dezamăgit, considerând că merita o apreciere mai entuziastă din partea ei.

– Și eu am fost promovată, intră Wally în vorbă, cerând să i se acorde și ei atenție.

– Și eu, și eu, interveni și Gianni, care, fără să-i pese de muștrările materne, începuse din nou să sară

pe saltea, făcând să scârțâie arcurile patului. Emiliano intră în clasa I la gimnaziu, iar eu în prima elementară, anunță el.

Ester dădu din cap aprobator și i se adresă fiicei sale cu reproș.

- Știi că nu ai voie să scotocești în lucrurile mele.
- Am văzut-o pe Lola, încercă fetița să-i abată atenția.
- Nu schimba vorba, o muștră maică-sa.
- E mică și urâtă, rosti Wally cu ranchiună.
- Și tu erai mică și urâtă când aveai o săptămână, explică Ester cu blândețe.
- Și urâtă ai rămas, își bătu joc de ea Gianni, continuând să sară pe pat.

Wally se duse la frate-său și-i dădu o palmă. Gianni scoase un țipăt ascuțit, sări jos de pe pat și începu s-o lovească cu picioarele pe soră-sa, care încerca să se apere.

- Gata! spuse apăsător Ester care, cu ajutorul lui Emiliano, se chinuia să-i separe pe cei doi adversari. Sună apoi din clopoțel ca s-o cheme pe cameristă.

- Angelina, spune-i lui *mademoiselle* să vină imediat să ia copiii, o rugă. Cele câteva minute petrecute cu ei fuseseră suficiente ca s-o obosească.

- *Mademoiselle* nu a sosit, spuse Angelina.
- Unde e? se miră Ester.
- Biata Yvrette nu mai e, confirmă Emiliano.
- Cum adică nu mai e? întrebă îngrijorată Ester.
- Tata a dat-o afară. La Milano, acum câteva zile. A plecat luând cu ea două sticle de coniac din rezerva tatei.

Sfârșită, Ester se așează într-un fotoliu.

– Dumnezeu! exclamă cu disperarea unui naufragiat care vede cum se îndepărtează ultima barcă de salvare. Cine va supraveghea furiile dezlănțuite? De ce a fost dată afară? Și de ce nu am fost informată? Întrebă, adresându-se fiului mai mare.

El dădu din umeri și făcu o strâmbătură care însemna că nu știa mai mult.

– Unde e tata? continuă Ester.

– În salon. Te așteaptă la cină.

– Cobor imediat. Dar du-i de aici pe ăștia mici, te rog, îl imploră ea.

Emiliano reuși să-i despartă și să-i împingă spre ușă.

Ester se ridică și luă din cutia cu bijuterii colierul pe care soțul ei i-l dăruise în urmă cu câteva zile, după nașterea Lolei. Ochii i se umplură de spaimă în vreme ce căuta febril în cutie.

– Dumnezeu, a dispărut briliantul!

Se întoarse, o smuci pe Wally care se pregătea să iasă împreună cu frații ei și-i aruncă o privire acuzatoare pe care copila i-o întoarse cu un aer disprețuitor.

– Tu l-ai luat? Întrebă. Era un diamant de cinci carate, montat în aur alb, a cărui valoare era de aproape jumătate de milion. Edison i-l dăruise la nașterea lui Emiliano.

– Eu, nu, declară fetița. Știi bine că-mi place să scotocesc printre lucrurile tale. Dar nu ca să le iau, adăugă jignită de bănuiala mamei.

Ester îl privi pe Emiliano, căutând ajutor. Acesta ridică din umeri cu un aer indiferent.

– El l-a luat, spuse în cele din urmă Wally îndreptând un deget acuzator spre Gianni.

Copilul se uită sfidător întâi la soră-sa, apoi la mamă.

– Dă-mi inelul, porunci Ester.

– De ce? întrebă Gianni.

– Pentru că nu trebuie să iei ceea ce nu-ți aparține, explică fără multe vorbe maică-sa.

– Mie nimeni nu-mi dăruiește nimic niciodată, protestă micuțul scoțând din buzunarul pantalonilor scurti inelul maică-sii și punându-și-l pe degetul mare.

Ester i-l luă și-l privi amenințătoare.

– Să nu se mai întâmple, îi spuse cu un aer sever.

– De ce? repetă el posomorât.

– Pentru că atunci când vrei ceva trebuie să ceri. Nu să furi.

– Dacă ți l-aș fi cerut, nu mi l-ai fi dat, se justifică el.

– Sigur că nu. Iar în seara asta ești pedepsit. La culcare, fără cină.

– Și cui îi pasă? Oricum, am mâncat, replică el obraznic.

Ester era mândioasă că Edison hotărâse să o concedieze pe bona franțuzoaică, singura capabilă să-i țină în frâu pe Gianni și pe Wally. Numai Emiliano nu-i făcuse niciodată probleme.

Lui Ester i se părea că personalitățile și caracterele copiilor ei erau deja formate. Emiliano era dezinteresat, pierdut în visele lui, lipsit de simț practic.

Wally, bolnavă de gelozie, era capabilă de orice pentru o mângâiere sau o privire. Era urâtică, ceea ce îi va face viața mai grea. Ester și-o imagina femeie, căutând în ea confirmări ale propriei feminități.

Gianni era mistuit de nevoia de a poseda. Fura obiecte mici și le ascundea în camera lui, bucurându-se de ele, chiar dacă erau șterpelite.

Toți trei aveau în mijlocul frunții semnul familiei Montalto, semn care îi caracteriza, într-o măsură mai mică sau mai mare, pe toți membrii familiei de câteva generații.

Ce se va petrece cu micuța Lola? Care-i va fi viitorul? Va fi mai bună sau mai rea decât frații ei, ea, care nu avea semnul și aparținea unui alt neam? Iar ea, Ester, cu biata ei inimă, atât de bolnavă, va ajunge oare să-și vadă copiii mari?

În loc să se întristeze, surâse la gândul morții. Nu-i păsa prea mult de viață, știind că zilele îi vor fi înveninate de o remușcare neîndurătoare legată de infidelitatea conjugală și, mai mult, de legătura cu un slujitor al Domnului, pe care, împotriva a tot, ea continua să-l iubească și să-l dorească. Iar faptul că trebuia să ascundă, ca pe un lucru de rușine, un sentiment care o făcuse să se simtă femeie o umilea.

Ester își găsi soțul în salonul galben, singurul dintre cele trei saloane de la parterul vilei care era folosit permanent. Era cel mai frumos și mai confortabil.

Edison și sora lui, Polissena, își întrerupseră brusc discuția aprinsă când ea își făcu apariția. Polissena avea ochii în lacrimi, iar chipul lui Edison era marcat de clipele de restriște.

– Cum te simți? își întrebă soția, ridicându-se în picioare și venind în întâmpinarea ei.

– După cum arătați, s-ar părea că mai bine decât voi, răspunse Ester surâzând.

Polissena se ridică dintr-odată în picioare, lovind cu genunchiul o măsuță din lemn de palisandru și făcând să zăngăne bibelourile, pe care ea le așezase într-o dezordine plăcută. Fusta i se prinse o clipă în brațul fotoliului, punându-i în pericol echilibrul. Își șterse în grabă lacrimile și ieși în fugă din încăpere.

Ester își privi soțul întrebător.

– Mussolini a declarat război Franței și Angliei, rosti editorul, iar soră-mea plânge pentru că iubitul ei nu-i scrie.

– Nu știam că Polissena are un iubit, răspunse ea, punând povestea de dragoste a cumnatei înaintea veștii despre declarația de război.

– Probabil că nici el nu știe. Singura care știe este mitomana de soră-mea, bombăni Edison.

Ester se așeză pe divanul cel mic. Paloarea feței o făcea și mai frumoasă și mai fragilă. Edison umplu un pahar cu Porto și i-l oferă.

– Bea, o să-ți faci bine, spuse el grijuliu.

Ester gustă vinul. Era bun și răsândi în ea o căldură ușoară.

– Ce anume a făcut Mussolini? Întrebă cu aerul indiferent al celui care reia o anecdotă spusă în salon.

– Va intra în război, explică el. L-a urmat pe Hitler în aventura lui, cerând partea noastră de tort, continuă.

Ester nu-și dădea seama dacă soțul ei era bucuros sau îngrijorat.

– Italia a intrat în război și nimeni nu știe, se miră Ester.

– Se va anunța în curând, preciză Edison. Eu am aflat pe căi lăturalnice.

Ester ar fi vrut să-i replice că totul se petrece pe căi lăturalnice, atât în familie, cât și la granițele sacre ale patriei, în relația lor, ca și în politica internațională.

În schimb, puse paharul pe măsută și spuse:

– Am ajuns așadar la asta? La măcel?

– Va fi un război rapid, încercă s-o asigure Edison.

– Faimosul război-fulger, îl ironiză ea.

– Chiar așa, răspunse el după o clipă de ezitare.

Fusese dintotdeauna un fascist declarat, credea în Mussolini și într-o țară ordonată unde trenurile ajung la timp, iar italienii sunt respectați în străinătate. Italia avea un guvern, iar germanii înaintau pe toate fronturile. Sfârșitul puterilor demo-plutocratice era iminent și în fața Italiei fasciste se deschidea un viitor măreț, de prosperitate și progres.

Decizia Ducelui de a intra în război îi spulbera certitudinile pentru prima oară.

– De ce ai dat-o afară pe *mademoiselle*? Întrebă Ester, atacând un subiect care, dacă n-ar fi fost vorba

despre vestea intrării în război, ar fi fost de o importanță vitală, dar care acum părea o banalitate.

– Era o bețivancă. Mai mult, nu era capabilă să-i supravegheze pe copii. Când ne-am întors în oraș, Michele mi-a spus că a surprins-o pe Wally uitându-se pe furiș la tine când nașteai. Yvette nici măcar nu-și dăduse seama că scăpase de sub supravegherea ei, spuse el cu un ton iritat.

– Nu se poate, încremeni Ester. Îmi spui că fetița a văzut..., a văzut... șovăi.

– A văzut tot, rosti Edison.

– E cumplit. Nu pot să cred. Ester încercă să-și închipuie nașterea din două puncte de vedere: al său, ca protagonistă, și al lui Wally, ca spectatoare a unui eveniment care o depășea. Ce văzuse fetița ei? Cum a perceput durerea ei? Nu mi-a vorbit despre asta. Nici nu a dat semne în acest sens, murmură, gândind cu voce tare. Era tulburată și nu-i venea să creadă.

– Ce-a fost a fost, i-o tăie scurt soțul. Iată de ce a trebuit s-o concediez. Mai mult, ca străină, făcând parte dintr-o națiune inamică, nu ar fi avut posibilitatea să rămână în casa noastră.

Își făcu apariția Michele, care era și majordom.

– Cina poate fi servită când dorește doamna.

– Imediat, răspunse Ester, îngrijorată de veștile rele care se abătuseră peste ea odată cu întoarcerea soțului – pierderea lui *mademoiselle*, delirurile amoroase ale cumnatei, faptul că Wally făcuse o descoperire

dureroasă, anume cum vin pe lume copiii, intrarea în război a țării.

– Ai grijă ca fiii noștri să fie prezentabili, îi spuse Edison servitorului, în timp ce o ajuta pe Ester să se ridice.

– Va trebui să vorbesc între patru ochi cu Wally deseară, hotărî ea, ieșind din salon și luând-o înaintea soțului spre sufragerie.

În acel moment sună telefonul. Ester, care trecea pe lângă aparatul așezat pe masa de la intrare, ridică receptorul.

– O convorbire interurbană de la Milano, spuse vocea centralistei.

Auzi apoi că se făcu legătura cu cineva care nu se hotăra să vorbească.

– Alo? spuse Ester.

Se auzi un clic și apoi zumzetul legăturii întrerupte.

– A închis, îi zise soțului ei.

– S-o fi întrerupt. Va suna iar, replică Edison cu un aer stânjenit.

Telefonul sună din nou când cina era pe sfârșite. A răspuns Michele, care a intrat în sufragerie anunțându-l pe Edison că era căutat.

– Cine e? întrebă Ester în timp ce soțul se ridica în grabă de la masă.

– Cineva care nu a vrut să-și spună numele, răspunse șoferul.

Edison își privi soția sfidător.

– Vrei să răspunzi tu în locul meu? Așa ai să știi cine mă caută.

– Edison, te rog! Știm amândoi cine te caută. Am lucruri mai grave la care să mă gândesc, spuse privindu-și soțul cu severitate.

Editorul ieși din încăpere aruncând pe jos șervetul cu un gest iritat.

Copiii își priveau mama întrebător. Polissena profită de ocazie ca să izbucnească din nou în plâns și să plece de la masă. Se ridică și Ester.

– Emiliano, du-te la fratele tău care e pedepsit. Eu și Wally mergem la mine în dormitor, decise.

– N-am terminat încă budinca, protestă fetița.

– O s-o termini mai târziu. Acum vii cu mine, spuse mama cu hotărâre.

Străbătură coridorul, trecând pe lângă Edison, care era cu urechea lipită de telefon.

Era atât de înfuriată, încât nu rezistă să nu-l împungă pe soț.

– Iar tu șuieră ea, nu uita că mâine-dimineață e botezul fetei mele. Fă în așa fel încât totul să fie în ordine.

Urcă scările urmată de Wally care, contaminată de tensiunea generală, izbucni în lacrimi, dar Ester tot își auzi soțul spunându-i interlocutorului său:

– Nu am acum timp să-ți ascult pălăvrăgelile. Mă plictisești. Oricum, o să-ți citesc capodopera.

Plânsetul lui Wally o indispușe și mai tare pe Ester.

– Potolește-te cu scâncitul, pentru Dumnezeu! îi spuse copilei.

– Ești furioasă pe mine pentru că tata vorbește la telefon cu o femeie, protestă micuța.

Ester se întoarse spre ea înmărmurită. Câte lucruri știa fata asta ciudată? Se gândi că nu e bine să comenteze, o împinse în dormitor și atacă imediat subiectul.

– Erai în sala de baie când s-a născut Lola? întrebă ea redevenind stăpână pe sine și pe situație.

Fetița încetă imediat cu plânsul și își fixă vârful pantofilor. Nu avea curajul să-și privească mama în ochi.

– De ce nu mi-ai vorbit încă despre acest lucru? întrebă Ester calm, așezându-se pe pat.

– Mi-era frică că ai să mă pedepsești, răspunse Wally stând în picioare în fața ei.

– Nu se spionează. Și tu știi asta, preciză Ester cu blândețe. Ce ai văzut tu nu e un spectacol foarte frumos, dar este, fără îndoială, unul dintre cele patru momente foarte importante din viața mea. În celelalte trei v-ați născut tu și frații tăi. Numai asta are importanță. Toate mamele suferă când își aduc pe lume copiii. Durerea se uită însă și rămâne bucuria de a-i vedea crescând, încheie Ester cu afecțiune. Cât despre taică-tău, continuă schimbând complet tonul, vezi-ți de treburile tale, scorpie mică, glumi luând-o în brațe.

Wally o sărută cu însuflețire.

– Te rog, mămico, să mă iubești și de aici înainte. Nu aș putea suporta s-o iubești pe Lola mai mult decât pe mine.

– Te iubesc foarte mult, micuța mea, murmură Ester strângând-o la piept, dar acum du-te la frații tăi. Era sfârșită. De cum plecă fetița, izbucni în lacrimi. Plânse gândindu-se la Sebastiano, la iubirea lor fără ieșire, la prima lor întâlnire pe plaja de la Castiglioncello.

ESTER
1939

Pasiunea pentru Sebastiano izbucnise pe neașteptate și cu violență. În urmă cu nouă luni, când Edison se imbarcase pentru Statele Unite, mai erau câteva săptămâni până la începutul anului școlar. Așa că, în loc să se întoarcă la Milano, Ester plecase împreună cu cei trei copii la Castiglioncello, unde familia Montalto avea o mică vilă, situată pe un promontoriu.

Era o locuință plină de farmec, unde în timpul verii Edison se întâlnea cu mulți scriitori care publicau la editura lui, autori care frecventau de obicei litoralul toscan, între Viareggio și Forte dei Marmi.

În realitate, Ester a fost cea care a vrut să cumpere casa. Soțul ei ar fi preferat litoralul din Romagna, unde Ducele și câțiva dintre apropiații lui își petreceau vacanțele.

– Nu vreau să intru în haita de adepți credincioși a camaradului tău Mussolini, se împotrivi Ester. Îi detest. Și nu le suport nevestele proaste, soții sau amante, ce or fi. Nu vreau ca fiii mei să se amestece cu ai lor.

Fusese de neînduplecat și soțul trebuise s-o asculte. Și așa alegerea s-a oprit la Castiglioncello, la casa clădită de curând pe care moștenitorii unui anticar din Florența abia așteptau s-o vândă.

De la casă se cobora pe o mică plajă privată, pe o scară întortocheată, săpată în stâncă.

În vreme ce editorul naviga spre Statele Unite, soția lui se bucura de căldura primelor zile de septembrie, în tovărășia copiilor, întâlnind la cină prieteni scriitori, pictori, actori de teatru, poeți. Toți împotriva regimului.

Ester se trezea dimineța devreme și cobora la plajă, unde un servitor așezase deja șezlongurile, umbrela mare și un coș de răchită cu prosoape de bumbac.

Într-o splendidă dimineată, pe care norii mari, trecători, o făceau și mai fermecătoare, Ester coborî de-a lungul vârfului stâncos. Era îmbrăcată cu o rochie de plajă roșie, cu margarete mari și albe. Se sprijini de o stâncă și cu vârful piciorului încercă temperatura apei. Era răcoritoare și primitoare. Își scoase rochia, punând-o pe un șezlong. Avea un costum de baie din lână, de un roșu strident, care-i scotea în evidență silueta armonioasă. Intră în mare și, după câteva mișcări, își băgă capul sub apă ca să observe peștișorii iuți care veneau curajoși spre ea. Înotă apoi în larg vreo sută de metri, apoi se întoarce și schimbă direcția, îndreptându-se din nou spre țărm. Ieși împroșcând apa, obosită, dar încântată și senină. Soarele îi aurea pielea netedă și dădea o lumină specială

trupului ei încă perfect, în ciuda sarcinilor. Luă din coș un prosop și începu să se șteargă energic. Și la soare era destul de răcoare, așa că începu să tremure. Se întinse pe un șezlong și simți cum o cuprinde o plăcută senzație de bine.

Momentele plăcute erau într-adevăr rare în viața ei înnorată de o amară insatisfacție. O stare de spirit complet opusă stării tinerești, când visele au culoarea fericirii.

Închise ochii și se lăsă legănată de muzica neconținută a valurilor care se izbeau de stâncă.

Gândindu-se cu detașare la condiția ei de soție, recunoscuse că Edison nu era cel mai rău dintre soți. Se comporta ca majoritatea bărbaților din clasa lui socială – având un respect formal pentru soție și sacralitatea familiei, o moralitate flexibilă care-i permitea să aibă legături extraconjugale tot timpul fără să se simtă vinovat, un autoritarism pe care ea îl suporta, chiar dacă banii pe care-i adusesese ca zestre îi garantau o autonomie sigură.

Edison era doar un mic tipograf când tatăl ei, om bogat, îl impusese ca soț ca să șteargă faptul că fusese părăsită, lucru suspect în ochii lumii, de Vittorio Donegani Testa, june și desfrânat vlăstar al unei importante familii din Modena. Tânăra Ester cunoscuse cu el multe plăceri, printre care și acelea de a face dragoste și a priza cocaină. Familia Donegani Testa, deși îi permitea multe fiului lor, nu ar fi îngăduit o căsătorie cu Ester Fabbri. Așa că Vittorio fusese

expediat peste ocean, iar Ester rămăsese la Modena cu „dezonoarea“ ei, care fu dată uitării repede datorită căsătoriei cu Edison Montalto, om foarte harnic și un tipograf ambițios.

Ester terminase cu lumea viselor și acceptase o căsătorie din care apăruseră trei copii concepuți mai mult din datorie decât din plăcere, riscându-și viața la fiecare sarcină din cauza inimii bolnave.

Abstinența, pe care o alesese de ani buni, era o cale pe care mergea fără efort, fiind și un folositor mijloc de precauție care, în afară de faptul că-i salva sufletul, îi conserva sănătatea. Cel puțin asta era și părerea cardiologilor pe care îi consultase.

– Rămâi așa, spuse o voce bărbătească și caldă. Cu ochii închiși. Și lasă-te privită. Frumusețea ta delicată și prețioasă este o dovadă sigură a existenței lui Dumnezeu.

Copleșită de o neputință care o ținea în loc, Ester nu se clinti. Deschise ochii de curiozitate, dar și pentru că era singura mișcare pe care reușea s-o facă. O durură din cauza luminii soarelui, așa că și-i apăra punându-și mâna în dreptul lor.

Mai mult intui decât văzu conturul unui bărbat uriaș, puternic, care se oprise lângă șezlong.

La început vagă și neclară, imaginea se limpezi. Ester admiră frumusețea necunoscutului care se ivise din neant. Avea niște pantaloni scurți negri, un piept puternic, picioare lungi, solide, ca niște coloane, și o față deschisă și plăcută.

– Bună ziua, spuse bărbatul, care o privea surâzând și ea se simți paralizată de fascinația pe care o exercita acel surâs asupra ei. Ar fi vrut să reacționeze, să-i atragă atenția că se află pe o proprietate privată. Dar nu făcu nimic, nu tăie de la bun început acea neobișnuită apropiere și îi răspunse la salut cu un zâmbet și o privire languroasă.

În clipa aceea Ester trăia în afara lumii și în memoria și conștiința ei nu mai era nici urmă de familie, copii sau soț. Devenise adolescentă, apoi o tânără cu sufletul tulburat de înalte ceruri primăvăratice, însetată de emoții și lipsită de prejudecăți. Era o femeie vrăjită de un necunoscut pe o plajă pustie, într-o dimineață de sfârșit de vară. Simțea întreaga senzualitate care emana din el și era gata să-i răspundă la fel.

Se ridică nepăsătoare din șezlog și-l înfruntă pe necunoscutul care-i surâdea. Voi chiar să-i vorbească. Dar nu-și găsi cuvintele, probabil și pentru că nu existau cuvinte care să-i redea emoțiile.

În cele din urmă, scăpă dând bir cu fugiții. Se întoarse și se îndreptă spre mare. Intră în apă și înotă viguros în larg.

După câteva sute de metri, când umbrele încurcăturii ei se risipiră, se întoarse la mal, sigură că va putea să-l privească pe necunoscut fără să-i atribue puteri tulburătoare. Când ieși din apă, bărbatul nu mai era.

În schimb, îi văzu pe cumnata ei, Polissena, și pe cei doi copii mai mari, Emiliano și Wally, care coborau de la vilă și veneau spre ea.

Polissena își dădu seama că Ester scruta plaja cu o privire febrilă.

– Îi aștepți pe pirăți? glumi cumnata, scoțându-și rochia de plajă. Avea un corp uscat, oarecum masculin. Numai sânii, deosebit de dezvoltăți, dezmințeau prima impresie.

Ester nu răspunse. Rămase nemișcată, cu un aer preocupat, fixând întinderea scânteietoare a mării. Poate că reflexul ei magic îl desenase pe bărbatul misterios care o tulburase atât de mult. Amintirea era însă vie și îi provoca un fior languros.

În seara aceea, Ester cină la restaurantul Al Pescatore cu Ettore și cu Emanuela. Lăsase copiii în grija Polissenei și se simțea liberă și fericită.

Ettore și Emanuela Franzi erau o pereche în aparență senină, potrivindu-se de minune. El, patruzeci de ani, anticar cu o reputație bună, avea tendință de îngrășare și-i plăcea peste măsură mâncarea bună. Ochii lui blânzi și surâzători exprimau cordialitate și inspirau simpatie. Ea avea o față senzuală, încadrată de o coamă deasă și moale ca în tablourile lui Tiziano, și era conștientă de admirația bărbaților.

Vorbeau despre Edison și călătoria pe care o făcea în Statele Unite.

– N-ai vrut să-l însoțești? o întreabă Ettore pe Ester, fără să-și ia ochii de la deliciosul aperitiv cu pește. New Yorkul și America erau de câțiva ani în gândurile lui. Puteau să devină o piață nouă și înfloritoare pentru activitatea de anticar.

Corespunda cu un coleg din Manhattan, căruia îi expediasse deja niște uși vechi, balustrade, rame și tablouri de preț, obținând profituri substanțiale. Americanii bogați erau înnebuniți după lucrurile vechi din Italia. În America, Ettore Franzi ar fi știut să satisfacă gusturile clienților avuți. Avantajele ar fi fost concrete și palpitate. Cu toate acestea, dimensiunea ideală a existenței era pentru el Pisa, unde se născuse, crescuse și studiasse. Îi plăceau Florența, Lucca și Siena, unde locuia acum. Gustul lui făcea ca grandoarea metropolei americane să sporească. O scurtă ședere la New York era însă o mare ispită. De aceea se mira că Ester nu fusese interesată să facă o călătorie peste ocean.

– Mi-ar fi plăcut să-mi însoțesc soțul, recunosc Ester, dar am renunțat din lașitate, mărturisi. Sunt terorizată de ideea de a traversa oceanul.

– Adică? interveni Emanuela.

Ester puse jos furculița și surâse.

– Edison și cu mine avem trei copii. Dacă am fi împreună și transatlanticul ar naufragia, cine s-ar ocupa de ei?

– Sper că glumești, o dojeni Emanuela.

– Firește, minți Ester, dându-i dreptate prietenei care nu avea copii și nu putea înțelege.

Un chelner puse pe un cărucior de lângă ei un castron plin cu pește la grătar și începu să-i servească, în timp ce un alt ospătar turna vinul alb din Badia a Coltibuono în paharele din cristal. În momentul acela, Ester ridică privirea și-l văzu pe bărbatul pe care-l întâlnise pe plajă. Stătea singur la o masă de colț și bea un pahar de vin roșu de la vechea mănăstire din Vallombrosa, care făcea cel mai bun Chianti. Era îmbrăcat cu un tricou albastru, care-i punea în evidență culoarea arămie a pielii. Bărbatul o fixa cu admirație.

Privirile lor s-au încrucișat. El a surâs aplecând ușor capul. Ester s-a înroșit și, întorcând salutul, a luat-o un fel de amețală.

Ettore, care îl supraveghea cu atenție pe chelnerul care curăța dibace peștele de frunzele de porumb care-l înveleau, nu observă nimic, dar Emanuela prinse schimbul neobișnuit de priviri, de surâsuri, de fețe înroșite.

– Îl cunoști? murmură Emanuela fremătând de curiozitate.

Ester dădu din cap în ser. – Nu. Așa-i spuse:

– Cred că l-am întâlnit ominetă pe plajă.

Ettore, recuperânc într-o clipă timpul de marii sale iubiri pentru mâncare, intră în vorbă după ce îi aruncă o privire celui care făcea obiectul atenției.

– Stă la Vila Pamphili, spuse el. A sosit ieri-seară cu o Lancia albastră. Dacă am înțeles bine, locuiește

la Roma. E un prieten sau o rudă îndepărtată a bătrânului prinț Pamphili.

– Nu, nu, îl corectă Ester, nu mi se pare că are un accent român. Ar fi vrut să-și taie limba, părându-i-se că a spus prea multe.

– Înseamnă c-ați vorbit, îi spuse prietena ei cea curioasă și malițioasă.

Familia Franzi avea o locuință de vară mică, dar foarte frumoasă, dincolo de promontoriul care delimita proprietatea familiei Montalto. De pe terasa casei lor se vedea alea care ducea la vila Pamphili, o construcție *fin de siècle*, prinsă într-un desiş de agave și de palmieri înalți. Proprietatea îi aparținea lui Ascanio Pamphili, un octogenar cultivat și lucid, foarte bogat și fără moștenitori. În timpul șederilor de vară, tot mai scurte, îi plăcea să se întrețină cu prietenii de la Roma, oameni discreți și ușor misogini, ca el. Principele Ascanio nu fusese văzut vara asta. Poate era prea bătrân ca să facă drumul până la Castiglioncello. La începutul lui septembrie, totuși, vila fusese din nou deschisă ca să-l primească pe acel musafir singuratic, care stătea acum la masa de lângă cea ocupată de Ester și prietenii ei.

– Ați vorbit sau nu? insistă Emanuela, hotărâtă să afle mai multe.

Ester își plecă privirea și chinui dorada care aștepta în farfurie.

– Ți-am spus că ne-am încrucișat pe plajă și ne-am salutat. Asta-i tot, explică ea ascunzându-și tulburarea.

– E un mascul superb, remarcă Emanuela cu ochii strălucind.

Ettore, uimit de afirmația neobișnuită, deveni atent și suspicios. Își examinează soția cu un aer de reproș, măsurând distanța dintre obezitatea sa bolnăvicioasă și farmecul și mușchii necunoscutului.

– Nu mai poți nici măcar să faci o glumă, replică femeia, ridicând tonul pentru a se face remarcată.

– Pare un om foarte singur, observă Ettore.

Mai bine singur decât într-o companie de proastă calitate, se gândi deloc subtil Emanuela, fascinată de necunoscut.

Ester tăcea ascunzându-și bine neliniștea, dar își înălță privirea la timp și surprinse căutătura lungă și surâzătoare pe care i-o trimise bărbatul.

– L-ai impresionat, exclamă cu o oarecare invidie Emanuela.

Când individul plecă, conversația continuă, iar pentru Ester fu un calvar să ia parte la schimbul de banalități care a urmat. Dorea să mângâie în singurătate amintirea acelei minunate emoții. Necunoscutul era înlăuntrul ei și atingea corzile unei tulburări care o învăluia într-o moleșală plină de culori. Dorința de a-i fi încă aproape, pe plaja vrăjită de soare, domina orice alt sentiment. Sângele îi curgea ca un torent impetuos, inima îi era pe înălțimile munților.

– Te simți bine? o întreabă Emanuela îngrijorată, văzând cum prietena ei trece de la paloare la roșeață și are fruntea brobonită de sudoare.

Emanuela și Ettore știau că inima lui Ester nu era tocmai sănătoasă și își dădură seama că venise momentul să o însoțească acasă.

– Foarte bine, mulțumesc, îi asigură Ester. Poate că sunt puțin obosită. Nu vă faceți griji.

Au lăsat-o la intrarea în grădină și au urmărit-o cu privirea cum se îndepărta pe aleea luminată de lună, care proiecta pe pietrișul alb umbra tufișurilor înflorite. Mergea încet și asculta cu tot sufletul liniștea desăvârșită a nopții.

De la ferestrele mari ale salonului de la parter răzbătea lumina slabă a unor lampadare care își împrăștiu lumina pe plantele cățărătoare. Luminile erau aprinse pentru ea, care se întorcea târziu. Fântâna din mijlocul unui rond de flori declama încet o misterioasă poezie nocturnă.

Se întoarse și, cu un semn al mâinii, își luă rămas-bun de la Emanuela și Ettore, care se urcară în mașină.

Se așază pe banca de piatră de lângă intrarea în casă și respiră aerul parfumat și ușor al nopții. Briza delicată mirosind a mare îi alunga neliniștea.

Era înconjurată de o singurătate încântătoare. Gândul care o stăpânea avea chipul unui necunoscut care, într-o clipă, pusese în discuție toată viața ei.

Cum coborî primele trepte ale scării de piatră, văzu umbra unui bărbat care se plimba pe malul mării. Nu i se făcu frică și nu se miră de o asemenea prezență. După o clipă de ezitare, coborî până când picioarele dădură de nisipul moale.

Bărbatul se întoarce și o văzu. Stătu un moment nemișcat, apoi se apropie de ea. Chipul său luminat de lună era și mai frumos decât și-l amintea Ester. Întâlnirea nocturnă, provocată de o înclinație firească și de întâmplare, avea ceva magic.

Ester și necunoscutul erau din nou față în față, nemișcați în noaptea limpede.

Mâna puternică și ușoară a bărbatului îi mângâie încet obrazul.

– De ce? întrebă doar Ester.

– De ce se ridică vântul? De ce izbucnește furtuna? De ce luna provoacă mareele? replică el.

– Te doresc, murmură Ester, cum nu am dorit niciodată pe nimeni.

– Dimineață ai fugit, îi reproșă el cu blândețe.

– Am sperat că vei veni după mine, surâse Ester, ridicându-și capul.

– Mi-a lipsit curajul, spuse el, apropiindu-și chipul de al ei.

A fost un sărut timid, de adolescenți, care a provocat emoții plăcute și violente. Apoi, ea își ascunse fața în umărul bărbatului, în timp ce brațele lui puternice o strângeau transmițându-i o emoție pe care nu o încercase niciodată.

Niciodată nu se întâmplase așa cu Edison și nici nu se va întâmpla vreodată pentru că între ei nu se aprinsese scânteia fatală care deschide porțile de aur ale dorinței, care e un dar reciproc, o plăcere împărtășită care se hrănește cu un fior misterios.

– Nici nu știu cum te cheamă, murmură Ester.

El îi luă mâna și o conduse spre scară. Se așezară pe prima treaptă, cu picioarele în nisip.

– Mă numesc Sebastiano. Numele nu are însă nicio importanță când o poveste se sfârșește înainte chiar de a începe, spuse bărbatul cu tristețe.

Luase mâinile lui Ester într-ale sale.

– Înțeleg, murmură Ester. Știi deja că sunt căsătorită.

– Cu Edison Montalto, îi spuse el, surprinzând-o.

– Îl cunoști? întrebă Ester, dezorientată de vorbele lui.

– Cine nu-l cunoaște pe regele hârtiei tipărite? răspunse Sebastiano evaziv, adăugând imediat: Dar asta nu e singura problemă.

– Ești căsătorit și tu, trase ea concluzia cu o voce stinsă.

Bărbatul privi dâra argintie lăsată de lună pe mare și îi mărturisi:

– Sunt legat de un jurământ.

Ester și-o închipui pe femeia legată de Sebastiano și o durere puternică îi tăie respirația.

– De ce mă cauți atunci? Se ridică brusc și-l privi drept în ochi.

– Pentru că ispita e mai puternică decât rațiunea, recunosc el.

– Credeam că știi ce vrei, îi reproșă aspru ca să-l rănească.

Sebastiano o trase spre el cu forța și o sărută. Ester răspunse la sărut înălțându-se într-o sferă în care nu mai era loc de îndoială.

– Vino, îi spuse apăsător, cu jumătate de gură, urcând cu el treptele și intrând în vilă înaintea lui.

Cu o siguranță și o dezinvoltură pe care, cu numai câteva clipe în urmă, le-ar fi considerat o nebunie, intră în casă urmată de el și apoi în dormitorul ei. Cuvintele erau de prisos. Ceea ce a urmat nu a fost decât un tumult de surâsuri și lacrimi, suspine și gemete, un șir de senzații de nedescris, descoperirea plăcerii în sfârșit împărtășite, bucuria de a dăru și de a primi dragostea fără spectrul păcatului și teama de a nu respecta limite, fără obsesia violentă a masculului și acceptarea resemnată a femeiei, ci o tandrețe infinită și o bucurie imensă.

Când s-a trezit Ester, soarele năvălise în încăpere. Se întinse, având o foarte plăcută senzație de bine. Se simți liberă și fericită, împlinită, dar în clipa următoare își dădu seama că era disperat de singură. Amintirea nopții care abia se terminase îi reveni cu putere în minte ca un vârtej de culori și-l căută pe bărbatul care o făcuse să cunoască fericirea îndelung visată. Sebastiano plecase.

Auzi ticăitul pendulei de pe scrinul din spatele încăperii și zgomotul valurilor pe țărm. Cu o seară în urmă era gata să accepte o noapte de fericire ca apoi să revină la tăcere și resemnare, dar acum, când

cunoscuse iubirea, ar fi făcut totul ca s-o țină în viață. Îl voia pe bărbatul cu care ajunsese în paradis. Îl voia ca să nu-i mai dea drumul niciodată.

În fața vilei Pamphili, Sebastiano își puna valizele în portbagajul mașinii. Ridică ochii și o văzu. Ester era îmbrăcată cu niște pantaloni lungi de in alb și o bluză de muselină, cu decolteu pătrat.

Îl privi uluită.

– Pleci? Întrebă cu melancolie.

– E singurul lucru care-mi rămâne de făcut, răspunse el.

– De ce? Ochii i se umplură de lacrimi.

– Ca să încerc să ne salvăm sufletele, murmură laconic Sebastiano.

– Cu fuga? spuse ea, străduindu-se să nu plângă.

– Știi vreun alt mod? răspunse el închizând portbagajul mașinii.

Pentru ea, exista un alt mod. Să-l părăsească pe Edison și să înceapă o nouă viață. Își dădea seama că Sebastiano era un necunoscut și că oricum o asemenea hotărâre i-ar fi dat peste cap viața. Dar în acel moment prefera să înfrunte un scandal decât să renunțe la el. Îi veniră în minte femeile pierdute din literatură. Își aminti de doamna Bovary și de Anna Karenina și nu reuși să se simtă vinovată.

În fond, soțul ei era liber să trăiască toate aventurile pe care le dorea. De ce ei nu-i era permis să cultive un sentiment adevărat și profund?

– Dacă tu mă vrei, propuse Ester, mai există un mod de a înfrunta situația.

– Care? Întrebă trist Sebastiano.

– Să continuăm să ne iubim, spuse femeia.

Bărbatul deschise portiera mașinii.

– Trebuie să plec, Ester. Vocea lui Sebastiano era răgușită din pricina emoției.

– Spune-mi că am fost una din numeroasele tale aventuri, îl înfruntă disperată, și că acum vrei să începi în altă parte.

– Ești singura femeie din viața mea, zise el îndurerat.

Ester simți c-o s-o ia razna.

– Atunci, de ce? îl imploră.

Bărbatul închise portiera, o prinse de umeri aproape cu furie și-i sărută buzele, ochii, părul.

– Ție ți-e frică, spuse Ester, smulgându-se din strânsoare. Te porți de parcă ai încerca să fugi de tine însuși. Sau de un blestem. De ce nu-mi spui adevărul? Sau să nu-mi spui nimic, dar să lași lucrurile așa cum sunt? Altfel, nu o să știm niciodată dacă ceea ce simțim e un sentiment durabil sau capriciul unei clipe.

Ester era emoționată, îndrăgostită și disperată.

– Sunt preot, Ester. Sunt un slujitor al lui Dumnezeu, mărturisi Sebastiano fără nicio nuanță în glas. O tăcere simplă se așternu peste cuvintele acelea și peste gândurile lui.

Ester se dădu înapoi cu un pas, neputând să reacționeze altfel. El îi luă mâinile într-ale sale. Îi vorbi

despre Biserică, despre misiunea sa, despre viața lui, dar ea nu mai auzea nimic în afara tăcerii dureroase în care o aruncase mărturisirea lui Sebastiano.

Își eliberă mâinile și începu să meargă mecanic de-a lungul aleii, îndepărtându-se de vilă.

De pe terasa casei lor, prietenii Franzi observaseră cu mare curiozitate, fără să fie văzuți, toate amănuntele acelei întâlniri ciudate.

El plecase, iar ea nu a mai avut știri despre el. Abia în decembrie, când era însărcinată în patru luni, dar nu se vedea încă, s-au întâlnit din nou. S-a întâmplat la inaugurarea noilor birouri ale Editurii Montalto, care ocupau o clădire întreagă în via Meravigli. Edison importase din Statele Unite o extraordinară rotativă nouă pentru întreprinderea din Modena. Producția sporise, iar sediul din Milano se mărise. Cu această ocazie, era nevoie de o vizită inaugurală a arhiepiscopului, care a venit însoțit de câțiva prelați importanți. Printre ei, Ester l-a recunoscut imediat, în pofida veșmântului preoțesc, pe iubitul tandru și pasional, tatăl ființei care creștea în pânțele ei.

A fost suficient ca privirile lor să se întâlnească pentru ca să simtă durerea despărțirii obligatorii și iubirea care-i unea și acum și care-i făcea să sufere.

Din patul ei, Ester văzu prin fereastra deschisă licărul prietenos al stelelor, care se reflectau în apa neagră a lacului.

În fața maiestuozității cerului limpede, care părea că privește cu detașare nefericirile oamenilor, Ester vru să reacționeze.

Se ridică, ieși din cameră, străbătu coridorul de la primul etaj până la camera doicii. Deschise ușa și se așeză lângă leagănul unde dormea copila ei.

O luă ușor în brațe și ieși închizând ușa.

Se întoarse în dormitorul ei și se întinse pe pat ținând fetița lângă ea. Era ca și cum ar fi strâns în brațe o parte din fericirea ei.

FAMILIA
1940

În partea din spate a parcului, lângă un zid abrupt, din stânci artificiale, era un mic lac. Printre nuferii albi și roz se legănau patru lebede – trei albe și una neagră.

Era un scenariu dorit și imaginat de Edison Montalto care, de când era copil, de pe vremea când mesteca pâine și visuri, se oprise într-o zi în fața grilajului unei proprietăți aristocratice de la porțile orașului Modena.

În parc se învâртеau nepăsători și înfumurați păuni de o frumusețe fascinantă. Un grădinar bătrân care curăța un strat de trandafiri văzu uimirea copilului care îi privea.

– Nu ai mai văzut păuni până acum? îl întreabă apropiindu-se de grilaj.

– Numai în ilustrațiile cărților de la școală. Edison avea opt ani și pentru el școala era o aventură minunată.

– Îți plac? insistă bătrânul.

– Sunt frumoși, exclamă băiatul. Mai frumoși decât în poze.

– Frumoși și neghiobi, comentă grădinarul. Cum sunt și lebedele. Ridică brațul ca să arate un punct îndepărtat. Dincolo de palmieri e un lac mic cu lebede. Ai văzut vreodată lebede?

Copilul făcu semn din cap că nu și continuă să fixeze păunii.

Bătrânul apăsă clanța grilajului care se deschise scârțâind ușor.

– Vino să ți-i arăt. Domnii nu sunt acum în vilă, spuse surâzând ca să-l liniștească și să-l încurajeze să intre. Edison nu știa, dar ceea ce trezise îngăduința afectuoasă a grădinarului era amintirea îndepărtată a unui fiu mort de difterie când era încă copil. Îl plângea și acum și-l căuta în chipurile copiilor pe care-i întâlnea.

În jurul lacului cu lebede, iarba avea reflexe de smarald. În acest timp, păunii îl priveau impasibili și superbi, înălțându-și gâtul deasupra cozii pline de ochi, cu pene în mii de culori, în care predomina albastrul strălucitor.

Așa s-a făcut că, din acea zi, Edison a visat păuni și lebede, dar mai ales lebede înotând în apa nemișcată a unui lac în care nuferii apăreau ca niște puncte. Trecuseră mai bine de treizeci de ani și acum cei trei copii ai lui stăteau pe malul lacului, observând înaintarea leneșă a păsărilor somptuoase în apa abia încrețită de trecerea lor. Ester, așezată în spatele lor, o ținea în

brațe pe mezină, care moțăia într-un portbebe de in alb, plin de dantele.

– Mamă, la ce folosește o lebădă? întrebă Gianni.

– Nu știu, răspunse femeia, care nu avea nicio simpatie pentru păsările mari și întotdeauna mute, care scoteau niște lamentări suave numai când erau aproape de ceasul morții.

– Vreau să spun, continuă copilul, păunii fac roata, găinile fac ouă pentru șodou. Lebedele ce fac?

– Lebedele fac bogăția, interveni Emiliano. O simbolizează. Tata s-a născut sărac, spuse el, mama, bogată. Fără banii ei, tatăl nostru n-ar fi devenit niciodată un mare editor și nu ar fi putut să cumpere lebedele.

– Așadar, fără banii mamei, nu am fi avut animăluțele astea cu gâtul în formă de S? interveni și Wally, care până atunci păruse absentă.

– Wally! Emiliano! exclamă Ester scandalizată. Cine v-a băgat în cap ideile astea?

În fond, copiii ei spuneau adevărul, dar cu acea brutalitate candidă a celor mici, într-un mod care suna jignitor pentru șeful familiei.

– Mătușa Polissena, surâse Wally apropiindu-se de mamă. Și spune că cei din familia Montalto sunt niște rațe urâte, în vreme ce tu ești o lebădă nobilă și frumoasă.

– Mătușa voastră spune o grămadă de prostii, i-o tăie scurt Ester. Și acum gata cu bârfele prostești.

– Mamă, dacă ai fi o lebădă, ce culoare ai vrea să ai? întrebă Gianni, vrând să fie și el în centrul atenției.

– Ca să știu, ar trebui să fiu o lebedă, zise ea, dându-și seama imediat ce greu i-ar fi să răspundă.

– Nu ține, mamă, protestă Gianni cu o voce ascuțită.

– Nu țipa, îl dojeni femeia, ai s-o trezești pe sora ta. Lola începuse să se încrunte ca o bătrânică și să-și strâmbe gura.

– Noi am hotărât că vom fi albi, spuse Gianni.

– Foarte bine, însă fiți albi cu ciocul mic, îi rugă apoi Ester.

– În schimb, lebăda neagră este Emiliano pentru că este cel mai mare, dar și cel mai ciudat și mai sălbatic, rosti Wally.

Ester privi maiestuoasa pasăre neagră cu cioc roșu, venită pe lac nu se știe cum. Era sălbatică și minunată. Stătea întotdeauna retrasă. Lebedele albe o acceptau, dacă ea hotăra să se apropie de ele, dar niciuna nu îndrăznea să o deranjeze, dacă se retrăgea în colțul ei. Și nimeni nu s-ar fi mirat, dacă într-o bună zi și-ar fi reluat zborul spre noi orizonturi.

– Da, fu de acord Ester, mi se pare că Emiliano este cu adevărat o lebedă neagră frumoasă. Tu ce spui? își întrebă fiul, atrăgându-l în discuție.

Băiatul surâse și schimbă vorba.

– E adevărat că suntem în război? o întrebă pe maică-sa, uitându-se la ea cu ochii plini de întrebări și de îngrijorare.

Despre intrarea Italiei în război, alături de aliatul german, se vorbise în acea dimineață la micul dejun. Era o veste îngrozitoare a cărei importanță nici Wally,

nici Gianni nu o intuiau, dar pe care Emiliano o percepea ca un eveniment legat de sânge și de moarte.

Ester aprobă dând din cap, strângând-o instinctiv mai tare pe micuța Lola.

– E adevărat, Emiliano, suntem în război.

– Împotriva englezilor și a francezilor, nu-i așa? mai întrebă el.

– Da, chiar așa, confirmă Ester.

– Atunci, dacă *mademoiselle* Yvette ar mai fi fost aici, ar fi fost ca și cum am fi avut în casă un dușman. Așa-i? insistă el uluit.

– De necrezut, constată ea.

Mama și fiul stăteau de vorbă, în timp ce între Gianni și Wally urma să izbucnească prima ceartă a zilei.

– Mamă, tu știi ce-i un război? o întrebă Emiliano.

– Nu, dar mă tem că vom ajunge să știm cu toții. Din Polonia soseau vești despre masacre cumplite. Germanii se îndârjeau împotriva evreilor lipsiți de apărare, lucru pe care Ester îl știa de la soțul său informat pe „căi ocolite” Ca întotdeauna. Alibiurile nazismului cădeau unul după altul, dezvăluind cruzimea unui regim inuman.

– Mamă, de ce Mussolini a fost de partea păcii la început, iar apoi s-a răzgândit? Era o întrebare de bun-simț, pe care o punea într-o situație dificilă.

– Pentru că cel care decide soarta unei națiuni nu este întotdeauna potrivit pentru acest rol, încercă ea un răspuns.

– Tata, în schimb, este un fascist plin de zel, afirmă Emiliano, contrapunând credința tatălui vocației antifasciste a mamei.

– Tatăl tău vrea doar să fie de partea disciplinei. Pentru el, Mussolini este o garanție în acest sens. Ester încercă să-l apere pe Edison în ochii fiului.

– Și tu, mamă, ce crezi?

– Chiar vrei să știi?

– Te rog, mamă. Îți promit că nu voi vorbi cu nimeni despre asta.

– Cred că Ducele este conducătorul înspăimântat al unei națiuni alcătuite din oameni slabi, cred că e de partea germanilor, dorindu-și forța și bunăvoința lor.

Șoferul sosi în goană și întrerupse un dialog care devenea prea complicat.

– A sosit monseniorul, anunță omul cu răsuflarea tăiată, scoțându-și chipiul. Vă așteaptă.

– Mulțumesc, Michele. Venim imediat, spuse Ester ridicându-se.

Monseniorul Sebastiano Brighenti trebuia să officieze slujba religioasă. Pentru ea era o încercare foarte grea. Se stăpâni. Îi chemă pe Wally și pe Gianni, mulțumindu-i Domnului pentru sănătatea încă șubredă, care ar fi fost un alibi pentru o stare proastă. Avându-l alături de Emiliano, o luă înaintea cetei de micuți spre capela de lângă vilă.

Edison Montalto îi veni în întâmpinare, arborând surâsul pentru ocaziile importante și afectuoasa atenție a soțului integru, pe care le afișa în public.

Un public modest, de fapt, deoarece Ester își exprimase dorința de a avea o ceremonie intimă, în cadrul familiei.

Astfel că la botezul Lolei Montalto, oficiat a doua zi după intrarea în război, pe 11 iunie 1940, au fost prezenți numai familia și servitorii care umpleau deja capela mică, când Ester intră ducând în brațe fetița. Polissena, care se așezase la orgă, începu *Ave Maria* de Gounod.

Sebastiano, solemn în veșmintele sacre, aștepta în fața cristelniței și privea silueta femeii care înainta cu fetița în brațe, ca și cum ar fi vrut să i-o încredințeze.

Cu brațele pline de pachete mai mari și mai mici, Anna Grisi se lupta din greu cu încuietoarea apartamentului, în care telefonul suna cu o insistență arogantă. În curând nu va mai suna, iar ea se va perpeli pentru că nu va ști cine a fost.

Străduindu-se să deschidă ușa, un pachet îi scăpă din mână și sticluța de Joy, atât de prețioasă, se făcu țandări pe marmura pardoselii. Aroma pătrunzătoare a parfumului ei preferat se răspândi imediat.

În cele din urmă, încuietoarea cedă și ușa se deschise. Anna se repezi spre telefonul așezat pe consola din lemn de cireș de la intrare, deasupra căreia atârna o oglindă mare, dreptunghiulară.

– Ah, tu ești, exclamă aproape cu neplăcere recunoscând vocea lui Edison Montalto.

– Cine credeai că este? întrebă bărbatul cu un ton agresiv.

– Nimeni, încercă ea să se justifice, mângâind cockerul care țopăia în jurul ei cu bucurie. Numai că, grăbindu-mă să-ți răspund, am spart o sticlură cu parfum.

– Pari îngrijorată, zise editorul.

– Ți-am spus. Grăbindu-mă să deschid ușa ca să răspund la telefon, am spart o sticlură cu parfum. În timp ce vorbea, își admira imaginea reflectată de oglindă. Cu un gest automat își îndreptă pălăria. Voalul care îi atingea ușor năsucul cărn făcea ochii fardați deosebit de atrăgători.

– Nu e un motiv să fii atât de îngrijorată, o asigură el. Ai să ai zece, o sută de sticluri de parfum.

– Scump și generos ca întotdeauna, motanul meu, îl linguși Anna cu o afecțiune excesivă.

– Te-am căutat și la prânz, spuse Edison pe un ton de reproș.

– Da, mieună ea.

– Nu erai. Unde ai fost? Întrebă acuzator.

– Motanul meu în rolul lui Othello, replică folosind ironia ca pe o armă. Drama geloziei nu ar trebui să existe în repertoriul tău, ai uitat?

– Vorbe de-astea să spui în poveștile tale! Încearcă să răspunzi la obiect. Unde ai fost? insistă mânios amantul bănuitor.

– Te știam la lac, în sânul sacrei familii, la botezul ultimei născute, replică ea trecând de la ironie la sarcasm. Ce voiai să fac aici, în casă, singură? își plânse de milă. Am ieșit să fac niște cumpărături. Ce altceva

puteam să fac? Între timp, urmărea amuzată jocurile câțelului, care continua să se bucure.

– Puteai să lucrezi, răspunse Edison plictisit. Mi-ai telefonat ieri-seară la Bellagio pentru că erai nerăbdătoare să-mi auzi părerea despre ultimul tău roman.

Chipul Annei își schimbă deodată expresia. Ultimul ei roman era singurul subiect despre care nu și-ar fi permis niciodată să glumească.

– Cum ți se pare? Întrebă, neputând să-și ascundă o anume îngrijorare.

– L-am citit astă-noapte.

– Și? stăruie ea.

– Nu mi-a plăcut, sună răspunsul. Cum nu-mi place că-mi telefonezi acasă, adăugă trecând voit peste motivele părerii sale nefavorabile. Devenise aspru și agresiv. Era patronul arogant, având libertatea de a deveni aspru cu acei colaboratori care nu erau suficient de apărați de popularitate și de nivelul intelectual.

Anna simți că îngheață. Percepu o senzație de gol și i se păru că navighează într-o ceață de nepătruns, în care visele ei naufragiau, iar speranțele se rătăceau. Cu toate acestea, ar fi putut să parieze pe soliditatea intrigii. Era convinsă că scrisese un roman bun. Era convinsă că povestise o istorie sinceră. Dacă judecata lui Edison era obiectivă, și nu avea motive să se îndoiască de ea, certitudinile ei nu erau decât un pumn de confetti risipite de vânt.

Imaginii tinerei femei din oglindă îi luă locul chipul melancolic al fetei care fusese, era din nou fiica unui cantonier dintr-un sat din Liguria, înspăimântată de un tată violent și frustrat, care căuta în vin o revanșă puțin probabilă.

Își aminti cum tremura de frică, înghesuită într-un colț, ca un animal în capcană, fără putință de scăpare. Atunci își acoperea chipul cu brațele și aștepta resemnată ca mâinile grele ale tatălui să se abată peste ea cu brutalitatea voită a omului josnic, care își manifestă superioritatea numai în fața celor slabi.

O dată, în momentul în care taică-său voia s-o bată, Anna luase un cuțit de bucătărie, iar în ochii ei fulgerase dorința de a ucide.

Primejdia îl trezi pe individ la realitate, așa că deveni lucid și atent.

– Nu uita că sunt taică-tău, murmurase speriat.

– Iar tu să nu mai îndrăznești să ridici mâna la mine, replică ea cu hotărâre.

Din ziua aceea, taică-său nu o mai bătuse, dar cu prima ocazie Anna plecase de acasă. Nu a cunoscut alți oameni violenți și pentru că îi depista imediat și îi evita cu cea mai mare grijă. Doar lui Edison Montalto i-a iertat o formă de agresivitate care-i amintea de taică-său, însă nici puternicul editor nu ar fi depășit anumite limite.

Încă o dată, Anna își învinse frica și-și strânse mâna de parcă ar fi luat un cuțit.

– Edison Montalto, spuse rostind apăsător cuvintele, nu vei mai avea o altă ocazie să-mi vorbeşti în acest fel. Deoarece relaţia noastră s-a terminat. În ce priveşte dactilograma, poţi s-o arunci. Mai am o copie. Eşti un mare editor, dar nu eşti singurul. Mai mult, nu eşti infailibil. Întrerupse convorbirea punând cu delicateţe receptorul în furcă.

Îşi scoase pălăria şi se privi, satisfăcută, în oglindă.

Telefonul începu să sune din nou. Anna îl ignoră şi intră în salon. Mângâie uşor mobilele minunate din lemn de cireş, bibelourile preţioase, mătasea franţuzească ce acoperea pereţii.

Sandalele ei se îngropau în covoarele moi de Buhara, iar privirea trecea peste pânzele lui Fattori, Fontana, De Chirico, De Pisis, Campigli. Tot ce era în casă venea de la generozitatea lui Edison Montalto. Ea sosise la Milano în urmă cu doi ani, având ca unic bagaj dactilograma primului ei roman. Cei douăzeci de ani şi frumuseţea ei fuseseră un excelent paşaport pentru a ieşi din anonim. Era condusă de o mare ambiţie şi de nevoia de a scăpa de mizerie. Romanul era proaspăt ca ea, te invita ca trupul ei suplu, seducător ca surâsul ei. Această combinaţie de elemente bine orchestrate, de un rar talent organizatoric, şi susţinută de o voinţă de fier îi uşurase începutul carierei literare, când intervenţia lui Edison Montalto fusese punctul forte.

Marele editor nu întâmpinase dificultăţi deosebite când venise vorba s-o cucerească. Era exact ceea ce dorea ea.

Într-un timp relativ scurt, Anna obținuse mai mult decât sperase. Acum, era gata să renunțe la tot și să o ia din nou de la zero. Nu fusese niciodată îndrăgostită de Edison Montalto. Nu fusese niciodată îndrăgostită de cineva. Singura iubire autentică din viața ei se manifestase în anii copilăriei.

Abia împlinise zece ani și acționa barierele cationului feroviar când trecea vreun tren, iar taică-său era prea beat ca să se ocupe. Trecerea trenului era un moment magic. Convoaiele care se perindau dintr-o parte în alta îi transmiteau o dorință puternică de a pleca. Era convinsă că în altă parte exista o lume minunată care trebuia descoperită. Privea cu aviditate, prin ferestrele clasei întâi, la călătorii eleganți care discutau, citeau sau mâncau în vagonul restaurant. Cățifeaua roșie din compartimente o extazia, iar călătoria în atâta lux era visul ei cel mai ambițios.

O dată, într-o dimineață de vară, un tânăr blond, ceva mai în vârstă decât un adolescent, apărură la fereastră și când ajunse în dreptul ei îi aruncă un trandafir și îi strigă ceva, surâzând, ceva ce ea nu înțelese. Ținu trandafirul între degete ca și cum ar fi fost o fericire necunoscută. Privi cum dispare trenul la o cotitură și uită să mai ridice barierele. Un căruțaș și un motociclist o aduseră la realitate.

Anna păstră în inimă și în memorie chipul acelui băiat, gestul și vocea lui. Luni în șir a încercat să-l caute pe tânărul blond în chipurile indiferente și îndepărtate ale călătorilor de la clasa întâi care treceau prin fața

cantonului feroviar. Nu l-a mai revăzut niciodată și apoi se convinsese că nu fusese decât rodul închi-purii. Rămânea însă trandafirul transformat într-o imagine uscată, între paginile unei cărți. Singura mare iubire din viața ei.

Telefonul începu din nou să sune, în timp ce era în dormitor și își aranja într-o valiză din piele niște rochii și ceva lenjerie. Știa că era Edison, care o căuta, dar nu era încă pregătită să-i răspundă. Luă de pe perete o pictură a lui Savinio, care ascundea un seif. Îl deschise și scoase bijuteriile pe care i le dăruise editorul. Le puse și pe ele în valiză, împreună cu un exemplar al dactilogramei. Aruncă o ultimă privire patului unde se lăsase iubită de Edison.

Se întoarse în vestibulul plin de esența puternică a parfumului. Așteptă ca telefonul să se oprească, apoi chemă un taxi. Animată de aceste semnale de plecare, Bijou începu să scheune și să țopăie de bucurie, încât Anna îi puse cu greu lesa. Când reuși să prindă cârligul în inelul metalic al zgărzii, ieși pentru totdeauna din casă.

Portarul o întâmpină, având grijă să-i care valiza.

– Domnișoara pleacă? întrebă luându-i bagajul.

– Da, Ottavio, răspunse Anna. Taxiul e pentru mine, surâse arătându-i mașina oprită în fața intrării. Uite cheile apartamentului. Iar asta e pentru tine, zise dându-i zece lire de argint.

Omul îi mulțumi cu un surâs larg și o plecăciune adâncă.

– Să dai cheile domnului când va veni, mai spuse urcând în mașină și lăsându-l pe portar să mediteze asupra gestului care putea duce la cele mai îndrăznețe previziuni.

În timp ce taxiul străbătu distanța dintre via Meravigli și via Piave, șoferul reuși să-i spună pe scurt povestea unei dureroase și dramatice extracții de măsea, făcută de un prieten de-al său, un tehnician dentar. Până la urmă, era un fel de povestioară nostimă care o înveseli pe Anna și izbuti s-o facă să râdă.

Peste oraș strălucea soarele. Italia intrase în război de o zi, dar în după-amiaza caldă de iunie, mângâiată de o briză ușoară, totul părea calm și senin.

Annei i se păru că ziua seamănă cu ea. Și ea era în război cu viața, deși nimeni nu ar fi crezut, neputând să-și dea seama că înlăuntrul ei era o tensiune profundă.

Pătrunse într-un palat din secolul al XIX-lea. Intrarea o întâmpină cu o penumbră mirosind a ceară și a ulei roșu, care se foloseau pentru lustruirea pardoselii din marmură și lemn.

Portarul dormita pe un scaun dincolo de geamul gheretei și nu-și dădu seama că prin fața lui trecea o tânără cu un câine în lesă și o valiză. Anna urcă până la etajul al doilea și sună la soneria apartamentului domnului Pier Giorgio Comotti, așa cum anunța o placă din alamă strălucitoare. Puțin după aceea, auzi cum este tras zăvorul și ușa se deschise. Stăpânul casei, cu mânecile suflecate, cu pipa stinsă în gură, se uită la ea cu surâsul franc al oamenilor de lume care nu

se minunează de nimic. Era un bărbat frumos, care semăna cu Clark Gable și era conștient de asta, străduindu-se să accentueze asemănarea.

– O femeie, un câine și o valiză, murmură gânditor. Dacă e vorba de o șaradă, cunosc soluția.

– Și care e? întrebă Anna fără să se tulbure.

– Titlul noului tău roman, răspunse el surâzând.

– Răspuns greșit.

– Mai e o altă posibilitate? insistă omul.

– În mod excepțional, surâse Anna.

– O femeie și câinele ei caută refugiu, spuse omul deschizând larg ușa.

Ea aprobă.

– Țintă lovită! exclamă ea. Cer ospitalitate și nu știu pentru câtă vreme.

– Intră, prietenă. Fii bine-venită! Casa mea e și casa ta.

Anna intră apreciind, ca întotdeauna, eleganța mobilierului prețios răspândit fără ostentație, alegearea sobră și inteligentă a tapetului și a perdelelor.

Un servitor ceva mai în vârstă apăru în spatele stăpânului casei. Anna fu sigură că sosirea ei neașteptată întrerupsese odihna omului și pauza reconfortantă a lui Pier Giorgio.

– Saverio, anunță acesta, domnișoara Anna Grisi va locui cu noi o vreme.

Servitorul surâse și Anna îi admiră expresia de om fidel. Era înalt, slab și se impunea făcând ce trebuie și fiind politicos.

– Bine ați venit, domnișoară, spuse. Camera pentru musafiri este gata. Luă valiza Annei riscând o agresiune din partea lui Bijou.

– Saverio, adu-ne niște cafea în salon, rosti Pier Giorgio, deschizând ușa glisantă din lemn închis la culoare ca să intre într-o încăpere luminoasă, mobilată cu divane mari, acoperite cu catifea maro și mese joase pline de cărți și reviste. În vase mari din porțelan se aflau banani ornamentali, cu frunze mari și strălucitoare. În fundal, pe cele două laturi ale ferestrelor, două vitrine din lemn de paltin etalau cu discreție o colecție prețioasă de cafetiere și ceainice din argint de tip lombard. Pe perete, două naturi moarte cu flori, aparținând Școlii Toscanne.

Gazda o privi pe Anna, care se așezase pe un divan, apoi luă loc în fața ei și spuse:

– Acum, dacă-ți face bine, îți poți deschide inima în fața unui vechi prieten. După care își scormoni pipa Dunhill cu un instrument din argint.

– Am terminat cu Mortalto. Asta-i tot, îi mărturisi ea, străduindu-se să minimalizeze cele întâmplate, dar trădată de un lung suspin, pe care-l făcu să pară o expresie de ușurare.

– Bravo, exclamă el izbucnind în râs. Dacă îl cunosc, și sunt convins că-l cunosc bine, nu cred că o va lua ușor. Arboră un aer amuzat care nu-i trăda emoțiile.

– Poți să pui pariu. Face parte din categoria de oameni care lasă, dar nu acceptă să fie lăsați, continuă Anna. Eu cred că n-am făcut decât să i-o iau înainte.

– E posibil, recunosc Pier Giorgio amintindu-și unele bârfe de pe culoar în legătură cu o nouă și frumoasă secretară. Se zicea că editorul, care nu putea fi egalat în vulgaritate, comentase lapidar: „E mai tânără și mai proaspătă decât Grisi. Are mai puține pretenții și mă va costa mai puțin.“

– Dacă ai hotărât așa, probabil că ai niște motive serioase, o liniști el.

Anna își plecă privirea de parcă ar fi fost atrasă de arabescurile complicate și elegante ale unui vechi covor Kula, cu nuanțe ușor șterse.

– Suntem în război și eu continui să-mi hărțuiesc prietenul cu problemele mele personale stupide, se scuză cu un surâs.

– Ești o fată curajoasă, spuse Pier Giorgio luându-i o mână și mângâind-o.

– Pentru că prefer un viitor nesigur unui prezent absolut umilitor?

– Nu e decât o banalitate, dar pot să-ți spun că nu se trăiește numai cu pâine.

– Totuși, fără pâine, poți să și mori.

– Iată un dialog mai prejos de nivelul nostru. Pier Giorgio începu să râdă. Să nu uităm că suntem tu scriitoare și eu jurnalist, glumi el.

– Tocmai, replică ea cu ironie. La ce te poți aștepta de la doi reprezentanți ai acestor prestigioase bresle?

Bijou, care se ghemuise la picioarele Annei, se ridică brusc când Saverio aduse cafeaua.

– Cățelușei mele îi este foame, spuse ea.

– Dacă prințesa are bunătatea să mă urmeze la bucătărie, cred că am ceva pentru ea. Saverio vorbise cu Bijou, care dădu fericită din coadă. Cu o clipă înainte ca ușa glisantă să se închidă, Anna zări un tânăr care se strecura prin coridor ca o umbră.

– E cineva dincolo! îi scăpă. Imediat după aceea, văzând frumoasa față aristocratică a lui Pier Giorgio înroșindu-se ca focul, ar fi vrut s-o înghită pământul.

– Stai liniștită, nu e un hoț, explică el. E doar un prieten, adăugă regăsindu-și stăpânirea de sine.

În privirea tristă a bărbatului, Anna citi o mare durere. Își dădu seama că pătrunsese într-un secret care privea intimitatea lui Pier Giorgio.

Pentru prima dată, Anna se uită atent și tandru la bărbatul frumos, aristocratic și binevoitor care îi făcuse o curte discretă și care-i oferise o prietenie fără condiții.

– Nu reușesc să mă dezbar de grosolănia originii mele proletare, se scuză ridicându-se în picioare. Nu dai năvală în casa unui prieten și-i profanezi intimitatea. Scuză-mă. Annei îi părea cu adevărat rău.

El surâse și se ridică și o îmbrățișă ca s-o rețină.

– Poate că ai venit la momentul potrivit, îi făcu el o mărturisire. Poate aveam nevoie de complicitatea unei prietene pentru a duce o greutate pe care uneori n-o mai suport. Știu că pot conta pe loialitatea și afecțiunea ta. De aceea n-ai să pleci. În orice caz, nu înainte de a găsi o soluție onorabilă. Problema ta e din cele care au o rezolvare. A mea nu.

Ester și Polissena, cumnata ei, intraseră în pădurea încărcată de ploaia de peste noapte. Soarele dimineții răspândea mirosurile ei pătrunzătoare, iar din tufișuri răsăreau mânătărci umflate și ciupercuțe grațioase. Cu siguranța că-și vor umple coșulețele, cele două cumnate plecaseră de la vilă la primele ore ale dimineții, încredințându-i doicii și Angelinei copiii care încă mai dormeau. Gilda, bucătăreasa, avea în meniul zilei iepure gătit vânătorește cu ciuperci. Și nu trebuia dezamăgită.

Dimineața era pentru Ester, din punctul de vedere al vitalității, momentul cel mai frumos al zilei. Forțele îi erau neștirbite, iar inima nu-i făcea probleme. Abia în cursul zilei, energia ei slăbea, iar spre seară oboseala o apăsa ca un blestem.

Ca să aibă un sprijin, dar și ca să asculte povestirea necazurilor amoroase ale cumnatei, Ester o atrăsese în acea plăcută expediție și pe Polissena pentru care

avea o afecțiune de soră mai mare, chiar dacă ea era mai tânără decât cumnata ei cu opt ani.

Erau amândouă îmbrăcate cu pantaloni scurți din lână moale, cișorapi trei sferturi colorați și pantofi cu talpa rezistentă, care se înfundau în țărâna înmuiată de straturi succesive de humus. În timp ce ochii lor se uitau atenți după ciuperci, Polissena povestea neobosită bucurii, vise, suferințe din amor pe care Ester le asculta cu atenție. Polissena era o companie plăcută care istorisea cu măiestria unei povestitoare, așezând cuvintele într-un șir continuu, fără să ceară nimic în schimb. Desigur, orice întrerupere pentru eventuale precizări era bine-venită, dar nu necesară.

– Nu ți se par aventuri de roman? o întrebă ridicând spre ea ochii căprui și strălucitori. Începutul te prinde întotdeauna, dar, sfârșitul, care sper că va fi bun, nu l-am găsit încă.

– Sunt sigură că, mai devreme sau mai târziu, îl vei găsi, încercă Ester s-o consoleze.

– Ai crede că Edison mă compătimentește, se tulbură ea, întrebându-se în același timp dacă să culeagă o ciupercă de care nu era sigură. Dar sunt femeie. Și dacă iubirea e ca un tort, am și eu dreptul la partea mea, se plânse ea aplecându-se cu afecțiune spre o ciupercuță de un galben atrăgător care poposi în coșulețul din răchită împletită.

Ester surâse amuzată la priveliștea pe care i-o oferea Polissena.

– O să ai partea ta, repetă ea, punându-se chezașă. Până atunci, ar fi bine ca bărbații să nu-ți vadă lăcomia din ochi. Când vezi un bărbat, te repezi la el ca și cum ar fi singurul exemplar de mascul de pe pământ. Iar el se sperie.

Polissena râse amuzată de vorbele și expresia cumnatei. Cele două femei ajunseră la o cărare și se așezară pe un trunchi de arbore căzut.

– Știi ceva, Ester? Polissena era neobosită în a înșira o grămadă de vorbe. Când eram copilă, părinții mei mă întrebau ce cadou vreau de Crăciun. Ei bine, într-un an am răspuns că îmi doresc o cutie cu soțiori. Eram mică și de pe atunci visam un soț și copii. Buzele îi tremurară la gândul că va împlini în curând patruzeci de ani fără dragoste, fără amintiri sentimentale și fără perspectiva de a întâlni pe cineva. Așa că iată-mă singură, disperată și fată bătrână, spuse cu ochii plini de lacrimi. Eu care mor de dorința de a mă simți o doamnă cu verighetă pe deget și de a purta numele unui bărbat care să-l înlocuiască pe al meu.

– Dar e vorba și despre atâtea umilințe, o aduse Ester cu picioarele pe pământ, și atâtea agresiuni la limita brutalității. Cred că Dumnezeu ți-a arătat o bunăvoință specială și a vrut să te scutească de niște amărăciuni mai grave decât singurătatea.

Polissena își șterse ochii, dădu din cap și îi surâse cumnatei pline de compasiune.

– Tu vorbești despre căsătoria ta și amesteci lucrurile. Nu mi-aș dori niciodată un soț ca Edison.

Bărbatul meu trebuie să fie tandru, adăugă cu o vagă roșeață în obraji, înțelegător și fidel. Dacă nu, vai de el! proclamă ridicând vocea și amenințându-l pe ipoteticul partener cu un deget ridicat. Vehemența infantilă cu care își sublinia fantezia nu îmblânzea judecata ei plină de reproșuri la adresa lui Edison.

– Aș fi avut nevoie de înțelepciunea ta în momentul alegerii, dar nu am făcut decât să contez pe lipsa mea de experiență, constată Ester cu ironie.

– Iartă-mă, se scuză ea cu sinceritate. Vorbesc întotdeauna prea mult. Și apoi, n-ar trebui să-l bârfesc pe fratele meu. Dar el e atât de... se poticni. Atât... repetă.

– Chiar așa. Așa e el, aprobă Ester. Nu este un secret pentru nimeni. Acum să ne grăbim spre casă, altfel Gilda nu va avea din ce să pregătească masa de prânz, surâse, luând-o sprintenă pe potecuța ce cobora.

Soarele răspândea în desișul copacilor străluciri aurite care se jucau ca liniile dintr-un caleidoscop pe siluetele plăpânde ale celor două femei care mergeau. Se speriară când un sturz zbură pe neașteptate în fața lor. Se opriră, se priviră și-și duseră mâinile la piept, unde inima le bătea cu putere.

Polissena, care, în superficialitatea ei infantilă, uitase de vorbele apăsătoare de mai înainte, profită de popas ca să mai spună ceva împotriva fratelui.

– Grisi l-a lăsat pe soțul tău, afirmă ea. Credea că, la urma urmelor, vestea nu ar fi fost neplăcută pentru Ester.

– Care-i noua favorită? Întrebă aceasta, conștientă că soțul ei nu putea sta fără o amantă.

– O secretară. Se numește Gemma. Este fiica lui Astori, poștașul de la etajul întâi.

– Cum e? se interesă ea și cum nici nu o privea pe ea.

– Douăzeci de ani, îi răspunse telegrafic. Frumușică. Vulgăruță și șmecheră. O să-i dea bătaie de cap.

– Cum faci de ești întotdeauna atât de bine informată despre viața personală a fratelui tău? Trăiești aici, cu mine, departe de lume, dar reușești mereu să știi totul despre Edison. Era vaccinată împotriva mușcăturilor geloziei și făcea față abaterilor conjugale ale soțului ca și cum ar fi fost vorba de un străin.

– Am iscoadele mele, replică cu un aer misterios Polissena.

Iscoadele, Ester știa bine, erau niște secretare de la editură cu care cumnata ei vorbea tot timpul la telefon.

Bârfele se răspândeau cu rapiditate pe coridoarele Editurii Montalto. Ester trebuia să admită că escapadele soțului nu o atingeau în profunzime, dar nici nu-i aduceau înfrigurarea plăcută care o cuprindea pe Polissena, foarte sensibilă la întâmplări de alcov și chestiuni sentimentale.

Cele două femei își reluară drumul.

– Spui că Anna l-a lăsat? Întrebă Ester. Am înțeles bine? Dacă provinciala renunțase la găina cu

ouă de aur, întreținuta de înaltă clasă trebuia să-și ia recompensa.

– Ai înțeles foarte bine, confirmă Polissena amuzată. A lăsat totul baltă. A plecat fără să ia nimic.

– Casă, haine, bani, bijuterii? insistă Ester.

– Nu știu dacă a renunțat la lucrurile ușor de transportat, cum ar fi banii și bijuteriile. Dar casa a părăsit-o. Așa cum l-a părăsit și pe protectorul ei. Polissena povestea istoria Annei Grisi vorbind cu admirație despre amanta fratelui său. Într-un moment ca ăsta, vreau să spun cu războiul care bate la ușă, când nimeni nu știe care vor fi urmările, e nevoie de curaj ca să iei asemenea decizii. Nu crezi?

– Și dacă a găsit un alt protector? întrebă Ester. Poate pe cineva plăcut și din punct de vedere, ca să spunem așa, sentimental?

– Iată o posibilitate care merită toată atenția, medită cumnata.

– Oricum, ai dreptate. Ca să părăsești un om cu puterea lui Edison îți trebuie curaj, recunosc Ester, care pentru prima dată simți un strop de simpatie pentru Anna Grisi. Cum a reacționat soțul meu?

– Foarte urât, spuse Polissena.

– Era de așteptat, la cât de răzbunător este.

– Gândește-te că i-a declarat război. I-a impus lui Pier Giorgio Comotti, directorul *Novecento*, să o șteargă de pe lista colaboratorilor.

– Comotti i-a făcut pe plac? Îl cunoștea pe Pier Giorgio și îl stima, mai mult pentru rigoare și onestitate decât pentru originea aristocratică.

– Comotti și-a dat demisia.

– Edison a acceptat-o?

– Mi se pare evident.

– Așa se întâmplă cu toate demisiile, surâse Ester, hotărâtă să vorbească cu Pier Giorgio Comotti. Voia să știe dacă îi putea fi de ajutor, cu discreția cuvenită. Spre deosebire de Edison, care își categorisea colaboratorii în funcție de utilitatea lor practică, Ester avea cultul prieteniei. Pier Giorgio era un prieten.

Când cele două femei ajunseră la vilă, o găsiră pe doică împingând căruțul în care se afla Lola de-a lungul unei alei umbrite. Ester se aplecă s-o privească pe micuța care dormea liniștită. Mezina creștea foarte bine. Avea chipul și culorile unei piersici trandafirii. Îi atinse fruntea cu un sărut delicat.

– Unde sunt copiii? o întreabă pe doică privind în jur, uimită de liniștea care domnea în parc.

– Angelina i-a dus la lac, răspunse femeia. Emiliano voia să pescuiască. Ceilalți au vrut să meargă cu el.

Ester i se adresa atunci cumnatei.

– Fii drăguță și vezi tu ce fac. Ea, care știa să-și înfrunte plină de curaj boala și posibilele ei consecințe, era extrem de temătoare în relațiile cu copiii ei. Nicio prudență nu i se părea a fi de ajuns, nicio supraveghere nu era suficientă. Gândul ei că ar fi putut

să le facă rău era mai puternic decât orice. Am eu grijă de bucătărie, adăugă, luându-i din mână coșulețul cu ciuperci.

Polissena o luă pe cărarea care ducea la lac. Ester se îndreptă spre vilă. Chiar dacă făcuse multe opriri, mersese prin pădure aproape două ore și acum începea să se facă simțită oboseala.

Respira cam greu când intră în casă folosind ușa de serviciu.

Se opri să-și tragă sufletul în coridorul mic care ducea la bucătărie și se uită în oglinda dreptunghiulară încadrată într-o ramă din secolul al XIX-lea, din lemn sculptat. Buzele îi tremurau ușor. Erau ușor albastrii.

– Biată inimă! zise Ester dăruindu-și un surâs trist. Își trecu un deget peste buze ca să sublinieze amorteala și ca să readucă sângele și viața care păreau că o părăsesc în acel moment.

Și dacă motorașul ei obosit va înceta să mai funcționeze? Această posibilitate îi provocă reacții ambivalente – dorința de a se lăsa în voia sorții și voința de a supraviețui ca să-i însoțească o bucată de drum pe copiii ei și să descopere dacă în destinul ei mai erau zile fericite.

Un vaiet ușor îi întrerupse gândurile. Deschise ușa bucătăriei și o văzu pe Gilda, care ședea pe un scaun și plângea umilă, acoperindu-și fața cu mâinile.

Ester așeză coșulețele cu ciuperci pe o etajeră sub fereastră și se apropie de ea punându-i o mână pe cap.

– Ce ți s-a întâmplat, Gilda? Întrebă plină de grijă. Gilda încercă să ascundă o scrisoare pe care o avea pe genunchi și își șterse obrajii brăzdați de lacrimi.

– Nimic, doamnă, suspină ea, ridicându-se în picioare în semn de respect.

– Nimeni nu plânge pentru nimic, obiectă Ester așezându-se la masă și invitând-o și pe ea, cu un gest, să facă același lucru.

– Mă scuzați, doamnă. Poate e o ușoară melancolie. Mă scuzați, vă rog, repetă încurcată. E deja ora zece și încă nu am început să pregătesc prânzul, se însufleți ea.

– Ai primit o scrisoare de acasă și nu sunt vești bune, nu-i așa? stăruie Ester, hotărâtă să înfrunte problema Gildei cu speranța de a o ajuta s-o rezolve.

Femeia o fixă pe Ester cu ochii ei mari înroșiți de plâns.

– E vorba despre copil, mărturisi bucătăreasa.

– Despre copil, repetă încet Ester. Fiul Gildei era fiul natural al lui Edison. Micuțul avea patru ani și trăia cu bunicii materni la Borgo San Donnino, în împrejurimile orașului Modena.

– Mama mea spune că are febră foarte mare și există bănuiala că ar fi vorba despre poliomielită. Dar eu nu cred, suspină ea. Fabrizio a purtat întotdeauna la gât un săculeț plin de camfor împotriva poliomielitei, încheie ea cu convingere.

Ester nu vru să spulbere firavele speranțe ale Gildei, dar se înfurie din cauza supunerii ei pasive.

– Dumnezeu mare! exclamă. Și tu vrei să stai aici să te ocupi de prânzul nostru? Du-te și te schimbă, Gilda, porunci, ridicându-se brusc în picioare. Michele te va duce la Borgo San Donnino. Locul tău este lângă copil. Dragostea ta îl va ajuta să se vindece. Și nu-l vei mai lăsa.

– Doamna mă dă afară, se sperie femeia.

– Gilda, Gilda, ce-ți trece prin minte? o asigură ea. Vei aduce aici copilul și va locui împreună cu noi. Va crește lângă tine. Ba chiar știi ceva? O să vin și eu cu tine.

Gilda izbucni din nou în lacrimi.

– Dumnezeu să vă binecuvânteze, doamnă! spuse bucătăreasa printre hohote de plâns.

– Du-te să te pregătești, mai zise Ester, îndreptându-se spre biroul soțului ei.

Sună la Milano și-i expuse lui Edison situația, fără ocolișuri.

– Fiul tău e foarte bolnav și s-ar putea să aibă poliomielită, îi spuse direct.

Edison nu scoase nicio vorbă vreme îndelungată, apoi întreabă cu o voce tremurătoare și îndurerată.

– Gianni sau Emiliano?

– Fabrizio, preciză Ester. Plec la Modena cu Gilda. Dacă micuțul va supraviețui, va veni să locuiască cu noi. Între timp îți încredințez copiii noștri, mai spuse ea și apoi încheie discuția.

Emiliano era un cititor înrăit. Deși nu avea decât unsprezece ani, citea tot ce-i cădea în mână, dar îi plăceau mai ales romanele.

Ester îl surprinsese pe băiat în biroul tatălui, instalat solemn în fotoliul mare din piele, cu o grămadă de foi dactilografiate pe genunchi și cu altele care se îngrămădeau pe covor pe măsură ce le citea. Era ultimul roman al Annei Grisi, pe care Emiliano îl găsisese pe birou. Era atât de prins de lectură, încât nu mai simțea frigul și nici nu deveni conștient de prezența mamei care închisese ușa și-l privea.

Deși luna iulie începuse de o bucată bună de vreme, temperatura era cu mult sub medie. De patru zile, vântul și ploaia biciuiau zona, iar în vilă fusese aprins focul în șemineuri în fiecare cameră. Numai biroul lui Edison nu era încălzit, deoarece editorul era la Milano. Ester își strânse jacheta groasă de lână de culoarea fucsiei și-și dresе vocea pentru a atrage

atenția băiatului. Acesta nu tresări, iar ea, tremurând, străbătu încăperea și se așeză pe fotoliul din fața lui. Abia atunci, băiatul se uită la ea cu o privire distrată, după care se cufundă iar în lectură.

– Ai uitat că e ora gustării? îl întrebă Ester pronunțând primele cuvinte care-i veniră în minte ca să rupă tăcerea.

Emiliano o privi cu un aer întrebător, lăsând să cadă pe covor foaia deja citită ca să ia pagina următoare.

– Nu ți-e frig? continuă ea.

– Ba cred că da, spuse el îngândurat, fără să-i pese cu adevărat. Mai ales acum, că mi-ai atras atenția.

Femeia surâse.

– Nu vrei să vii în bucătărie? îl invită. Gilda a pregătit biscuiți și ciocolată fierbinte pentru toată lumea.

– Nu s-ar putea să mi-i aducă aici? Aș vrea să termin romanul. Mai am vreo douăzeci de pagini de citit.

– Despre ce e vorba? întrebă Ester. Nu se mai mira acum că fiul nu dădea deoparte nici măcar dactilogramele pe care taică-său le lăsa în birou.

– E istoria unei femei care-și povestește viața, pornind de la o copilărie foarte tristă, începu el să-i explice. Se încruntă, adoptând o expresie neobișnuită pentru un copil. Sunt lucruri pe care nu reușesc să le înțeleg, dar Anna Grisi reușește să mă atragă într-o lume fascinantă.

Ester era întotdeauna intimidată și speriată de cuvintele și de reflecțiile fiului mai mare, pe care l-ar

fi vrut naiv și zgomotos ca toți copiii de vârsta lui, și nu un fel de *enfant prodige*¹, care părea că nu-și îngăduie să fie lipsit de griji. Vorbea despre romanul Annei Grisi cu o detașare de intelectual și cu o participare de cititor pasionat.

– Nu mi se pare rezonabil să pui atâta pasiune într-un roman care, după toate probabilitățile, nici măcar nu va fi publicat, spuse ea, neputându-se abține.

Pe chipul băiatului trecu un nor negru.

– Serios? o întrebă îngrijorat.

– Cred că taică-tău nu va face nimic.

Emiliano își privi mama cu o expresie neîncrezătoare pe chip.

– Ți-a explicat de ce? întrebă îngândurat.

Ester dădu din umeri.

– Știi bine că taică-tău nu dă multe explicații.

– Tata are fler și știe să recunoască un roman bun. Se înșală foarte rar. Oricum, dacă ar depinde de mine, l-aș publica fără să ezit, se încăpățână băiatul. Dacă el îl dă deoparte, trebuie să existe un alt motiv.

Se uită fix la maică-sa cu ochii lui arzători.

– Oare nu acționează așa din ranchiună? Știi bine cât de ușor se supără.

– De ce ranchiună ar putea fi vorba? continuă Ester, mereu surprinsă de afirmațiile lui Emiliano.

– Poate e o ranchiună pentru că ea l-a părăsit? presupuse băiatul cu naivitate. Aventurile tatălui nu erau

---

¹ „Copil-minune“, în limba franceză în original (n. tr.).

un secret pentru familie. Uneori, Emiliano și Wally pariau pe „logodnicele“ tatei. Până și micul Gianni intervenea de o bucată de vreme, repetând ceea ce prindea din discuțiile din familie.

Ester strănută cu putere.

– Frigul ăsta e insuportabil, se plânse ea, schimbând vorba și scoțând o batistă imaculată dintr-o țeșătură fină. Mă întreb cum de nu te-a prins răceala.

– Pentru că nu-i dau atenție, argumentă băiatul. Apoi mimă curiozitatea. E adevărat că acest frig nepotrivit cu anotimpul este din cauza războiului? Emiliano relata zvonurile culese din casă care puneau pe seama cataclismului provocat de oameni vara neobișnuită, extrem de friguroasă și ploioasă.

– Nu cred, răspunse maică-sa surâzând. Totuși, nu-mi amintesc un iulie atât de cumplit. E o raritate meteorologică pe care ai s-o povestești copiilor tăi, dacă nu cumva îți îngheață limba, îi spuse în glumă. Ascultă-mă, Emiliano, nu renunța la o gustare caldă.

Băiatul îi adresă un surâs luminos.

– Bine, mamă. Însă aici, dacă îmi dai voie.

– Fie, se înclină mama în fața hotărârii de neclintit a fiului. O voi trimite pe Angelina ca să-ți aprindă focul. Așa vei putea supraviețui ca să povestești despre acest iulie friguros.

Ester se ridică înghețată și se îndreptă spre ușă.

– Vreau să te rog ceva, spuse înainte de a ieși. Să pui paginile exact așa cum le-ai găsit. Știi că taică-tău îți iartă curiozitatea, dar nu și dezordinea.

– Am să-ți urmez sfatul, mamă, promise Emiliano reluându-și lectura.

Ester voia să iasă când, în prag, apăru un copil care șchiopăta ușor, cu o înfățișare plăpândă. Pe chipul lui slab străluceau doi ochi mari plini de timiditate și de curiozitate. Simțindu-se observat, micuțul se ascunse rușinat în spatele ușii. Buzele îi erau murdare de ciocolată și în mână avea un biscuit pe jumătate mâncat.

– Vino, Fabrizio, îl chemă Ester surâzătoare. Nu trebuie să te ascunzi, adăugă cu afecțiune.

Micuțul își arată jumătate de față, apoi se ascunse din nou. Emiliano își părăsi fotoliul și paginile și se duse la el.

– Hai, vino aici. Suntem prieteni, nu-i așa? îl asigură cu căldură.

Fabrizio ieși din ascunzătoare ca să-i facă plăcere lui Emiliano, pentru care avea o admirație fără margini. Era modelul lui, zeul lui, un izvor nesecat de povești care-l aduceau la extaz.

– Mama mea spune că nu trebuie să mă duc în camerele stăpânilor, se justifică el. Avea o voce ușor răgușită, se poticnea în pronunțarea anumitor cuvinte din cauza faptului că nu putea să respire bine. Se întoarse apoi și fugi cât de iute îi îngăduia piciorul beteag. Poliomiелita, de care acum se vindecase, îi lăsase, totuși, un semn de neșters.

Emiliano se uită la maică-sa cu o privire arzătoare și hotărâtă.

– E timpul să i se explice bietului copil că se află în casa lui. Ca mine și ca frații mei.

Ester se înroși și biata ei inimă bătu cu putere.

– Ce tot spui? replică ea uluită.

Extraordinara asemănare dintre Fabrizio și Edison Montalto, ca să nu mai vorbim despre semnul distinctiv de pe frunte, fusese remarcată și de băiat, care încerca să verifice.

– Spun, zise Emiliano schimbând vorba, că nu mai suntem în secolul al XIX-lea. Și, dacă băiatul bucătăresei locuiește cu noi, trebuie să aibă aceleași drepturi ca și noi. Camerele noastre nu trebuie să fie închise pentru el.

Ester suspină ușurată.

– Știi firea Gildei, îi spuse. I-a transmis băiatului sfiiciunea țăranilor. Fabrizio însă, trăind în casa noastră, va avea tot timpul să se obișnuiască și să fie mai degajat.

Emiliano n-o mai asculta. Pentru el, subiectul era pentru moment încheiat. Se întoarse la fotoliul lui taică-său în timp ce Ester închidea ușa după ea. Ea avu însă o idee. Deschise ușa și se întoarse în birou.

– M-am gândit la ceva, rosti. E multă vreme de când nu mai vedem lume. Și din pricina războiului, și din cauza nașterii Lolei. Ce ai zice dacă am invita niște prieteni?

– De exemplu? întrebă băiatul nepăsător.

– De exemplu Veralda Rovesti. Și câțiva băieți.

Emiliano se uită la maică-sa cu o ușoară ironie. Știa bine că nu-l interesau cei de vârsta lui și fără îndoială că propunerea ei ascundea și un alt scop. Și Rovesti era un editor important, un concurent teribil, dar rivalitatea dintre edituri nu le împiedica pe cele două familii să fie în relații bune.

– Vrei să vorbești despre romanul lui Grisi? o provocă băiatul.

– Oh, nu, dragul meu. Asta este treaba ta, replică ea surâzând. Mă gândeam mai curând la Pier Giorgio Comotti. E un prieten apropiat. Și a rămas fără slujbă.

– Nu știam că și el era pe lista neagră, glumi Emiliano. Toată familia știa de existența unei mici și misterioase agende pe care Edison o ținea în buzunarul hainei, de care nu se despărțea niciodată și în care îi nota pe cei buni și pe cei răi. Fiecărui nume îi corespundea o siglă convențională pe care o știa numai el. Băiatul îl surprinsese de mai multe ori exclamând: „Pe ăsta îl șterg de pe lista albă și-l pun pe cea neagră.“ Pentru Emiliano era un joc amuzant, dar pentru cei în chestiune însemna represalii cumplite.

Numai Ester, cu fragilitatea ei fascinantă, reușea să schimbe uneori planurile soțului folosindu-se de propria ei influență și de prietenii ei.

– Necunoscute sunt căile Domnului, glumi Ester.

– Și încurcate, încheie băiatul.

– Nu întotdeauna. Antipatia lui pentru Comotti, de exemplu, vine din faptul că jurnalistul este exact contrariul lui. S-a născut domn. Este cult și licențiat.

– Și tata? Întrebă Emiliano.

– E un autodidact. Geniul l-a dus departe. Asta nu-l împiedică, totuși, să-l invidieze pe Pier Giorgio Comotti. Dar te mă faci să zic! exclamă Ester, dându-și seama că vorbea cu băiatul ei, care abia împlinise unsprezece ani.

– Crezi că nu înțeleg? se supără Emiliano.

– Cred că înțelegi prea multe lucruri, încheie maică-sa. Și asta mă cam îngrijorează.

ARLETTE
1990

Eram prizoniera unui vis din secolul al XIX-lea. Un fel de *Bohème* revăzută de un pictor impresionist. Culorile și imaginile erau ale lui Renoir, dar atmosfera era din Puccini și chiar și personajele erau tot din opera lui. Mă aflu în centrul unei piețe pline de lume. Mai erau acolo vânzătorul ambulant Papignol și mulți studenți, croitorese tinere, burghezi, negustori și negustorese, soldați, chelneri, tineri. Toate personajele din capodopera lui Puccini. Și mai era un câine verde, cu urechi mari, blegi, și ochi plini de devotament și loialitate.

Câinele verde se numea Pippo și m-a invitat să-l urmez pe o suprafață galbenă, strălucitoare, în care realitatea se oglindea deformându-se încetul cu încetul. Atmosfera veselă se transformă într-un delir monstruos. Câinele verde se prefăcu într-un balaur cu multe capete, unele dintre ele fiind de animal,

altele având caracteristicile tehnologice ale unui robot indestructibil și feroce.

Deodată, suprafața galbenă începu să se miște ca o mare în furtună, apoi se transformă într-un vârtej întunecat și înghiți oamenii și lucrurile. Luptam împotriva forței misterioase care încerca să mă târască și pe mine. Voiam să țip, dar nu am reușit să scot decât niște vaiete slabe.

– Doamnă, doamnă, vă simțiți rău?

Glasul unei femei speriate mă scoase din vârtejul clocotitor și o mână plăcută mă aduse la suprafață. Deschisei cu greu ochii. O cameristă într-o uniformă albastră era aplecată deasupra mea. Eram întinsă pe pat, într-o mână ținând cămașa de noapte din mătase, iar în cealaltă acul de cravată din aur al lui Emiliano.

– Iertați-mă dacă mi-am permis să vă trezesc, se scuză femeia. Eram în salon și am auzit vaiete. M-am temut că vă simțiți rău.

Era o femeie tânără și avea hotărârea afectuoasă a gospodinelor din Romagna.

– Nu știți ce bine mi-ați făcut trezindu-mă! Îi surâsei eu cu recunoștință. Am avut un coșmar, adăugai ușurată.

– Pot să vă fiu de folos cu ceva? Întrebă camerista.

– Mi-ați fost deja. Vă sunt recunoscătoare.

Fata ieși surâzând. M-am ridicat în picioare, am pus acul lui Emiliano pe noptieră și am aranjat cămașa de noapte. M-am uitat la ceasul de la mână. Era ora patru după-amiază. Dormisem mai bine de trei ceasuri.

Am privit în jur și m-am gândit la sosirea mea la Grand Hotel, în dimineața aceea, ca să relatez despre congresul medicilor.

Mi-am amintit întâlnirea cu barmanul Domenico, surpriza de a descoperi că mi se dăduse același apartament, care fusese timp de cinci ani locul întâlnirilor mele amoroase cu Emiliano și, în sfârșit, uluirea care mă cuprinsese când aflasem că apartamentul fusese întotdeauna la dispoziția mea chiar și după moartea lui.

Buimăcită de amintiri și de descoperirea neașteptată, uitasem de îndatorirea mea. Mă întinsesem pe pat unde, în urmă cu cinci ani, dormisem pentru ultima oară cu bărbatul meu. Ținând strâns într-o mână acul său de cravată, încercasem să identific puterea misterioasă care, venind din timpuri îndepărtate, influența și acum viața mea actuală.

Nu am fost niciodată bună din fire și nici nu cred că am trezit simpatia multora. Nu m-am plăcut vreodată. Am considerat întotdeauna viața care mi-a fost sortită o îmbrăcămintă care nu îmi aparține și pe care am încercat în zadar s-o potrivesc cu înfățișarea mea.

Mai ales în anii tinereții acționam fără convingere, doar ca să fac ceva. Până și prima mea experiență sexuală a fost așa. Nu am făcut-o din dragoste, nici din dorință, nici ca să aduc un omagiu sexualității eliberate, nici ca să fac praf vechile mituri ale unei moralități pe care o credeam depășită.

Mi-am pierdut virginitatea pentru că mi se părea că era momentul s-o fac. Și, în timp ce el se căznea

deasupra mea și mă rănea, m-am surprins gândind cu răceală că, dacă ar muri în timpul acelui asalt frenetic, nu mi-ar fi ușor să scap strecurându-mă de sub greutatea lui.

Aveam aproape nouăsprezece ani și eram în ultimul an la liceul de lingvistică. El urma liceul clasic la Parini. Era un băiat frumos, înalt și puternic, cu fața plină de coșuri și cu ochi negri, languroși. Erau anii revoltei, însă noi nu eram rebeli. Era foarte bun la latină și mă ajuta să traduc Vergiliu, învățându-mă să folosesc logica de parcă ar fi fost vorba de rezolvarea unei ecuații matematice.

Inițierea mea sexuală se petrecuse acasă la el, într-o după-amiază de la sfârșitul lui iunie, când ne pregăteam pentru examenele de maturitate. Am considerat dragostea un act de violență scurt și plictisitor care nu dădea doi bani pe idealul romantic cultivat de nenumărate lecturi.

Când m-am întors acasă, maică-mea mi-a spus:

– Ai un aer ciudat.

– Poate pentru că am făcut dragoste cu Raimondo, am răspuns cu aceeași voce neutră cu care, ca să-mi explic o durere de stomac, aș fi zis „Poate e din cauza înghețatei.”

La vremea aceea, maică-mea avea cincizeci de ani și putea să spună că are treizeci și cinci fără să stârnească bănuieli. Era o femeie foarte frumoasă, avea clasă și eleganță.

Pentru mine, însă, era o femeie în vârstă, o galaxie aflată la ani-lumină, pe care nu aveam nici cea mai mică dorință s-o explorez. Uneori, fără prea multă convingere, mă distram provocând-o și spunându-i lucruri care o descumpăneau. Ea nu se tulbura nicio dată. Expresia de pe chipul ei a rămas neschimbată chiar și de data aceea, știind însă că spun adevărul.

– Sper că măcar ți-a plăcut, comentă cu o oarecare ironie.

Cum mă îndreptam cu un pas apăsător spre camera mea, mă ajunsese din urmă vocea ei caldă, blândă și directă:

– Dacă ai nevoie de ajutor, sunt aici.

Aveam nevoie disperată de ajutor, dar mi-am petrecut viața refuzând cu hotărâre s-o las să mi-l dea. Fără să știu motivul.

Acum, când un mister indescifrabil plana asupra mea, eram înspăimântată ca un pui de găină surprins de ploaie. Pentru prima oară, la patruzeci de ani, resimții nevoia profundă și puternică să mă adresez mamei-măi.

Așadar, îi telefonai.

Îmi răspunse vocea tandră și inocentă a micuței mele Emy.

– Ciao, mămico, mă salută recunoscându-mă și adăugând: Când te întorci?

– Curând, o asigurai.

– Cât de curând? insistă ea, ca să știe exact cât timp o despărțea de îmbrățișarea mea caldă și așteptată.

- Mâine, îi răspunsei.
- Dimineața sau seara?
- După-amiază. Ca să evit și alte întrebări, am trecut la atac. Ce faceți?
- Mă uit la televizor.
- Bunica unde e?
- E aici. Ți-o dau.

Am ascultat-o pe maică-mea înșirând formalitățile obișnuite, dar nu i-am răspuns la ce-mi spunea.

– Am nevoie de ajutor, i-am zis, fără să mai găsesc alte cuvinte ca să-i explic ce anume se întâmplase. După lunga tăcere care urmă rugăminții mele, eram gata să jur că maică-mea, pentru prima oară, își schimbase expresia feței. Mi-am dat seama că cele patru cuvinte spusese tot ce îi ascunsesem prosteste în viața mea cu încăpățănare.

Maică-mea mi-a zis doar:

- Te aștept.

Simțul datoriei și profesionalismul, atât de lăudat, dar nu întotdeauna pus în practică, au fost chinul meu dintotdeauna.

Telefonai secretarei congresului ca să fac rost de rezumatul comunicărilor medicale mai importante. Ca să spunem adevărul, erau puține. Marea majoritate a congreselor medicale sunt un fel de permis de intrare într-o localitate prestigioasă pentru profesioniștii din sănătate și pentru specialiștii din informația științifică, desfășurat sub patronajul generos al coloșilor din industria farmaceutică. Organizatorii, împreună cu cei care se ocupă de comunicare, mi-au trimis un dar: o cutie frumoasă, plină cu un set de bureți de baie, purtând semnătura unui faimos designer. Într-o oră am compus două pagini de treizeci de rânduri fiecare, pe care le-aș fi putut scrie și dacă aș fi rămas la Milano.

Le-am îndoit sânguincios și le-am pus într-un compartiment din geanta de voiaj. Mi-am pus la reverul jachetei acul lui Emiliano și am ieșit din apartament.

– Doamna pleacă atât de repede? Întrebă recepționarul luându-mi cheia. Era un tânăr elegant, cordial și politicos. Nu-l mai văzusem până atunci, dar, după cum mă privea, eram sigură că telefonul fără fir al hotelului îi transmisese povestea mea cu Emiliano. Cenușăreasa și Făt-Frumos cel dispărut înfierbântaseră imaginația tuturor și povestea lor intrase în legenda Grand Hotel.

– Cred că da, i-am surâs eu, prefăcându-mă că-mi pare rău.

În hol se aflau mulți colegi așezați în fotoliile primitoare, în așteptarea orei aperitivului. Încercai să nu mă fac remarcată ca să evit să trec de la un grup la celălalt și să ascult din nou povești și glume pe care le știam pe dinafară. Cum merge? Ce faci? Ți-a plăcut cadoul? Puțin banal, nu-i așa? Serviciul e foarte prost. Bucătăria, infamă. Ca să nu mai vorbim despre vin! Oameni care, dacă și-ar rătăci acasă deschizătorul de conserve, ar muri de foame.

Coborâi treptele care duceau de la terasă în grădină, trecui printre straturile de flori și ajunsei la mica piață, unde mă aștepta mașina mea, modestă ca un câine bătrân care-și așteaptă stăpâna la ieșirea din supermarket.

Potrivit unei teorii aiurite, care îmi aparține, nu numai oamenii, dar și animalele și obiectele au suflet,

personalitate, voință. Mașina mea avea un nume pe care i-l dădusem încă de la prima noastră întâlnire în salonul concesionarului Fiat – Camilla. Era de un albas-tru-metalizat și avea aceeași atitudine ușor ironică și indiferentă ca a profesoarei mele de literatură din liceu, pe care o chema tocmai Camilla. Și e foarte probabil ca eu să fi fost cea care a ales-o, însă nu e exclus ca ea să mă fi ales după o sumară evaluare: femeie însărcinată, fără cine știe ce mijloace, cu respect pentru drepturile celuilalt, deci o garanție pentru o întreținere corectă, piciorul nu foarte apăsător pe accelerație și pe frână, fără radio sau casetofon și atâtea gânduri de măcinat în singurătate, ascultând zgomotul motorului.

Am pus în portbagaj sacul de voiaj, m-am așezat la volan și am plecat. Soarele cădea lateral înfierbântând habitacul și făcând unde orbitoare pe asfaltul autostrăzii. Pe acel fluviu ireal pluteau amintirile.

Povestea mea cu Emiliano începuse cu o invitație la masă. El mă aștepta la ieșirea din editură, la bordul limuzinei sale albastre. Șoferul deschise portiera, invitându-mă să urc. Era un bărbat de vârstă mijlocie, cu ochi negri, profunzi, și o față mare radiind de bunătate.

– Să încercăm să ne grăbim, îi spuse Emiliano în timp ce șoferul se așeza la volan.

– Nu depinde de mine, replică omul, ci de traficul blestemat.

Apoi se lăsă tăcerea. Mirosul plăcut emanat de pielea care îmbrăca scaunele îmi dădea un sentiment de

siguranță. Prezența lui Emiliano, cu încărcătura lui de legendă, îmi provoca o emoție necunoscută, între frică și dorință. Intrasem într-un vis și eram disponibilă pentru neprevăzut. Nu m-am mirat, așadar, când mi-am dat seama că mașina se îndrepta repede spre periferie, și nu spre centru.

Emiliano se purta ca și cum eu nu aș fi existat, iar eu, ca o fetiță, m-am lăsat în voia ciudatei senzații de așteptare cu un fior de plăcere și o ușoară tulburare.

Oare era nevoie de toată această punere în scenă pentru o invitație la prânz? Credeam că voia să mă ducă într-un restaurant la modă, dar, pe măsură ce minutele se scurgeau, a trebuit să exclud o asemenea ipoteză.

Emiliano începu să examineze niște pagini luate din buzunarul hainei și notă ceva cu un scris mărunț și încurcat. Eu mă ghemuii în colțul canapelei și continuai să-l urmăresc cu coada ochiului.

Era un bărbat superb, de cincizeci de ani și, în ciuda zvonurilor care circulau pe seama lui și a familiei sale, în ciuda semnului de pe frunte, avea un aer onest, în care puteai să ai încredere.

Drumul pe care-l urma mașina era, fără îndoială, cel spre Linate, iar eu continuam să-mi țin în frâu neliniștea pe care o simțeam știind asta, chiar și atunci când limuzina trecu de grilajul unui aeroport și se opri lângă o construcție joasă, cu ferestre mari.

Emiliano se întoarse apoi spre mine și-mi surâse cu tandrețe.

– Peste puțină vreme vom fi la masă.

Coborârăm din mașină. El căuta pe chipul meu semnele unei curiozități fără margini, inutil mascată de o indiferență totală, dar falsă față de ceea ce se întâmpla.

– Doamna are un act de identitate? Întrebă șoferul cu o voce neutră.

Îl privii suspicioasă. Aveam două posibilități: să protestez cu indignare sau să caut în geantă pașaportul.

Am ales-o pe cea de a doua. Voiam să știu ce se afla dincolo de comportamentul extravagant. Alegerea pe care am făcut-o mi-a schimbat cursul vieții. Ce s-ar fi întâmplat, dacă în ziua aceea aș fi cerut să fiu dusă acasă? Cum ar fi fost viața mea?

Îi dădui pașaportul.

– Îl veți avea la bord, spuse omul, parcă scuzându-se pentru acel ceremonial.

L-am văzut intrând în clădire, iar Emiliano mă invită să-l urmez spre un avion care strălucea argintiu în soarele ce ardea la prânz.

– Vom lua dejunul la bord, mă anunță scurt.

La picioarele scăriței ne aștepta un steward parcă ieșit dintr-un clip publicitar. Motoarele erau pornite și un suflu de vânt cald îmi ridică fusta din pichet ușor. Am urcat și am intrat într-un salon îmbrăcat în lemn de cireș de culoare deschisă, cu fotolii din piele albastru-deschis și măsuțe finisate cu oțel cromat. Dintr-o invizibilă instalație stereo ieșeau notele unei nocturne de Chopin.

Comandantul veni să ne salute. Era un om cordial și demn de încredere. Ne rugă să ne punem centurile și ne ură călătorie plăcută. Avionul se înalță spre cer cu toată puterea motoarelor. Când își găsi stabilitatea, din cabina de serviciu apărură doi asistenți de zbor, un bărbat și o femeie. Ea împingea un cărucior cu o sticlă de șampanie pusă într-o frapieră de argint. Fata întinse o față de masă din in albăstrui, iar el deschise sticla și ne umplu paharele.

Hotărâsem să nu pun întrebări, dar nu mă puteam opri să nu mă las sedusă de vraja aceluia spectacol.

– Aș prefera să beau apă, am zis. Nu rece, dacă e posibil, și nu gazoasă. Nu-mi plac bulele, am mințit.

Tânărul se limită să aprobe tăcut, fără ca pe fața lui să se citească vreo surpriză. Emiliano goli dintr-o înghițitură paharul, fără să se mire de dorința mea și fără să catadicsească să-și justifice comportamentul. Eram la o înălțime de opt mii de metri și zburam cu nouă sute de kilometri la oră.

– Aveți vreo treabă în după-amiaza asta? mă întrebă Emiliano.

– Chiar dacă aș fi avut, nu văd cum aș putea să mai am acum, replicai cu aerul capricios din momentele mele cele mai rele.

Stewardul se întorsese cu apa plată la temperatura camerei, iar asistenta ne servea cu niște creveți mari, cu salată tăiată în fâșii subțiri și sos tartar.

– Mă întorc la Milano la patru după-amiaza, spuse arătându-i tânărului paharul gol. Nu este o sechestrare

de persoană. Poate un prânz mai lung decât se obișnuiește, dar totuși un prânz.

– Ce nu se face ca să uluiești o fată de la țară, observai eu, sperând să-i provoc o reacție.

– Ar fi nevoie de mult mai puțin, se justifică fără să schimbe tonul. Călătoria era prevăzută. Dumneata ești singura necunoscută.

Mă simții singură, goală și inutilă.

– Nu mă întrebați încotro ne îndreptăm?

– Încotro ne îndreptăm? Întrebai, cu aceeași răceală.

– Spre Paris. Mergem la o scurtă întâlnire cu o persoană, apoi ne întoarcem acasă.

– Ca într-un roman de Harold Robbins, încercai o altă temă polemică.

– Îi citiți cărțile? Întrebă arătând pentru prima dată un oarecare interes.

– Le citesc și-mi plac. Îl consider un foarte bun povestitor.

– O părere demnă de respect, remarcă bând un alt pahar de șampanie, în timp ce creveții așteptau în sosul tartar.

– Îmi închipui că Proust se află printre lecturile dumneavoastră preferate, spusei luând un crevet cu furculița de argint și umplându-mi gura. Avea un gust delicios.

– De o vreme citesc numai contractele autorilor mei mai importanți.

– Și așa se face că nu vă interesați de colaboratorii modești de nivelul meu, încercai din nou.

– Faptul că stați la masa mea demonstrează contrariul, replică. Fără să ținem cont că sunteți un element de foarte bună calitate. O jurnalistă care are curajul să scrie adevărul.

– Și pe care Editura Montalto a dat-o afară fără preaviz tocmai din acest motiv.

– Știu, recunosc el, ducând la gură paharul pe care stewardul continua să-l umple. Ați vorbit de rău niște prieteni ai surorii mele, lucru pe care Lola nu vi l-a iertat.

– Sora dumneavoastră are prieteni prea puțin recomandabili.

– Și i-ați cunoscut pe cei mai buni! spuse el ironic.

– Ura! exclamă eu.

Scrisesem un articol despre o vagaboandă din Milano, scormonindu-i trecutul. Femeia, care trăia din pomeni, avusese antecedente burgheze. Se căsătorise cu un bărbat care avea un teren foarte mare la periferie și pe care construisese un garaj. Omul cunoscuse un negustor de mașini vechi care îi vorbise despre un posibil progres. Pe scurt, deveniseră asociați. Negustorul se purta politicos, ceea ce i-a permis să-i tragă pe sfoară pe cei doi soți care și-au dat seama de înșelătorie când era prea târziu și deja semnaseră actele care făceau din el stăpânul complexului. Soțul s-a sinucis, iar ea, încet-încet, s-a trezit în cea mai neagră sărăcie. În schimb, asociatul devenise un mare concesionar de automobile de lux și frecventa societatea bună. Își cumpărase un apartament într-o clădire din

centru și se căsătorise cu o femeie foarte ambițioasă, care i-a facilitat ascensiunea socială. Cei doi primeau în salonul lor oameni politici influenți și mari industriași. Povestisem toată istoria fără o retorică inutilă, stârnind indignare și emoție, dar fără să știu, din păcate, că Lola Montalto se afla printre cei care frecventau cu asiduitate perechea respectivă.

– Ați scris un articol bun, recunosc Emilian, curajos și lăudabil din punct de vedere profesional și stilistic.

– Atunci? Încercai să discuti subiectul.

– Atunci, un Montalto nu mănâncă un alt Montalto, explică suspinând. E o regulă de familie. Nu pot să fac nimic pentru dumneavoastră, încheie ridicând din umeri.

Lăsați creveții în sosul tartar și băui puțină apă.

– Mama avea dreptate. Nu ar fi trebuit să mă apropii niciodată de Editura Montalto, zisei încet.

– Mama dumneavoastră? se miră Emilian, uitându-se la mine plin de curiozitate. Ce are a face mama dumneavoastră?

– Mama mea este Anna Grisi.

Mă privi uluit, ca și cum aș fi evocat o fantomă, rămânând cu mâna în care ținea paharul suspendată în aer.

– Anna Grisi, repetă, dând din cap. O surpriză demnă de romanele ei cele mai bune. Goli paharul și recapitulă. Așadar, ești fata Annei Grisi, șopti tutuindu-mă deodată ca și cum m-ar fi cunoscut

dintotdeauna. Un nume care îmi amintește atâtea lucruri! Privindu-te atent, remarc o asemănare. Dar acum e prea ușor. Ar fi trebuit să-mi dau seama singur. Micuța mea Arlette, murmură mângâindu-mă pe obraz. Amintirile i se învâlmășeau în minte și-l emoționau.

Mă cuprinse o pace adâncă. Prezența bărbatului, vocea lui care te calma, zgomotul făcut de avion, culorile cerului și soarele care năvălea prin hublouri îmi dădeau aproape un fel de amețeală. Din momentul acela, l-aș fi urmat pe Emiliano până la capătul lumii. Mi se păru firesc să-mi ia mâinile între ale lui și să-mi spună „De aici înainte poți să contezi întotdeauna pe mine.“

Dar el mă părăsise, ieșise în mod tragic din destinul meu lăsându-mă disperat de singură. Cinci ani îl iubisem, detestându-l pentru promisiunea pe care nu și-o ținuse.

Apoi ceea ce aflasem la Grand Hotel pusese totul în discuție, aducând o speranță. Întorcându-mă acasă, în soarele de pe autostradă, știam că Emiliano, plecând, se gândise la mine. Și intuiam că mai erau și alte lucruri de aflat. Când am ajuns la Milano, soarele apusese. Am urcat la etajul patru al clădirii din via Pestalozza. Maică-mea mă aștepta la ușă.

– Emy a adormit adineauri, spuse îmbrățișându-mă.

– E mai bine. Cred că noi două trebuie să stăm puțin de vorbă.

Îmi pusei sacul de voiaj și geanta într-un colț și mă așezai într-un fotoliu din salon.

– Știi că de cinci ani cineva plătește pentru mine un apartament la Grand Hotel? Începui, intrând imediat în miezul problemei.

Mă așteptam să fie surprinsă, dar ea, stând în picioare în fața mea, se mărgini să dea din cap.

– Vrei să spui că știai? Întrebai incredulă.

Ea făcu același gest.

Stăpânirea ei de sine mă scotea din minți.

– Ai știut și nu mi-ai spus nimic! De ce?

– Am făcut o promisiune.

– Cui?

– Lui Emiliano Montalto.

Mă ridicai în picioare, brusc, privind în jur în căutarea unei țigări. Renunțai însă și mă așezai din nou la locul meu, iar mama îmi urmă exemplul.

– Ce rost are conjurația asta?

– Oricât de ciudat ar putea să-ți pară, toate astea fac parte dintr-un plan precis pe care acum trebuie să-l cunoști. De cinci ani, ai o cotă-parte foarte mare din Editura Montalto. Ți-a lăsat-o Emiliano, înainte să moară. E vremea să te faci cunoscută. Și nu numai pentru tine. Și pentru mine, care am șaptezeci de ani și am așteptat clipa asta toată viața.

FAMILIA
1940

Era un septembrie nemaipomenit de blând. Despre război, încă îndepărtat, se vorbea în articolele din ziare cu emfaza retorică a presei regimului. După trei luni de lupte, erau deja indicați învingătorii și învinșii. Forțele Axei câștigau teren. Războiul va fi scurt, iar victoria sigură.

Anna Grisi trecu cu pas sigur, dar cu ezitare în suflet, pragul biroului lui Giovanni Rovesti, președinte și fondator al editurii omonime, concurentul cel mai de temut al Editurii Montalto.

– Veniți, domnișoară, o invită Rovesti care ședea în spatele unui birou în stil *Directoire*. Anna străbătu încăperea, schițând un surâs de circumstanță.

– În sfârșit, vă întâlnesc, continuă Rovesti. Vocea de bariton, tonul repezit nu reușeau să ascundă o delicatețe pe care femeia o percepu.

Mai făcu doi pași spre biroul editorului, regretând că alesese o pereche de pantofi cu tocuri foarte înalte care o obligau să-și unduiască șoldurile.

Anna era îmbrăcată cu o rochie din lână albastră, aceeași culoare ca pantofii, foarte ușoară, cu decolteul mărginit de pichet alb la fel ca geanta din antilopă. Era un model rafinat de la Fath și data din toamna trecută când generozitatea lui Edison îi îngăduia tot ce era mai bun.

Omul se ridică ca să-i vină în întâmpinare. Spre deosebire de Edison Montalto, Rovesti era un bărbat frumos, elegant, cu ochi atenți și foarte vii, ușor agresivi.

Era îmbrăcat cu o haină albastră și pantaloni gri la fel ca vesta pe care se vedea un lanț de aur roșu. Mirosea a colonie englezească.

– Mă bucur să vă cunosc, spuse Anna cu surâsul ei pentru marile ocazii. Îi întinse mâna cu mânășă albă pe care el o atinse ușor cu buzele.

O privi cu atenție.

– Îmi amintiți de Assia Noris, remarcă, adăugând după o scurtă pauză: însă mai frumoasă.

Anna se înroși, măgulită. Assia Noris, o divă de un remarcabil succes, era foarte iubită de publicul care o admirase în filmul *O aventură romantică*, alături de Leonardo Cortese.

– Sunteți foarte amabil, răspunse Anna.

– Luați loc, o invită omul indicându-i cele două fotolii din fața biroului.

Ea surâse cu o ușoară urmă de ironie.

– E ceva care vă provoacă râsul? Întrebă editorul.

– Dacă îmi permiteți să fiu directă, îmi face plăcere să mă aflu în fața unui interlocutor care nu folosește pronumele „dumneata” specific regimului, replică Anna pentru a-și clarifica opțiunea politică, împărtășită din plin de Rovesti și criticată de Edison Montalto.

– E doar o modă. Sau, dacă preferați, un caraghioslâc. Iar caraghioslâcurile se duc și vin, rosti el expediind subiectul și dedicând, în schimb, o atenție vădită picioarelor lungi și bine făcute ale Annei. Dar eu nu v-am invitat ca să vorbim verzi și uscate, punctă el, redevenind stăpân pe situație. Știți că vă datorez un răspuns.

– Pe care îl sper pozitiv, spuse ea cu ezitare.

Omul luă o atitudine gravă, care nu lăsa să se întrevadă ceva bun, de parcă ar fi vrut s-o pregătească pentru un refuz.

– Mă tem că va trebui să vă dezamănesc, domnișoară Grisi.

Anna simți cum îngheață. Acum nu mai avea îndoieli. Subiectul central al întâlnirii era ultimul ei roman, cel pe care Edison îl refuzase. Ideea fusese a lui Pier Giorgio Comotti, pe care Rovesti îl angajase ca director al unui săptămânal de modă. Considerând că opinia nefavorabilă a lui Montalto avea alte motive decât cele editoriale, Comotti o convinsese pe Anna să-i trimită dactilograma lui Rovesti.

Femeia se ridică brusc în picioare ca să-și ia rămas-bun. Era clar că romanul nu-i plăcuse editorului,

așa cum nu-i plăcuse nici lui Montalto. Atunci, mai bine să scurteze o discuție fără rost. Nu înțelegea, cu toate astea, de ce voise Giovanni Rovesti să vorbească personal cu ea, când l-ar fi putut însărcina pe unul din colaboratorii săi.

– A fost o plăcere să vă cunosc, spuse ea cu o voce fermă și limpede. Sper că mă veți scuza, dar eu cred în calitățile romanului meu. Știa că făcuse o treabă bună.

Giovanni Rovesti îi surâse cu bunătate.

– Cu siguranță nu blândețea caracterului dumneavoastră vă va ajuta să faceți carieră, remarcă el.

– Nu cer un tratament preferențial. Vreau să fiu judecată în funcție de valoarea mea.

Editorul aprecie sinceritatea musafirului.

– Luați loc, o invită hotărât.

Anna își dădu seama că trebuia să-l asculte.

– Așa-i mai bine, zise el, oferindu-i o țigaretă pe care ea o refuză politicos. Ați scris o poveste foarte interesantă, începu el.

– Credeți că romanul meu e bun? Întrebă Anna, vag uimită.

– Eu nu citesc romane. Sunt alții care le citesc pentru mine și în care mă încred orbește. Mi-au spus că romanul dumneavoastră este foarte frumos.

– Atunci, care e problema? se miră ea.

– Faptul că nici eu și nici un alt editor nu vom putea publica o lucrare pe care ați cedat-o cu un contract conform regulilor.

– Dar Edison..., se corectă, domnul Montalto nu vrea să-l publice. Nu înțeleg de ce nu poate s-o facă un alt editor.

– Voi fi sincer cu dumneavoastră, continuă Giovanni Rovesti. Am vorbit cu prietenul meu Edison Montalto. E supărat pe dumneavoastră. Ați greșit probabil foarte mult. Lucrul acesta nu mă privește. El însă are cuțitul în mână. În contractul pe care l-ați semnat există o clauză care autorizează Editura Montalto să vă publice romanul în termen de cinci ani de la predare. Așadar, Edison intenționează să se folosească de acest răgaz înainte de a lua o decizie.

– Nu se poate! Încremeni Anna în culmea indignării.

– Nu se poate ca o fată isteță ca dumneavoastră să nu știe ce semnează, replică el cu severitate.

– Aș fi semnat orice foaie mi-ar fi pus în față, mărturisi ea. Aveam încredere unul în celălalt, constată melancolică.

Giovanni Rovesti o studia curios și chiar cu o ușoară duiosie.

– Nu credeam totuși că este atât de meschin și de răzbunător, încheie ea.

– Nu v-am chemat ca să facem procesul lui Edison Montalto, preciză el generos. Voiam să examinez împreună cu dumneavoastră o posibilitate care îmi stă pe suflet.

– Dacă m-aș adresa unui avocat? Buna mea credință ar conta ceva în fața legii, reacționează Anna.

– E posibil să câștigați procesul, dar veți pierde timp și bani. Există legi nescrise care-l opresc pe un editor să se opună unui alt editor, cu excepția unor motive serioase care privesc editura. În situația dată, eu nu am nimic de câștigat dacă îi declar război lui Edison Montalto. Însă nimic nu este definitiv. Vom găsi o soluție amiabilă cu Montalto. Până atunci, nu vreau să pierd ocazia de a folosi talentul dumneavoastră.

Anna surâse încurajată.

– Știu că dumneavoastră și Comotti sunteți înt-adevăr buni prieteni.

– Știți și că am nevoie de o slujbă? Întrebă Anna. Giovanni Rovesti aprobă dând din cap.

– Acest amănunt nu influențează hotărârea mea de a vă oferi o colaborare. Binefacerea nu intră în relația dintre noi. Cred că aveți talent și ar fi o prostie să-l irosiți. Făcu o pauză și continuă. Vă ofer o leafă pe care o consider bună, în schimbul unei rubrici săptămânale căreia trebuie să-i garantați calitatea. Am în minte un titlu pentru rubrica din periodicul condus de Comotti: *Dialoguri de dragoste*. Veți răspunde la scrisorile cititoarelor care au nevoie, mai ales la vreme de război, de afecțiune. Veți semna *A voastră, Arlette*.

– E un nume ce poate fi suspectat de franțuzism în epoca noastră, dominată de purismul lingvistic, spuse Anna ironică și gânditoare.

– E un nume care îmi place și care va plăcea și cititoarelor, i-o tăie scurt editorul. Cui nu-i va plăcea

pe franțuzește va putea să-l citească pronunțând e-ul final. Și iată-l italianizat. Veți fi un personaj misterios, în fața căruia cititoarele vor putea să-și deschidă inima.

Anna Grisi îl privi cu recunoștință.

– De ce faceți toate astea pentru mine? Apoi își aminti că îl întrebase același lucru pe Edison, atunci când acceptase să-i publice romanul.

– Nu fac nimic pentru dumneavoastră, o asigură omul. Nu sunt președintele unei societăți filantropice. Încerc să urmez interesele editurii mele, care se hrănește cu inteligențe și cu oameni capabili. Asta-i tot. Cred că îi puteți fi de folos.

Giovanni Rovesti se ridică, dându-i a înțelege că întrevederea se terminase. Îi luă mâna pe care ea i-o întinse și i-o strânse cu fermitate.

– Când doriți, treceți pe la administrație pentru formalități. Bine ați venit în familia noastră! mai spuse, luându-și rămas-bun.

Anna era mișcată și avu impulsul de a fi sinceră până la capăt.

– Am fost amanta lui Montalto, mărturisi. Voiam ca dumneavoastră să știți.

Bărbatul surâse.

– Trăim într-o lume mică, în care se știe totul despre toată lumea. Apreciez însă sinceritatea dumneavoastră. Cred că un asemenea amănunt nu va influența munca noastră comună. Și mai ales să nu credeți că editorii se comportă cu toții în același fel.

– Înseamnă că nu mă veți invita la cină într-o seară? întrebă șovăind.

– Am s-o fac, dacă țineți, așa veți putea s-o cunoașteți pe soția mea și câțiva prieteni care v-ar putea fi de folos.

– Nu știu cum să vă mulțumesc, răspunse Anna.

– Încercați doar să fiți la înălțimea situației și să aveți încredere în dumneavoastră.

Pentru prima dată de când se despărțise de Montalto se simți fericită.

Anna așeză pe pat valiza din piele de culoare închisă în care, în urmă cu trei luni, aruncase câteva obiecte indispensabile înainte să părăsească apartamentul din Corso Magenta. Acum își aranja lucrurile cu meticulozitate.

Mica și confortabila cameră pe care o ocupase în apartamentul lui Pier Giorgio Comotti era ceea ce-și dorise dintotdeauna. Exact contrariul luxosului apartament oferit de Edison Montalto, unde se simțise întotdeauna nelalocul ei.

Încăperea din casa lui Pier Giorgio părea făcută pe măsura ei. Un pat amplu, cu spătarul matlasat și acoperit de catifea albastră, un scrin din nuc, deschis la culoare, cu sertarele tapisate cu hârtie din Varese care miroseau a levănțică, și cu masa de toaletă ce avea o oglindă ovală și sertare ce ascundeau câteva mici secrete. Apoi, sub fereastră, biroul cu picioare elegante, tapiseria provensală cu flori, bibelouri grațioase și

acualele de colecție care reproduceau interioare de case din secolul al XIX-lea.

Anna se pregătea să părăsească adăpostul unde găsisese prietenie și înțelegere. Saverio, care-i cunoștea dinainte dorințele, Pier Giorgio, care o sfătuia apelând la raționamente liniștitoare, prieteni aleși cu care petrecea seri pline de conversații plăcute și inteligente și de critici la adresa regimului dominator. Despărțirea o apăsa. Dar venise momentul să devină independentă.

Găsisese, nu departe, pe via Bixio, un mic apartament aparținând unui bătrân ceasornicar evreu, pe care Comotti îl cunoștea de mulți ani. El și soția lui luaseră calea exilului când începuseră persecuțiile rasiale.

Înainte de a pleca în Elveția, unde fuseseră acceptați într-un lagăr de refugiați, ceasornicarul și soția îi închiriaseră apartamentul Annei, care acum putea să conteze pe leafa de la Editura Rovesti.

Bijou, cățelușa ei, se ghemuise lângă pat, urmărind fiecare mișcare a stăpânei și scâncind de bucurie.

Anna închise valiza, aruncă o ultimă privire în odaie și ieși. Străbătu coridorul respirând mirosul plăcut de ceară și se opri în pragul bucătăriei, unde Saverio pregătea cina cu puținele ingrediente pe care reușea să le mai găsească în prăvălii.

Obișnuita supă din extract de carne, din moment ce carnea nu se mai găsea, o omletă de ciuperci în locul ouălor proaspete, vârfuri de urzică și salată sălbatică care veneau de la grădinile de la periferie și erau asezonate cu ulei de floarea-soarelui.

– Eu plec, Saverio, îl anunță Anna, dându-i servitorului un pachetel colorat.

– Pentru mine? întrebă el surprins.

– Numai ca să-ți arăt recunoștința mea, explică Anna. M-ai făcut să mă simt ca la mine acasă. Îți mulțumesc din suflet.

Servitorul își șterse mâinile și se înroși de plăcere. Îi plăcuse imediat tânăra frumoasă, elegantă și bine fardată, dar simplă și directă ca o fată de la țară. Deschise pachetul în care era un portofel din piele neagră de crocodil.

– L-am cumpărat acum un an de la New York, îi spuse ea surâzând, și sunt fericită să ți-l pot oferi.

– Am să-l păstrez cu cea mai mare grijă. Ați fost foarte bună să vă amintiți de mine.

Saverio încercă s-o mai rețină, făcând elogiul amărâtului de meniu de război.

– Rămâneți cu noi, cel puțin la cină, o rugă. Am încercat să pregătesc câteva feluri mai speciale. Uitați-vă, o ispiti el deschizând ușa răcitorului, un adevărat desert dinainte de război: cremă de vanilie, din ouă proaspete aduse în dimineața asta.

– Dragă Saverio, răspunse Anna mișcată, îmi faci poftă. Îți voi da o mână de ajutor ca să punem masa și am să-ți onorez desertul.

Sosi ora cinei și Anna se duse în salon ca să asculte jurnalul radio. Buletinul de război sublinia comportamentul eroic al trupelor italiene pe front.

Pier Giorgio era în întârziere, lucru neobișnuit pentru el, dar nu era un motiv pentru a se alarma. Ascultă știrile care preamăreau pactul tripartit, semnat la Berlin între Germania, Italia și Japonia, și știrile privind „lecția dură” dată Angliei de bombardierele germane. La rândul său, inamicul făcea numai „acte de piraterie” îndreptate împotriva orașelor italiene, distrugând spitale și școli, ceea ce era în parte adevărat, în realitate însă pagubele fiind mult mai mici. Vocea regimului nu avea dubii: Italia și Germania alcătuiau un bloc de granit, pe care nicio forță din lume nu ar fi putut să-l distrugă. Soneria de la intrare sună cu insistență. Anna fugi în vestibul și ajunse în urma lui Saverio, care deschisese deja ușa. În prag se afla un băiat de șaisprezece ani pe care Anna îl cunoștea foarte bine. Avea o cămașă albastră de lucru și se numea Danilo. Era brunet și avea niște minunați ochi căprui. Era băiatul de prăvălie de la băcănia de unde cumpăra Saverio de obicei. Avea o expresie înspăimântată. Se uită la Saverio, apoi la Anna și, în sfârșit, spuse:

– S-a întâmplat un lucru îngrozitor, rosti frecându-și mâinile de cămașa albastră.

– Ce? îl întreabă Saverio băgându-l înăuntru.

– Mă întorceam cu bicicleta de la turul de livrare a mărfurilor, începu cu răsufierea îngreunată. La bastioanele de la Porta Venezia, coșul cu pachete începe să se legene. Mă opresc în fața intrării în grădina publică ca să văd cum îl pot fixa. Înalt privirea... și văd...

– Ce vezi? îl grăbi Anna.

- Pe domnul Comotti.
- Și? întrebă Anna.
- Stătea între doi polițiști. Avea cătușe la mâini și îl duceau, spuse băiatul uluit și speriat, ca pe un hoț prins asupra faptei.

Pier Giorgio Comotti terminase ședința de redacție.

De câteva săptămâni, era noul director al revistei *Racconti* și schimbase cu succes săptămânalul. Îi datora postul lui Ester Montalto, care ceruse și obținuse sprijinul Veraldei Rovesti și războiului care-l omorâse pe Carlo Colombo, directorul periodicului, ceea ce făcuse necesară imediata lui înlocuire.

Se dovedi imediat un excelent succesor. Era inteligent, avea stil și clasă de dat și altora, avea simțul știrii și-și atrăgea simpatiile. Era un interlocutor plăcut și spiritual și fusese primit bine de toată lumea. Până și redacția colaborase imediat.

Din ședința abia terminată apăruseră niște inițiative interesante.

Pier Giorgio o rugă pe secretară să-i aducă o ceașcă cu ceai. Avea multă treabă.

– Sunteți chemat la telefon, anunță ea apărând în ușa biroului. Era o fată de douăzeci și cinci de

ani, cu păr negru, nu tocmai frumoasă, dar foarte simpatică.

– Cine e? Întrebă Pier Giorgio, care nu părea să agreeze întreruperea.

– Domnul Cremonesi, răspunse fata. Vă fac legătura? Pier Giorgio nu reuși să-și ascundă neplăcerea.

După trei-patru secunde spuse:

– Fă-mi legătura.

Interlocutorul îl zăpăci cu o groază de vorbe. Avea o voce tânără, care trecea de la tonurile joase la cele de falset. Insista să obțină o întâlnire pe care, considera el, Pier Giorgio nu i-o putea refuza.

El încercă să stăvilească torentul de vorbe sec, dar inefficient:

– În seara asta mi-e imposibil să te văd.

Glasul mânios al interlocutorului deveni plângăreț. Continuă să insiste pe un ton rugător, subliniind importanța acelei întâlniri care ar fi fost ultima și care i-ar fi răpit doar câteva minute.

– Bine, conveni în cele din urmă Pier Giorgio. Ne vedem la lacul din grădina publică, dar să fie o treabă scurtă. Și mai ales să fie ultima dată.

Jurnalistul puse receptorul în furcă și rămase cu mâna pe el, ca și cum ar fi vrut să anuleze povestea evocată de convorbire.

Luciano Cremonesi era frumos, tânăr și avea o privire blândă. Înfățișarea lui fără cusur avea ceva neliniștitor și ambiguu. Pentru Pier Giorgio fusese o

dragoste la prima vedere. Îi plăceau nepăsarea lui, capacitatea lui de a încălca regulile fără să se simtă vinovat, nerușinarea de a cere fără să ofere nimic în schimb, iscusința de a minți.

Luciano era un actor promițător din tânăra generație. Avea un talent natural, susținut de un bun profesionalism. Era în stare de orice în schimbul banilor, al unui favor sau numai pentru a ieși în evidență.

Când Anna se mutase la Pier Giorgio, acesta scăpă de el cu un sentiment de ușurare. Actorul ăla fără bani, care frecventa cercuri periculoase, începuse să-l apese prea mult pe conștiință, așa cum îl apăsase pe finanțe. Luciano era consumator de cocaină, iar banii nu-i ajungeau niciodată. Mai mult, Pier Giorgio, care suferea din pricină că era altfel decât ceilalți, suporta cu greu ostentația vulgară a prietenului, care, cu felul lui extrovertit și fără rușine, risca să-l compromită.

Sosirea Annei determinase o ruptură definitivă. Deși hotărârea lui Pier Giorgio fusese clară, Luciano, din când în când, mai apărea telefonând sau așteptându-l la colț de stradă. Cerea întotdeauna bani, jurând că va fi pentru ultima dată.

Nu-l șantajase niciodată pe față, dar știa că ar fi putut foarte bine s-o facă.

Pier Giorgio își parcă mașina Lancia Aprilia de-a lungul bastioanelor de la Porta Venezia, în apropierea primului zgârie-nori construit la Milano. Trecu de grilajul mare, din fier forjat, și se încrucișă cu mame și copii care începeau să plece din grădină ca să se

întoarce acasă. Ajunse la lac, unde lebedele și rațele sălbatice înotau leneș și se apropie de un tânăr care contempla liniștit priveliștea, cu coatele sprijinite de parapetul de lemn. Pier Giorgio îl atinse pe umăr.

– Ai întârziat, se plânse băiatul fără să se întoarcă.

– Am puțin timp la dispoziție și mi-ai promis că nu vom discuta mult.

– Te porți cu mine mai rău decât cu un câine, îi reproșă. Și, cu toate acestea, te-am văzut plângând și implorând la picioarele mele.

– Spectacolul s-a terminat, Luciano. E inutil să faci rezumatul foiletoanelor precedente. Spune-mi ce vrei și să terminăm odată.

Ultimii vizitatori plecau și peste puțin sună clopoțelul care anunța închiderea. Acum, cei doi bărbați erau singuri în acel colț liniștit.

– Vezi? izbucni băiatul isteric. Continui să mă rănești. Ca și cum iubirea noastră n-ar fi însemnat nimic.

Pier Giorgio se înroși puternic. Luciano încă îl tulbura, însă nu se lăsă sedus de felul lui viclean de a fi.

– Ce-a fost a fost, zise. O poveste care trebuie uitată.

– Mizerabila aia, îl acuză referindu-se la Anna, te-a convertit. Te-a făcut ca toți ceilalți. Ai devenit un burghez respectabil și plictisitor, îl înțepă. Ceea ce a fost între noi nu poți șterge cu buretele.

– Ori îmi spui ce vrei, ori plec, îl amenință.

Luciano schimbă tonul și deveni agresiv.

– Ah, da? ridică vocea băiatul. Prudența în care ești maestru nu-ți va salva respectabilitatea, dacă mă hotărâsc să vorbesc.

Șantajul era clar și acum Luciano nu mai interpreta un rol, privirea lui nu avea ambiguități.

– Fă ce vrei, îl sfidă. Cuvântul meu împotriva cuvântului tău. Nu poți să dovedești nimic și nu vei mai avea nimic de la mine. E limpede? Și acum să terminăm cu mascarada asta. Se întoarse și dădu să plece. Băiatul îl prinse de un braț, îl ținu în loc și-l obligă să se întoarcă. Pier Giorgio revăzu pe fața lui frumoasă aerul ironic și batjocoritor care-l înnebunea.

– Hai, golanule, vrei să ne certăm cu adevărat? glumi Luciano, schimbând din nou tonul și expresia. Știi că te iubesc și că nu aș face vreodată ceva care să-ți dăuneze.

– Atunci ce-i cu tot teatrul ăsta?

– Numai dorința de a te revedea. Plăcerea de a mai sta o dată cu tine. Era serios, intrat în noul său rol. E război, iar eu nu sunt jurnalist. Sunt doar un tânăr italian care trebuie să lupte. Plec mâine.

– Așadar, ăsta e motivul pentru care ai vrut să mă vezi, murmură Pier Giorgio.

– Tu ce zici? îl întreabă el cu lacrimi în ochi. La revedere, bătrâne, sper să seduc un general. Am să-ți trimit adresa mea de pe front. Așa vei putea să-mi scrii. Ai să-mi scrii, nu-i așa?

– Sigur, răspunse Pier Giorgio mișcat.

Luciano îl privea cu o mare duioșie. Pier Giorgio se simțea vinovat de a-l fi judecat și, într-o pornire, îl îmbrățișă. Luciano îi căută gura și-l sărută cu pasiune.

În acel moment, o voce declară:

– Sunteți arestat pentru acte obscene într-un loc public.

În timp ce pe Luciano nu-l băga nimeni în seamă, doi polițiști în civil s-au așezat de o parte și alta a lui Pier Giorgio, luându-l de brațe. Îl percheziționară și-i găsiră un pliculeț cu cocaină în buzunarul hainei.

– Acte obscene, repetă aceeași voce, și deținere de substanțe stupefiante. Poate chiar comercializarea lor.

Pier Giorgio nu reacționează. Îl privi pe Luciano, care adoptase o expresie de om disperat și jignit. Și rămânea la o parte, ca o victimă.

– Ești ceea ce pari, murmură jurnalistul. Un Iuda. Îi urmă apoi pe agenți, știind că până atunci nu văzuse niciun pliculeț cu drog și nu prizase niciodată cocaină, în timp ce fostul prieten se îndepărta liniștit.

Biroul avocatului Giuseppe Arisi purta patina vremii – mobile de culoare închisă și masive, covoare frumoase și vechi, câteva tablouri din Școala Lombardă pe pereți și o colecție bogată de pipe în cutii de cristal.

Două secretare eficiente băteau la mașinile de scris, iar un tânăr funcționar vorbea la telefon, blestemând proasta funcționare a liniilor interurbane. Anna, în camera de așteptare cu pereții acoperiți de un tapet

cu dungi albe și azurii, stătea pe unul din cele două divane așezate față în față. În fața ei, pe o măsuță de formă octogonală, se găseau numere vechi din *Domenica del Corriere* și din *Tribuna illustrata*.

Veni o funcționară de vreo cincizeci de ani, ștearsă și lipsită de orice farmec, cu părul împletit într-o coadă lungă înfășurată în jurul capului ca o diademă.

– Domnul avocat vă așteaptă, îi zise.

Avocatul Arisi fusese căutat la telefon cu o seară înainte de către Saverio, care-și amintise bunele legături dintre acesta și jurnalist. Amândoi se născuseră la Bergamo. Familiile lor se mutaseră la Milano, unde Giuseppe și Pier Giorgio urmaseră liceul Parini, chiar dacă Pier Giorgio era într-a patra gimnazială, iar Giuseppe, în a treia liceală.

Cei din Bergamo care se mutaseră la Milano formau un fel de clan. Se cunoșteau între ei, se întâlneau rar, dar la nevoie se declanșa mecanismul ajutorului reciproc.

Avocatul Giuseppe Arisi nu făcuse niciun comentariu când Saverio îl anunțase că Pier Giorgio fusese arestat. „Voi vedea ce pot să fac“, spusese el. În ziua următoare, vorbise cu Anna la telefon și o chemase la biroul său, dându-și seama că ea era singura persoană cu care putea să discute situația.

Giuseppe Arisi era mai mare cu cinci ani decât Pier Giorgio, dar calviția și un început de obezitate îl făceau să pară mai bătrân.

Anna era răvășită. Își petrecuse noaptea urmărind împreună cu Saverio mișcările improbabile care duseră la arestarea lui Comotti. Luându-și măsuri de precauție, încercaseră chiar să telefoneze la chestură.

Giuseppe Arisi rămăsese singurul căruia i se puteau adresa. Anna povesti puținele lucruri pe care le aflate de la băiatul de prăvălie al băcanului.

– Cred că va trebui să vă pun câteva întrebări, spuse avocatul.

– Sunt la dispoziția dumneavoastră, răspunse Anna, care ar fi făcut orice pentru a-l ajuta pe Pier Giorgio.

– De câtă vreme locuiți la domnul Comotti?

– Din iunie. Vreau să precizez că nu suntem decât foarte buni prieteni, spuse Anna ca să înlăture orice echivoc.

– Voi fi sincer până la brutalitate, domnișoară Grisi, o avertiză omul. Nu va fi tocmai plăcut, dar ne va face să economisim timp.

– Urmați linia care vi se pare cea mai potrivită.

Giuseppe Arisi o fixă cu ochii lui limpezi și luminoși.

– E posibil ca Pier Giorgio să fie homosexual? o întrebă.

Anna fu pe punctul de a răspunde afirmativ, dar se opri. Nu era în stare să-l mintă pe avocat, singurul punct de forță în acea problemă complicată, dar nici nu putea lăsa ca o simplă bănuială să devină certitudine.

– Nu aș putea s-o afirm cu siguranță, rosti ea. Interogatoriul o enerva și-și aprinse o țigaretă.

– Nu? insistă avocatul.

– E atât de important? Încercă ea să scape.

– Suntem în fața unei probleme ale cărei complexitate și gravitate vă scapă, evident. Privirea lui albastră deveni dură și pătrunzătoare. Poate nu am fost explicit. Am nevoie de colaborare, nu de reticențe. Este necesar să răspundeți la întrebările mele. Sunteți o tânără atrăgătoare și ați locuit sub același acoperiș cu domnul Comotti. Îl cunoașteți bine și îi cunoașteți, probabil, și prietenii. Nu v-a stârnit niciun dubiu comportamentul lui Pier Giorgio?

Anna răspunse încurcată.

– Numai o suspiciune. Nu am văzut niciodată lucruri care să mă ducă la concluzii sigure.

Avocatul era pe punctul de a-și pierde răbdarea.

– Am să fiu atunci mai clar. Pier Giorgio Comotti a fost surprins în parc, pe malul lacului, într-o convorbire intimă cu Luciano Cremonesi, de douăzeci și patru de ani, actor. Avocatul citi dintr-un dosar pe care-l avea pe birou. Se mai vorbește și despre un pliculeț cu cocaină găsit în haina lui Comotti, adăugă.

– Pier Giorgio nu a folosit niciodată droguri, reacționează brusc Anna, stingându-și țigara.

– De unde aveți această siguranță?

Chiar așa, de unde o avea? Cum putea să garanteze că Pier Giorgio nu prizase niciodată cocaină?

– Nu știu, mărturisi descumpănită.

– Nu vă puteți exprima în privința eventualei sale homosexualități, dar vă pronunțați în legătură cu un subiect și mai grav și mai delicat.

Anna își acoperi fața cu mâinile și începu să plângă.

– Iertați-mă, domnule avocat. Sunt tulburată și îndurerată. Și mai ales aș vrea să ajut un prieten care a făcut atât de mult pentru mine.

Avocatul Arisi o încurajă cu un surâs.

– Intuiesc perfect starea dumneavoastră sufletească. Am nevoie însă de colaborarea dumneavoastră.

– Și dacă cineva a vrut să-i facă rău? sugerează Anna ștergându-și lacrimile.

– E foarte probabil, admise avocatul.

– Tânărul său prieten? continuă ea.

– Nu e exclus.

– Dar de ce?

– Există întotdeauna un motiv ca să trădezi. Iar atunci când nu există, trebuie inventat.

– Se știe ceva despre acest Luciano Cremonesi?

– Practic, totul.

Anna își aprinse o altă țigaretă.

– E actor, nu-i așa?

– Un actor, promițător, homosexual, cocainoman. A fost arestat acum câteva zile și apoi eliberat în mod inexplicabil. Poate în schimbul unei delațiuni. Nu este imposibil să-și fi obținut libertatea dându-l la schimb pe prietenul nostru.

– Și răzbunarea?

– Ar putea să fie răzbunarea unui iubit respins. În labirintul necunoscut al sufletului uman se petrec, uneori, cele mai mari mișelii.

Anna fixă pe peretele din fața ei un tablou ce reprezenta o scenă câmpenească.

– Poate e numai vina mea. Pier Giorgio l-a înlăturat când eu l-am rugat să mă găzduiască. Îmi amintesc că am zărit un tânăr care pleca atunci când eu am ajuns acasă la Pier Giorgio.

– Nu vă asumați o vină care nu vă aparține. Dar ceva puteți să faceți. Dacă judecăm după primul dumneavoastră roman, aveți fantezie și imaginație, așa că ar trebui să inventați o pledică credibilă pentru a justifica absența lui Comotti de la redacție. Va fi nevoie doar de câteva zile. Din fericire, mâine e sâmbătă. Duminică nu se lucrează. În fine, vedeți ce puteți face mai bine pentru ca angajații editurii să nu intre în alertă.

– Nu putem să telefonăm la chestură?

– La chestură suntem acoperiți cu siguranță până marți. Dumneavoastră jucați-vă rolul. De rest, am să mă ocup eu.

– Pier Giorgio e un om la care țin foarte mult. Aș face orice ca să-l salvez, garantă Anna.

– Dacă va fi nevoie de o altă intervenție a dumneavoastră vă voi comunica.

– Mi se pare că sunteți optimist. De parcă ați avea un as în mânecă.

Arisi surâse.

– La Vatican există un personaj cu multă influență și, în consecință, foarte ascultat. Monseniorul Sebastiano Brighenti. Mă voi adresa lui. E un prieten și un concitadin.

– Și e prieten și cu familia Montalto, se bucură Anna. A botezat-o pe fiica cea mică a lui Edison. Dar știu că nu mai e la Milano. Cred că e în Elveția.

– Nu e o problemă. Biserica are o mână lungă care ajunge departe.

Monseniorul Sebastiano Brighenti a fost trezit de un timid „Bună ziua“, murmurat de o față monahală parcă imaterială. Pentru maica Imelda, sarcina de a-l trezi pe prelat era o cinste cu care nu se obișnuise încă. Bărbatul atât de important care, într-un fel, se afla sub tutela ei, îi impunea foarte mult respect. Maica Imelda era gata chiar să moară pentru monseniorul Sebastiano Brighenti.

Sebastiano deschise ochii.

– Bună ziua, maică Imelda, îngăimă.

Femeia mică, îmbrăcată în alb, fără vârstă, cu chipul slab, cu privirea atentă și pătrunzătoare, își deschise ochii negri.

– *Laudetur Jesus Christus*, răspunse și ieși în tăcere.

Prelatul se ridică. În cameră se răspândea lumina slabă a unei dimineți cu ploaie. Era cinci și jumătate. Se apropie de fereastră și privi apa care cădea în

curtea episcopiei. Câteva ore de somn adânc erau suficiente pentru a-i reda forța și luciditatea.

Se gândi la întâlnirile fixate pentru acea zi.

Cea mai importantă era cea cu profesorul Antonio Mingardi, un exilat politic italian, care începuse să pună la punct un sistem complex de colaborare între intelectualii care se opuneau regimului și care încă își făceau iluzii că ar putea să schimbe sistemul lucrând în interiorul coaliției antifasciste. Monseniorul Brighenti îl ajuta, riscându-și propria siguranță, și ținea legătura cu prietenii din Roma și Milano dispuși să se implice în acțiune.

Prezența lui la Lausanne nu era întâmplătoare. Lucrase explicit și perseverent ca să fie transferat în orașul elvețian. La hotărârea lui, încurajată de superiorii săi, contribuisese și dorința de a sta departe de Ester.

Gândul la femeia iubită și la micuța Lola nu îi dădea pace. În trecut, făcuse alegeri grave și înfruntase momente dificile, însă sentimentul care îl lega de Ester era încercarea cea mai grea la care îl supusese vreodată viața.

Sebastiano Brighenti se născuse la Bergamo, într-o clădire impunătoare din orașul vechi, fiu unic și ultim descendent al unei familii foarte bogate și puternice de fabricanți de arme.

La vârsta când tinerii asemenea lui se bucurau de viață, Sebastiano hotărâse pe neașteptate să intre la seminar, spre consternarea părinților și a prietenilor. Devenise un bun preot. Cultura, inteligența și numele

i-au netezit drumul spre înaltele ierarhii ecleziastice. Verticalitatea și agerimea, precum și felul hotărât de a înfrunta problemele cele mai grele făcuseră din el un personaj de prim-plan. După câțiva ani petrecuți la Vatican, Roma îl numise la episcopia din Milano.

– Sunt clipe grele, îi spusese superiorul său direct. Noi considerăm că episcopul de Milano are nevoie de un om ca tine.

– E o sarcină grea, a obiectat el. Voi fi oare la înălțimea situației?

– Ai să fii, a surâs patern monseniorul. Cred însă că, pentru început, ai dreptul la o vacanță. Ai lucrat mult în ultimul timp. Prea mult chiar și pentru un om cu rezistența ta, încheiase comparând cu puțină invidie șubreda lui bătrânețe cu vitalitatea lui Sebastiano. Și astfel, monseniorul Brighenti a ajuns la vila Pamphili de la Castiglioncello, fără să anticipeze că acea scurtă vacanță îi va marca pentru totdeauna viața.

Sebastiano știa că mulți preoți își încălcaseră legământul de castitate, dar nu-și imaginase că până și el se va murdări cu această trădare. Luni de zile suferise și tăcuse, dar când Ester îi anunțase nașterea Lolei, îi mărturisise taina lui episcopului. Nu pentru a se elibera de o remușcare, ci pentru a primi un sfat bun, pentru a înțelege în ce măsură îi fusese compromisă vocația.

– Acum, monseniore, ce vreți să faceți? îl întrebase cardinalul, care se abținuse de la orice fel de judecată.

– Aș vrea să dau timpul înapoi, dar nu se poate, a spus Sebastiano.

– Atunci, mergeți înainte, îl sfătui cardinalul. Dar numai dacă simțiți că aveți suficientă putere ca să vă urmați drumul.

În ziua următoare Sebastiano Brighenti pleca la Lausanne.

Acum, în zorile udate de ploaie, oficie slujba la ora șase, apoi reveni în apartamentul său, unde maica Imelda îi pregătise micul dejun. Pe masa din sufragerie se aflau câteva ziare, pe care le răsfoi în timp ce mânca.

Telefonul sună și maica Imelda se grăbi să răspundă.

– De la Milano, pentru dumneavoastră, îi spuse monseniorului.

– Fă-mi legătura în birou, zise el ridicându-se sub privirea consternată a maicii, care-l vedea cum își întrerupe masa pregătită cu atâta grijă.

Crucifixul din lemn, înfățișând un Hristos îndurerat, era atârnat pe peretele gol al încăperii. Ceilalți erau acoperiți de etajere pline de cărți. În mijloc se afla o masă de scris cu tăblia strălucitoare, pe care stătea telefonul.

– Cine-i la telefon? întrebă, crezând că fusese sunat de la arhiepiscopie.

– Sunt Giuseppe Arisi, spuse o voce care se auzea printre zgomote supărătoare.

– Ce problemă ai? întrebă Sebastiano, sărind peste salutările obișnuite.

Giuseppe Arisi îi povesti prietenului întâmplarea în care fusese implicat Pier Giorgio Comotti.

– Tu ce crezi? Întrebă Sebastiano pe un ton calm.

– Că Pier Giorgio nu este vinovat de infracțiunea de deținere de droguri. Iar acuza de homosexualitate trebuie dovedită.

– L-au interogat?

– Nu cred. Nu știu însă nimic sigur. Nu am primit încă permisiunea de a-l vedea, se plânse avocatul. Poți să-mi sugerezi ceva?

– Să faci ce crezi că e mai bine. În ce mă privește, nu voi pregeta să-i redau libertatea unui nevinovat, îl asigură prelatul înainte de a termina discuția. Apoi sună la Vatican în regim de urgență.

– Parohul din Sant'Ambrogio împlinește o vârstă, îi spuse cu o voce limpede și fermă persoanei care răspunsese la celălalt capăt al firului. Trebuie să sărbătorim demn aniversarea, înainte ca alții să ne-o ia înainte.

Era un mesaj cifrat, care, tradus, suna așa: „Contactul nostru de la Milano a fost arestat. Trebuie intervenit înainte de a fi supus interogatoriului.”

Telefonă din nou.

– Sunt monseniorul Sebastiano Brighenti, îl caut pe domnul David Dublanc, îi zise doamnei care ridicase receptorul.

– Un moment, vă rog, răspunse telefonista.

După câteva secunde, se auzi vocea unui bărbat.

– Cu ce vă pot fi de ajutor, monseniore?

– Trebuie să mă duc în Italia cu avionul, explică acesta.

Interlocutorul era un bancher evreu care colabora cu toți cei care, într-un fel sau altul, se opuneau persecuțiilor rasiale. Avea o mare admirație pentru monseniorul Sebastiano Brighenti. Îi stima inteligența, onestitatea morală și curajul.

– Când? întrebă David Dublanc, trecând în revistă dificultățile pe care trebuia să le înlăture pentru o operațiune de acest fel.

– Cât mai curând posibil, răspunse Sebastiano.

– Luați legătura cu pilotul meu ca să poată pregăti un plan tehnic. Luați apoi comanda, încheie în grabă, fără măcar să întrebe care era motivul acestei cereri.

Sebastiano ieși din birou și se întoarse în sufragerie, chemând-o pe Imelda.

– Ce faceți, dormiți? o certă când călugărița se prezentă repede și tăcută. Era obișnuită cu felul brutal al monseniorului, dar de data asta i se păru mai nervos și mai cu toane decât de obicei. Se opri în fața lui, așteptând poruncile.

– Trimiteți-mi-l pe părintele Thomas. Apoi curățați toată dezordinea, zise arătând micul dejun care se răcea.

– Părintele Thomas e în biserică. Spovedește, murmură maica.

– Îl vreau aici. Imediat, insistă el pe un ton care nu admitea replică.

Maica Imelda înclină capul în semn de ascultare și dispăru în tăcere, așa cum apăruse.

Părintele Thomas, o persoană foarte eficientă, era secretarul monseniorului Brighenti și venea din Țara Galilor.

Sebastiano se duse în dormitor și se dezbracă de veșmintele preoțești. Își puse un costum din catifea reiată maro și un pulover de lână. Dintr-un mic seif, ascuns în spatele unei reproduceri a *Madonei cu sticlele*¹, luă niște bancnote elvețiene și italiene pe care și le puse în buzunarul interior al hainei.

Când reveni în birou, părintele Thomas era acolo așteptându-l. Părea mai mult un tânăr seminarist decât un preot. Era înalt, blond și ușor adus de spate. Avea ochi atenți și vioi, buze subțiri, care schițau permanent un surâs prudent. Fața îi era plină de coșuri. Sebastiano îl alesese la Vatican și îl luase cu el la Milano, apoi la Lausanne. Era un om inteligent și un colaborator prețios.

Prelatul se așază la birou și-i înmână părintelui Thomas o serie de scrisori pe care le pregătise în noaptea precedentă.

– Bateți-le la mașină personal și expediați-le, îi spuse dându-i hârtiile. Anulați toate întâlnirile mele de astăzi și din zilele următoare.

Părintele Thomas încuviință dând din cap, ascunzându-și curiozitatea care nu-i dădea pace.

– Contați pe mine, spuse.

---

¹ *La Madonna del Cardellino*, tablou din 1507 al lui Rafael Sanzio (n. red.).

– Mă duc în Italia, îl informă, pentru o chestiune gravă și urgentă. Nimeni în afară de dumneata nu știe de această călătorie. Contez pe discreția dumitale.

– Ca întotdeauna, sublinie părintele Thomas.

Sebastiano privi în jur de parcă ar fi căutat un obiect uitat.

– Telefonează profesorului Mingardi, adăugă. Spune-i să se întâlnească cu mine cât mai repede la terenul de aviație.

– Plecați cu avionul? Îndrăzni tânărul, înroșindu-se mai mult din cauză că nu reușise să se controleze și mai puțin la gândul riscurilor unei călătorii cu avionul în vreme de război.

– Cu cel al domnului Dublanc, preciză imediat monseniorul.

– Înțeleg, murmură părintele Thomas, care nu împărtășea familiaritatea cu care superiorul său îl trata pe bancher.

– Mă voi ruga pentru dumneavoastră, adăugă.

– Să te audă Dumnezeu! replică prelatul cu un surâs.

Ajuns la aeroport cu mașina pe care Dublanc i-o pusese la dispoziție, Sebastiano îl găsi pe profesorul Mingardi, care-l aștepta.

Își luă de braț prietenul și se îndepărtară împreună spre terenul unde se afla avionul.

– L-au arestat pe Pier Giorgio, îi comunică cu voce joasă.

– Când? întrebă îngrijorat profesorul.

– Ieri, la Milano, răspunse Sebastiano. Îi vor percheziționa locuința.

– Asta-i sigur, Însă Pier Giorgio e un om chibzuit. Nu ar fi păstrat niciodată în casă ceva compromițător. Mă îngrijorează însă interogatoriul. Oamenii aceia nu cunosc măsurile de mijloc.

Profesorul Mingardi era un om cultivat, rafinat, specialist renumit în drept civil și penal.

– Primul lucru de făcut e să-l înștiințăm pe contactul său din Como, ca să distrugă materialul care ar putea să implice și alte persoane, sugerează prelatul.

Organizația de luptă împotriva fascismului, din care făcea parte Mingardi, nu avea încă o structură solidă, dar era susținută de idealurile și de spiritul umanitar al câtorva persoane. Îi ajutau pe cei persecutați politic și victimele urii rasiale. Biserica din Roma, fără să intervină oficial, încurajase constituirea unui front de solidaritate la Vatican, din care făcea parte monseniorul Brighenti, care colabora, printre altele, și cu această organizație.

Odată ajuns la Lausanne, Sebastiano Brighenti luase legătura cu profesorul Augusto Mingardi, așa cum i se indicase de la Roma. Aproape imediat, descoperise că unul dintre promotorii organizației clandestine era Pier Giorgio Comotti.

Părinții lui Sebastiano Brighenti erau prietenii conților Comotti, însă Sebastiano și Pier Giorgio nu se cunoscuseră până atunci.

– De ce a fost arestat? Întrebă Mingardi.

– Pentru homosexualitate, răspunse scurt prelatul. Un denunț, probabil dorit de autoritățile poliției. Adică OVRA¹. Se mai vorbește și despre droguri.

– Cu alte cuvinte, un denunț, trase concluzia profesorul.

– De aici pleacă întotdeauna strălucitoarele operațiuni ale poliției.

– Pe cine pot să mă bizui la Como? întrebă profesorul.

– Pe Giovanni Lippi. E tipograf. O persoană de încredere, cu legături serioase.

– Am nevoie de o mașină la sosirea mea în Italia.

– Am să fac în așa fel încât s-o aveți.

Cei doi bărbați își strânsesă mâna cu putere.

Pilotul îl aștepta pe Sebastiano la intrarea în micul avion.

– Dumneavoastră sunteți pasagerul pe care trebuie să-l transport?

– Eu sunt și sunt gata.

– Îmi pare rău, domnule, spuse pilotul, previziunile meteo sunt îngrijorătoare. Se anunță furtuni puternice.

– Care sunt dispozițiile pe care le-ați primit de la domnul Dublanc?

– Să vă duc la Como.

– Atunci duceți-mă, pentru numele lui Dumnezeu! tună Sebastiano pregătindu-se să urce în avion.

---

¹ Opera Volontaria Repressione Antifascismo, organ al poliției secrete, instrument al regimului fascist (n. tr.).

Pilotul îl privi perplex.

– Ați mai zburat până acum?

– Am zburat. Am zburat, răspunse Sebastiano, plictisit.

– Pe un timp ca acesta?

– Chiar mai rău.

În clipa aceea pe cer se văzu un petic albastru.

– Cine știe, poate că vremea se va îmbunătăți, murmură pilotul pentru sine. Probabil că aveți vreun sfânt în rai, spuse în glumă.

– Cred că da, chiar dacă nu merit, răspunse serios prelatul.

Micul Fabrizio căzu brusc de pe bicicletă, sub ochii lui Emiliano, care-l urma pedalând pe Velox-ul lui, de un roșu ca focul. Căzătura zgomotoasă nu produse mari daune, ci numai o julitură la genunchiul drept, piciorul atins de poliomielită care-l făcea să șchiopăteze.

Emiliano îl ajută cu afecțiune și suflă pe rană ca să ușureze usturimea.

– Nu e nimic, se apără Fabrizio.

– Dar te doare, spuse băiatul, care admira forța sufletească și curajul copilului. Poți să mergi?

Fabrizio îl privi drept în ochi și surâse cu ironie.

– Șchiopătând, șchiopătând pot să fac înconjurul lumii, glumi el.

Emiliano avea o mare duiosie pentru copilul cu sănătate precară, timid și în același timp plin de voință, batjocorit neconținut de Gianni și Wally, care îl considerau un străin enervant.

Îl privi cum merge cu greu.

– Cel mai bine ar fi să stai pe bara bicicletei mele, hotărî Emiliano.

– Dacă nu te obosește prea mult, zise Fabrizio.

Emiliano așeză cât putu mai bine copilul și începu să pedaleze pe drumul pustiu care ducea către vila aflată la câteva sute de metri.

Băiatul apăsa pe pedale fără un efort prea mare. Micuțul se întoarse spre el și-i mulțumi cu un surâs.

– E totul în ordine? întrebă el.

– E minunat, răspunse Emiliano.

Începea prima iarnă de război. Conflictul, departe de a se termina rapid, se intensifica pe măsură ce treceau zilele.

Emiliano știa că aparține unei clase privilegiate și că majoritatea italienilor suportau dura lege a raționalizării. Cărbuni nu se prea mai găseau, iar bonurile pentru provizii reglementau achiziționarea hranei. Familia Montalto primea însă de la ferma lor carne, unt, făină și ouă.

Copiii familiei Montalto frecventau cu regularitate școala din Milano și-și petreceau sfârșitul de săptămână în liniștita vilă Ester, unde se bucurau din plin de felurile de mâncare pregătite de Gilda.

Emiliano se uită la modernul lui cronometru, de care era foarte mândru, ca să vadă cât e ceasul. Era amiază. Într-o jumătate de oră, se vor așeza la masă. De când împlinise unsprezece ani, i se permisesese să mănânce împreună cu părinții și cu prietenii lor,

În vreme ce frații mai mici aveau o masă pregătită la bucătărie. La o sută de metri de grilaj, Emiliano și Fabrizio au fost ajunși din urmă de un automobil mare. Era un Fiat 1500 negru, care se opri în fața lor.

Din mașină coborî un bărbat relativ tânăr, cu o constituție puternică. Era îmbrăcat cu un pulover de culoare închisă și un costum din catifea reiată maro.

Emiliano îl compară cu Dick Fulgerul, eroul benzilor desenate pe care le iubeau copiii, protagonist al unor întâmplări surprinzătoare. Băiatul îl privi cu admirație și cu puțină invidie și se miră când necunoscutul îl strigă pe nume.

Recunosc vocea și rămase ușor decepționat când își dădu seama că fabulosul Dick Fulgerul nu era altul decât monseniorul Sebastiano Brighenti, un prieten al familiei pe care el nu-l mai văzuse de luni de zile.

– Bună ziua, monseniore, îl salută ducându-se în întâmpinarea lui pe bicicletă.

Prelatul prinse ghidonul și-l ajută pe băiat să coboare.

– Văd că ai un rănit la bord, constată el.

– E numai o julitură, zise Fabrizio bagatelizând căzătura, dându-se jos și el.

Sebastiano îl ridică în brațe pe copil și-l așază pe bancheta din spate a mașinii, spre marea bucurie a lui Fabrizio, care adora automobilele.

– Vă deschid imediat grilajul, zise Emiliano amabil. Nu știam că veți lua masa cu noi.

– De fapt, nimeni nu știe că sunt aici. Voiam doar să vorbesc cu tine. Băiatul se înroși, măgulit. Cine e rănitul? întrebă Sebastiano.

– Este fiul Gildei, bucătăreasa, răspunse băiatul. Locuiește cu noi.

În câteva clipe, prelatul își contură planul. Își dădea seama că implica un nevinovat, dar nu avea de ales, trebuia să se folosească de el. Se apropie de portbagajul mașinii.

– Știi să păstrezi un secret? îl întrebă.

Emiliano îi aruncă o privire trufașă.

– Nimeni nu va reuși să mi-l smulgă, proclamă el apăsător.

– Și mezinul?

– Face tot ceea ce vreau eu, spuse cu siguranță Emiliano.

Prelatul deschise portbagajul și luă o mică valiză, închisă cu cheia.

– Atunci, ascultă, Emiliano, trebuie să scap de valijoara asta.

– Vreți s-o arunc în lac? întrebă băiatul.

– Vreau ca tu să ai grijă de ea. Ai un loc sigur?

– Am o ascunzătoare de care nu știe nimeni, îi mărturisi băiatul, cucerit de aventura minunată și neprevăzută.

– Pune valijoara în ascunzătoarea ta, spuse preotul, încredințându-i-o. Hai, du-te acum.

Emiliano fugi la pavilion și, dând la o parte un panou din structura înaltă, din lemn, pe care acesta

se sprijinea, găsi o scobitură interioară. Puse valijoara, așază la locul lui panoul și reveni în fugă.

Sebastiano, care urmărise de departe operațiunea, spuse:

– Acum pot să plec, și-i mulțumi cu o strângere de mână. Într-o bună zi, eu sau cineva care va rosti numele meu va veni s-o ia. Siguranța, libertatea și chiar viața multor oameni depind de tine.

Emiliano se convingea că bărbatul nu era monseniorul Sebastiano Brighenti, ci Dick Fulgerul, eroul său preferat, care avea nevoie de ajutorul lui pentru a întreprinde o acțiune fantastică.

– Nimeni nu va ști vreodată că ați fost aici, garantă Emiliano.

Sebastiano nu putea să distrugă conținutul valizei. Documentele din ea erau esențiale pentru a menține eficiența rețelei tot mai vaste de legături.

Se gândise îndelung în timpul călătoriei cu avionul și hotărâse să se lase în voia întâmplării.

Băiatul inocent fusese scos în drumul său la momentul potrivit. Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi întâlnit un alt membru al familiei? Cineva de acolo de sus îl ajutase. Documentele erau cu siguranță la adăpost și vor putea fi recuperate când va fi necesar.

Îl supăra un singur gând. Ester și fiica lui erau aproape și-l dorea că nu putea să le vadă.

– Acasă toată lumea e bine? îl întreabă pe Sebastiano.

– Da, toți sunt bine. Chiar și mama care, după nașterea Lolei, a trecut printr-o perioadă proastă.

– Și Lola? Vocea îi șovăi.

– O scorpie. Ca toți frații mei, de altfel.

– Taică-tău ce spune?

– Blestemă toate fabricile de hârtie care-i fac probleme. Mătușa Polissena, continuă el, are în sfârșit un iubit. Iar eu am voie să mă duc singur la cinema.

Sebastiano se arată plăcut impresionat de această realizare.

– Atunci, suntem de acord în privința secretului nostru?

– Nimeni nu va afla că ne-am întâlnit, îl asigură băiatul. Vă veți întoarce curând?

– Nu știi. Oricum, să nu uiți, repetă, că, dacă cineva vine într-o zi în numele meu ca să-ți ceară valijoara, tu va trebui să i-o dai.

– Fiți fără nicio grijă, promise Emiliano. Băiatul îl ajută apoi pe Fabrizio să iasă din mașină, îl sui pe cadrul bicicletei și se îndreaptă spre casă, fără să se mai uite înapoi.

Emiliano se aplecă la urechea copilului și-i spuse:

– Niciunul dintre noi nu a văzut niciodată nici bărbatul și nici mașina aceea. E limpede?

Fabrizio ridică privirea:

– Jur, garantă el solemn.

Emiliano îl duse pe fratele său la bucătărie.

– Ce-ai mai făcut acum? îi reproșă cu duioșie Gilda, văzându-i genunchiul julit.

– Nimic grav, răspunse el. Numai o căzătură mică.

Emiliano intră în fugă în sufragerie. Erau cu toții la masă. Înfruntă privirea severă a tatălui, care-i reproșa încruntat întârzierea.

Pier Giorgio Comotti trecu de portalul închisorii din San Vittore și văzu un bărbat care-l aștepta, purtând un pulover de culoare închisă și un costum din catifea reiată maro. Trecuseră patruzeci și opt de ore de când fusese arestat. Avea hainele șifonate, fața murdară și un ochi tumefiat, urmările interogatoriului la care fusese supus. Imediat după ce fusese ridicat, un comisar de poliție îl anunțase:

– Dumneata ești un subiect care interesează direct OVRA. Așa că vei avea motive să regreti metodele noastre. Vei fi transferat la San Vittore, la dispoziția poliției politice.

În acel moment, jurnalistul înțelesese că situația era mult mai gravă decât crezuse el. După ce fusese transferat la San Vittore, când Pier Giorgio se aștepta la ce era mai rău, fusese pe neașteptate eliberat.

– Sunt monseniorul Sebastiano Brighenti, murmură omul mergând lângă el. Nu vorbiți. Nu priviți înapoi. Încercați să vă comportați cât mai natural. Suntem supravegheați.

Jurnalistul îndeplini ordinele prelatului fără să crâcnească.

– Urcați-vă după mine în taxi, rosti Sebastiano.

Într-un sfert de oră, mașina ajunsese la Porta Venezia. Într-o clădire masivă, la colțul cu via Malpighi, se afla

cabinetul avocatului Arisi, care îi aștepta în birourile goale. Funcționarele plecaseră deja. Întunericul camuflajului acoperea orașul.

Pier Giorgio își salută călduros prietenul, apoi se așează pe unul dintre fotoliile din birou.

– Mi se pare că sunt în rai, spuse.

– Totul e foarte relativ, replică prelatul.

Instinctiv, Pier Giorgio își atinse ochiul stâng tumefiat și buzele umflate și vinete.

– Așa cum m-au aranjat, arăt ca o sperietoare, zise el.

– Sunt urme care vor dispărea repede, îl asigură Sebastiano, apropiindu-se de fereastră. Dădu puțin la o parte perdeaua și văzu un bărbat care supraveghea intrarea. Țștia vor fi mai greu de eliminat, comentă, referindu-se la polițiști. Ne țin sub control, explică monseniorul Brighenti. Și prezența lor ostentativă înseamnă că vor ca noi s-o știm.

– Oricum, remarcă jurnalistul, faptul că am ieșit din închisoare mi se pare ceva miraculos.

– Nu-i vorba de niciun miracol, preciză prelatul. Doar o intervenție oportună la momentul potrivit și puțin noroc, adăugă îndepărtându-se de fereastră. Din păcate însă, dumneata ești total compromis și nu mai poți fi utilizat. Sunt proști și neghiobi, dar au firea dulăilor. Nu-și lasă prada atât de ușor.

Pier Giorgio își dădea seama de situația în care se găsea, dar ideea întoarcerii acasă, a unei băi calde și

a unui somn în patul lui îl făcea să se simtă bine. Jurnalistul le împărtăși prietenilor lui la ce se gândea.

Avocatul Arisi îl bătuse prietenește pe umăr.

– Mai bine renunță la ideea de a te întoarce acasă, îl sfătui, cel puțin pentru moment.

– E ceva ce nu știu? se alarmă Pier Giorgio.

– Azi-dimineață, când Anna Grisi se afla în biroul meu, câțiva necunoscuți ți-au devastat apartamentul. Ți-au tăiat până și saltelele, îi explică avocatul.

– Dacă ar fi găsit documentele, la ora asta nu am mai fi aici să vorbim despre miracole, conchise Sebastiano.

– Nu le-am ținut niciodată în casă. Le-ați recuperat dumneavoastră? îl întrebă Pier Giorgio pe preot.

– Sunt într-un loc sigur. Spre norocul tuturor, încheie prelatul gata să-și ia rămas-bun. Se întoarse la fereastră să privească. Omul era tot acolo, pe stradă, lângă portalul de la intrare. Există o modalitate de a ieși de aici fără să fim văzuți? întrebă.

– Din curte, se ajunge la casa alăturată. De acolo, la intrarea de serviciu a teatrului Diana, zise avocatul.

– Atunci, am să vă rog să așteptați câteva minute înainte de a părăsi biroul. Voi pleca eu primul. Când vă vor vedea fără mine se vor alarma, iar voi veți reuși poate să vă pierdeți urma.

– Te întorci la Lausanne? întrebă avocatul.

– Probabil, răspunse evaziv Sebastiano.

– În noaptea asta? întrebă jurnalistul.

– Cu ajutorul lui Dumnezeu. Oricum, cât mai curând posibil.

Pier Giorgio se gândi la Elveția ca la un vis, o insulă luminoasă în furtuna războiului.

– Cum să mă revanșez pentru tot ce ai făcut pentru mine? Întrebă, dându-și seama că nu-i mulțumise încă lui Sebastiano.

– Încearcă să te odihnești, răspunse prelatul.

– Mă gândesc cu durere și cu dezgust la nechibzuința mea, se învinui el. Putea să coste viața multor prieteni.

– Dar nu s-a întâmplat nimic grav, îl liniști Sebastiano. Prietenul acela al dumitale, în afară de praful alb, a mirosit ceva mai important. Și la momentul potrivit a încercat să te prindă.

Jurnalistul își plecă ochii și-și privi vârful prăfuit al pantofilor.

– Era o poveste terminată de multă vreme, se justifică el. Nu vor mai fi altele, credeți-mă, afirmă cu convingere.

– Nu ne îndoim de hotărârea ta. Dar nu putem întotdeauna, în pofida celor mai bune intenții, să ne controlăm firea, remarcă el cu tristețe.

Sebastiano le strânse mâna celor doi prieteni ai săi și plecă.

FAMILIA
1943

Gianni Montalto își căscă ochii inocenți la vederea trupurilor înlănțuite și gâfâinde, între violență și blândețe, care îi provocau o moliciune neliniștitoare. Scena îl atrăgea și îl respingea ca o prăpastie.

Mătușa Polissena se sprijinea de o coloană a pavilionului, iar profesorul Gavazzi, severul profesor al lui și al lui Wally, se freca de ea de parcă de la o clipă la alta trupul lui avea să se contopească cu cel al femeii.

Din bluza albastră, desfăcută, a Polissenei ieșea un sân uriaș de care Gavazzi se agățase cu îndârjirea unui nou-născut, în vreme ce cu o mână se lupta sub fusta largă.

– Nu așa, profesore. Nu acum, se opunea melodramatic mătușa sa, dar cuvintele ei abia se auzeau.

– Domnișoară Polissena, puritatea dumneavoastră mă emoționează, credeți-mă, spuse el, fără să-și oprească mâna care își atinsese ținta.

– Mincinosule, behăi neprihănită tomnatică, apărându-se tot mai neconvingător.

– Dați-mi numai o foarte mică dovadă a bunăvoinței dumneavoastră, o rugă el, în timp ce cu mâna liberă își descheia pantalonii de aba, eliberând o sculă robustă, congestionată și tare.

Polissena era acum pe punctul de a ceda, dar trebuia să mai reziste puțin.

– Doar un semn, o imploră profesorul, strecurându-și mădularul între coapsele goale ale Polissenei care oftă ușor. Dulcea mea Polissena, vă iubesc cum nu am mai iubit nicodată! gâfâi el mișcându-se viguros între coapsele ei.

– Dacă ați ști că și eu am același sentiment pentru dumneavoastră, murmură ea simțind cum urcă valul unei plăceri de neoprit.

– Atunci, să ne căsătorim cât mai curând, propuse el într-un murmur chiar înainte de punctul culminant.

Gianni nu putea să se miște, cu totul subjugat de tulburarea neobișnuită provocată de scena pe care o urmărea. Când, după gâfâieli și suspine, profesorul Gavazzi se desprinsese de Polisenna și amândoi se grăbiră să-și aranjeze ținuta, Gianni ieși din ascunzătoarea lui de la baza pavilionului, apărută de câteva hortensii trandafirii. Se târî în patru labe, iar când ajunse la adăpostul vegetației, o luă la fugă spre vilă.

Intră în salonul albastru, unde Wally revedea la repezeală exercițiile pentru pian.

– Wally, trebuie să-ți vorbesc, strigă Gianni.

Soră-sa ridică din umeri și continuă să cânte imperturbabilă.

– Nu vezi că am treabă? îl certă. Pleacă de aici! Nu am vreme acum.

Gianni o prinse de un braț și o smuci atât de tare, încât fata fu cât pe ce să cadă de pe taburet.

– Ai înnebunit? îl muștră ea, evitând ce era mai rău și rămânând ca prin minune în picioare.

– S-a întâmplat ceva de necrezut, o informă copilul, rezumând confuz, dar verosimil, ce văzuse. Cuvintele poticnite erau confirmate de stupoarea de pe chipul lui inocent, care trăda o tulburare neobișnuită.

– Hai să mergem acolo, spuse Wally luându-l de mână.

– Uite-i, murmură Wally când ajunseră la adăpostul hortensiilor.

Mătușa Polisenna și profesorul Gavazzi, rezemați de o coloană a pavilionului, se sărutau pasional, cu elanul determinat de actul care tocmai se petrecuse între ei.

– Acum nu-i nimic, spuse Gianni. Să-i fi văzut tu mai înainte!

– Poate că făceau dragoste, șopti Wally care, de la înălțimea celor unsprezece ani ai săi, își dădea aere de om mare. Gianni o privi bănuitor.

– De unde știi că făceau dragoste, dacă nu i-ai văzut?

– Pot să-mi închipui, rosti ea cu siguranță.

– Și acum ce fac? o mai întreabă Gianni.

Copilul nu primi niciun răspuns, deoarece o palmă le întrerupse discuția.

Edison Montalto îi obligă să se ridice în picioare după ce văzuse, ca și ei, ceea ce era de văzut. Glasul lui țâșni amenințător ca un tunet, silabisind numele surorii sale:

– Polissena!

Cei doi iubiți, surprinși, se opriră din sărutat și rămaseră nemișcați ca două statui de ceară.

– Voi doi, acasă! le porunci el copiilor care se supuseră imediat.

Când Edison intră în pavilion, Polissena hohotea acoperindu-și fața cu mâinile, iar profesorul Gavazzi fugise înfricoșat.

– Când mă gândesc că fiii mei au asistat la acest spectacol rușinos, îmi vine să-ți rup gâtul, tună Edison cu asprime la biata femeie.

– Iartă-mă, murmură ea, în timp ce frate-său se îndrepta deja spre vilă.

Era la capătul puterilor, închisă într-o galerie subterană care o strângea ca o armură. Anna Grisi crezu că va apuca mâna care se întindea spre ea prin feres-truica înaltă a pivniței, dar nu reuși să ajungă la ea. Se concentrează ca să facă o altă încercare și caută să asculte de vocea masculină care, de afară, o încuraja să colaboreze.

– Haide, îi spunea necunoscutul care o ajuta. Caută un punct de sprijin. Spațiul pare suficient. Încearcă să-ți miști picioarele.

Anna ascultă și, adunându-și toate puterile, reuși să se miște puțin.

– Am izbutit, exclamă ea.

– Foarte bine, o îmbărbătă necunoscutul. Caută acum un punct de sprijin și prinde-te de mâna mea.

În cele din urmă, cu piciorul drept, Anna găsi un fel de treaptă.

– Sunt gata.

– Bravo. Ascultă-mă. Încearcă să te ridici, o sfătui omul. Anna se strădui, dar inutilitatea efortului îi provocă o senzație de sufocare și îi spori panica.

Își recăpătă suflul și, deși încercă din nou, nu reuși să se țină pe picioare. Era important ca Anna să iasă din pivnița bombardată pentru că era și prima salvată și ar fi deschis calea și celorlalți supraviețuitori. După vaiete, s-ar fi spus că, oricum, cineva mai era în viață. Anna își amintea chipurile uluite ale copiilor agățați de mamele înspăimântate înainte ca bomba să cadă.

– Nu cred că voi reuși să ies din capcană, murmură resemnată, cu fruntea plină de broboane reci.

– Curaj, încă un efort, o încurajă omul. Doamnă, înțelegeți ce vă spun? insistă necunoscutul.

– Du-te dracului! îngăimă ea, nemaivrând să reacționeze, dorindu-și acum doar să se lase în voia amorțelii care o cuprinsese. Sunt obosită, spuse închizând ochii.

– Ascultă, spuse străinul, schimbând brusc tonul. De aici eu văd foarte bine situația, minți el, și-ți garantez că poți să ieși. Așa că încearcă încă o dată!

Anna hotărî să facă o ultimă încercare disperată, în care își puse tot ce-i mai rămăsese din energie și reuși să prindă mâna care îi era întinsă.

Tânărul necunoscut o ridică cu putere și strigă:

– Să vină cineva să mă ajute. Mai sunt și alții care trebuie salvați.

Militari, pompieri, infirmieri și voluntari se repezeau acolo unde era nevoie de ei. Ambulanțele așteptau pe drumul desfundat sosirea răniților. Un medic o

întinse pe Anna pe o targă și îi dădu apă într-un pahar de aluminiu.

– Beți încet. Așa. Cu înghițituri mici, îi spuse cu o voce calmă și sigură.

O durea gâtul, buzele îi erau crăpate și uscate.

– Cum vă simțiți? întrebă omul.

Ea nu răspunse. Auzise doar sunetul vocii, nedeslușind cuvintele.

Medicul o ajută să se ridice în picioare.

– Puteți merge? o întrebă el îngrijorat.

Chiar în momentul în care credea că-și recapătă controlul, Anna leșină în brațele omului care o așează din nou pe targă.

Medicul fu chemat la o persoană în stare gravă. Anna, rămasă singură, își reveni în câteva minute și văzu forfotă mare în jurul grămezilor de moloz, printre strigăte, vaiete și glasuri care dădeau ordine.

Privind cerul de deasupra, își aminti brusc că cel mai bun prieten al ei, Pier Giorgio Comotti, murise printre primii, cu pieptul zdrobit de o bârnă. Deși era la un pas de el, nu putuse să-l ajute, fiind prinsă între dărâmături. Așa că fusese martoră la sfârșitul lui tragic, sperând ca Dumnezeu să fie îngăduitor și să nu-i prelungească agonia. Dar Pier Giorgio horcăise aproape o oră înainte de a-și da sufletul. Moment în care ea, la capătul puterilor, leșinase. Apoi venise tânărul care o ajutase și o salvase. Și Saverio, bătrânul servitor credincios, murise la câțiva pași de ei.

Bijou, cățelușa ei, fugise înspăimântată. A văzut-o întinsă pe trotuarul răscolit de explozie. Părea că doarme. Dar era moartă. Anna s-a aplecat să-i mângâie blana aurie. Apoi, ridică privirea spre cei care o salvaseră.

– Locuiam aici, le spuse încet celor doi oameni care duceau targa și o urcau într-o ambulanță.

Cineva strigă:

– E nevoie de o targă.

Anna le propuse să elibereze targa ei. Oamenii fură mulțumiți. O ajutară să stea în picioare și îi arătară un camion al Crucii Roșii.

– Sunteți sigură că puteți să mergeți?

– Da, mulțumesc. E în ordine, răspunse ea.

O grămadă de lume se îmbulzea pe cele două bănci din camion. Ce rost avea să fie dusă la spital cu camionul, din moment ce putea să meargă? Anna se îndreptă fără țintă spre dărâmături și se pierdu repede în mulțimea care se agita deabusolată în mijlocul dezastrului. Trecu prin fața unei prăvălii cu oblonul de fier smuls și umflat. Firma, pe care scria „Vindem carne de vită“, zăcea pe caldarâm. Se mai recunoștea și acum botul înduioșător al unui vițel desenat de un pictor naiv.

Cineva scrisese cu vopsea albă: „Pace, carne și libertate. Dă-i înainte, Badoglio, că porcul a plecat.“

Porcul era Mussolini, a cărui alungare temporară nu influențase războiul care continua, mai violent ca niciodată.

Anna rătăci printre casele distruse, încercând să se orienteze. În cele din urmă recunosc, pe dreapta, silueta impunătoare și întunecată a hotelului Diana. A trebuit să se oprească ca să facă loc unei familii care împingea un cărucior plin cu tot felul de lucruri: saltele făcute sul, plase de pat, oale, valize vechi.

De pe partea cealaltă a străzii, un om o recunosc în atmosfera suprarealistă din acea dimineață de august și se îndreptă hotărât spre ea.

Când o ajunse, o luă de braț și îi spuse:

– Dumneavoastră sunteți Anna Grisi?

– Da, eu. Scuzați-mă, dar nu-mi amintesc să vă fi cunoscut, rosti ea nedumerită.

– Sunt Arisi, răspunse el, avocatul Giuseppe Arisi. Vă amintiți? insistă el.

Își trecu în revistă amintirile recente și în cele din urmă îl identifică. Sigur că da. Era prietenul lui Pier Giorgio Comotti, avocatul care-l scosese din închisoare după arestarea din grădina publică. Tragedia din noaptea aceea îngrozitoare atenuase reacțiile Annei. Mai mult, din cauza prafului care îi acoperea din belșug părul și chipul și a hainelor murdare și rupte în mai multe locuri, omul era greu de recunoscut.

– Sigur că vă țin minte, spuse ea emoționată.

– Dumnezeu mare! În ce hal sunteți! lăsa omul să-i scape și continuă cu ochii plini de lacrimi. Soția mea a murit sub dărâmături. Era o femeie delicată, îi era frică de orice. Trăia în universul romanelor pe care le citea cu aviditate. Dar se obișnuise cu

bombardamentele, ca toată lumea. Era convinsă că ei nu i se va întâmpla niciodată nimic. Așa că ieri-seară nu a vrut să coboare la adăpost. Nu voise niciodată să coboare în pivniță cu ceilalți. Spunea că nu vrea să moară ca un șoarece. Refuzase să plece din oraș. Zicea că, dacă eu rămân aici, și ea poate să rămână. Nici eu nu mai coboram în adăpost, continuă după o pauză, însă ea a murit, iar eu nu.

– E îngrozitor, răspunse Anna în șoaptă. Gâtul și gura îi ardeau cumplit. Trebuie să găsesc puțină apă, spuse ștergându-și fruntea asudată.

– Iertați-mă. Dumneavoastră nu vă simțiți bine. Veniți cu mine. Biroul meu e aproape. Clădirea nu a fost lovită de bombe.

Anna surâse.

Mergeau braț la braț printre ruine, susținându-se reciproc. Vorbiră de vremurile când ar fi putut să bea o cafea și să mănânce cornuri calde într-unul din numeroasele baruri din zonă. Nu vorbiră despre războiul ale cărui urme le aveau în fața ochilor. Reușiră să evite subiectul până ce ajunseră la clădirea unde se afla biroul avocatului și Anna întrebă:

– În ce zi suntem?

– 19 august, răspunse Arisi. Americanii au eliberat Sicilia.

Era o veste bună, însă Anna nu reuși să se bucure. Dădu din cap și spuse:

– Am stat două zile în adăpost. Credeam că nu am să mai ies de acolo. Am pierdut totul în

bombardament. Nu mai am casă, nici prieteni. Sunt singură și moartă de sete. Nu îmi mai pasă de nimic, de nimic... Căzu leșinată în brațele lui.

Anna și Giuseppe Arisi mergeau pe biciclete spre Corso Sempione. Mașina avocatului, o Lancia Aprilia, fusese rechiziționată ca atâtea altele. Supraviețuitorii, împreună cu puținii prieteni rămași, își îngropaseră cu pioșenie morții. Apoi, din nou la coadă la chibrituri, țigări, sare, tăind bonurile din cartelă pentru a primi puțină pâine neagră.

Anna rămăsese fără casă și fără slujbă. Revistele săptămânale și lunare ale lui Rovesti își suspendaseră momentan apariția, iar ea nu avea curaj să-i ceară ajutor editorului. Și pentru că Rovesti se dăduse la o parte ca să scape de o posibilă acuză de colaborare, lăsând directorului general conducerea companiei, pe care fasciștii aveau tendința să o considere un centru pentru propaganda lor, ceea ce era incalificabil.

Anna încă era slăbită și pedala cu greu, atentă să țină în echilibru pe portbagaj valijoara cu puținele lucruri personale pe care reușise să le adune. Cerul era senin, iar căldura de întețea.

Ieșiseră acum din oraș, întâlnindu-se pe drum cu câteva automobile care funcționau cu gaz metan, având buteliile pe acoperiș, și cu câteva camioane militare care mergeau cu benzină.

Câmpul, îngălbenit de secetă, era tăiat de șiruri de ploi și de duzi.

Ținta lor era Bellagio, unde un notar, prieten cu Arisi, îi oferise avocatului un adăpost sigur. Giuseppe vorbise despre această posibilitate cu Anna, propunându-i să meargă cu el. După puțină șovăială, ea acceptase. Erau singuri, puteau să se ajute și să împartă greutățile și speranțele. Anna se arătă dornică de un popas ca să se odihnească.

– Să ajungem până la căsuța aceea, propuse Giuseppe.

– Bine, acceptă ea.

Își sprijiniră bicicletele de zid și se adăpostiră la umbra porții mari. O țărancă îi salută cu bunăvoință.

– Vă deranjăm? Întrebă avocatul.

– Doamne ferește! surâse femeia care arăta înfloritor, a om bine hrănit.

Niște găini scurmuau lângă groapa cu gunoi.

Doi copii, un băiețel și o fetiță, veniră spre ei, gata să se împrietenească cu străinii.

Anna și Giuseppe începură să povestească despre bombardamentele de la Milano, care erau tot mai dese.

Femeia locuia cu părinții și cu soțul. Cei doi frați ai săi erau unul în Rusia, celălalt în Sicilia. Spera că se vor întoarce după terminarea războiului. Soțul ei își pierduse o mână, din fericire stânga, pe frontul francez, la începutul conflictului, le spuse când apărură și el sub poartă.

Era un tânăr bine făcut și puternic, cu un surâs care inspira încredere.

– Vă duceți departe? Întrebă țăranul.

– Până unde ne țin picioarele, răspunse Giuseppe. Dar nu suntem într-o formă prea bună, recunosc el. Tânărul râse.

– Îmi închipuți, nu păreți oameni care să lucreze cu mâinile.

Când au aflat că Giuseppe e avocat, iar Anna scriitoare, cei doi țărani îi priviră cu admirație.

– Noi tocmai ne așezam la masă, spuse țăranul. Rămâneți să mâncați cu noi.

Anna și Giuseppe se uitară unul la celălalt și acceptară mulțumiți invitația.

– Paste cu fasole uscată și o bucată de brânză, anunță femeia.

– O masă regească, spuse Giuseppe cu convingere. Petrecură o oră împreună, în bucătăria mare, mâncând și vorbind.

La un moment dat, apăru pe masă și o sticlă de vin limpede din care toți, inclusiv copiii, băură cu plăcere. Se despărțiră la începutul după-amiezii, aproape prieteni, făgăduindu-și că se vor revedea într-o zi când războiul se va sfârși.

Au ajuns la Como când se lăsa seara. Anna era istovită, iar avocatul se străduia să-și ascundă oboseala extremă, fără să reușească însă. Firma unui han de la periferia orașului le dădu curaj. Puținele odăi erau ocupate de refugiați, însă hangiii, crezând că sunt soț și soție, izbutiră să le aranjeze un pat într-o încăpere care servea drept depozit.

– Aveți noroc, pentru că în vremurile astea nu mai sunt multe lucruri de pus în magazie, spuse hangiul, însoțindu-i.

Încercând să facă patul confortabil, nevastă-sa pusese cearșafuri care miroseau a curat și o cuvertură din bumbac alb. Anna și Giuseppe se dezbrăcară și se întinseră cu cea mai mare naturalețe. El părea un soț fidel, de modă veche, iar ea, o tânără soție devotată. Se simțeau bine împreună.

În întuneric, trupurile lor s-au atins, gurile li s-au unit într-un sărut ușor și stângaci, ca de adolescenți. Nu ajunseră la curcubeie strălucitoare, dar se iubiră cu firescul a doi soți uniți de o viață petrecută împreună într-o liniște ce părea și mai adâncă grație respirației lor puțin mai accelerate și nevoii de duioșie.

Așa era războiul în concretețea lui tragică. Mirosul morții, praful însângerat lipit de zidurile caselor dărâmate, fațadele ciuruite de schijele bombelor, cadavrele îngrămadite în camioane, cei care rățăceau în grupuri pe câmp, fără să știe încotro să se ducă.

Pentru el, până în acel moment, războiul însemnase o temă de conversație, o renunțare, piedici ce puteau fi ignorate, câștiguri pierdute, dar și privilegii.

Edison Montalto își amintea simpatiile lui pentru fascism, aderarea la regim și motivele alegerii.

Venise momentul adevărului, era timpul să-și încheie socotelile cu propria-i conștiință și cu realitatea din jur.

Vestea despre distrugerea tipografiei de lângă Modena, lovită de bombele lansate de englezi în timpul unui raid nocturn îi spulberase și ultima iluzie.

Fusese anunțat printr-un apel telefonic, cu multe întreruperi. Vocea lui Giacomo Minetti, directorul

tipografiei, era de nerecunoscut din pricina emoției, a furiei și a liniei deranjate.

Raidurile nocturne la Milano îl făcuseră pe editor să fie prudent și să-și petreacă nopțile la vila de la marginea lacului. Ziua se ducea la biroul din Corso Monforte unde, în ciuda miilor de dificultăți, lucrul continua. Deși într-un tiraj mai mic, săptămânalele și cărțile apăreau în continuare.

Cu o noapte în urmă, văzuse focuri roșii din direcția orașului Milano, după care urmasse zgomotul surd al unui bombardament. Când telefonul sună în zori, se gândi că birourile din Milano erau distruse, însă, când află că Editura Montalto fusese lovită în plin, simți cum îi îngheață sângele în vene.

Editura era toată viața lui, expresia bogăției și a prestigiului său.

Îl chemă pe șofer.

– Plecăm imediat, zise. Mergem la Modena. Michele aprobă cu un semn al capului. Edison intrase în camera lui Ester. Lola era lipită de maică-sa. Se opri înduioșat să privească somnul nevinovat al mamei și al fetei. În cele din urmă, o atinse ușor pe Ester, care deschise imediat ochii.

– Mă duc la Modena.

– La Modena? murmură ea.

– Se pare că au bombardat tipografia. Ester, cu toată gingășia posibilă, o îndepărtă pe Lola și se dădu jos din pat, își puse halatul și își însoți soțul la mașină.

– Telefonează dacă poți, îi spuse, mângâindu-i obrazul.

– O să telefonez, promise Edison.

După căderea regimului fascist și alungarea lui Mussolini, situația se precipitase și numai cei mai îndârjiți susținători ai regimului continuau irațional să mai creadă într-o victorie finală. Edison nu se mai număra printre ei. A fost o călătorie îngrozitoare. Imaginile spectrale ale războiului apăreau pretutindeni. Au străbătut străzi desfundate și cărări pline de praf.

Le-a trebuit o zi și o noapte ca să ajungă la Nonantola, la câțiva kilometri de Modena, pe drumuri blocate, poduri distruse, printre rafale neașteptate de mitralieră.

A doua zi, la apus, văzu scheletul înnegrit și încă fumegând a ceea ce fusese, până în urmă cu câteva zile, un mare complex tipografic. Unde fuseseră înainte rotativele erau acum numai dărâmături. Modernele mașini de tipărit americane și germane deveniseră niște uriași nimiciți și contorsionați. Fiare care nu mai foloseau la nimic.

Cărțile erau o masă de hârtie prefăcută în cenușă și structura întregului complex mai putea fi recunoscută numai după zidurile înnegrite de foc care înconjurau locul.

Mașina se opri într-o piață mică din fața intrării în întreprindere. Editorul coborî din mașină și se îndreptă spre un bărbat care-l aștepta.

– Ce-a mai rămas? Întrebă Edison, vorbind mai mult singur decât cu Giacomo Minetti, directorul tipografiei, aflat în fața lui.

– Ce se vede, răspunse acesta.

În picioare lângă mașină, Michele, șoferul, îi privea pe cei doi bărbați pe care îi unea o durere fără seamăn. Uriașul fusese îngenuncheat pentru totdeauna. Trebuia construit altul ca să revină în punctul de plecare și să dea un sens așteptării tipografilor, culegătorilor, funcționarilor, magazionerilor, mecanicilor, tuturor bărbaților și femeilor care stăteau în tăcere în fața ruinelor.

Oamenii aceștia fuseseră cei care, lucrând la Montalto încă de la înființarea editurii, făcuseră posibil miracolul producției într-o regiune tradițional agricolă. Rămăseseră acum fără lucru și fără salariu, cu familiile mutilate de război, cu multe case devastate, iar cei mai puțin loviți de soartă se strâneau cu generozitate ca să facă loc supraviețuitorilor.

Nimic nu fusese impus de sus; oamenii intuiau că solidaritatea spontană era alternativa la supraviețuirea în fața monstrului care înghițea ființe și lucruri. Toți îl cunoșteau pe Edison Montalto și, dincolo de opiniile lui politice, îl stimau pentru realismul și disponibilitatea lui.

Logica lucrurilor posibile fusese însă distrusă de bombele incendiare și discursurile erau în acel moment, mai mult ca niciodată, total nepotrivite.

Deși Edison era singur cu disperarea lui și cu sentimentul de neputință, maiștrii așteptau ceva de la el.

În acel moment Edison Montalto era obsedat de o amintire care îi va marca pentru totdeauna viața. Ar fi vrut să le ceară iertare oamenilor care, fără niciun motiv, se așteptau ca el să joace un rol în viitorul lor. Astfel și-ar fi eliberat conștiința. Ar fi vrut să renege ceea ce spusese, cu câțiva ani înainte, cu fermitate:

– Fascismul ne va ajuta să creștem, să ieșim din economia noastră medievală.

Tonul și cuvintele îl ardeau acum ca o ocară.

Edison se întoarse spre Minetti. Era un tânăr inginer cu o expresie hotărâtă și ochi sinceri. Deși era înalt și slab, avea o constituție solidă.

– Prietene, îi zise Edison Montalto, am ajuns la ultimul act?

Surâsul plin de încredere luminează chipul frumos al bărbatului.

– Din cenușă renasc visurile cele mai ambițioase și, adăugă el, cu ajutorul tuturor. Dar de aici până la reînviere ce vor face oamenii? Cum se vor putea îngriji de nevoile familiilor lor?

Edison Montalto îi trecu în revistă cu privirea, unul câte unul, pe paginatori, linotipiști, culegători. Revăzu în închipuire locul lor de muncă și îi zări din nou la lucru în atelierul mare, rânduind, literă după literă, caracter după caracter, operele scriitorilor, jurnaliștilor, trimișilor speciali, corespondenților sau știrile modeste, dar nu mai puțin importante, ale ziariștilor obișnuiți.

Văzu din nou sala linotipurilor, unde mașinile păreau că formează, vertebră după vertebră, șira spinării unui monstru preistoric.

Acolo se aflau rândurile de mese mari unde se paginau ziarele și biroul maistrului care supraveghea de sus. Îl recunosc pe bătrânul corector, care arunca doar un ochi și surprindea greșeala, iar eroarea se repara imediat.

Întreprinderea tipografică din Nonantola era mândria lui, viața lui. Se gândi la Ester, cu care se căsătorise din interes, la zestrea ei, cu ajutorul căreia își permisesese construirea grandiosului complex. Nu făcuse niciodată nimic din pasiune, cu excepția meseriei de editor. Fusesse un soț rău și un tată inexistent, dar era un mare editor, un antreprenor genial. Acum era numai un om cu inima îndurerată, care nu știa cum să explice prăbușirea.

Bombele șterseseră oboseala, bucuria, îngrijorarea, speranța unei vieți întregi.

– Le vom da salariul pe două luni, îi spuse ferm directorului.

– Două luni? Întrebă neîncrezător inginerul Minetti.

– Două luni, confirmă editorul, care, făcând un calcul rapid, își estimase posibilitățile reale. E tot ce pot să fac pentru ei. În speranța că, între timp, Aliații ne scapă de fasciști și de nemți. Când va veni ziua aceea, adăugă, adresându-se tuturor în așa fel încât mesajul lui să răzbată, tipografia va fi reconstruită. Și noi vom continua să lucrăm împreună. Până atunci

însă, avem un singur obiectiv, acela de a scăpa cu viață din acest dezastru.

Auziră cu toții și fu prima dată când toată lumea îl văzu pe patron mișcându-se și acționând la nivelul angajaților. Niciodată nu fuseseră atât de uniți.

Edison se îndreptă spre mașină. Giacomo Minetti îl însoți, iar grupul de subalterni se împrăștie.

– Dumneavoastră ce veți face? întrebă editorul deschizând portiera.

Inginerul era ușor ironic.

– Voi încerca să mă fac util.

– În ce sens? întrebă Edison.

– Să dau o mână de ajutor cui vrea să-i gonească pe fasciști și pe nemți. Mă voi duce în munți. Se formează grupuri armate de partizani. E nevoie de oameni și de idei.

– Înțeleg, zise editorul.

Auzise vorbindu-se despre voluntarii care luptau pentru libertate care, după 8 septembrie¹, începuseră să se organizeze. Cu siguranță că se aflau și în munții care înconjurau lacul Como, dar Edison nu se gândise niciodată la posibilitatea de a li se opune în mod concret germanilor și fasciștilor. Înțelegea cât de importanți erau cei ce făceau asta, însă pentru el munții

---

¹ Armistițiul semnat de guvernul mareșalului Badoglio cu Aliații și declanșarea de către germani a Operațiunii Axa, care s-a concretizat cu ocuparea Romei și dezarmarea și trimiterea acasă sau în tabere de prizonieri a soldaților italieni (n. tr.).

din jurul lacului Como nu reprezentau locul unde se organiza Rezistența, ci hotarul cu o țară liberă, puntea dintre război și pace, locul unde putea să se pună la adăpost împreună cu familia lui. Michele se suise la volan și pornise motorul.

– O să ne revedem când totul se va sfârși, zise Minetti, întinzând o mână pe care editorul o strânse cu putere.

– Cu ajutorul lui Dumnezeu! murmură Edison și se așeză lângă șofer.

Edison și Michele s-au oprit la Rubiera, pe via Emilia. Erau sfârșiți de oboseală. Editorul văzuse firma unui vechi birt, Leul de aur, unde, când era copil, se oprise uneori cu taică-său, samsar de vite, gurmand, mare băutor și amator de jocuri de noroc, care bătea toate târgurile în căutare de afaceri interesante, femei ușoare, tovarăși de chefuri nebune. Uneori, îl lua cu el pe Edison, căruia îi dăduse numele inventatorului becului, ca un omagiu adus mărețului Thomas.

Editorul se trezi deodată în fața firmei mâncate de timp, care îi aduse aminte de un loc plin de glasure, fum și, mai ales, de mirosuri minunate – vin lambrusco roșu și spumos, tocane de la bucătărie, pâine proaspătă și crocantă, salamuri bine făcute. Își amintea brațele zdravene și brune ale unei femei cu buze senzuale și ochi languroși care dădea pe mese cu o perie muiată în apă cu leșie, dezvăluind astfel brazda adâncă și albă între sânii opulenți.

Avea un nume de neuitat. Miles, un nume al cărui sens nu-l cunoștea, dar care i se părea dulce ca privirea ei vrăjită. Când un mușteriu instruit îi spusese femeii că Miles însemna „soldat”¹, ea crezu că glumește și continuă să se mândrească cu el, luându-l drept simbol al duioșiei și feminității. Miles era solidă, avea trup de hangită din alte vremuri, i se atribuiau multe aventuri, dar niciun partener. Nu avea copii, dar și i-ar fi dorit și se înduioșa până la lacrimi la vederea unui micuț.

În anii copilăriei, Edison cunoscuse căldura brațelor și mirosul ei de femeie, care îl amețea, foarte diferit de mirosul mamei pe care o pierduse când era foarte mic.

În acei ani de război, localurile publice erau populate de vârstnici, dar mușteriii de la Leul de aur păreau că îmbătrâniseră între pereții coșcoviți de vreme. O scui pătoare pusă într-un colț, plină de praf alb, era ținta clienților. Edison intră în han, privi în jur și văzu o bătrânică cocoșată, cu ochi mici și opaci, cu fața brăzdată de riduri, trupul uscat de ani, care ședea pe o bancă în spatele tejghelei.

– Miles, o chemă încet editorul.

– La ordinele dumneavoastră, domnule, răspunse ea mijind ochii, încercând să-l recunoască pe acel bărbat bine îmbrăcat, urmat de un altul, care îi stârnea suspiciunea.

¹ În limba latină (n. tr.).

– Mă mai ții minte, Miles? Întrebă Edison schițând un surâs. Și el îmbrătrânise. Ultimele evenimente și oboseala celor trei nopți nedormite îi lăsaseră urme pe chip.

Leul de aur adăpostise hoți și escroci, dar și fugari antifasciști. Vocația revoluționară a lui Miles era cunoscută, așa că bătrâna avea motive puternice ca să bănuiască prezența unor spioni și agenți fasciști. Orice străin era un posibil dușman.

– De ce ar trebui să te cunosc? replică ea, etalându-și vechea agresivitate.

– Sunt Edison, îi spuse. Băiatul lui Silla Montalto, samsarul. Veneam aici când eram copil. Îți amintești? Buzele femeii tremurară de emoție.

– Ești fiul lui „Mustață de Fier“! zise în cele din urmă cu ochii umezi. Era un bărbat frumos, taică-tău. Eu eram o femeie frumoasă. Și tu erai un copil frumos.

– Erau alte vremuri, replică Edison, amintindu-și serile când adormea cu brațele încrucișate pe masă, legănat de vocea liniștitoare a tatălui, care juca toată noaptea cărți cu prietenii.

– Tu ești cel care a făcut avere, îl surprinse femeia urmându-și amintirile. S-a vorbit mult despre tine și despre bogăția ta.

– Norocul vine și pleacă, suspină Edison, așezându-se la o masă, la fel ca Michele. Am vrea să mâncăm. Se poate?

– Ai picat prost, fiule, se căină bătrâna. Sper să nu vă las să muriți de foame, adăugă și dispăru în partea unde era bucătăria.

Edison și Michele așteptară în tăcere ca ea să se întoarcă cu mâncarea.

Miles reveni după câteva minute cu două bucăți de pâine neagră, puțină brânză și niște mezeluri tăiate felii.

– Mi-e rușine să aduc o cină atât de săracă, se scuza ea. Se așeză alături de cei doi, care începuseră să mănânce, în speranța de a-și mai aminti ceva din trecutul îndepărtat. Își puse coatele pe masă și își încrucia degetele deformate. Domnii au dispărut cu toții. Cum de ești încă aici? întrebă, bănuitoare.

– Pentru că nu mai sunt un domn, explică Edison cu sinceritate. Războiul mi-a nimicit tot.

– Războiul, repetă bătrâna privind absentă. Pe o linie moartă din gară se află un convoi de vagoane pentru vite. Nemții i-au împins în ele pe soldații noștri ca pe niște vite. În noaptea asta îi duc în Germania. Șuierul îndepărtat al unui tren dădu greutate vorbelor femeii, care continuă: Nu sunt de aici. Băieți din regiunea Veneto și din Italia de Jos. Femeile care au avut curajul să se apropie de ei cu apă și mâncare au fost lovite cu patul puștilor. Patru au ajuns la spital.

– Și la Modena, Parma și Milano iau toți bărbații, confirmă Michele.

– Azi de dimineață, relua Miles, câțiva nemți au prins o grămadă de-ai noștri dincolo de vechiul pod. Se aflau printre ei și doi fii ai nepoatei mele, Tersilia. Soldații nu aveau superiori care să-i comande deoarece ofițerii îi părăsiseră. Băieții au reușit să scape. Cunoșteau zona și au luat drumul spre munți. S-au

dus cu partizanii. Dumnezeu să-i pedepsească pe Mussolini și pe Hitler! Cine știe când o să-i vedem iar pe băieții ăia, mai spuse ea emoționată.

– Ai să-i vezi, încercă Edison s-o încurajeze, fără să fie însă prea convins. Nu prea credea în noii partizani, o armată prost înarmată, și mai prost echipată, care nu știa clar ce are de făcut.

Credea în armata Aliaților și în bombardierele blestemate care îi răseseră tipografia de pe suprafața pământului.

În afară de înaintarea americanilor și a englezilor, singura opțiune serioasă era Elveția. Numai așa s-ar fi salvat și și-ar fi dus familia într-un loc sigur.

– Ai să-i vezi, repetă Edison. Bău un pahar de vin cu intenția de a se ameți pentru a putea dormi.

Înainte să plece, Edison vru să plătească. Miles, cu lacrimi în ochi, refuză banii.

– Mi-ai dăruit niște amintiri care nu au preț. Îmi vor ține tovărășie cel puțin o vreme.

Călătoria de întoarcere a fost mai ușoară și mai scurtă. Multe legături fuseseră refăcute, iar podurile de bărci de pe râuri le înlocuiau pe cele distruse de bombe.

Când văzu copacii din parcul de la vila Ester, avu un sentiment de ușurare. Se gândea cu bucurie la o baie caldă, la o mâncare de Doamne-ajută și la un pat confortabil. Michele intră pe drumul care urca, depăși cotitura printre fagi și încetini în apropierea

tufişurilor de aluni. Privi în direcția vilei și zări conturul unui Mercedes în culori de camuflaj. Opri mașina instinctiv.

– Nemții sunt la vilă, îl preveni.

– Să încercăm să evităm această întâlnire, se sperie Edison. Cel puțin până când le vom afla intențiile. În situația asta, ne putem aștepta la orice.

Cu o manevră rapidă, Michele întoarse mașina și se îndepărtă repede.

Ester stătea gânditoare pe banca din piatră, sub o salcie mare ale cărei ramuri mlădioase mângâiau apa nemișcată a lacului. Nuferi trandafirii străluceau înconjurați de frunze cărnoase, mari și dese, iar lebedele leneșe și solemne își arătau cu mândrie profilul minunat.

Femeia era măcinată de neliniște și de nesiguranță. Edison plecase de patru zile cu mașina și cu Michele la Modena și nu primise nicio veste de la el.

De la birourile din Milano nu reușise să afle nimic.

Din când în când, directorul general din Corso Monforte întreba de Edison, dar era clar că era îngrijorat mai mult pentru sine și pentru viitorul său decât pentru soarta editorului.

Ester își privi copiii. Din fericire, erau toți acolo, în jurul ei, în acea izolare aurită. Cu toate acestea, viața devenise grea și periculoasă chiar și pentru cei care aveau mulți bani.

Copiii prietenilor fuseseră trimiși, ca măsură de precauție, la colegii elvețiene. Dar Edison, un susținător al fascismului, se simțise întotdeauna invulnerabil și impusese familiei să rămână în reședința de la Bellagio, care le garanta, după părerea lui, siguranța.

Wally, care împlinise doisprezece ani, își luase rolul de profesoară inflexibilă și-și tiraniza frații mai mici, inclusiv pe Lola. Le dicta cuvinte dificile ca să-i determine să greșească și apoi să-i pedepsească pe măsură.

Lola, care avea doar trei ani, mângălea paginile albe ale unui caiet de desenat, făcând-o pe Wally să-i aplice corecția cuvenită. Fabrizio o asculta pe Wally de frică, iar Gianni se supunea, urzind răzbunări cumplite.

Emiliano îi domina de la înălțimea unei ramuri din arborele sequoia, unde se urcase cu ajutorul unei scări lungi. Avea paisprezece ani și citea, cu încântare, *Căutarea absolutului* a lui Balzac. Dacă se gândea că într-o zi războiul se va termina, devenea nostalgic la ideea că vor dispărea caruselul zgomotos, fluviul de motoare și elice, zborul uriașilor din văzduh, scântierea argintie care domina cerul deasupra dealurilor și a lacului.

Vocea Angelinei întrerupsese reflecțiile lui Ester.

– Scuzați-mă, doamnă, începu servitoarea. A venit acordorul și a întrebat de dumneavoastră.

Era un bărbat mărunț și subțire, cu o mustață pe oală, nepotrivită cu fața lui de copil îmbătrânit înainte de vreme, pe care lentilele groase o făceau grotescă. Era organistul de la biserica San Giacomo și

venea cu regularitate la vilă, o dată pe an, ca să acordeze cele două pianе, unul cu coadă și altul drept, pe care Edison le cumpărase pentru copiii lui.

Cei mici îndurau lecțiile predate de o bătrână profesoară pe care ei o porecliseră „păroasa“ din cauza negului mare, cu multe fire de păr, de pe obrazul drept. Era o domnișoară blândă care-și lua foarte în serios rolul și nu se lăsa descurajată de niște elevi fără răbdare și îndărătnici. Gianni detesta pianul în asemenea măsură, încât odată aruncase cheia instrumentului pe fereastră. Noroc de ochii atenți și răbdători ai profesoarei.

Singurul care profita de ora de muzică era Fabrizio, care avea ureche muzicală și care considera un privilegiu lecțiile de pian, ca un adevărat Montalto ce era.

Acordorul se numea Lodovico Gilardi. Ester îl găsi la intrare și îl privi cu surprindere.

– V-a spus cineva să veniți astăzi? îl întrebă politicos, după ce îl salută. Nu se mai întâmplase ca Gilardi să sosească la vilă fără ca să fie chemat.

– Nu, doamnă, se înroși omul. Nu am venit să acordez pianele.

– Atunci?

– E vorba despre o chestiune foarte delicată, spuse Gilardi care ținea în mână geanta cu partiturile și se legăna ușor, ca să-și ascundă stânjeneala.

– Vă ascult, îl încurajă Ester, invitându-l cu un gest să se așeze pe un divan în stil imperial.

Omul privi în jur bănuitor, fără să se hotărască să se așeze.

– Nu aş vrea să fiu înţeles greşit, doamnă Montalto, dar aş dori să am siguranţa că nimeni nu ne poate auzi.

Maestrul Gîlardi părea sincer îngrijorat, încât şi Ester începu să se agite.

– Suntem singuri, îi garantă ea politicoasă. Dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă ţineţi pe jar şi spuneţi-mi ce este atât de grav.

– Uitaţi, doamnă, eu ar trebui să iau un obiect ascuns acum câteva luni în grădina dumneavoastră.

Ester remarcă acea roşeaţă puternică ce aprinsese obrajii vizitatorului.

– Ce obiect? întrebă speriată.

– O valijoaară, dacă am înţeles bine, răspunse într-un suflu. Sau, mai bine zis, documentele din valijoaară.

– Ce documente?

– Hârtii secrete al căror conţinut ar fi mai bine să nu îl cunoaşteţi. De fapt, eu nu-l cunosc, doamnă Montalto.

Biata inimă a lui Ester începu să bată cu furie.

– Cine a ascuns hârtiile secrete în casa mea? Şi unde?

– Sub panoul de sub pavilion, spuse acordorul, răspunzând numai la a doua întrebare.

– Dar cine le-a ascuns? insistă femeia.

– E un lucru pe care nu vi-l pot spune. Pentru că nu-l ştiu. Vă jur, doamnă Montalto! zise omul care părea pe punctul de a izbucni în plâns.

– De ce v-aş crede?

Acordorul deschise geanta cu partiturile, scoase din ea un plic sigilat și i-l dădu lui Ester.

– Asta este tot ce pot face ca să am încrederea dumneavoastră.

Femeia deschise plicul cu o mână tremurătoare. Era greu, voluminos și rezistent și a trebuit să se chinuiască mult ca să-l rupă.

Înăuntru era doar un mic pieptene din baga. Ester îl recunoscuse imediat și inima îi stătu în loc. Îl identifică imediat pentru că avea la un capăt o minusculă floare din argint. Își aminti că îl căutase mult, în urmă cu niște ani, la Castiglioncello, după noaptea petrecută cu Sebastiano. Întorsese pe dos dormitorul încercând să-l găsească, și când își dăduse seama că eforturile ei erau inutile, pusese pieptenele geamăn rămas într-o casetă de pe masa ei de toaletă.

– Fiți amabil și așteptați-mă o clipă.

Urcă la etaj și se duse direct la toaletă. Deschise caseta și găsi în ea micul pieptene din baga. Îl compară cu cel pe care i-l dăduse acordorul. Erau identici.

– Tu l-ai luat, zise încet ca și cum ar fi vorbit cu Sebastiano. O clipă, se simți fericită. Sebastiano păstrase în toți acei ani o mică amintire de la ea. I-o dădea acum înapoi ca s-o facă să înțeleagă că o iubește și că trebuia să se încreadă în cuvintele maestrului Gilardi.

Ester puse în buzunarul fustei cei doi piepteni, în sfârșit împreună, și se întoarse la musafir.

– În ordine, domnule Gilardi. Spuneți-mi ce trebuie să fac.

– Doar să-mi îngăduiți să ajung la pavilionul din grădină. Și să vă asigurați că nu mă vede nimeni.

Era ceva eroic în acel omuleț atât de blând și Ester simți o sinceră admirație.

Ieșiră împreună și ea îi arătă pavilionul.

– Faceți ce trebuie să faceți. Eu voi avea grijă să nu vă deranjeze nimeni.

Fabrizio ajunse șchiopătând până sub sequoia și-și înălță capul spre vârf, unde Emiliano era cufundat în lectură. Băiatul șuieră o melodie pe post de parolă cu care începeau întâlnirile lor secrete.

– Toc-toc, trebuie să-ți vorbesc.

– Toc-toc, te pot asculta, răspunse Emiliano de la locul său. Coborî din copac și se opri în fața lui.

– Vino cu mine, îl chemă Fabrizio luând-o înainte pe cărarea care ducea la pavilion.

Când ajunseră la baza elegantei construcții, Emiliano întrebă:

– Ce e atât de grav? Avea o expresie serioasă și îngrijorată.

– Cu puțină vreme în urmă aici se afla maestrul Gilardi. Își făcea de lucru în jurul panoului, spuse copilul, arătând locul exact unde era ascunsă valijoara pe care monseniorul Brighenti i-o dăduse lui Emiliano.

Emiliano privi în jur. Erau singuri. Pe de altă parte, nu avea motive să se îndoiască de cuvintele lui Fabrizio.

Cu ajutorul unui cuțit cu plăsele de care nu se despărțea niciodată, scoase panoul. Valijoara era la locul ei.

– Totul e în ordine, Fabrizio, îl liniști Emiliano.

– Cu atât mai bine! exclamă băiatul, oftând ușurat.

Totuși, Emiliano se întreabă îngrijorat ce anume căutase maestrul Gilardi în preajma pavilionului.

Casa notarului, prietenul avocatului Arisi, era o clădire mică, cu turnuri în stil Liberty, înconjurată de o grădină frumoasă, unde se jucau copiii a două familii de evrei care se refugiaseră din Milano. În oraș, rămăseseră numai bărbații care mai lucrau și ajungeau la Bellagio sâmbăta și duminica. După cumplitele bombardamente care devastaseră orașul în august, deplasările între Milano și lac deveniseră foarte dificile. De câte ori se întâlneau, navetiștii de duminică povesteau fapte tot mai dramatice. Aduceau vești care nu apăreau niciodată în ziare, ziare care prezentau totul în limbaj patriotic și propagandist, deși ar fi trebuit să vorbească despre mizerie, samavolnicii, teroare, fărâdelegi, distrugeri, moarte.

Notarul păstrase pentru activitatea lui profesională două încăperi de la parter, iar Giuseppe și Anna ocupau două camere în turnul care domina lacul. Era o poziție splendidă. În momentele libere, destul

de numeroase, avocatul se dedica sportului său preferat, pescuitul, datorită căruia, date fiind timpurile și împrejurările, aducea în alimentația tot mai săracă proteinele datoritoare de viață din carnea unor știuci grase, bibani gustoși sau ciortani.

În respectiva perioadă, Giuseppe Arisi, cel mai bun din barou, era apreciat mai mult ca pescar și mai puțin ca avocat.

Peștii erau curățați și pregătiți pe malul lacului, astfel încât acasă Anna nu avea decât să aleagă cea mai bună rețetă dintre multele la care era neîntrecută.

Și notarul mai avea o a doua activitate care nu avea nicio legătură cu profesia sa. Folosind un strung, dădea dovadă de o extraordinară creativitate confecționând cutii, castroane, sculpturi mici, toate din lemn de măslin, pe care le dăruia prietenilor.

Duminică dimineața, Anna și Giuseppe se duceau la slujbă în biserica romană San Giacomo, în piața târgului, numită așa pentru a o deosebi de Riva, piața mare de lângă lac, celebră pentru cafenelele sale, unde se opreau autobuzele și unde era podul de vase.

Se obișnuiseră să le placă aceleași lucruri și să trăiască liniștit, în echilibru între o mare prietenie și o dorință reținută. Descoperiseră împreună valoarea gesturilor obișnuite și a cuvintelor afectuoase care încălzesc sufletul și întăresc sentimentele.

El găsisese în Anna o parteneră inteligentă și tandră, participând cu plăcere la viața comună.

Ea găsisese în Giuseppe un partener în care putea să aibă încredere, politicos, atent la nevoile ei, respectându-i ideile și interesele.

Trăiau împreună de puține luni, dar parcă s-ar fi cunoscut dintotdeauna.

Într-o seară, întorcându-se de la lac cu o pradă bogată, Giuseppe adusese în casă un coș plin de păstrăvi și o cutiuță acoperită cu catifea maro, în care era un inel din aur cu granate.

Anna se bucură când primi peștii cu care putea să pregătească o masă pentru multe persoane și privi inelul cu oarecare mirare.

– Pentru ce? Întrebase simplu.

– Pentru ceea ce simbolizează pentru tine. Sau, dacă preferi, pentru ceea ce sugerează inimii tale.

Anna luă inelul și se apropie de fereastră ca să-l admire mai bine. Era o bijuterie modestă, foarte diferită de cele cu care o obișnuise Edison Montalto.

– Ție ce anume îți sugerează? Întrebă ea șovăind.

– Un pact de prietenie, spuse ațintindu-și ochii buni în privirea aprinsă a Annei. E o cerere în căsătorie – dacă vrei, cum vrei, când vrei.

Giuseppe spunea cuvinte pline de pasiune cu mult firesc, la doar câteva săptămâni de la moartea soției, deoarece, o dată în plus, dragostea învinsese moartea.

Anna, emoționată, îl îmbrățișă ca să nu vadă că ochii îi erau plini de lacrimi.

– Să așteptăm să se termine războiul, propuse ea, și apoi ne vom căsători.

Giuseppe își trecu nervos o mână prin păr.

– De ce nu imediat? Întrebă contrariat.

– Pentru că îmi doresc o petrecere frumoasă, o rochie albă și o grămadă de surâsuri în jur. Acum, nimeni nu are chef să surâdă.

– Te iubesc, Anna. Ai merita ceva mai mult și mai bun de la viață.

– Lasă-mă pe mine să apreciez.

El o sărută încet pe gură.

– Trebuie să sărbătorim. Să ne invităm prietenii la cină, propuse ea.

– Mi se pare o idee excelentă, fu de acord Giuseppe.

Anna făcu păstrăvi la cuptor și puse la fiert o oală mare plină de cartofi. Îi anunță pe notar și pe alți refugiați că vor mânca în grădină și toți fură bucuroși. Copiii culeseseră mărar ca să dea aromă satei și ca prin farmec apărură servicii de masă și tacâmuri de preț. Notarul destupă câteva din sticlele de vin pe care le păstrase pentru ocazii speciale și scoase dintr-o ascunzătoare ultimul borcan de marmeladă. Femeile reușiră să facă un tort din pâine cu lapte și stafide.

A fost o petrecere minunată.

După plecarea prietenilor, Giuseppe și Anna au continuat să discute în patul mare din nuc vechi.

– Cum îți imaginezi petrecerea ta de logodnă? o întrebă el.

– Dacă vrei să fiu sinceră, nu mi-o imaginam deloc. Aveam în minte alte lucruri. Voiam succes, admirație.

Voiam ca ușile să se deschidă la apariția mea. Voiam să pun o prăpastie între mine și mizerie.

– Voiai un miracol, o întrerupse Giuseppe.

– Visam iubiri răvășitoare, continuă Anna. Îmi plăcea să mă fărdez ca o divă, să mă îmbrac cu haine scumpe, să călătoresc cu automobile de lux, să văd lume pe care o consideram importantă și care, probabil, nu era.

– De ce îmi faci această mărturisire îndurerată? întrebă Giuseppe speriat.

– Ca să încerc să înțeleg motivele unei alegeri care nu a fost întâmplătoare sau impusă de necesitate.

– Chiar dacă versiunea asta ar putea să pară verosimilă? replică el, care voia să rămână cu picioarele pe pământ.

Vântul aduse mirosul lacului și un tunet surd, îndepărtat.

– Tunet sau bombe? se neliniști ea.

– Să sperăm că tunet, o liniști el.

– Simțeam că-mi scade entuziasmul pe măsură ce-mi atingeam idealurile, reluă Anna. Obiectele dorite și obținute nu aveau farmec, în cele din urmă erau reci. Le-am dobândit cu prețul unei părți din mine, până când am hotărât că puteam să mă lipsesc de ele.

– Ce e cu autocritica asta? îi reproșă el cu blândețe. Anna continuă însă.

– Știi ceva, Giuseppe? Începusem să-mi pregătesc trusoul. Nu ți se pare caraghios?

– Mi se pare mai mult decât corect.

– Cumpărasem cearșafuri de in, făcute înainte de război, și seara, în salon, discutând cu Pier Giorgio, le brodam. În ultima noapte, când am coborât în pivniță, știi la ce mă gândeam în vreme ce deasupra capetelor noastre șuierau bombe?

Giuseppe îi luă o mână și o strânse ușor.

– La ce? o întrebă cu certitudinea că mărturisirile îi făceau bine.

– Mă gândeam că, în graba de a coborî la adăpost, nu împăturisem cum trebuia cearșaful pe care îl brodam. Te plictisesc? îl întrebă după o pauză.

– Nu, îmi face plăcere. Mai bine spune-mi la ce fel de soț te gândea.

– Atunci, la nimeni. Acum am o perspectivă limpede, adăugă refugiindu-se cu tandrețe în brațele lui. De pe stradă, prin ușa deschisă a balconului, ajunse până la ei o cadență marțială de pași.

– Sunt nemții care-și fac rondul, zise Giuseppe. Pașii fasciștilor erau mai puțin seci și preciși, nu aveau ritm.

De câteva săptămâni, se instalase la Bellagio un corp de armată al aviației germane care susținea aviația italiană a noii republici fasciste¹.

Ca să facă o pistă de aterizare adaptată avioanelor speciale de legătură, de tip Cicogna², înaltele

---

¹ Republica de la Salò, întemeiată de Mussolini în septembrie 1943 și susținută de trupe germane (n. tr.).

² „Barză”, în limba italiană (n. tr.).

comandamente ale Axei ordonaseră ca imensa plantație de măslini de la vila Giulia să fie distrusă.

Comandamentul se instalase la vila Serbelloni după ce proprietăreașă, principesa Torre Tasso, fugise în Elveția. De ceva vreme mulți oameni care căutaseră la Bellagio adăpost în fața războiului treceau granița, în ciuda tuturor riscurilor. Fugarii erau în special evrei care încercau să scape de persecuțiile rasiale, cu fiecare zi ce trecea mai apăsătoare și mai nemiloase.

– Să sperăm că nu vor aresta pe nimeni, se rugă Anna.

– Nu vin înapoi, încercă el s-o calmeze. Auzi?

Pașii cadențați ai soldaților erau acum departe și curând avea să se lase din nou liniștea.

Anna și Giuseppe adormiră îmbrățișați, ca și cum nevoia de a se ajuta unul pe celălalt ar fi fost și mai mare.

Giuseppe se trezi în zori, după o noapte agitată. Întinse un braț spre Anna, dar ea nu mai era lângă el. Se ridică, o căută în baie și în bucătărie. Atunci realizează că multe lucruri nu erau la locul lor, că până și cele două valize ale Annei dispăruseră.

Anna plecase în timpul nopții. Dar de ce nu-i spusese? De ce trebuise să-l înșele, după toate dovezile de dragoste și mărturisirile de stimă? Începu să caute neliniștit un semn care să-l ajute să înțeleagă motivele fugii și numai neliniștea îl împiedică să vadă bițelul pus la vedere pe masa de nuc.

Mesajul spunea:

Dragă Giuseppe,

De teamă să nu te pun în pericol, nu ți-am spus niciodată că bunicul meu a fost evreu. Așa cum știi, faptul că părinții mei și eu însămi suntem botezați catolic nu are nicio importanță. Nemții îi deportează în Germania și pe cei care au în familie o singură rudă cu sânge evreiesc. Nu mai puteam să trăiesc cu această angoasă, știind că te implicam și pe tine într-o situație disperată.

Încerc să fug în Elveția.

Iubitule, este singura, unica posibilitate de salvare, atât pentru mine, cât și pentru tine.

Ne vom revedea imediat ce această inumană persecuție se va termina. Distruge mesajul și nu încerca să vii după mine, te rog, pentru binele meu și al tău.

Te iubesc și te îmbrățișez.

Anna

Anna, evreică. Anna care se îndepărta de el din generozitate, ca să nu-l implice în tragedia ei. Anna, care cu puțin înainte stătea în brațele lui, era acum la cheremul unor necunoscuți gata să profite de fragilitatea ei de ființă fără apărare și persecutată, ca s-o ucidă, să-i fure puținele bunuri.

Giuseppe se simțea prizonier al propriei neputințe. Se gândi la evreii prădați și găsiți cu gâtul tăiat dincolo de pasul Boffalora. Îi asasinaseră pentru un săculeț cu bijuterii. Toată lumea știa că erau contrabandiști

care-i atacau numai pe evrei, dar nimeni nu avusese curajul să-i denunțe. Giuseppe începu să plângă. Trebuia să se ducă după ea, s-o apere, s-o protejeze. Își aminti adresa unui om de legătură sigur, un om al monseniorului Sebastiano Brighenti, o persoană cu prietenii solide, singura care l-ar fi putut ajuta s-o găsească pe Anna. Era hotărât să-și urmeze soarta, pentru că știa că nu va putea trăi fără ea.

Ieși imediat și se îndreptă spre casa lui Lodovico Gilardi, organistul de la biserica San Giacomo.

Cu patul puștii împinseseră femeii, copii și bătrâni în piața satului. Tinerii și oamenii în putere reușiseră să scape de razie. Stăteau încremeniți de frică și așteptând tragedia care avea să se petreacă sub ochii lor. Stăteau nemișcați în centrul pieței, cu privirile fixate pe cei zece prizonieri cu mâinile legate la spate, aliniați de-a lungul zidului unei clădiri vechi, în fața plutonului de execuție format din militari germani.

În proclamația generalului Kesserling se spunea că pentru fiecare soldat german ucis vor fi omorâți cinci civili italieni. Ostaticii fuseseră aleși la întâmplare dintre deținuții închisorii din Como pentru a răzbuna uciderea într-o ambuscadă a doi soldați nemți.

Vor muri victime nevinovate ale unei legi barbare și ale inconștienței celor doi partizani care, deși știau riscul la care expuneau întregul sat, trăseseră în nemții care-și făceau rondul și-i omorâseră.

Comandantul plutonului le ordonă oamenilor săi să se pregătească. În momentul în care soldații aliniați erau pe punctul să tragă, unul dintre ostatici, ultimul din dreapta, țâșni ca un arc și fugi dispărând după zidul clădirii. Condamnații căzură la pământ cu zgomot, fulgerați de proiectile, în timp ce fugarul gonea cu disperare printre măcănișuri și tufișuri, sub focul deschis de soldații coborâți din camionul oprit de cealaltă parte a pieței.

Doi motocicliști din *Feldgendarmarie* văzură o umbră care se cățara pe deal, se repeziră cu toată viteza pe serpentine ca să-l surprindă pe fugar, însă omul dispăruse în vegetația deasă.

Nemții cercetară în amănunțime zona și traseră orbește în direcția în care omul s-ar fi putut afla. La un moment dat, un soldat din patrulă semnală urme de sânge pe pământ. Petele se opreau în fața zidului care înconjura vila Ester. Era evident că evadatul reușise să-și elibereze mâinile, iar rana era mai mult ca sigur superficială, de vreme ce reușise să sară zidul. În câteva minute, nemții înconjurară parcul vilei. Copiii familiei Montalto, care se jucau lângă lacul cu lebede, au fugit în casă să le înștiințeze pe Ester, Gilda și Angelina. Nu erau speriați. Numai Emiliano își exprima, contrar felului său de a fi, îngrijorarea față de asediul neașteptat și nejustificat.

În pragul vilei apăru comandantul nemților. Era un bărbat robust, cu o față rumenă de bețiv și cu impulsivitate de stăpân.

– Căutăm un prizonier care s-a refugiat în casa dumneavoastră, spuse el într-o italiană corectă.

– Sunt doamna Montalto, zise Ester care îi ieșise în întâmpinare. Nu cred să fi intrat cineva în casa mea. De aceea vă rog să plecați. Copiii sunt speriați. Vă dați seama? Îl citise pe neamț dintr-o singură privire.

– Doamnă Montalto, nu puteți să știți dacă un prizonier a intrat în parcul vilei dumneavoastră sau chiar în vilă, replică ofițerul. Aveți datoria să colaborați, spuse el ironic. Altfel, riscați să fiți acuzată de activități subversive și de trădare, spuse apăsător ofițerul, provocând-o cu un surâs batjocoritor. Ester își dădu seama că omul nu amenința în van. Se gândi la copiii care erau în salon și auzeau, se gândi la Edison, despre care nu mai știa nimic de când plecase la Modena.

– Sunt soția lui Edison Montalto, rosti ea cu speranța că numele prestigios al soțului va folosi la ceva în acea împrejurare.

– Iar eu sunt locotenentul Klaus Rungaldier, replică oficialul cu o nuanță ironică și contracarând cu autoritatea și puterea sa un titlu care nu-i spunea nimic. Își dădea seama, judecând după parc, clădire, după mobilierul scump, dar mai ales după mândria lui Ester, că nu avea în față o familie oarecare și că leoaica aceea l-ar fi împiedicat cu siguranță să-și facă datoria.

Totuși, renunță la surâsul batjocoritor și adoptă o atitudine mai politicoasă. Poate că doamna trufașă, care rezista fără frică în fața privirii lui feroce,

cunoștea persoane foarte influente chiar și în înalțul comandament german.

– Vă cer permisiunea să cercetez parcul, spuse cu o politețe afectată. Niciun om de al meu nu va intra în casa dumneavoastră. Cel puțin pentru moment.

– Faceți ce trebuie să faceți. Nu avem nimic de ascuns, încheie Ester întorcându-i spatele și lăsându-l singur în vestibul.

Ofițerul ieși și dădu ordine scurte și seci militarilor care așteptau. Oamenii se răspândiră în parc cercetând sistematic și rapid fiecare ungher ascuns, fiecare tufiș. Familia Montalto, din spatele perdelelor trase, urmărea operațiunea dorindu-și ca fugarul să poată scăpa.

– Dacă a reușit să intre, îl vor găsi cu siguranță, se gândi Ester care tremura pentru soarta necunoscutului. Polissena urcase la etaj împreună cu Angelina. Emiliano era în bucătărie cu Gilda și Fabrizio. Zări doi soldați care se învârteau în jurul pavilionului, apoi văzu că unul dintre ei bătea cu patul puștii în scândurile din fundația clădirii elegante.

Avu o strângere de inimă. Își aminti de valijoara monseniorului Brighenti, ascunsă la baza pavilionului, și de promisiunea solemnă de a nu dezvălui nimănui secretul. Ce s-ar întâmpla dacă militarii ar descoperi-o?

Se uită la Fabrizio care îi împărtășea teama.

– Valiza monseniorului Brighenti, murmură Emiliano copilului. Fabrizio, terorizat, îl făcu să înțeleagă că nu puteau face nimic pentru a împiedica inevitabilul.

– Ce spui, copile? întrebă Gilda, îngrijorată de ciudatul comportament al băieților.

– E un secret, Gilda, spuse Emiliano alarmat.

– Trebuie să facem ceva, interveni Fabrizio tot mai înspăimântat.

– Ce încercați să-mi ascundeți? îi asaltă Gilda, luându-i de braț pe cei doi băieți. Ar fi mai bine pentru toți să-mi spuneți ce anume se întâmplă.

Nemții continuau să dea cu patul puștii în po-deaua pavilionului. Nu era timp de pierdut.

– E vorba despre o valijoară, spuse în cele din urmă Emiliano. Monseniorul Brighenti mi-a încredințat-o cu aproape un an în urmă. Nu știu ce conține. Monseniorul m-a rugat să nu vorbesc cu nimeni. A avut încredere în mine, adăugă cu mândrie. Am ascuns valiza sub pavilion. Și acolo trebuia să rămână până când va veni cineva, în numele său, ca s-o ceară.

– Dumnezeu mare! exclamă femeia acoperindu-și fața cu mâinile. Cu siguranță era vorba de ceva compromițător, poate de documente politice. Își dădu seama imediat că era în joc viața întregii familii. Îi strânse pe băieți la piept în vreme ce în minte îi încolți un plan. Gilda făcuse totul pentru casa asta, pentru stăpâni, pentru copiii pe care îi iubea mai mult decât își iubea propria viață. Trăise pentru ei. Îndurase cu răbdare asalturile brutale ale lui Edison, o ajutase cu duioșie pe Ester, îngrijise copiii familiei cu dragoste și devotament, dându-le atenția pe care nu putuse să o dea, o bună bucată de vreme, fiului ei. Asistase la

nașterile chinuite ale stăpânei și la reacțiile de bădăran ale stăpânului căruia îi cunoștea mai bine decât toți trădările și lipsa de respect.

În concluzie, era o familie ciudată, dificilă, complicată, dar era singura familie pe care o avea și era gata la orice sacrificiu ca s-o salveze de la distrugere.

Ideea, cu totul nebunească, se concretiză în momentul în care Gilda și băieții văzură de la fereastra bucătăriei un soldat neamț care lua de la baza pavilionului valijoara neagră a monseniorului Sebastiano Brighenti. Gilda fugi în parc, se apropie surâzătoare de neamț. Acesta intui în formele junonice ale femeii o paranteză roz la blestemata monotonie a vieții militare. Era un tânăr brun, cu ochi albaștri. Făcu un compliment de neînțeles în limba sa și Gilda continuă să se apropie cu un surâs tot mai larg. Neamțul era singur și Gilda îi mângâie obrazul, făcând o încercare stângace, dar eficace, de seducere.

În clipa în care soldatul slăbi strânsoarea valizei, Gilda i-o smulse și fugi la balustrada care dădea pe lac ca s-o arunce. Valiza nu atinsese încă apa, când o fulgeră o rafală de mitralieră.

Fugarul rănit a fost găsit mort la marginea lacului unde înotau lebedele. Ester a fost separată de băieți, de cumnata care plângea și interogată îndelung de Klaus Rungaldier, hotărât să facă lumină în această întâmplare.

Gilda rămase răsturnată pe balustradă. Nu mai era decât un biet trup lipsit de viață.

Edison respiră mirosul pădurii unde se ascunsese, iar Michele încerca să afle în sat motivele care-i aduseseră pe nemți la vila Ester. Mașina era parcată pe o cărare de capre.

Fuma cu furie țigară de la țigară ca să-și calmeze agitația. De ce simțea instinctiv nevoia să se ascundă? De ce fugise de o întâlnire care poate n-ar fi fost așa de periculoasă cum presimțea el? I se părea acum că se purtase copilărește, împins mai mult de frică decât de un comportament rațional. Dar ce mai era rațional într-o lume în care războiul săpa brazde atât de adânci?

Multă vreme îi considerase pe nemți și pe fasciști necesari pentru a-și spori avuția, le împărtășise scopurile, propunerile, programele și strategiile. Acum însă îi simțea ca pe expresia cea mai urâtă a unei puteri despotice față de care nu exista alternativă în afara fugii.

În adâncul conștiinței sale se trezea neliniștea pentru familia uitată, pe care teroarea o transformase

într-o victimă de sacrificat. Ceruse prea mult de la puterile lui și acum avea îndoieli serioase în privința capacității sale de a ieși din depresia în care se adâncise.

El, marele Edison Montalto, exemplul de urmat, omul cu o mie de resurse, sfârșise într-o fundătură așteptându-l pe șoferul care ar fi trebuit să vină cu o idee pentru a ieși din labirint.

Începu să plouă, o ploaie deasă care-l sili pe Edison să se adăpostească în mașină. Își aprinse o țigară. Pe cât iubea zăpada, pe atât ura ploaia. Își aminti ninsorile din copilărie vestite în zori de clopotele de la Sfântul Petru. Era cu nasul lipit de geamul ferestrei, în camera dinspre comandamentul militar, și-i observa pe soldații care dădeau zăpada făcând echipă cu angajații care degajau străzile. Neaua era apoi transportată cu niște căruțe albastre și aruncată în canale.

Amintirea vocilor, a zgomotelor, a căruțelor pe stradă îi readuse în minte vremuri îndepărtate de frica și de ororile războiului. În răpăiala neconținută a ploii auzi în sfârșit zgomot de pași și puțin după aceea se ivi figura inconfundabilă a lui Michele.

Era ud până la piele și găfâia din cauza urcușului. Înainte ca editorul, care deschisese portiera, să poată să-l întrebe ceva, șoferul spuse:

– Trebuie să ne ducem imediat la hanul Trei Regi, anunță în grabă Michele scoțându-și haina udă leoarcă și așezându-se la volan.

– De ce? întrebă Edison în timp ce Michele pornea motorul.

– Pentru că doamna Ester vă așteaptă acolo, răspunse Michele intrând cu mare îndemânare pe cărarea noroioasă care ducea la drumul principal.

– Explică-mi, înainte s-o iau razna, spuse Edison.

– Toți sunt la Trei Regi, zise Michele. Au trecut prin pasajul subteran care duce din pivniță la malul lacului. Vila este supravegheată de nemți. Astăzi s-au petrecut în sat fapte cumplite și... Michele nu avu inima să continue și să-i povestească despre Gilda.

– Ce s-a întâmplat? Cineva din familie... Lui Edison îi era frică până și de cuvinte.

– Sunt bine cu toții. Doamna Ester a așteptat singură în vilă ca să ne pună în gardă. Acum este la han, îl liniști și, din nou, nu reuși să spună că, ajuns la zidul ce înconjura domeniul, după ce își dăduse seama că îi va fi imposibil să se apropie de vilă pentru că în parc erau soldați germani, coborâse prin pădure până la lac și folosisese pasajul secret care ducea la pivniță.

Ploaia bătea continuu pe parbrizul pe care ștergătoarele nu izbuteau să-l curețe. Michele înainta cu dificultate, cu ajutorul firicelului de lumină care se filtra prin capacele de pe faruri impuse de legea privind camuflajul și cu spaima de a fi prins de nemți.

Hanul Trei Regi era un birt rustic aproape ascuns de o adâncitură umbroasă, la baza dealului dominat de vila Ester. Uneori, copiii, întorcându-se de la o plimbare la lac, se opreau la Mossotti, proprietarul hanului, care le pregătea peștele abia prins. Mossotti, care se ocupa dintotdeauna de birt, avea mult respect

pentru familia Montalto, mai ales de când Edison îl angajase pe un nepot la care hangiul ținea foarte mult pe post de curier la editură.

– Ce ți-a mai spus soția mea? îl mai întrebă Edison.

– Nimic altceva. Cred că totul va fi bine, dacă vom face cum a zis doamna, i-o tăie scurt șoferul, care trebuia să-și țină pentru el gândurile negre care-l îndurerau.

În sfârșit, părăsiră cărarea și ajunseră la șoseaua principală. Drumul era pustiu. Spre norocul lor, ploaia torențială îi descurajase chiar și pe nemți, care nu mai făceau controalele obișnuite.

Cu toate acestea, Edison era liniștit la gândul că, în curând, își va revedea soția. Niciodată în viața lui, chiar din vremea logodnei lor, nu simțise cu atâta putere dorința de a o revedea.

Mossotti îi aștepta pe fâșia de pământ bătut din fața hanului, adăpostit de o manta cerată de marinar. Gesticula arătându-le pe unde trebuiau s-o ia. Michele înconjură clădirea și ajunse la o fânărie cu ușa larg deschisă, unde mașina fu înghițită de un spațiu suficient de mare ca s-o ascundă în paie de la ultimul seceriș.

– Bine ați venit, domnule Montalto! îl salută cu respect Mossotti. Era eficient ca întotdeauna, însă nu reușea să-și ascundă nervozitatea.

– Ce s-a întâmplat? răbufni editorul.

– Doamna se află înăuntru și vă așteaptă. Ea vă va explica. În ceea ce mă privește, vă asigur că mașina

dumneavoastră e la loc sigur, cel puțin deocamdată. În ce privește călătoria, omul meu a fost înștiințat și în noaptea asta vă va duce până la frontieră.

Tot mai obosit și dezorientat, Edison nu mai puse întrebări și intră într-o odaie cu tavanul jos, ceva între o cârciumă și o bucătărie de țară. De-a lungul unui perete, se aflau rafturi din lemn pe care erau aliniaste sticle cu lichioruri și cu vin. Mai erau o tejghea mare, o cafetieră și, în spate, între două ferestre, un bufet plin de farfurii, fructiere și pahare și câteva mese pătrate cu picioarele sculptate, acoperite de fețe de masă din bumbac galben cam uzate, și scaune din răchită. La ferestre, perdelele brodate și apretate erau singura notă de eleganță din localul care mirosea a vin, a fum și a lemnul care ardea trosnind într-un cămin mare din piatră cenușie.

Ester era ghemuită pe un scaun lângă foc. Avea un pulover din lână grosolană și o fustă albastră cu pliuri mari, iar în părul blond îi jucau reflexele flăcărilor.

Edison se opri în mijlocul încăperii și o privi fără să scoată o vorbă. Ea îi susținu privirea, se uită la el și văzu un bărbat obosit, nebărbierit, cu obrazul supt de suferință și hainele mototolite. Resimți pentru el o durere profundă. Se ridică, făcu câțiva pași spre el, întinzându-i brațele. Edison o strânse în brațe din toată inima și rămaseră așa, îmbrățișați, câteva clipe.

– Vino, îl chemă ea lângă foc. Trebuie să vorbim.

– Ce se întâmplă? Copiii unde sunt? întrebă, lăsându-se să cadă greoi pe un scaun.

– Toți copiii sunt în odăile de sus și dorm. Angelina e cu ei, îi explică Ester.

– Gilda? Întrebă cu șovăială.

– Gilda a murit. E în capelă. Polissena o veghează. Nemții au omorât-o. Acum câteva ore.

Peste ei se lăsă tăcerea, și mai apăsătoare din cauza trosnetului flăcărilor care ajungeau până în partea de sus a căminului.

– De ce? Întrebă el cu o voce abia auzită.

Ester îi povesti ce se întâmplase.

– Trebuie s-o văd, zise emoționat. Este mama fiului meu.

– Ai să-i dai lui Fabrizio numele tău, îi spuse Ester.

– Trebuie s-o văd, repetă Edison. Gilda trebuie să aibă o înmormântare demnă, pentru copilul ei. Te rog, trezește-l pe Fabrizio și adu-l aici. Am să-l aștept afară. Se ridică și ieși din odaie.

Edison și Fabrizio stăteau îngenunchați, unul lângă celălalt, în capela luminată de lumânări. După o lungă tăcere, bărbatul îl cuprinse pe după umeri pe copilul care fixa nemișcat chipul mamei sale.

– Tu știi ce era în valiza pe care mama a aruncat-o în lac? Îl întrebă în șoaptă.

Fabrizio se mărgini să dea din cap că nu, fără să răspundă.

– Avea legături cu partizanii? mai întrebă editorul.

– Mama stătea numai cu noi, răspunse micuțul în șoaptă.

– Așa, încuviință Edison. Cunoștea însă discreția Gildei. Știa cu câtă pudoare acoperise nașterea copilului nelegitim. Niciodată, nici măcar pe ascuns, nu lăsase să se înțeleagă că Fabrizio ar fi fost copilul lui și, dacă nu ar fi intervenit Ester, băiețelul ar fi fost și acum în casa bunicilor, la țară. Gilda luase cu ea pe lumea cealaltă mai multe secrete. Chiar și pe acela al iubirii pentru el. Acum își dădea seama.

Vorbiseră în șoaptă, uniți de un sentiment nou care se născuse între ei.

Edison, emoționat, îl privi pe Fabrizio. Modestia copilului, rezerva lui plină de demnitate în acel moment tragic făceau ca remușcarea lui să fie și mai adâncă.

– Dacă îmi dai voie, de azi înainte aș vrea să fiu tatăl pe care nu l-ai avut.

Fabrizio aprobă cu un semn al capului, cu chipul împietrit de durere, cu o expresie intensă și inteligentă, luminată de o bunătate înnăscută, care-l făcea să semene cu Gilda.

– Crezi că vei putea să-mi spui „tată“? Întrebă Edison șovăind.

– Voi încerca, răspunse copilul.

– Să mergem în biroul meu și să telefonăm preotului. Mama ta va fi înmormântată în cimitirul din Bellagio numai provizoriu. Când se va sfârși războiul, o vom duce la Modena în capela familiei Montalto, încheie el ridicându-se.

Se aplecă peste trupul Gildei și îi sărută ușor fruntea. Apoi îl luă pe copil de mână și străbătură împreună coridorul ca să ajungă în interiorul vilei.

Emiliano era teribil de agitat la ideea călătoriei chinuitoare și grele care avea să-i ducă într-o țară străină despre care vorbea toată lumea. Vor traversa lacul, vor urca munți și vor înfrunta nenumărate primejdii. Băiatul închise ochii și văzu noroioasele Surdenbunds ale Gangelui, descrise de Emilio Salgari¹, adăpostul preferat al tigrilor, al rinocerilor, al șerpilor și al crocodililor. Se simți puțin rușinat când își dădu seama că, în realitate, bravul Kammamuri avea chipul blând și lătăreț al lui Mossotti, hangiul.

– Un *batèl* e gata, spuse acesta. Pescarul vă așteaptă, adăugă omul care apăru discret la ușa încăperii ocupate de familia Montalto.

---

¹ Emilio Salgari (1862–1911), scriitor italian de romane de aventuri, creator, printre altele, al personajului Sandokan din seria *Tigrul din Malaysia* (n. tr.).

Batèl era o barcă de pescuit înceată și solidă, care putea să transporte o încărcătură zdravănă. Fugarii aveau cu ei doar hainele cu care erau îmbrăcați. În afara familiei Montalto, cinci copii și doi adulți, mai trebuiau să se îmbarce o doamnă și un bărbat din Milano care veniseră în ultimul moment. Mossotti nu le dăduse nicio explicație în privința lor.

Edison deschise ușa. O ținea în brațe pe micuța Lola care adormise. În spatele lui se aflau ceilalți copii și, la urmă, Ester.

– O s-o iau eu înainte, zise hangiu. Aseară nemții au plecat mai târziu decât de obicei. Au băut în schimb peste măsură. Să sperăm că noaptea asta vor dormi buștean. Rondul fusese neutralizat de un vin local plăcut la gust, care te amețea.

Ideea de a fugi fusese impusă de Ester. Edison o acceptase, copiii o luaseră ca pe o mare și misterioasă aventură. Nimeni nu era în măsură să spună câte persoane erau implicate în operațiune și nici câte legături necunoscute interveniseră.

Pe acea tablă de șah, hangiu era numai un pion, apoi erau barcagiii, contrabandiștii care trebuiau să-i călăuzească pe munte și personajele misterioase care stabileau legăturile. Organistul de la biserica San Giacomo era unul dintre aceștia.

Pescarul aștepta lângă ambarcațiunea ce se legăna ușor, fixată de un stâlp de lemn. Lângă el, nemișcată, o femeie privea tăcută spre lac. Pe neașteptate, auziră

un zgomot ușor de pași și din întuneric se ivi silueta unui om care se apropie repede de ei.

– Giuseppe! murmură femeia îmbrățișându-l.

– Chiar de-ar fi fost să răstorn lumea, tot nu te lăsam singură, îi șopti el.

– Cum ai aflat? întrebă ea cu îngrijorare.

– Un prieten a făcut totul. Fii liniștită. Am să-ți povestesc.

Familia Montalto se îndreptă spre podeț și ajunse la barcă în timp ce pescarul îi așeza pe Anna și pe Giuseppe la proră. Ester urcă prima, Edison i-o dădu pescarului pe micuța Lola, care i-o trecu soției sale. Urcară apoi copiii și, ultimul, Edison.

Mossotti îi salută cu un semn al mâinii. Pescarul prinse funia pe care i-o aruncă hangiul și începu să vâslească cu putere. Lacul era în ceață, iar luna era ascunsă în spatele unor nori deși. Barca aluneca încet. Emiliano văzu cu ochii fanteziei cupolele înalte ale pagodelor orașului negru, când șalupa lui Sandokan părăsea vasul *Marianna* și urca fluviul împinsă cu putere de opt vâsle, mânuite de tot atâția malaysieni aleși dintre cei mai puternici membri ai echipajului.

Aici, în schimb, era un singur pescar, nu foarte impunător și căruia îi va trebui o oră ca să ajungă pe malul opus, aflat la câțiva kilometri. După aceea, aveau să meargă prin munți până la granița cu Elveția.

Ester suporta în tăcere eforturile mult prea mari pentru inima ei bolnavă. Se gândea la Polissena, la Angelina, la Michele, care rămăseseră de pază la vilă.

La tânăra Gilda care își sacrificase viața ca să păstreze un secret deja uitat. Și asta nu-i dădea pace.

Ascunsese în căptușeala hainei sale de blană toate bijuteriile. O sumă importantă în franci elvețieni se găsea la Edison, în buzunarul hainei.

Când ajunseseră aproape de capătul traversării, se ridică un vânt ușor care curăță cerul de nori, iar luna luci cu lumina ei frumoasă și argintie. În strălucirea astrului, Ester o recunoscuse pe femeia așezată la prora lângă ea. Era Anna Grisi, scriitoarea. Și Anna o recunoscuse.

– Da, eu sunt, murmură ea răspunzând privirii întrebătoare a doamnei Montalto.

– Și dumneavoastră sunteți implicată în această aventură urâtă, constată Ester cu voce joasă. Edison, la pupă, cufundat în gândurile lui, își dădu seama doar că soția lui și necunoscuta vorbeau încet.

– Vi-l prezint pe avocatul Arisi, spuse Anna. Doamna Montalto adăugă ea, adresându-se lui Giuseppe.

În acel moment, Edison o recunoscuse pe Anna, însă nu o salută și nici nu făcu vreun comentariu.

În cele din urmă, barca acostă pe malul pustiu de la Lenno și pasagerii coborâră în tăcere, chiar și copiii care păreau să fi sesizat situația excepțională.

Pescarul le arată un bărbat înalt și slab care se îndrepta spre ei. Purta pantaloni de aba și o jachetă groasă.

– Mult noroc! le spuse barcagiul. Acum sunteți în mâinile lor, adăugă indicând silueta îndesată a unui alt individ care se alăturase primului.

Necunoscutul scund și robust se plasă în fruntea grupului care se alinie în șir indian de-a lungul malului. Tovarășul său era ultimul.

Bărbați, femei și copii urmară cărarea acoperită de pietriș care înconjura Lenno și urca spre pantele muntelui. Deși tensiunea și îngrijorarea ajunseseră la cote maxime, nimeni nu îndrăznea să pună întrebări. Nu știau nimic despre traseul pe care aveau să-l străbată și nici nu cunoșteau numele celor care îi conduceau. Plătiseră o sumă mare, așa că trebuiau să aibă încredere în iscusința și buna-credință a călăuzelor. Edison o ținea în brațe pe Lola, care continua să doarmă. Când cărarea începu să urce, editorul încetini pasul, părându-i-se că fata devenise foarte grea.

Giuseppe Arisi se apropie de el și-i spuse:

– Dați-mi-o puțin și mie.

Edison i-o încredință pe Lola cu un sentiment de ușurare.

– Trebuie să recunosc că nu mai puteam. Vă mulțumesc foarte mult.

Una dintre călăuze se opri într-un luminiș. Așteptă să sosească toți și spuse încet:

– Trecătoarea Boffalora e în partea aceea, și arată vârful muntelui. Vom merge pe la jumătatea pantei adăpostindu-ne în pădure. Este important ca toată lumea să știe că nu facem o plimbare. Așadar, încercați

să nu rămâneți în urmă. Nu am niciun chef să mă aleg cu un glonț din cauza voastră. Trebuie să ajungem la graniță înainte de ivirea zorilor. M-ați înțeles?

Nimeni nu îndrăzni să spună ceva.

Omul își reluă mersul și fugarii știură imediat ce anume îi aștepta. Călăuza lungise pasul și nu toți reușeau s-o urmeze.

– Eu nu mai pot, murmură ușor Ester. Era palidă și respira cu greu.

Chiar și Fabrizio, cu mersul său șchiopătat, se străduia să țină ritmul impus de călăuză. Dar nu spuse nimic. Se gândi la maică-sa. Își dădu seama că nu o va mai îmbrățișa niciodată chiar dacă va vedea sfârșitul războiului și se va întoarce acasă. În tăcere, plânse de durere și de mânie și găsi puterea să urmeze caravana.

Se aflau într-o pădure de fagi, castani și zade. Era întuneric deoarece norii acoperiseră iarăși luna, iar lui îi pătrunsese frigul în oase și în inimă.

Simți pe umăr mâna prietenoasă a lui Emiliano.

– Te pot ajuta? îi murmură la ureche băiatul mai mare.

– Voi încerca să te urmez, răspunse Fabrizio înăbușindu-și un hohot de plâns.

– Curaj, tigrișorul! îl îmbărbătă Emiliano, trecându-și un braț în jurul umerilor copilului astfel încât să-l poată susține puțin.

Anna îi oferi brațul lui Ester.

– Haidem, o rugă. Cred că sunt destul de puternică pentru amândouă.

Ester îi mulțumi cu un surâs ușor.

Anna simți o nemăsurată milă pentru femeia aceea care nu cunoscuse, probabil, niciodată iubirea unui bărbat credincios și generos. Așa cum i se întâmplase și ei până când îl întâlnise pe Giuseppe Arisi.

Călăuza care închidea șirul se apropie de avocat.

– Dați-mi mie copila, aproape că-i porunci, dar cu un ton cumsecade.

Giuseppe Arisi se conformă fără să protesteze. Greutatea Lolei devenise insuportabilă, dar nu îndrăznise să ceară ajutor. Urcară aproape o jumătate de oră, apoi începură să coboare, spre marea satisfacție a tuturor, spre Laino, un târg adormit pe la jumătatea pantei. După care cotiră spre Bocchetta di Orimento.

Gianni și Wally erau neobișnuit de tăcuți. Edison era cufundat în gânduri. Era obosit și puțin contrariat de a o avea pe Anna Grisi ca partener de fugă. Trecuseră trei ani de când femeia îl părăsise brusc, fără să fie intimidată de puterea și bogăția lui.

Ca și cum nu ar fi fost de ajuns, acum se împrietenise cu Ester și se părea că stabiliseră o legătură secretă.

Pe la trei dimineața, ajunseră la zona alpină de la Gotta, la adăpostul unei păduri.

Una dintre călăuze se apropie de Edison și-i spuse:

– Putem să ne odihnim jumătate de oră. Am sosit înainte de vreme. Luați-vă fata și faceți în așa fel ca să nu plângă, dacă se va trezi cumva.

Era frig și oboseala îi apăsa pe toți, pe cei mari, ca și pe copii, însă nimeni nu îndrăznea să protesteze. Lola începu să caște. Se trezea.

– Faceți-o să tacă, suieră cealaltă călăuză. Pe aici se află un detașament al lui *Muti*. Fasciștii sunt răi, dacă sunt treziți din somn, rânji omul care părea că se distrează seamănând teroare.

Ester interveni luând în brațe fetița.

– Mi-e sete, mamă, se plânse Lola.

– Taci, micuța mea. Ai răbdare, se tulbură Ester, care nu se gândise la asta.

– Uite apă, îi oferi Anna scoțând o sticlă plată din buzunarul paltonului. Lola bău cu nesaț din dopul folosit ca pahar.

– Cum voi putea să mă revanșez? murmură Ester.

– Nici să nu vă gândiți la așa ceva, doamnă Montalto.

Edison urmări perplex scena, fără să intervină însă. Avocatul Arisi scoase din buzunarul jachetei o mână de prăjiturile pe care le dădu copiilor.

După ce bău, Lola adormi din nou în brațele lui Ester. Fugarii lăsaseră în urma lor un drum lung. Sosiseră în acel loc, după ce străbătuseră pasul Bocchetta di Orimento, pe munții Luria, coborâseră valea San Fedele ca să urce pe panta lui Monte Generoso, prin valea Muggio. Erau aproape de Scudellatte. Mendrisso se afla sub ei. Merseseră fără întrerupere trei ore.

Emiliano zbură pe aripile fanteziei, prefăcând pădurea într-o junglă care se întindea, monotonă și tristă,

cât vedeai cu ochii, abia înveselită de câte un curmal sau un cocotier cu frunze lungi, de un verde strălucitor.

Adevăratul dușman al expediției imaginate de Salgari pe care și-o amintea Emiliano erau tigrii mănători de oameni, care devoraseră în cincisprezece zile șaizeci de molanghi, patru cipai cu sergentul lor, surprinși pe drumul spre Sonapore.

Sosise momentul să pregătească elefanții și să pătrundă în junglă, deschizându-și drum printre bambușii uriași, de optsprezece metri înălțime.

Însă elefanții nu vor fi ghidați de niciun cornac. Singurul războinic care se pregătea de vânătoare era una dintre călăuze, care se descălțase, scoțând apoi din buzunar bucăți de iută cu care începuse să-și înfășoare picioarele.

Emiliano îl privea încântat, imaginându-și o transformare miraculoasă.

Omul îi surâse.

– Știi ce sunt? îl întrebă.

– Nu, dar aș vrea să știu, răspunse băiatul.

– Sunt încălțări speciale, îi explică. Nu fac zgomot, iar când s-au uzat se aruncă. Costă puțin. Și sunt foarte practice. Dar acum, continuă să dormi. Mai avem încă douăzeci de minute de odihnă. Eu cobor să arunc o privire.

Se întoarse după puțină vreme și pauza, din păcate, luă sfârșit.

– În picioare! ordonă cea de-a doua călăuză. E momentul să plecăm. Arată o înălțime dincolo de pădure.

Trebuie să ajungem la creasta aceea. În spatele ei e drumul care duce la Mendrisio.

Se apropie de Ester.

– Dați-mi fetița, îi spuse.

Femeia îl ascultă.

– Eu voi merge în față cu micuța și cu dumneavoastră. Voi, ceilalți, numărați până la o sută, apoi trimiteți-i pe cei trei copii. După două minute, vor veni domnul cu fetița, și-l arată pe Giuseppe Arisi și pe Wally. Ultimii vor pleca după două minute, dumneavoastră, zise, adresându-se lui Edison, și doamna, indicând-o pe Anna.

– Eu voi închide șirul, spuse tovarășul său.

Lola dormea liniștită în brațele călăuzei. Ester și omul ieșiră împreună din pădure. Toți îi priviră cum dispar în spatele înălțimii. Emiliano începu să numere încet până la o sută.

– Uite, probabil că acum ei sunt deja în Elveția, spuse cel îndesat.

– Și dacă i-au prins? întrebă Edison în șoaptă.

– Am fi auzit împușcături, răspunse omul cu cinism.

Edison își reprimă un sentiment violent de mânie și spuse:

– E rândul vostru, băieți.

Emiliano, Gianni și Fabrizio ieșiră din pădure.

După două minute, călăuza le făcu un semn lui Giuseppe Arisi și lui Wally.

– E rândul dumneavoastră, domnule. Luați fetița și plecați.

– Nu aş putea să merg eu cu fata mea? inter-
veni Edison.

– Nu avem timp de discuții. Facem cum a stabilit
tovarășul meu.

Giuseppe Arisi o luă pe Wally de mână și ieși
din pădure.

Anna rămăsese lângă Edison fără să scoată un cu-
vânt, pradă unei neliniști profunde și de nepotolit.

– E rândul nostru acum, murmură Edison, fără
s-o privească.

– Întâi însă va trebui să-mi plătești, porunci pe
neașteptate călăuza.

– Dar v-am plătit deja, și chiar foarte mult.

În mâna bărbatului străluci tăișul unui cuțit.

– Vorbesc despre bani și bijuterii, spuse, punându-i
lama la gât.

– Asta se cheamă jaf, se bâlbâi Edison, înspăimântat.

– Și dacă țiip? reacționează Anna cu forța pe care
i-o dădea disperarea. Ce se întâmplă dacă strig
după ajutor?

– O să-i avem pe cei de la *Muti*, rânji călăuza. Și
acolo, eu am mulți prieteni. Pe voi însă vă omoară.

– Edison, dă-i tot ce ai, rosti Anna îngrozită.

– Ea e evreică, o denunță editorul. Ea are banii
și bijuteriile, minți.

– Evreică? murmură omul, slăbind strânsoarea.
Edison profită de ezitare și, cu o agilitate și o forță
neașteptate, reuși să se elibereze de agresor și să fugă
din pădure.

Călăuza avea în mână o pradă și mai ușoară decât precedentă. În acele zile tragice nimeni nu ar fi cercetat uciderea unei evreice jefuite de un tâlhar de drumul mare. Și, chiar dacă cineva l-ar fi denunțat, nimeni nu l-ar fi pedepsit.

Omul se repezi la Anna cu toată greutatea, imobilizând-o.

Era sfârșitul, își dădea seama, dar se apăra din toate puterile. Singura bijuterie pe care o avea era inelul cu granate dăruit de Giuseppe la petrecerea de logodnă.

– Un șacal, asta ești! Vocea șoptită și mânioasă a omului s-a auzit în același timp cu un pumn care-l nimeri pe agresor în plină figură, obligându-l să-și lase prada. Urmară alte lovituri care-l izbiră pe om de un copac.

În întuneric, Anna îl recunoscuse pe cel care o însoțise pe Ester dincolo de frontieră.

– Fugi! o împinse omul. Ceilalți te așteaptă.

ARLETTE
1990

Maică-mea îmi vorbea despre putere, despre bani, despre răspunderile celui care descoperă pe neașteptate că este acționarul majoritar al colosului editorial Montalto.

În momentele acelea, era extraordinar de tânără, vie, hotărâtă. Avea să culeagă roadele pe care le așteptase cu atâta răbdare.

Potrivit ei, totul era limpede, dar eu tot nu înțelegeam. Eram nedumerită și dezorientată și așteptam planuri și propuneri. După o tăcere lungă, maică-mea mă întrebă:

– La ce te gândești?

– Mă simt de parcă m-ar fi călcat un camion, spusese eu în cele din urmă. Îmi va trebui ceva timp ca să-mi revin.

– Micuța mea Arlette! surâse ea luându-mi mâna. Am știut întotdeauna ce se întâmplă cu tine, chiar dacă

tu nu ți-ai dat seama. Sunt sigură că vei fi în măsură să-ți îndeplinești perfect rolul care ți-a revenit.

Am dat din cap cu nervozitate.

– Cum de ești atât de sigură, mamă? o întrebai privind-o în ochi.

– Datorită calităților și instinctului tău, rosti Anna. Fără a mai pune la socoteală furia și umilințele adunate în toți acești ani. Chipul ei frumos se înăsprise brusc.

– Vrei să spui că putem acum, în sfârșit, să ne răzbunăm pe familia Montalto? o întrebai eu pe un ton indiferent.

Maică-mea dădu din cap în semn că nu.

– În ce mă privește, destinul mi-a făcut dreptate.

La puțini ani după reconstruirea editurii, Edison Montalto fusese doborât de un infarct, iar Ester, după o intervenție chirurgicală la Houston, în Texas, și aplicării a două bypassuri, se simțea foarte bine și ducea o viață aproape normală.

– Și tu, micuța mea Arlette, continuă Anna după o pauză, acum ești o femeie bogată și puternică. Nu ai nevoie de altceva, încheie cu satisfacție.

– Nu știu de unde să încep ca să mă simt bogată și puternică cum spui tu, recunoscu eu.

– Aplică vechiul obicei. Începe cu începutul.

– Și care ar fi începutul? rostii eu timid.

– Prima mișcare e simplă. Ia legătura cu avocatul Ovide Décroly. La Geneva. Poți să-l suni în orice

moment. Chiar și acum, mă îmboldi ea, fericită că mă poate ajuta.

Ovide Décroly. Iată un alt nume care ieșea din trecut. Mi-l aminteam foarte bine pe avocatul din Elveția. Un om sobru și încruntat, cu ochi strălucitori. Mâncașem împreună în diferite împrejurări, pe vremea când eram cu Emiliano. Le ascultam raționamentele calme, analiza lucidă a situației companiei, previziunile despre ce e posibil și ce e de dorit în vederea unor noi aranjamente și alianțe. Le urmăream curioasă conversația, fără să știu că vorbele lor îmi vor fi într-o zi de mare folos. Mă amuzam comparând comportamentul celor doi bărbați – cel rațional și rece al avocatului și cel visător și creator al lui Emiliano.

– Nu sunt încă pregătită, mamă, spusei cu toată sinceritatea de care eram în stare.

Anna reacționează patetic precum eroinele din romanele ei.

– Cum adică? se indignă.

Mă salvă din obositoarea noastră discuție Emy, fata mea, care, cu o voce încă adormită, mă chema din camera ei.

Mă ridicai și mă dusei spre ușa întredeschisă prin care se filtra lumina albăstruie a unei mici lămpi care rămânea permanent aprinsă pentru că lui Emy îi era frică de întuneric.

Împinsei ușa și mă apropiai de pat.

– Vreau apă, ceru ea pe jumătate adormită, fără să deschidă ochii. Pe noptiera albă de lângă pat, paharul

cu apă era la locul lui. Vârâi un braț sub umerii ei și o ridikai. După ce a băut cu nesaț, a scos un oftat adânc, a deschis ochii și în sfârșit m-a recunoscut.

– Mamă, ai venit până la urmă, exclamă fericită. E deja mâine? Întrebă, amintindu-și de discuția noastră telefonică.

– Nu, iubirea mea. E încă astăzi, am răspuns, sărutând-o cu duioșie.

– Dar tu mi-ai spus mâine, protestă ea încet, căscând.

– A intervenit o schimbare, explicai aranjându-i cu atenție cuvertura.

– Ce a fost? rosti cu o voce abia auzită.

– O încurcătură fericită, o încurcătură fericită, îngânai ca un fel de cântec de leagăn mângâindu-i părul blond și des precum cel al lui Emiliano. Noapte bună, iubirea mea, îi murmurai la ureche.

– Bună, mămico, răspunse și adormi imediat.

Rămăsei lângă pat s-o privesc. Îmi iubeam fiica mai mult decât pe mine însămi, datorită fragilității și a inocenței ei, pentru că era dovada vie a unei mari iubiri, care încă mă ținea în vraja ei.

Îi mângâiai cu privirea camera mică, în culori blânde, plină de păpuși moi și de o grămadă de jucării costisitoare și inutile, care satisfăceau mai mult nevoia mea de a da decât pe cea a lui Emy de a avea.

Ieșii din cameră cu pași mici și ușori, închizând ușa în urma mea. O găsii pe maică-mea în bucătărie, unde amesteca într-un castron mare din sticlă o salată multicoloră.

– Cred că nu ai mâncat încă.

– Așa-i, îi confirmai.

Ne-am așezat la masă, mâncând fără poftă feliile de ruladă de carne și salata. Gândurile noastre erau însă în altă parte. Mai aveam o întrebare pe care doream să i-o pun maică-mii. Poate că acum era momentul potrivit.

Din apartamentul alăturat, cel ocupat de domnișoara Waltraude, răsunau acordurile plăcute ale unei piese pentru violoncel.

Domnișoara Waltraude fusese profesoară de vioară și, la optzeci de ani, mai aduna în jurul ei puținele prietene rămase. Cântau muzică de cameră.

În timp ce sunetul stins al instrumentelor evoca infinitele nuanțe ale sentimentelor omenești, i-am adresat maică-mii întrebarea care mă tulbura.

– Emiliano știa că așteptam un copil de la el?

Anna își sprijini coatele pe masă și-și puse capul pe mâini în atitudinea ei obișnuită.

– Știa, mi-a răspuns. Mi-a zis o dată la telefon, cu o lună înainte să-mi spui tu.

– De ce nu mi-ai vorbit despre această discuție? am întrebat-o uluită.

– Nu voiam să-ți influențez hotărârea.

Mă dusei la balconul din bucătărie și mă uitai la curtea interioară mică, plină de lumina trandafirilor a patru felinare.

– Ți-a cerut el să nu vorbești?

– Nu. Dar am bănuir că așa ar fi preferat. Avea un fel de a comunica băiatul ăla... maică-mea surâse, aducându-și aminte de adolescentul pe care nu-l putuse uita.

– Ți-am povestit vreodată de fuga în Elveția împreună cu familia Montalto? mă întrebă.

– De multe ori. Dar preferam povestirile lui taică-meu. Nu te supăra!

În privirea maică-mii licări emoția și vocea îi tremură ușor.

– Taică-tău era un nemaipomenit povestitor. Ar fi fost un romancier autentic, dacă ar fi reușit să construiască intriga. Totuși, continuă ea, nu a putut să-ți povestească ce sentimente aveam pentru Emiliano când era mic. Părea că întinerise refăcând timpul care trecuse. Mă înduioșa foarte mult, ochii lui dovedeau o mare dragoste de aventură.

– Nu poți să vorbești despre un om fără să-l transformi într-un personaj de roman.

Maică-mea se întristă.

– Emiliano era un personaj de roman, afirmă ea. Scurta lui viață o demonstrează.

– El ți-a spus despre sarcina mea când eram însărcinată numai în două luni?

– Da.

– Și, fără ca el să ți-o ceară în mod expres, ai decis să nu-mi vorbești despre acest lucru numai pentru că ți s-a părut că lui i-ar fi făcut plăcere.

– E adevărul gol-goluț, Arlette.

Farmecul lui Emiliano îi cucerea pe toți. El nu avea nevoie să ceară ca să aibă. Am încercat să-mi amintesc cum se petrecuseră lucrurile în acea îndepărtată vară, când aflasem că eram însărcinată.

Emiliano și cu mine stăteam la soare, pe marginea piscinei de la Grand Hotel din Rimini. Nu, nu era așa. Eu stăteam la soare. El era sub umbrelă, bând șampanie de la gheață și citind lunga stenogramă a ultimului consiliu de administrație al editurii.

– Știi ceva, Arlette? îmi spuse întrerupându-și lectura, surorile mele și soții lor sunt niște prostănaci. Nu-i plăceau cuvintele vulgare și recurgea la ele numai în caz de absolută necesitate, doar când nu găsea sinonime suficient de expresive.

– E o achiziție recentă? glumii eu.

Emiliano se opri din citit, puse în ordine paginile într-un dosar de piele și ridică ochii albaștri spre mine.

– Sunt convinși că este suficient să conectezi mașina la un curent politic puternic pentru ca roțile să înceapă să se învâртеască.

– Și nu-i așa? întrebai eu. Fără un partid care să te sprijine nu cred că se poate face mare lucru în ziua de azi.

Emiliano bău ultima cupă de șampanie.

– Asta-i capcana în care cad mulți, surâse el, uitându-se la mine cu un aer răbdător. Niciun politician obișnuit cu jocul de palat nu acceptă cu plăcere existența unei edituri solide și independente. Un grup editorial foarte puternic poate să slujească adevărul,

dar nu politica. Adevărul și politica sunt două valori de neîmpăcat. Editurile, ca și radioul și televiziunea, fac poftă celor care împart terenul și care stau la pândă ca să-și pună oamenii lor în punctele nevralgice și să se folosească de ei la momentul oportun. Familia mea nu a înțeles că editura noastră, continuând pe calea alianțelor dubioase și periculoase, va deveni un centru de putere în serviciul unuia sau altuia din partidele politice. Singurul care-și dă seama de acest risc e ultimul sosit, un străin, Franco Vassalli. Poate că ar ști și cum să reacționeze, dar, cu acel modest pachet de acțiuni, are mâinile legate. Sigur că dacă ne-am pune de acord cu el s-ar putea...

– Ce s-ar putea, Emiliano? întrebai curioasă.

– S-ar putea închide ușa în fața unor miniștri, neutralizându-i pe toți slugarnicii și lingăii care se învârt pe coridoarele editurii ca niște păsări de pradă sinistre.

– Și cine te împiedică? întrebai eu din înaltul ignoranței mele. Emiliano mă privi cu surâsul înțelegător cu care privești o fetiță.

– Lola și Wally. Iată cine mă împiedică, asta doar dacă nu schimb acționariatul editurii. Singurul care ar fi putut să le țină în frâu era fratele meu Gianni, care acum se află în afara bătăliei. Nu era însă hotărât să lupte, așa că a preferat să se excludă fără să reacționeze, în schimbul unui pachet de acțiuni de miliarde.

– Dar tu, îl înțepai eu, ai putea să-i oprești. De ce nu intervii?

Nu mă așteptam la un răspuns. Mă lăsam mângăiată de razele fierbinți ale soarelui, în timp ce un grup de băieți strigau și se aruncau în apă de pe un tobogan. Mi-ar fi plăcut și mie să particip la jocul presărat cu râsete și vorbe vesele, dar mă simțeam prea bătrână. Aveam treizeci și cinci de ani.

Răspunsul lui Emiliano sosi tocmai când credeam că discuția despre editură și politică era definitiv închisă.

– Nu intervin pentru că îmi lipsește voința. Dacă am o zi sau o săptămână liberă, prefer s-o petrec cu tine, în loc s-o risipesc în deprimante discuții de familie.

– Dar e vorba despre editura ta, insistai eu. Aveam chef să mă arunc în apă, dar mi-am dat seama că ceva îmi slăbea echilibrul trupului și al minții.

– Nimeni nu va mânca felia mea de tort, vru el să mă asigure.

Îmi trecui o mână pe frunte și o simții acoperită de broboane de sudoare rece. Poate că indispoziția care mă cuprinsese se datora faptului că stătusem prea mult la soare.

Intrai în apă, tremurând ușor din cauza bruștei schimbări de temperatură. Începui să înot cu mișcări leneșe și făcui de câteva ori înconjurul piscinei. Înotam bine și-mi plăcea să mi se remarce tehnica.

Trecând de la stilul liber pe spate, simții un fel de gol alarmant între stomac și cap. Căutai marginea piscinei instinctiv, ajunsei la ea din câteva mișcări

și mă agățai. Îmi era cu adevărat rău. Aveam senzația că mor și eram înspăimântată.

Urcai scara și-mi pusei halatul.

– Mă duc în cameră, îi spusei lui Emiliano.

– Ce s-a întâmplat? Nu te simți bine? se îngrijoră el.

– Mi-e puțin greață, încercai să-l liniștesc deoarece era inutil să neg evidența. Am exagerat zilele astea și știi bine că stomacul meu nu iartă. Dacă greșesc, plătesc, încheiai îndreptându-mă spre holul hotelului ca să ajung cât mai repede la apartamentul nostru. Eram ferm convinsă că, dacă m-aș fi întins pe pat, răul s-ar fi dus. Emiliano mă urmă.

– Ce anume simți? Vrei să chem un medic? El, care știa să înfrunte detașat situațiile cele mai grele, era agitat din pricina indispoziției mele banale.

– Te asigur că mi-e doar puțin greață. Nu am nevoie de doctor.

În timp ce urcam cu ascensorul, Emiliano mă îmbrățișă strâns.

– Ce grozav ar fi să fii însărcinată! îmi murmură afectuos, când ușile liftului se deschiseră la etajul unu.

– Dar nu sunt, răspunsei eu brusc.

Știam amândoi că nu puteam să am copii. Ginecologul fusese clar. Deocamdată și poate pentru totdeauna, un defect al trompelor împiedica fecundarea. Când am aflat, nu mi s-a părut o sentință atât de gravă. Ideea de a deveni mamă nu mă atrăsese niciodată în mod deosebit.

Diagnosticul ginecologului și greața au dus o luptă dură până când un test de sarcină, cumpărat de la farmacie, limpezi dilema: eram într-adevăr însărcinată. Testul și o serie de semnale pe care le simțeam înăuntrul meu indicau prezența unei noi vieți. Emy începuse să existe. Ginecologul, la care revenii ca să mă examineze, îmi spuse că situația mea era unul dintre numeroasele mistere pe care medicina nu a reușit încă să le explice.

– Cum a putut să-ți spună ceva ce numai eu știam? Cum putea să știe că aștept un copil?

Maică-mea îmi surâse.

– Pur și simplu i-a telefonat ginecologului.

– Și totuși s-a sinucis, blestema cu lacrimi în ochi și cu dorința disperată de a mă trezi dintr-un somn urât.

Maică-mea veni lângă mine și-mi cuprinse umerii cu brațul.

– Totul începe din nou, Arlette, îmi murmură cu convingere. Pentru că el a dorit așa. Ultimul gând a fost pentru tine și pentru ființa pe care o purtai în pântece. V-a dovedit iubirea lui și v-a dat armele ca să câștigați ultima mare bătălie.

Mă întorsei în salon. Eram obosită, confuză și nu mă hotăram încă să mă duc în pat. Maică-mea a venit după câteva clipe, ducându-și ceaiul de fiecare seară, continuând să mă îmbie și pe mine, în pofida refuzurilor mele repetate.

– Atunci, ai să-i telefonezi lui Décroly? mă întrebă. Luă o înghițitură și mă privi.

– Sigur că-i voi telefona, răspunsei eu.
– Acum? mă zori surâzând.
– Mâine. Aș vrea să mă întâlnesc cu mama lui Emiliano. Crezi că mă va primi?

– Cred că va fi fericită să te vadă, spuse Anna.
– Vorbești despre ea ca și când ar fi una dintre cele mai vechi prietene ale tale, mă minunai eu.

Maică-mea se așează în fotoliu și puse ceașca pe măsuța de cristal.

– Ester este mai mult decât o prietenă. Este bunica lui Emy.

– O bunică ce nu a văzut-o niciodată, replicai eu plictisită.

– O vede aproape în fiecare zi, recunosc eu așteptându-mi reacția. Când o duc pe Emy în parc, Ester mă așteaptă deja pe o bancă.

Îmi veni chef să urlu, dar îmi păstrai controlul în mod stupid. Urletul mi-ar fi făcut bine. În momentul acela nu aveam altă soluție ca să mă eliberez de furia dinlăuntrul meu.

Credeam că surprizele se sfârșiseră acum. Dar mai era una. Ani de zile, fiica mea fusese obiectul atențiilor văduvei Montalto, cu ajutorul maică-mii, și eu nu știusem nimic.

– Mă credeți chiar proastă, răbufnii eu.

Maică-mea răspunse la agresivitatea mea dezlănțuită cu calmul de care dădea dovadă în momentele ei cele mai bune.

– Într-adevăr, surâse ea cu blândețe. Cinci ani ai trăit cu capul în nori. Pierduseși orice legătură cu realitatea.

– Nu vreau să mă cert cu tine din cauza asta, replicai.

– Sunt cū totul de acord.

– Nu vreau să mai discut, încheiai. Sper că din acest moment voi fi singura care să decidă. Dacă fata mea va trebui să se întâlnească cu cineva, o va face doar cu consimțământul meu.

Ce m-a trezit din somn a fost respirația ușoară a lui Emy, pe care o simțeam în ceafă. Încercam să-mi amintesc visul, dar nu reușii decât să am o senzație de mare blândețe, de relaxare. Emy dormea sprijinită de spatele meu. Era neîntrecută în arta vicleană de a-și cuceri un loc lângă mine. Nu reușeam niciodată s-o surprind asupra faptului. Coborâi ușor din pat.

M-am mirat că mai era acasă la nouă dimineața, când ar fi trebuit să fie la grădiniță. Atât maică-mea, cât și Fedora respectaseră zilnic programul. Fedora era servitoarea noastră, stătea cu noi de când murise taică-meu, deși avea casa ei, unde locuia cu o soră căsătorită. Noi o consideram ca făcând parte din familie, iar ea se simțea cu noi în largul ei, mai mult decât în casa ei.

Mă dusei în baie și, în vreme ce străbăteam coridorul, o auzii pe Fedora care își făcea de lucru în bucătărie și pe maică-mea care scria la mașină în biroul ei.

Părea o dimineață oarecare din casa Arisi, în schimb era ceva „nou și diferit în aer“ așa cum spunea maică-mea. „Biata Arlette“, cum îmi ziceau colegele mele mai avute, suferise o metamorfoză hotărâtoare: din coconul albinei lucrătoare ieșise o regină. Căutai în oglinda mare din baie o imagine diferită de cea obișnuită, o Arlette cu semnele distinctive ale comandantului, o expresie plină de voință, o privire mândră. Găsii, în schimb, aceeași fată cu fața somnoroasă și părul ciufulit.

Luai o perie și începui să pun ordine în pletele mele dezordonate. Încercai să surâd și să-mi întind pielea strâmbându-mă caraghios. Obținui același rezultat – trăsături regulate, o față ca oricare alta. Părul șaten și drept, privirea ușor încruntată a unei fete care abia se sculase din somn, sprâncenele dese, de culoare închisă, care mă făceau să semăn cu taică-meu, m-au împăcat cu imaginea mea care nu-mi plăcea în mod deosebit.

Mă gândii cu intensitate la taică-meu. Îmi amintii vocea lui puternică și plăcută, surâsul lui când mă vedea, venerația pe care o avea pentru mine. Aș fi putut să-i cer orice și el mi l-ar fi dat. Și totuși, în ochii lui era un licăr hotărât care trăda intervențiile lui în favoarea mea. Prezența lui iradia forță și siguranță. Semănam și cu maică-mea, de la care aveam forma acvilină a nasului și gura cărnoasă. Semnele exterioare ale originii noastre evreiești erau vizibile, nu numai la mine, ci și la Emy. Fetița semăna foarte bine cu Emiliano, dar avea nasul familiei Grisi.

Apa caldă a dușului nu mă ajută să-mi limpezesc gândurile care mi se îngrămădeau în minte, într-un nod ce nu putea fi desfăcut. Treceam în revistă personajele unei galerii care îmi era cunoscută: Ovide Décroly, Emiliano, Ester, maică-mea, Ippolita Crivelli, cumplitele surori Montalto, colegii mei, conducătorii îngâmfați ai editurii, Domenico, barmanul de la Grand Hotel, pianistul de la bar, Gianni Luda, sunetele melancolice ale unei cançonete napolitane. Și peste toți, din nou, Emiliano, vocea lui vibrantă și calmă, mâinile delicate și puternice, care îmi cuprindeau chipul, nasul puternic și drept care îmi atingea vârful nasului și gura lui pătimașă care o căuta pe a mea.

– Am știut dintotdeauna că tu mă așteptai undeva, mi-a zis când m-a sărutat pentru prima dată.

Mi s-a părut o frază de circumstanță, un fel de a justifica prima noastră întâlnire, care risca să alunece foarte curând în trecut fără să lase urme. Pesimismul meu era, probabil, o formă de apărare.

Se întâmplase în timpul primei noastre călătorii la Paris. Avionul aterizase la Charles de Gaulle și o limuzină ne dusesese în rue de Sèvres, în fața unei clădiri întunecate din secolul al XIX-lea.

– Așteaptă-mă aici, te rog, îmi spusese. Nu întârzii mult.

L-am văzut intrând cu servieta și cu un pachet minuscul. Știam că se întâlnește cu un scriitor ilustru, care-l aștepta însoțit de agentul său. Clauzele contractului fuseseră discutate și se căzuse de acord asupra lor.

Mai rămânea doar de pus semnătura, pentru a face operativă cedarea drepturilor pentru Italia a unei opere dintre cele mai importante și mai dorite de Emiliano, pe care el reușise să o aducă la editură.

Știam și că pachetulul conținea o pereche de butoni de aur, de la Buccellati. Unul dintre primele lucruri pe care le învățasem de când eram cu el era acela că autorii trebuie îngrijiți ca niște copii și răsfățați ca niște primadone, chiar dacă mulți își datorau notorietatea unei întâmplări.

Și maică-mea era scriitoare și, deși popularitatea ei nu era foarte mare, făcea totuși obiectul unor atenții adorabile.

Îmi părea rău că nu am talentul ei de povestitoare. Lipsindu-mi creativitatea necesară pentru a scrie romane, m-am lăsat cucerită de jurnalism. Jurnaliștii, dacă îi exclud pe cei câțiva excepționali, trebuie să alerge în grup și cu siguranță nu sunt tratați la fel ca scriitorii, fie ei cei mai modești.

Eu eram cea care trebuia să-i suport, răsfățându-i, pe cei cărora le ceream o întâlnire sau un interviu. Ca să nu mai vorbesc despre directori și editori, întotdeauna uniți și solidari împotriva redactorului cel mai slab și mai lipsit de apărare.

Așteptarea se prelungea peste măsură. Îi spusei șoferului că mă voi plimba puțin și coborâi din limuzină. Cunoșteam Parisul și îmi plăceau străzile mari și mici de pe Rive Gauche, unde mă aventurasem cu maică-mea în cursul unei scurte șederi, o vacanță de

studiu în timpul liceului, și apoi în timpul misiunilor mele de trimis special.

Mersei o bucată de vreme în labirintul de străduțe dintre rue de l'Université și Boulevard Saint Germain, până când ajunsei în rue de Grenelle, unde încă se mai respira atmosfera Parisului în care Proust își plasase o parte din a sa *Recherche*¹.

Aș fi vrut să intru în rue de Varenne și să mă plimb de-a lungul lui rue de Lille și rue Saint Dominique. Dar hotărâi până la urmă să rămân în mica grădină din spatele bisericii Saint Germain, cea mai veche din Paris. O cunoșteam bine pentru că pe vremuri elaborasem o mică teză de istoria artei. Admiram formele în mare parte romanice, portalul de la intrare din secolul al XVI-lea, clopotnița romanică întărită de contraforți puternici la colțuri, urmele celor două turnuri care flancaseră altădată corul și ferestrele gotice, înalte și severe.

Mă așezai pe bancă la umbra unui copac înalt și remarcai bustul modern al lui Apollinaire². Pe alee trecu o bătrânică scundă, grasă și prost îmbrăcată, care împingea un cărucior cu un nou-născut, un cărucior la fel de prăpădit ca și ea.

---

¹ În *căutarea timpului pierdut*, celebrul roman al lui Marcel Proust, publicat la începutul secolului XX (n. red.).

² Guillaume Apollinaire, poet francez (1880–1918), unul dintre cei mai importanți scriitori moderni de la începutul secolului XX (n. red.).

Încercai să văd copilul dinăuntru și văzui în schimb un câine mic, bătrân și obosit, fără rasă, cu ochii întredeschiși și urechile ciulite ca să asculte cuvintele de iubire ale stăpânei. Îi spunea *mon chou, mon petit lapin*¹. Mă uitai cu mai multă atenție la femeie și la câine și îi văzui frumoși, eleganți, fericiți în lumea lor de dragoste, în schimbul lor de afecțiuni duioase.

Mă uitam la bătrânică și la câine, îl priveam pe Apollinaire, îmi aminteam de teza mea de istoria artei, îmi dădeam seama de ciudățenia de a fi la Paris fără un motiv precis. Îmi stătea încă pe inimă umilința unei concedieri nedrepte, care mă ardea ca o rană.

O voce calmă și vibrantă mă trezi din gândurile mele.

– Știam că te voi găsi aici, zise Emiliano.

Mă ridicai brusc de pe bancă, așteptându-mă să mi se reproșeze că nu rămăsesem în mașină, așa cum îmi spusese el.

El era atât de aproape de mine, încât îi simțeam parfumul. Îmi trecu o mână după umeri, mă trase spre el și mă sărută. Apoi îmi spuse:

– Te-aș fi găsit oriunde și oricum.

Îmi spunea prostiile și locurile comune pe care le folosesc toți bărbații când fac curte unei femei, iar eu le beam ca pe o apă rece în căldura verii.

---

¹ Aproximativ „iubirea mea, iepurașul meu“, în limba franceză în original (n. tr.).

Cuvinte exagerate și visuri imposibile, care țineau de un timp inexorabil trecut, ca anumite fragmente de muzică care-mi alimentau melancolia, transformându-o în plâns.

Acum, când începeam o nouă viață, îmi lipsea sprijinul, prezența lui, siguranța de a fi găsit în fine singura mea iubire.

Apa caldă, ușoară și stimulăntă, mi-a mângâiat pielea, iar eu stăteam plângând sub duș.

Mă gândeam la Emiliano, vorbeam cu el și mi-a răspuns fata noastră:

– Mamă, pot să vin cu tine sub duș?

Am împins ușa de sticlă și am tras-o lângă mine. Emy începu să râdă agățându-se de picioarele mele. Cămașa de noapte din dantelă se îmbiba de apă și i se lipea de piele desenându-i trupul micuț, mlădiu și necopt.

Așa ar fi vrut să mă vadă Emiliano? mă întrebai.

– De ce nu ești azi la grădiniță? o întrebai pe Emy.

– De ce nu ești azi la lucru? replică ea.

– Mă voi duce imediat, am răspuns ieșind din duș și punându-mi halatul.

– Și eu voi pleca imediat, mă maimuțări ea, scoțându-și cămașa udă leoarcă și înfășurându-se într-un prosop mare.

Când am intrat în bucătărie, micul dejun era gata. Fedora pregătise tartine cu miere și marmeladă.

– Dormeați așa de bine, încât pe doamna Anna n-a lăsat-o inima să vă trezească, zise camerista, explicând întârzierea lui Emy la grădiniță.

Maică-mea, atât de spartană, își schimbase deja comportamentul și mă trata cu respectul datorat unei persoane importante. Din biroul ei, plăcut și răcoritor ca o ploaie de primăvară, continua să se audă țâcănitul mașinii de scris. Își începuse ziua la opt fix și nu avea să se oprească până la prânz. Și până atunci nu voia să fie deranjată. Scria numai dimineața și în patru ore producea zece pagini.

– Mamă, te joci cu mine astăzi? propuse Emy, terminându-și ceașca de ceai.

– Trebuie să dau niște telefoane, mai amânai eu.

– Țsta nu e un răspuns, replică ea calm. Semăna perfect cu taică-său. Și ridul mititel din mijlocul frunții se accentuă.

Montalto nu mănâncă un alt Montalto, îmi amintii, descoperind în adâncul memoriei cuvintele lui Emiliano, rostite când mă adresasem lui ca să mi se facă dreptate după ce fusesem dată afară din cauza Lolei și a lui Wally.

– Este singurul pe care ți-l pot da, declarai cu seninătate. Acum du-te și te îmbracă, spusei, hotărâtă să-mi fac respectat surâsul autoritar.

Emy mă ascultă. Mă întorsei în dormitor și închi-sei ușa. Eu nu aveam, ca maică-mea, un birou unde să mă izolez. Dădeam și răspundeam la telefoane din

salon, unde rezolvam treburile de zi cu zi și mă refugiam în dormitor când voiam să-mi salvez așa-zisa *privacy*¹. Trebuia să iau neapărat legătura cu avocatul Décroly la Geneva, trebuia s-o fac imediat și aveam nevoie de cât mai multă liniște.

– Domnul Décroly nu e la Geneva, îmi răspunse vocea limpede și politicoasă a unei secretare care nu îmi dădu vreo atenție deosebită.

– Când pot să-l găsesc? Întrebai fără să-mi ascund dezamăgirea că nu reușisem din prima încercare.

– Mă tem că nu înainte de sfârșitul lunii, mă informă ea. Vreți să-mi repetați numele dumneavoastră?

– Sunt Arlette Arisi, repetai.

– Foarte bine, doamnă, rosti secretara cu vocea-i obișnuită.

Deziluzionată, am pus jos receptorul. Începutul de femeie bogată și puternică nu fusese prea bun. Cuvintele și entuziasmul maică-mii mă făcuseră să cred că Décroly nu mă aștepta decât pe mine. În schimb, va trebui să treacă cine știe câtă vreme înainte de a mă putea întâlni cu celebrul avocat în mâinile căruia Emiliano depusese bogăția lui și a mea. Ieșii din cameră. Emy stătea ghemuită în fața ușii, cu expresia unei cerșetoare. Se îmbrăcase și acum se chinua să pună hăinuțe pe o oribilă păpușică din plastic, cu aspectul unei adolescente.

---

¹ „Intimitate“, în limba engleză în original (n. red.).

– Te joci cu mine? mă rugă aruncându-mi o privire pe jumătate rugătoare, pe jumătate amenințătoare.

– Bine, capitulai eu. Lasă-mă să-mi pun o rochie și ieșim împreună, promisei.

Nu-mi dădea timp să-mi revăd gândurile. E o prerogativă a copiilor și a bătrânilor. Cer o afecțiune totală și imediată.

Eram deja la ușa apartamentului, când Fedora veni după noi.

– Un telefon pentru tine, Arlette, îmi comunică gâfâind.

– Cine să fie la ora asta? întrebai în timp ce Emy adopta expresia mâhnită și tristă a celui care își vede visul spulberat.

– Domnul Décroly, dacă am înțeles bine, preciză ea. Încercai să-mi asigur fata cu o privire solidară, dar ea avea deja o anume experiență în materie și știa că la noi în casă un telefon coincidea aproape întotdeauna cu o plecare intempestivă sau o așteptare lungă. Dimineața ei specială se topea în neant.

– Doamnă, vă sun de la Londra, spuse avocatul. Telefonul fără fir al persoanelor importante începuse să funcționeze cu o rapiditate incredibilă.

– Cred că va trebui să ne întâlnim, murmurai, de parcă îmi dădeam sufletul. Acum, auzindu-l, ezitam și eram încurcată.

– Asta zic și eu, doamnă. Vocea lui era clară și puternică. E bine dacă ne vedem mâine?

– Sigur, mă bâlbâii eu. Mâine e foarte bine. Unde?

– La dumneavoastră acasă, firește. Mâine-dimineață vă voi anunța la telefon ora exactă a sosirii mele. Avea un ton cordial, aproape vesel. În schimb, eu mă simțeam șovăielnică și nesigură.

– Aștept telefonul dumneavoastră, am mai zis.

Décroly realizase probabil încurcătura mea deoarece simți nevoia de a mă încuraja.

– Stați liniștită, îmi spuse cu o voce plăcută, totul va fi bine.

Instinctiv, dusei o mână la acul de aur al lui Emiliano pe care îl găsisem la Grand Hotel, prins la decolteul rochiei.

– Dacă spuneți dumneavoastră, cred, mai murmurai înainte de a închide.

În loc să mă aștepte pe palier, Emy intrase în casă și, stând dreaptă în pragul salonului ca o zeiță a răzbunării, mă privea cu un aer bosumflat.

– Ce ai să-mi spui atât de important? o întrebai eu.

Își mușcă buza inferioară și replică:

– Mi-ai promis...

– Ce anume ți-am promis? surâsei.

– Că vom ieși împreună.

– Și tu ți-ai schimbat părerea. Îmi pare rău. Afișai o mirare dezolată.

– Spui că mi-am schimbat părerea? strigă ea. Nici vorbă. Vreau să ies cu tine. Veni spre mine și mă îmbrățișă, umplând casa cu râsul ei argintiu. Bosumflarea dispăru și chipul ei frumos se luminează.

Vorbisem cu avocatul Décroly, elaborasem gânduri duioase și ambițioase și acum puteam să mă dedic numai fiicei mele, dimineții însoțite care ne aștepta, pălăvrăgelilor interminabile cu ea despre lucruri frivole și superficiale, extrem de plăcute.

După câteva minute ieșeam din casă ținându-ne de mână.

– Mamă, unde mă duci?

– Unde vrei tu.

– Pe jos sau cu Camilla? Și ea îi spunea mașinii mele Camilla. Multe din lucrurile noastre aveau un nume. Mașina de spălat vasele se chema Guendalina, frigiderul era Bernardo, iar mixerul, Gig-Robot.

Camilla era tot acolo, lângă trotuar, unde o parcasem cu o seară înainte, când mă întorsesem de la Rimini.

Trecui pe lângă ea și bătui prietenește pe portbagaj.

– Mergem pe jos, hotărâi. E mai frumos, mai sănătos, mai comod și mai bine pentru sănătate.

– Ciao, Camilla, o salută Emy. Astăzi e ziua ta de odihnă, adăugă maimuțărind-o pe Fedora, ești liberă să faci ce vrei.

– Să începem cu știrile, propusei eu. Să mergem să cumpărăm ziarele. Arătai chioșcul, la colțul străzii, de partea cealaltă.

– Pot să aleg un ziar și pentru mine? Întrebă Emy.

– Bineînțeles. Dacă mi-ar fi cerut luna de pe cer în ziua aceea, aș fi făcut totul ca să i-o dau.

Traversarăm strada. La câțiva pași de trotuar, auzii un țipăt: „Atenție!“

O văzui pe Emy sărind pe trotuar și eu o împinsei din instinct, un urlet sfâșietor îmi răni urechile, apoi un monstru de fier mă azvârli în neant. Și apoi se lăsă tăcerea.

Nu știam unde mă aflam, cum și când ajunsesem acolo, dar mă mișcam. Sau ceva se mișca sub mine. Singurul lucru sigur era mâna lui Emy pe care o strângeam într-a mea. Auzeam zgomote îndepărtate, ecouri misterioase. Acum, nu mai mergeam. Eram nemișcată pe un *tapis-roulant*¹ care se mișca în întuneric. Roțile dințate care acționau banda transportoare țcăneau tare în mintea mea.

Scosei un vaiet care-mi spori suferința.

– Se pare că se trezește din comă, spuse o voce plină de bucurie, care venea din adâncul unei peșteri. Durerea deveni insuportabilă.

– Urechea continuă să supureze, zise vocea. Mâine îi vom face încă o tomografie. Celelalte analize sunt bune.

---

¹ „Bandă rulantă“, în limba franceză în original (n. tr.).

Mânuța lui Emy, care se afla într-a mea, era singura consolare.

– Arlette, mă chemă un glas de femeie. Arlette, mă auzi?

Cine era Arlette? Durerea era acum mai puțin violentă, însă continua să fie puternică.

– Mi-e rău, mă văitai eu.

– A vorbit, zise primul glas. Mă cufundai în neant în timp ce negrul se transforma într-un cenușiu lăptos. Eram în ceață sau într-un nor? Durerea era insuportabilă. Un disc mare și luminos se ivi în atmosfera cenușie. Era un ceas care arăta ora patru, care ieși din ceață și mă aduse la realitate. Mă transportau pe un pat cu roțile.

Și atunci când ieșeam din aeroportul Linate cu Emiliano, un ceas arăta ora patru. Ne întorceam din prima noastră călătorie la Paris.

În avion, în drum spre Milano, eram așezați unul în fața celuilalt, separați de o măsuță care semăna cu cele din vagonul-restaurant al Orient Express-ului. Emiliano pusese pe suprafața lucioasă un teanc de hârtii pe care le examina cu atenție. Se opri din citit ca să-mi spună că-i schimbam viața și îi modificam percepția asupra lumii. Îi spusei să nu-și bată joc de mine și-l întrebai dacă acel comportament făcea parte din tehnicile sale de seducție, dacă era schema fixă cu câte o variantă inteligentă, pe care o folosea cu toate femeile pe care voia să și le aducă în pat.

Îi propusei să-mi lase mâna pe care o acaparase și la care părea că nu are intenția să renunțe. Îmi strângea mâna și-mi arunca priviri pline de pasiune murmurându-mi cuvinte de iubire.

– Eu nu te mai las, spuse cu emfaza unui adolescent la prima sa experiență sentimentală.

– Ce te face să crezi că eu aș fi de acord? Îl sfidai eu.

– Știu și gata, afirmă cu hotărâre.

Avea dreptate. În starea în care mă aflam, l-aș fi urmat până la capătul lumii. Și aș fi făcut orice mi-ar fi propus. Îmi plăcea, îmi plăcea privirea lui, îmi plăcea cum vorbea, cum acționa. Până și în acea încredere în sine de adolescent era ceva care mă vrăjea.

Emiliano dădu deoparte hârtiile și îmi luă și cealaltă mână, făcându-mă prizonieră.

– Mă întreb cum am putut să trăiesc toți anii aceștia fără tine, spuse privindu-mă în ochi.

– Dar nici măcar nu-mi știi numele, glumii eu. Stewardesa ne aduse o sticlă de șampanie Cristal într-o frapieră plină de gheață. A fost singurul moment când nu m-am simțit în largul meu, gândindu-mă că fata văzuse scena de nenumărate ori.

Surâsul ei detașat și dibăcia și eleganța cu care a dispărut la momentul potrivit dovedeau un profesionalism care merita respect.

– Eu știu totul despre tine, zise Emiliano.

– Să auzim, îl invitai.

– Licență în litere obținută cu nota maximă. Angajată la editură pe postul de corector de șpalturi.

O scurtă experiență la centrul de documentare. După șase luni, redactor la *Universo Donna*. După un an, transferată la *Orizzonti*, un salt calitativ. După o scurtă ucenicie, trimis special. Continui? Întrebă.

– Continuă, l-am provocat eu.

– Ai fost trimis special până în ziua când ai fost dată afară. Adică până ieri, continuă el. Ai avut o poveste destul de serioasă, dar nu entuziasmantă, cu arhitectul Giovanni Poletti, consilierul uneia din colecțiile noastre. L-ai lăsat și apoi te-ai întors la el de vreo câteva ori. Apoi te-ai combinat, tot așa, cu Arrigo Biondi, fotografii cel mai bun de la *Orizzonti*. De un an, nu mai ești văzută cu nimeni. Sunt mulți care îți fac curte, dar tu arăți o lipsă de interes aproape alarmantă pentru celălalt sex.

De umilință și de furie, mă înroșii.

– Un dosar perfect. Îmi eliberai mâinile cu o energie și o forță de care nu mă credeam în stare. Așadar, informatorii tăi m-au urmat și în dormitor, mă indignai eu.

Emiliano surâse conciliant.

– Cu tine s-au mărginit la o investigație superficială. În definitiv, vorbesc cu o jurnalistă care cunoaște anumite mecanisme.

– Perverse, izbucnii eu, și josnice, adăugai, în timp ce el îmi umplu paharul.

– Chiar nu știi că multe întreprinderi actualizează CV-urile subalternilor lor care prezintă un anumit interes?

– O consideram o metodă polițienească la care s-a renunțat. Emiliano izbucni într-un hohot de râs.

– Atunci, au făcut bine să te dea afară, glumi. Într-o lume dominată de șantaj, anumite informații sunt fundamentale. Am adus oameni care să scoată microfoanele din biroul meu. Probabil au fost instalate și în alte încăperi ale editurii. Da, cunoșteam anumite sisteme, dar nu mă consideram atât de important, încât să justific atenția care mi se dădea.

– E un comportament rușinos.

– Sunt cu totul de acord cu tine. Dar asta nu schimbă esența lucrurilor.

– Îmi închipui că surorile tale supraveghează acest sector delicat, comentai eu cu dispreț. Dacă nu este chiar o invenție de a lor.

– De data asta trebuie să te deziluzionez. Ideea a fost a lui Edison. Susținea că editura lui e o familie fără secrete.

– Totuși, secretele și le ținea bine ascunse, obiectai.

– Cred că așa e, recunoscui Emiliano.

Avionul ateriză. Ne aștepta o limuzină sumptuoasă. Era patru după-amiaza.

– Cred că nu ne vom mai vedea, zisei eu îndreptându-mă spre șirul galben al taxiurilor. Mă simțeam rănită, jignită de scotocirea vieții mele private.

– Noi o să ne mai vedem, Arlette. Și mai curând decât crezi.

Mă sărută, fără să-i pese de lumea care trecea, și blând, și agresiv, lăsându-mă fără suflare.

– Du-o acasă pe doamna, îi spuse șoferului. Îmi surâse și adăugă: Eu voi lua un taxi ca să ajung la editură. Odihnește-te. Vin la opt să te iau. Diseară luăm masa împreună.

– Nu voi fi acasă, minții eu, încercând să recuperez puțină demnitate.

– Punem pariu? replică continuând să suradă.

Peste chipul lui Emiliano se suprapuse chipul mamei, care mă privea cu duioșie.

– Ciao, murmurai, abia auzindu-mi sunetul vocii.

– Bine ai revenit, zise ea.

– De ce? Unde am fost?

– Ai fost două săptămâni în comă. Astăzi se împlinesc exact paisprezece zile.

– Ce mi s-a întâmplat?

– A dat peste tine o camionetă. În fața casei noastre. Îți amintești?

– Emy unde e? Întrebai imediat, temându-mă că i s-a întâmplat ceva.

– Acasă. E foarte bine.

– Și eu unde sunt?

– La spital.

– Mă doare foarte tare capul, spusei. Vocea ta abia ajunge la mine, de parcă aş avea urechile astupate.

– Ai un dop de vată în urechi, îmi explică mama. Ai avut pierderi de lichid. Dar acum încep să se oprească. Trebuie doar să ai răbdare. Ce a fost mai rău a trecut.

Dar abia după câteva zile durerea de cap a devenit suportabilă.

Partea stângă a feței era paralizată și mă hrăneau cu o sondă. Aveam ochii tumefiați și gura îngrozitor de umflată.

– Vă restabiliți văzând cu ochii, mă asigură medicul primar care se ocupa de mine. Vor fi necesare alte controale, dar sunteți în afara oricărui pericol. În câteva săptămâni, fața va reveni la normal. Avea aerul că îmi cunoaște foarte bine cazul.

– Mulțumesc, domnule profesor.

– Mulțumiți-i îngerului dumneavoastră păzitor. După un asemenea accident, se rămâne în viață numai datorită unui miracol.

Jurai că îi voi mulțumi imediat.

Trecutul recent era un spațiu alb presărat cu semne de întrebare. Știam că ieșisem din casă cu fata mea și știam că mă duceam cu ea la chioșc ca să cumpăr ziare. În rest nu era decât un vid absolut.

Cu toate acestea, din punct de vedere fizic, mă restabileam cu adevărat și, cu fiecare zi, semănam tot mai mult cu o ființă omenească. Umflăturile se retrăgeau, iar gura își relua încetul cu încetul aspectul firesc. Urechea dreaptă era liberă, iar cea stângă avea să fie și ea în curând. Durerea de cap mai apărea doar dacă făceam mișcări bruște. Într-o bună zi, m-au pus să stau în capul oaselor și mi-au adus niște supă cu tăiței.

– În ce zi suntem, o întrebai pe maică-mea care, practic, locuia cu mine la spital.

– În 20 iunie. Trecuseră trei săptămâni de la accident.

– Dacă nu mi-o aduci pe Emy, am să înnebunesc.

– Vorbesc cu medicul și ți-o aduc. Ascultă-mă, în urmă cu câteva zile nu te-ar fi recunoscut.

Abia mai târziu, maică-mea mi-a povestit că, de fapt, Emy fusese șocată vreme de câteva zile după ce asistase la accident și mă văzuse proiectată în aer ca un manechin și căzând cu o bufnitură surdă pe asfalt. Mi-a povestit despre vizitele frecvente ale avocatului Décroly care aștepta un telefon ca să ia avionul spre Milano și să-mi oficializeze poziția în editură.

Și, mai ales, îmi dezvălui un lucru îngrozitor: șoferul camionetei roșii care mă lovise intenționase să mă omoare. Nu fusese un accident, ci o încercare de a mă ucide în ajunul instalării mele la Editura Montalto.

Ieșii din policlinică într-o zi cu soare, minunată și caldă. Mergeam la brațul maică-mii și priveam lumea de parcă aș fi văzut-o pentru prima oară. Cerul era transparent și albastru, aerul limpede, culorile vii și strălucitoare. Auzii clopotele de la clopotnița unei biserici bătând de amiază.

Revenii acasă cu Mercedesul 240 verde din 1974 al maică-mii și mă simțeam ca o regină. Mușcate și petunii înfloreau mândre pe terasa noastră, printre florile palide ale pelargoniei care răspândeau un miros intens de trandafir uscat.

Fedora mă întâmpină în ușa apartamentului cu brațele deschise. Aproape ascunsă în spatele ei, încă înspăimântată și incredulă, mica mea Emy mă observa cu ochisorii ei inocenți. Accidentul o marcase puternic și fusese nevoie de răbdarea Fedorei și de tenacitatea plină de iubire a maică-mii ca să o facă să uite scena dramatică.

Am aflat că uneori Emy țipa în somn și mă convingei că numai timpul va șterge amintirea. Apartamentul nostru semăna cu o seră. Peste tot erau flori, trimise de vecini, de colegi, de câțiva adoratori care, în pofida indiferenței mele, nu voiau să renunțe. O luai în brațe pe micuța mea și cu ea m-am refugiat în camera ei.

– Ne jucăm? propuse Emy, fără să-mi lase măcar timp să privesc împrejur. Mă ghemuii pe covor lângă ea ca să-i dovedesc clar că sunt la dispoziția ei.

– Ce joc îmi propui?

Emy își puse mâinile în păr ca să simuleze o gândire profundă.

– Jocul, jocul, jocul... jocul de-a negustorul, răspunse după o lungă pauză.

– Eu ce fac?

– Tu ești clienta, intri în prăvălia mea și eu îți vând ce ai tu nevoie. Apoi, tu plătești, iar eu îți dau restul. Printre jucăriile ei era o tarabă în miniatură cu tot felul de produse.

– Bună ziua, doamnă, începu ea cu naturalețe. Cu ce vă servesc?

– Aș dori un kilogram de roșii.

Emy mă privi, ignorând comanda, deveni serioasă și mă întrebă:

– Cum vă simțiți, doamnă? Nu v-am mai văzut de mult. Ați avut probleme de sănătate?

Îi imita pe adulții pe care-i auzise de mii de ori abordând asemenea subiecte, dar în același timp lansa o undiță și voia ca eu s-o prind.

- Am avut un accident urât, răspunsei cu sinceritate.
- O, sărăcuța!
- Mă duceam la plimbare cu fetița mea când un netrebnic m-a lovit. Apoi a fugit.
- Emy își duse mânuțele la obraji și făcu ochii mari.
- Sărăcuța! Trebuie să fi fost cumplit.
- Din fericire, nu-mi amintesc mai nimic despre acel moment.
- Puteați să muriți.
- Dar îngerul meu păzitor m-a salvat, am replicat eu.
- Din fericire, el nu era distrat. Și fata dumneavoastră? Trebuie să fi suferit mult fetița dumneavoastră.
- Iată care era subiectul care o chinuia. Emy își schimbă expresia și eu îmi dădui seama că era pe punctul de a plânge.
- Din fericire, ea e o fetiță curajoasă, zisei eu ca s-o încurajez.
- Dar acum vă simțiți bine, nu-i așa? se interesă din tot sufletul. Acum te simți bine? exclamă rupând schema jocului și intrând în realitate.
- Mă simt bine, iubirea mea, o asigurai mângâind-o pe obraz.
- Când am venit la tine la spital, împreună cu bunica, erai într-o stare foarte rea. Aveai ochii vineți, un plasture pe nas și gura strâmbă. Credeam că ai să rămâi așa pentru totdeauna.
- Văzui două luminițe în ochii ei, în vreme ce eu nu mai puteam respira.

– Dar te-aș fi iubit la fel, mamă. Crede-mă! spuse ea printre hohote de plâns.

Plânserăm împreună, îmbrățișate. Lacrimile ne-au eliberat și ne-au făcut bine amândurora.

Avocatul Ovide Décroly a venit la noi acasă după câteva zile. Nu realizasem cât era de tânăr și de atrăgător. Era într-adevăr un bărbat frumos. Dar nu mă uitasem niciodată la el din acest punct de vedere.

Îl primii împreună cu maică-mea, în biroul ei, o încăpere foarte feminină și ospitalieră. Lavanda pusă în vase mari peste tot răspândea un miros proaspăt. Biroul ei era o masă severă, foarte solidă, pe care se aflau într-o dezordine încântătoare cărți, bibelouri, fotografii în rame de argint. În centru, se găsea celebra ei Valentina roșie, mașina de scris, cu ajutorul căreia așternuse pe hârtie atâtea romane. Tapetul era din mătase roz marmorată. Două divane mici acoperite de cuverturi înflorate erau plasate față-n față, despărțite de o măsuță joasă, plină de cărți și reviste.

– Unde rămăsesem? îl întrebai pe avocatul din Geneva. Îmi făcea plăcere să reînnod cu el firul conversației întrerupte brusc.

– La preliminarii, zise el. Mă pregăteam să vin aici și dumneavoastră ați fost victima unui atentat, adăugă ca un om practic, obișnuit să spună lucrurilor, chiar și celor mai neplăcute, pe nume.

În sufletul meu refuzam o asemenea abordare și continuam să cred că accidentul nu fusese decât una dintre nenumăratele tragedii care se petrec pe stradă.

Încercai un sentiment de angoasă când Ovide îmi spuse că încredințase cercetarea cazului și asigurarea securității mele unei excelente agenții particulare de investigații.

– Dar poliția? întrebai eu.

Ovide Décroly, imperturbabil, începu să enumere faptele. Emy nu fusese singura care văzuse furgoneta roșie care se îndreptase direct spre mine. Domnișoara Waltraude, vecina noastră, declarase că zărise furgoneta venind spre mine cu viteză. Pe asfalt nu se găsiseră urme de frână. Vehiculul mă lovise în plin, aruncându-mă în aer, și dispăruse în trombă, cotind pe via Gran Sasso, în timp ce eu cădeam pe asfalt.

Domnișoara Waltraude nu putuse să specifice marca furgonetei, dar își amintea foarte bine șoferul, un om cu barbă, destul de tânăr, cu păr des și lung, negru și creț.

– Semăna, zisese ea, cu un fotbalist de culoare care joacă într-o echipă al cărei nume nu mi-l amintesc.

Se referise mai mult ca sigur la olandezul Gullit. Probabil că era o perucă pe care o puteai găsi la toți vânzătorii ambulanți din jurul stadionului.

Un alt martor observase că pe partea din spate a vehiculului era un abțibild cu un indian. Un altul susținea că furgoneta era vopsită în roșu și negru. Erau multe detalii, dar lipsea numărul. Maică-mea și cu mine ascultam relatarea avocatului cu cea mai mare atenție.

– Nu știm nimic precis, obiectai eu.

– Nimic care să convingă poliția de necesitatea de a aprofunda cercetările, remarcă Ovide. Dar agenția de investigații pe care am angajat-o a descoperit o furgonetă foarte asemănătoare cu cea descrisă de martori lângă o tabără de nomazi la capătul străzii Palmanova. Era fără număr, pe jumătate distrusă de flăcări, cu seria șasiului îndepărtată cu grijă. Pe ceea ce rămăsese din banchetă s-au găsit fire lungi negre, care la o primă examinare s-au dovedit a fi păr sintetic dintr-o perucă ieftină.

Panica puse din nou stăpânire pe mine.

– Poliția ce spune?

– Nimic încă. Și pentru că nu are mobilul, răspunse Ovide.

– Chiar așa, am fost eu de acord. Cine să-mi dorească moartea? Și din ce motiv? Un asemenea gând era atât de tulburător, încât am fost prima care l-am respins. Nu reușeam să cred că cineva din lumea aceasta mare voia să mă vadă moartă. Și că voia asta cu atâta ardoare, încât să se năpustească asupra mea cu o camionetă.

Chiar și Décroly se întreba cine ar fi putut să-mi dorească moartea. Instinctiv, m-am gândit la familia Montalto, dar nu puteam fi sigură. El, în schimb, îi excludea. Nu fuseseră încă înformați de noua mea poziție. Deci nu aveau niciun motiv ca să mă elimine.

– Trebuie să ne îndreptăm cercetările în altă direcție. Va trebui să-i ajutați pe investigatori.

– Nu știu de unde să încep, exclamai eu uluită.

– Va trebui să vorbești cu ei și veți vedea că vă vor ajuta să înțelegeți. Datoria mea este însă alta. A venit momentul să vă pun la curent cu poziția dumneavoastră de adevărată proprietară a Editurii Montalto.

O clipă îmi amintii că-i promisesem lui Emy că o voi lua de la grădiniță. Dar eram sigură că explicațiile lui Décroly nu-mi vor permite s-o fac. Răbdare. Va avea grijă maică-mea.

Avocatul din Geneva începu să-mi explice în amănunt situația societății, reglementată de un vechi statut impus de bătrânul Edison. Conform acestuia, eu aveam, de cinci ani, o parte din editură. Nici eu și nici ceilalți acționari nu ștusesem însă asta.

Într-adevăr, Emiliano transferase acțiunile lui unei societăți financiare pe numele mamei mele, Anna Grisi, care era obligată să mi le ceseze în momentul în care i-aș fi cerut-o. Emiliano avea, la fel ca surorile sale, douăzeci la sută din acțiuni, la care însă reușise să le adauge pe cele ale primei sale soții, Ippolita Crivelli, paisprezece la sută, și ale mamei sale, Ester, adică încă unsprezece la sută. În acest fel, puteam să contez pe patruzeci și cinci la sută din acțiuni. Nu aveam majoritatea, dar oricum mai mult decât părțile deținute de fiecare, adică de Lola, Wally și de finanțistul Franco Vassalli.

Emiliano considera că intrarea acestuia din urmă, o persoană care nu făcea parte din familie, în societate ar fi determinat fragmentări ulterioare, ducând în final la prăbușirea gloriosului imperiu editorial.

Era convins că surorile sale și soții lor se aflau la originea dezechilibrului financiar provocat de achiziționarea unei rețele de distribuție, gestionate fără experiența și fără competența necesare.

Emiliano nu aprobase niciodată îndepărtarea fratelui mai mic, Gianni, care, cu intuiția sa extraordinară, ar fi ajutat societatea.

Dar Lola și Wally îi ceruseră capul.

În ultimii cinci ani, Editura Montalto acumulasese numeroase datorii în beneficiul unei societăți financiare elvețiene controlate de domnul David Dublanc. Numai Emiliano știa că aceste împrumuturi cu dobânzi foarte mari fuseseră acordate dintr-un fond al Ippolitei Crivelli, prima sa soție. Fond pe care Ovide Décroly îl gestiona pentru mine. Astfel, deși nu aveam decât patruzeci și cinci la sută din acțiuni, eram, în realitate, patroana editurii.

– E limpede? Întrebă Ovide Décroly cu un surâs triumfător.

– Limpede ca o poveste frumoasă, răspunsei. Numai că poveștile frumoase sfârșesc întotdeauna bine.

– Chiar și povestea dumneavoastră are toate elementele necesare unui deznodământ de genul „și au trăit mulți ani fericiți“

Am făcut descântecul potrivit, încrucișându-mi degetele.

– Să sperăm, oftai, privind-o pe maică-mea. Am avea cu toții nevoie. E însă un lucru pe care nu-l

înțeleg. De ce Ippolita a renunțat la acțiunile sale când Emiliano, fostul ei soț, i-a cerut?

Avocatul Décroly deveni pe neașteptate serios.

– Ippolita avea un păcat mare care trebuia să fie iertat, îi dezvălui el, fără să mai punem la socoteală că a crezut întotdeauna în capacitățile de manager și în cinstea absolută ale lui Emiliano.

– La ce vă referiți? întrebai eu.

Ovide își trecu o mână peste frunte ca și când ar fi vrut să alunge un gând supărător.

– Trebuie să ne întoarcem în 1944, când familia Montalto se afla de douăsprezece luni în Elveția și pierduse totul din pricina războiului. Reconstrucția editurii ar fi trebuit să înceapă la un an după aceea, odată cu sfârșitul conflictului și întoarcerea familiei în Italia. E o poveste lungă și urâtă. Emiliano mi-a împărtășit-o pentru ca eu să v-o pot povesti la momentul potrivit.

Îl ascultai pe Ovide Décroly în timp ce maică-mea se dusesse s-o ia pe Emy de la grădiniță în locul meu. Când avocatul elvețian își luă rămas-bun, știam că sunt o femeie bogată și puternică, aveam titlurile și siguranța, dar încă nu știam dacă povestea mea va avea un sfârșit fericit.

FAMILIA
1944

Familia Montalto se instalase de câteva luni bune în Elveția. Edison pierduse totul – bani, prestigiu, putere. Dar se afla într-o bună tovărășie, deoarece mulți, ca și el, scăpaseră de război pe teritoriul elvețian. Edison nu avea nicio îndoială că își va reconstrui cândva imperiul editorial. Aștepta așadar cu nerăbdare sfârșitul războiului, ca să se pună pe treabă.

Singura durere care îi apăsa sufletul era legată de purtarea sa față de Anna Grisi în timpul fugii din Italia. Privit dinspre liniștea prezentului, faptul de a o fi denunțat ca evreică pentru a-și salva viața fusese de neiertat, dar explicabil, căci învinsese instinctul de supraviețuire. Edison se surprindea uneori gândindu-se că, dacă Anna ar fi fost omorâtă de călăuză, el s-ar fi simțit mai puțin vinovat, deoarece ea nu ar mai fi trăit ca să-i amintească prin prezența ei acea clipă de lașitate. În asemenea momente, se consola gândindu-se că omul este o sumă de contradicții. „Este imposibil să sondezi

abisurile răutății și ale abjecției umane.“ Era un citat dintr-o operă citită în tinerețe, la care recurgea frecvent. Dădea vina pe natura umană în general, și nu pe el în special și se simțea iertat.

Însă când se întâmpla s-o întâlnească, deoarece și Anna Grisi locuia la Lugano ca și el, remușcarea începea din nou să-l roadă.

În clipele acelea se întreba dacă soția lui, de a cărei judecată se temea, și avocatul Arisi știa ce se întâmplase. Cunoscând-o bine pe Anna, era gata să parieze că ea nu ar fi vorbit niciodată cu nimeni despre așa ceva.

Cu toate acestea, nu reușea să se elibereze de umbra fărădelegii neduse până la capăt și se temea ca nu cumva să se aleagă, cu timpul, cu o adevărată obsesie.

Astfel, într-o zi, întâlnindu-se din întâmplare cu Anna Grisi într-o librărie din Lugano, hotărî că sosisse clipa să închidă pentru totdeauna acest capitol chinuitor din viața sa.

– Îmi pare bine să te văd bine sănătos, spuse ea cu un surâs rece, deoarece vreau să fiu eu cea care să-ți tulbure somnul până la sfârșitul vieții.

Edison se înroșise și-și plecase capul sub privirea feroce a femeii.

Anna era încă extrem de frumoasă. Poate și mai frumoasă decât atunci când o cunoscuse. Avea pe chip o lumină nouă. Nu mai avea expresia de păpușă care îl fermecase, ci o seninătate plină de armonie care o făcea și mai atrăgătoare.

Edison știa că Anna și soția sa se întâlneau din când în când într-un salon de ceai, lângă piața mare din orașul vechi. Ar fi dat orice ca să audă ce-și spuneau, chiar dacă era sigur că discutau despre orice, cu excepția lui. Era clar că cele două femei deveniseră prietene și treaba asta îl plictisea.

– Mi se pare inutil să-ți cer scuze, începu editorul, străduindu-se să dea cuvintelor un ton frivol.

– Inutil, vulgar și ofensiv, replică Anna cu răceală. Frica se revărsă în el ca o mocirlă puturoasă cu apă stătută. Își șterse sudoarea rece de pe frunte.

– Și dacă ți-aș spune că, după ce te-am denunțat, eu am fost cel care a trimis-o în ajutorul tău pe cealaltă călăuză ca să te salveze? o provocă el, străduindu-se să pară credibil.

– Inutil și ridicol, silabisi Anna care se afla, totuși, în fața unui nou argument, pe care nu putea să-l respingă.

Edison surprinse o breșă în apărarea ei și intuit că de acolo putea să continue atacul, pentru a deschide o cale credibilă propriilor lui argumente.

– Dacă omul care te-a salvat ar depune mărturie în favoarea mea? continuă el.

– Cunoscându-te, aș fi gata să cred că l-ai plătit, replică ea, aparent fără să ezite.

– Atunci, dacă asta crezi, de ce nu m-ai denunțat până acum? zise el apăsător, încercând să dea dovadă de siguranță.

Anna îl privi cu dispreț.

– Să te denunț, cui? Când? De ce? Îl șfichiui ea. Știi bine că nu e stilul meu să recurg la delațiune. Nu am făcut-o atunci și nu am s-o fac nici acum. De altfel, adăugă, dând dovadă, pentru prima oară, de o subtilă perfidie, această așteptare spasmodică nu e ea însăși o răzbunare? Pentru că e limpede că mă voi răzbuna pentru ce mi-ai făcut, chiar dacă nu știu încă nici cum, nici când.

Fruntea bărbatului se acoperi din nou de broboane de sudoare. Edison încercă să arboreze un surâs detașat care se transformă însă repede într-o grimasă.

– Nu te mai recunosc, oftă cu durere. O revedea pe fata din provincie, frumoasă și speriată, care intrase în biroul lui în îndepărtatul an 1938, îmbrăcată modest, având un chip încântător și o mulțime de visuri.

El a impus-o atenției cititorilor, a îmbrăcat-o cu o eleganță sofisticată, a împodobit-o cu bijuterii, i-a cumpărat o casă și a prezentat-o persoanelor potrivite. Sigur, făcuse toate astea pentru a-și satisface nevoia de cucerire și, când Anna începuse să se transforme într-o femeie sigură de ea, hotărâse s-o părăsească. Dar ea i-o luase înaintea.

– Eu, în schimb, te cunosc tot mai bine, îl acuză Anna. Nu te descifrasem în totalitate când am rupt legătura cu tine, dar nici atunci nu îmi făcusem multe iluzii. Îmi promisesseși protecția ta afectuoasă și că îmi vei facilita intrarea în lumea literară, dar te culcai cu mine știind că nu puteam să te refuz. Când

ți-ai dat seama că chiar pot să scriu, ai făcut în așa fel încât toate ușile să mi se închidă.

– Ești nedreaptă, se plânse Edison. Avea acum expresia blândă a celui care e dispus la orice pentru a recupera afecțiunea pierdută. Așadar, continuă el, e adevărat, scriseseși o carte bună. Te-am împiedicat s-o publici cu un alt editor din gelozie, din spirit de revanșă. Asta nu voi putea să mi-o iert niciodată. E singura mea vină față de tine.

– Dar chiar ești caraghios, Edison Montalto! rosti Anna. Clienții librăriei intuiseră că editorul italian pe care-l cunoșteau bine și femeia frumoasă care îl înfrunta se certau, așa că se îndepărtaseră, făcând un gol în jurul lor.

– Iartă-mă, Anna, capitulă Edison. Am să-ți dau contractul care te lega de editură ca să-l poți distruge. Pentru mine este un capitol încheiat. În ce privește restul, dacă nu vrei, poți să nu mă crezi. Eu ți-am spus adevărul.

Anna făcu un efort ca să nu cedeze imediat în fața tonului îndurerat și convingător al lui Edison. Nu mai făcu niciun comentariu. Se întoarse și ieși din librărie.

Numai mărturia omului care îi salvase viața ar fi putut să confirme spusele lui Edison. Anna, cu prudență, se informă ca să-i dea de urmă și află că respectivul, cu puțină vreme în urmă, fusese găsit la graniță cu gâtul tăiat de un cuțit. Avu o criză violentă de plâns. Și, din acel moment, începuse să aștepte ziua răzbunării.

Edison Montalto coborî din funicular în orașul nou. Și descoperi că le surâde oamenilor. Întâlnirea cu Anna Grisi mersese mai bine decât sperase și acum putea să-și privească liniștit viitorul.

Lugano îi plăcea. I se părea că seamănă cu o doamnă fascinantă, elegantă, puțin fardată, educată și ușor timidă. Semăna cu Ester, soția credincioasă și devotată care, din ziua când au fugit în Elveția, nu încetase să se sacrifice pentru el și pentru copii. Orașul avea liniștea unei grădini neatinse, departe de ravagiile războiului. Timpul era măsurat de bătăile a milioane de ceasuri care, împreună cu ciocolata, tutunul, brânzeturile și băncile, constituiau platforma a ceea ce istoricul Lorenz Stucki ar fi numit „imperiul secret“.

Gândindu-se la asta, Edison ajunsese la vila Céleste, o construcție solidă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, cu ferestre mari și balcoane înflorite cu mușcate, reședința familiei Crivelli. Stăpâna casei se numea

Céleste Régazz. Era elvețiancă, dintr-o familie de bancheri. Ca și Edison, trecuse de patruzeci de ani. Céleste era mică și durdulie, cu o carnație pufoasă, privirea albastră ca numele și o expresie de mirare, asemenea unei madone din Renaștere.

Soțul ei, Agenore Crivelli, originar din Brianzo și implicat puternic în industria bumbacului, era un om cult și voluntar care, în 1941, la un an după intrarea în război a Italiei, după ce obținuse compensații maxime, își cedase țesătoria și se mutase la Lugano împreună cu familia, la vila Céleste.

Agenore Crivelli era în proces cu fasciștii din pricina trecutului său de om care se opusese regimului și, atunci când multă lume sărbătorea succesele Axei și prevedea alte și alte victorii, intuise înfrângerea nazismului și acționase în consecință. Se refugiase sub marile aripi aurite ale familiei Régazz, în liniștea din Ticino, așteptând timpuri mai bune. În cercul de italieni refugiați, fabricantul de bumbac era o figură care ieșea în evidență, iar casa lui – o etapă obligatorie pentru cel care voia să intre din nou în marile afaceri într-o bună zi.

Familile Montalto și Crivelli se cunoscuseră dintr-o pură întâmplare, datorită lui Emiliano, care mergea la aceeași școală cu Fabian, fiul lui Agenore. Cei doi tineri se împrieteniseră imediat. Emiliano ieșea în evidență datorită inteligenței și fanteziei sale, Fabian prin determinarea lui. Aveau rezultate excelente la școală și se completau reciproc. Discutau pe

orice temă cu patima tipică adolescenței și se distrau de minune.

Datorită acestei amicitii, cele două familii au început să se frecventeze cu asiduitate. Așa s-a născut o prietenie solidă. Ester lua ceaiul cu Céleste și-i asculta văicărelile în privința fiicei mai mari, Ippolita, despre care mama spunea că e ciudată, neliniștită și nesupusă. Edison, în schimb, asculta muzică de operă împreună cu Agenore, discuta cu el despre vocea lui Tito Schipa sau Beniamino Gigli, intrând apoi în meandrele politicii și ale afacerilor.

În ziua aceea, Edison se ducea la vila Céleste ca să se întâlnească cu James Wilding, un scriitor american foarte talentat, de mare succes, cunoscut în Europa de cititorii de limbă engleză. Romanele lui nu fuseseră traduse încă în italiană.

– De ce nu încerci să obții drepturile de traducere pentru Wilding? îi sugerase Agenore editorului. După ce se va termina războiul, americanul va fi al tău, iar tu vei fi posesorul unei adevărate comori. Poți să le iei ieftin, dacă plătești cu banii jos. El e un risipitor. Bea, joacă și, ca toți cei asemenea lui, pierde. Banii nu-i ajung niciodată.

Fabricantul de bumbac nu citea romane. În schimb, fiicei sale, Ippolita, îi plăceau poveștile americanului, populate cu personaje stranii și situații neobișnuite și captivante. Ippolita, cu entuziasmul ei, fusese susținătoarea cea mai aprigă a talentului lui Wilding.

– Rezerva mea în aur e pe sfârșite, îi mărturisise editorul prietenului său, Crivelli. În Elveția, Edison își folosisese banii ca să plătească avansurile pentru drepturile de autor ale multor scriitori europeni și italieni. Erau o investiție excelentă pentru sfârșitul războiului și pentru reconstrucția editurii sale.

– Asta nu e o problemă. Ți dau eu banii, îl asigurase Crivelli. Generozitatea lui era determinată atât de prietenie, de un plan legat de proiectele sale viitoare, cât și de o încredere fără margini în capacitățile manageriale ale lui Edison Montalto.

Și astfel, Edison sună în acea zi la poarta vilei. Un servitor îi deschise și el parcurse aleea mărginită de tufișuri de hibiscus până la scara din piatră roz. O ocoli și ajunsese în grădina care era o adevărată simfonie de culori. De aici merse până la bolta lungă, cu structura din lemn, care susținea caprifoiul înflorit. Acel colț de grădină îi amintea chioșcul de la vila Ester. Lui Edison îi plăcea vila de pe lacul Como și chiar în acele zile primise de la sora lui Polissena vești încurajatoare: totul rămăsese intact, așa cum era la plecarea lui, iar nemții nu îndrăzniseră să distrugă proprietatea.

Îl văzu pe Agenore care ședea sub bolta albă și discuta cu un uriaș cu o expresie copilărească. Era, probabil, americanul James Wilding.

După prezentări, editorul intră cu greu în discuție, abia gustând din whisky-ul care îi fusese oferit și cercetându-l pe scriitor așa cum un boxer își studiază

adversarul înainte de a se hotărî dacă să atace sau să intre în defensivă.

Wilding, pe care îl înțelegea cu greu din pricină că nu prea cunoștea limba, i se păru un intelectual cu sănătoase rădăcini țărănești și cu spiritul aventuros al pionierului. Era o tolă ambulantă plină cu povești, populate de personaje și întâmplări fantastice și cu o inteligență sclipitoare.

Pe seama intuiției de editor a lui Edison Montalto circula o anecdotă. Cine îl cunoștea bine era convins că îi era de ajuns să cântărească în mână o carte proaspăt ieșită din tipar, pe care nu o citise, să-i dea paginile cu degetul mare, să le miroasă încă impregnate de izul de cerneală, ca să stabilească dacă va fi sau nu un succes. Și în majoritatea cazurilor previziunea lui se adevăra. Aceeași perspicacitate, aplicată autorilor, dădea rezultate uimitoare.

În vreme ce conversația continua, Edison, uitându-se la omul acela uriaș, intui că poate americanul nu va intra în istorie ca un mare scriitor, dar îl va îmbogăți cu siguranță pe editorul care va încredința tiparului romanele lui. În scurtă vreme, se stabili între ei o înțelegere profundă și deveniră prieteni.

Când Edison îi întinse lui Wilding contractul care îi dădea Editurii Montalto dreptul de a-i traduce operele, scriitorul îl semna fără să-l citească.

Americanul își luă rămas-bun și Crivelli, chemat la telefon, intră în vilă lăsându-l pe Edison singur să se bucure de mirosul caprifoiiului și de parfumul și

mai amețitor al oportunităților viitoare. Goli dintr-o înghițitură paharul de whisky, își aprinse apoi o țigară și se sprijini fericit pe spătarul matlasat al fotoliului de răchită.

Când o văzu apărând, se gândi la o făptură din legendele nordice. Era suplă, subțire și elegantă. Avea chipul delicat al unei adolescente și trupul matur al unei femei. Avea un costum de baie elastic, de un galben intens. Părul era de culoarea grâului copt, lung și drept. Venea din spatele grădinii, unde linia albastră a piscinei se detașa pe verdele împestrițat al vegetației.

– Bună ziua, zise ea.

Edison, trezit din reveriile sale, se ridică brusc în picioare.

– Chiar nu m-ați recunoscut? Și totuși sunt tot eu, Ippolita Crivelli, adăugă surâzătoare.

– Păi... îmbrăcămintea... soarele m-au derutat. Acum te recunosc. Bună ziua, răspunse el încurcat.

Ippolita se așează în fotoliu și-l invită pe musafir să facă același lucru. Îl privea fără rușine în ochi, făcându-l să se simtă inconfortabil.

– Să iau nedumerirea drept un compliment?

– Așa aș spune, răspunse el reluându-și tonul sigur dintotdeauna. Apoi, se aplecă spre ea și adăugă: Îți sunt foarte recunoscător.

– De ce? se prefăcu ea mirată.

– Pentru că am descoperit un scriitor important care acum face parte din echipa mea. Tu ai fost cea care mi l-a semnalat.

Ippolita își fâlfâi genele lungi și brune și-l privi cu un aer malițios.

– Un om ca Montalto trebuie să fie recunoscător doar lui însuși, replică ea cu o emfază studiată, luând o țigară din cutia de lemn de pe măsuta de lângă fotoliu.

– James Wilding este un scriitor excepțional, pe care nu l-aș fi cunoscut niciodată fără intervenția ta, replică Edison cu convingere. Îi aprinse țigara, în timp ce căuta să-și amintească câți ani avea Ippolita și se întreba cum ar fi reacționat dacă fata lui, Wally, s-ar fi purtat cu atâta dezinvoltură. Din fericire, Wally avea doisprezece ani, iar Ippolita, acum își amintea, împlinise de curând optsprezece. Mai mult, Wally era urâțică, se gândi Edison și se simți în siguranță.

O privi atent pe fata care stătea în fața lui. Dacă nu ar fi fost vorba despre Ippolita Crivelli, s-ar fi purtat altfel. Ar fi satisfăcut așteptările pe care era evident că tânăra le avea de la el. Dar își dădea seama că, date fiind împrejurările, trebuia să acționeze cu maximă prudență. Ea, între timp, îl privea cu un aer amuzat, ca și când i-ar fi ghicit gândurile.

– Știți, domnule Montalto, că eu am o slăbiciune pentru bărbații de succes? Începu ea să-l provoace.

Edison își aminti poveștile care circulau despre apetitul sexual al tinerei Crivelli. Era oaia neagră a familiei. Fusese dată afară din toate liceele unde o înscriaseră părinții, iar acum familia conta pe un soț viguros, care s-o potolească. În pofida frumuseții și

a bogăției ei, încă nu se ivise un pretendent atât de curajos, încât s-o ceară de soție.

– Trebuie să plec acum, Ippolita, zise Edison, în timp ce ea devenea tot mai insinuantă.

– Frică? îl zgândări ea cu un surâs neliniștitor. Și când te gândești că eu ador bărbații maturi!

– Sunt sigur că vei găsi bărbatul pe care-l dorești, replică Edison, ridicându-se din fotoliu.

– Și dacă l-am găsit? îl întrebă ea malițios.

– În cazul ăsta, mă bucur pentru tine, i-o tăie scurt editorul. Se uită la ceas și adăugă: Trebuie să plec. Te rog să-l saluți pe tatăl tău din partea mea.

Ieși în grabă de sub umbra pergolei, urmat de râsul scurt și răsunător al fetei.

Ester stătea lângă fereastra din salon, cârpind cio-rapii copiilor la lumina slabă, profitând de ultimele raze ale zilei care dispărea.

Își descoperise o capacitate de adaptare și o îndemânare pe care nu bănuia că le are. Pe lângă aceasta, își dăduse seama că lucrul de mână, mai ales cel care nu implica un consum mare de energie, îi îngăduia să gândească și să viseze. Orice sursă de venituri dispăruse. Din fericire, rămăseseră bijuteriile adunate de-a lungul anilor, care asigurau familiei Montalto o existență demnă în modestul apartament din Lugano, incomparabilă însă cu viața cu care fuseseră obișnuiți.

Și apoi, nu era oare o mare consolare să știe că, printre refugiați, erau unii care stăteau și mai rău decât ei? Știrile difuzate de radio și de jurnale te făceau să crezi că sfârșitul războiului se apropia. Aliații intraseră în Roma și nemții, cu sprijinul fasciștilor, tratau cu duritate populația.

– Mamă, mă ajuți să-mi fac temele? Întrebă Fabrizio, apropiindu-se de ea cu pasul lui ușor, șchiopătând. Avea în mână un caiet și un stilou.

Ester îl primi cu un surâs cald.

– Bineînțeles. Vino și așază-te lângă mine, îi spuse, punându-se la dispoziția lui.

Avea un sentiment ciudat auzindu-l pe băiețelul timid și liniștit și care nu era al ei spunându-i „mamă”. Fusesse o alegere spontană a copilului. Începuse să-i zică așa la puțină vreme după ce ajunseseră în Elveția.

Ester puse deoparte acul și ața și îl trase spre ea.

– Despre ce temă e vorba?

– Cel mai bun prieten al meu, spuse băiatul.

– Ți se pare un subiect frumos?

– Așa și așa.

– Te-ai gândit deja cum să-l dezvolți?

– Am început deja. Am scris: „Prietenul meu cel mai drag este fratele meu Emiliano.” Dar acum nu mai sunt în stare să continui.

– Îți lipsesc argumentele?

– Nu, am prea multe. Nu știu cum să le ordonez.

– Încearcă să le enumeri unul după altul.

– Aș putea să spun că nu e tocmai un frate, dar că pentru mine este mai mult decât dacă ar fi fratele meu, propuse el dintr-o răsufare, ultimele cuvinte abia auzindu-se.

Avea o voce firavă și timidă, șovăitoare, iar ochii mari și întunecați exprimau iubire și recunoștință. După moartea Gildei, mama lui, Fabrizio nu mai

vorbise despre ea și, când cineva încerca s-o amintească, ieșea din cameră cât putea de repede.

Nimeni nu va putea s-o înlocuiască pe mama sa, dar Ester era figura feminină care-i era cea mai dragă. Maria, o servitoare angajată de puțină vreme, care lucra doar o jumătate de zi, le întrerupse discuția.

– Scuză-mă, Fabrizio, dar trebuie să vorbesc cu doamna, spuse femeia. Intrase în salon fără să bată la ușă.

– Ce noutăți ne aduci din lume? glumi Ester.

– Miros de ciocolată, glumi femeia care lucra într-o fabrică de dulciuri. Salariul nu era foarte bun, dar pentru ea era suficient. Trăia într-o tabără de refugiați și își petrecea timpul liber în casa familiei Montalto, unde era întotdeauna folositoare.

– A venit arhitectul Franzi cu soția, anunță. Spune că trebuie să vă vorbească.

Ester păli. Ettore și Emanuela Franzi, anticarii florentini cu care ea și soțul ei se împrieteniseră la Castiglioncello într-o vreme în care războiul părea doar o perspectivă îndepărtată, se refugiaseră în Elveția imediat după proclamarea Republicii de la Salò.

Ca toți refugiații, duceau lipsă de fonduri. În mai multe rânduri, i se adresaseră cerându-i bani. Ester încercase să-i ajute în măsura posibilităților, dar de ceva vreme nu mai putea să intre în puținele rezerve pe care le mai avea. Mai mult, Ester se simțise jignită din pricina insistenței cam vulgare cu care cei doi prieteni cereau să fie ajutați. Cu câteva zile în

urmă, veniseră la ea și, din nou, în ciuda refuzurilor precedente, îi ceruseră bani.

– Sunt vremuri grele pentru toată lumea, se justifi-case Ester, și nu știm când ne vom putea întoarce acasă.

– Numai că voi puteți să găsiți bani chiar și aici, remarcă Emanuela.

– De ce crezi asta? o întrebă ea, cu asprime.

– Datărită prieteniiilor voastre, interveni Ettore. Toată lumea știe că familia Crivelli este foarte gene-roasă cu voi. Ester îl privi mai întâi pe el, apoi pe ea cu ochi severi.

– Cred că nu am înțeles bine. Părea o încercare de a o constrânge. Ce legătură are familia Crivelli?

Ettore făcu un pas înainte, cu un surâs mieros.

– Tu nu știi, probabil, dar noi ți-am făcut un mare serviciu, îi spuse.

Ester se întrebă la ce anume se referea.

– Să nu-mi fi dat seama? se miră. Și apoi, chiar dacă mi-ați fi făcut un serviciu, nu văd cum aș putea să vă împrumut bani, când nici eu nu am suficienți ca să trăiesc.

Ettore mormăise ceva care semăna cu o explicație din care însă ea nu înțelese nimic. Era evident că rolul de șantajist îi crea probleme.

Emanuela sări imediat în ajutorul soțului ei.

– E o problemă de supraviețuire, comentă ea și apelă la un exemplu. Există o singură barcă de salvare și noi nu vrem să rămânem pe vasul care se scufundă. Presupun că noi îți suntem prieteni sinceri.

– Încep să am îndoieli. Oricum, ar fi bine să renunțăm la jocurile de cuvinte și la frazele enigmatice.

– Nici nu cer altceva, spuse Emanuela, căreia totuși îi era greu să atace subiectul. Trebuie să recunoști că știm să păstrăm un secret, chiar dacă e foarte delicat. O demonstrează faptul că nu am povestit niciodată nimănui că te-am văzut la vila Pamphili, la Castiglione-cello cu un domn *charmant*¹.

Ester se înroșise.

– Ce tot spuneți? Încercă ea să se apere.

– Soțul tău era plecat în America, începu Ettore să povestească, părănd că ezită mai mult decât Emanuela în privința tratativelor. Îți amintești?

– Ce să-mi amintesc? Ester se străduia din greu să se controleze.

– Că sub povara singurătății ai cedat atențiilor unui bărbat care nu era soțul tău, încheie Ettore.

– Dacă ar fi fost în locul nostru, începu și Emanuela, alții ar fi bârfit, cu consecințele pe care toți ni le putem imagina. Noi am tăcut întotdeauna.

– Câtă vreme v-a convenit. Apoi ați trecut la șantajul vulgar și direct. Dacă v-aș spune că v-ați înșelat?

Emanuela se bucurase, dând impresia că exact asta așteptase.

– Chiar așa, o greșeală! rosti ea cu ironie. Ar trebui să negi și că bărbatul în chestiune e un... slujitor al Bisericii, care se oprișe pentru câteva zile la

---

¹ „Fermecător“, în limba franceză în original (n. tr.).

Castiglioncello, cu ocazia transferării sale de la Roma la Milano.

Era un șantaj premeditat, un as ținut în mână pentru a obține avantaje în momentul cel mai favorabil, o poliță în alb pentru care acum cereau plata.

Ester nu avu puterea să reacționeze nici măcar cu o vorbă.

– Încearcă să înțelegi, Ester, continuase Ettore, avem nevoie de bani. Nu vrem să ajungem în tabăra de refugiați. La urma urmelor, noi îți facem un serviciu și tu ne faci nouă un serviciu, încheie el.

Ester se cutremurase la ideea că acel episod atât de important din viața ei va deveni subiect de scriori anonime și denunțuri în public.

Lăsase de o parte judecățile morale cu privire la cei doi șantajști și principiile, atacând cu realism situația critică. Suma pe care cei doi o cereau era mare, zece mii de franci elvețieni. Și era de la sine înțeles că, în pofida promisiunilor, că cei doi șacali vor continua să se învârtă în jurul ei.

Astfel, le-a cerut un mic răgaz, iar cei doi i-au acordat câteva zile pentru a găsi măcar o parte din suma cerută. A telefonat la Lausanne și a vorbit cu Sebastiano Brighenti.

– Trebuie să te văd, i-a spus, și se întâlniseră chiar în aceeași zi, într-un mic han din afara orașului.

– Ca doi iubiți clandestini! comentase ea emoționată când Sebastiano deschisese ușa camerei unde stătea sub un nume fals.

Fusese cuprinsă de o emoție sfâșietoare la vederea bărbatului pe care-l iubea, reușind cu greu să reziste dorinței de a i se arunca în brațe. Trecuseră cinci ani de la prima lor întâlnire și era de parcă nu s-ar fi despărțit niciodată.

– Ca un bărbat și o femeie care nu au dreptul la acest fel de dragoste, replică Sebastiano, ai cărui ochi aprinși dezmințeau cuvintele calme și gesturile măsurate cu care o invită în micul salon cu tapet provensal, perdele din catifea albastră și ferestre care lăsau să se vadă o pajiște plină de flori. Cum te simți? o întreabă el. Era îmbrăcat cu un costum gri, o cămașă albă și o cravată albastră. Părul negru și des era presărat cu fire argintii.

– Cineva a descoperit povestea noastră.

– Te-am întrebat cum te simți, repetă Sebastiano privind-o cu dragoste.

– Răvășită pentru că te văd. Terorizată pentru că cineva mă șantajează, răspunse Ester, evitând să-l privească în ochi.

Ultima lor întâlnire fusese la botezul Lolei. Când familia Montalto se refugiase în Elveția, cineva îl informase, iar el îi ajutase ca, după ce poliția terminase verificările, să nu fie trimiși în tabăra de refugiați.

Ester aflate asta de la Edison.

– Monseniorul Brighenti, îi spusese soțul ei, ne-a rezolvat problema. Vom avea în curând un apartament. Deocamdată, ne trimite salutări. Trebuie să-i mulțumim cumva pentru interesul lui de neprețuit.

Ester îi mulțumise de mii de ori în gând și în fiecare zi. Acum era acolo, în fața ei, și nu îndrăznea să-l privească.

– Și tu cum stai? îl întreabă la rândul ei, găsimd în fine curajul să-l privească în ochi.

– Supraviețuiesc. Nu am încetat niciodată să mă gândesc la tine și la fetiță.

Ester era frumoasă și atrăgătoare în costumul de șantung din mătase de culoarea fragilor, care îi fusese dăruit de Céleste Crivelli. Își strânsese părul, adunându-l pe ceafă într-un coc moale și se fardase cu mare grijă.

– Ești frumoasă, Ester, îi murmură apropiindu-se de ea. Și ceea ce se vede e numai umbra palidă a frumuseții tale interioare.

Ester își puse o mână pe brațul lui. Sebastiano o luă și o duse la gură ca s-o sărute.

– Te doresc, îi murmură.

– E un păcat atât de mare dacă facem dragoste? îl ispiti șovăitoare.

– Nu putem.

Ester nu-l lăsă să continue.

– Știu ce vrei să-mi spui. Mi-ai explicat-o și nu m-ai convins. Surâdea și vocea ei, ușor răgușită, exprima ironie și dorință.

– Sunt lucruri despre care nu se poate glumi, încercă el s-o dojenească.

– Da, știu. Însă în camera cealaltă e un pat mare, iar eu am nevoie să-ți simt trupul lângă al meu. Te

vreau înlăuntrul meu ca să înțeleg că sunt încă vie, îl imploră, atingându-i buzele cu un deget.

Sebastiano îi înlătură cu blândețe mâna, plângându-și capul ca să ascundă emoția care-l stăpânea.

Lacrimi mari și fierbinți țâșniră din ochii lui Ester.

– Purtarea ta mă umilește, protestă. Nu-ți vei mântui sufletul respectând acest absurd legământ de castitate. Nu am încetat niciodată să te doresc. Nu te-am căutat niciodată. Dar acum ne aflăm aici, tu și cu mine. Nu voi pleca fără să am partea mea de iubire. Avea un ton ferm și hotărât, în pofida lacrimilor care-i scăldau din belșug obrazii. Se apropie de el și-l strânse în brațe.

– Ester, iubirea mea, îi șopti la ureche, nu am intenționat să te umilesc. Își puse buzele pe buzele ei și numai atunci fericirea izbucni în viața lui pentru a doua oară.

Petrecură ore întregi în acea atmosferă vrăjită și abia când soarele apunea atacară subiectul delicat care dusesese la întâlnirea lor.

Ester îi povesti despre cum o șantajau cei doi Franzi.

– Ce trebuie să fac? întrebă ea la sfârșit.

Sebastiano a fost clar și hotărât:

– Să nu accepți niciodată șantajul.

– Și dacă vor vorbi?

– Oricum o vor face. E numai o chestiune de timp.

Atunci, e mai bine să riști imediat. În ceea ce mă privește, sunt dispus să înfrunt orice situație, declară el fără să ezite. Dar tu?

– Cred că ai dreptate. Eu mă simt vinovată față de soțul meu, pe care-l amăgesc atribuindu-i un copil care nu e al lui. Însă pentru ceea ce a fost între noi și pentru sentimentele mele față de tine nu mă simt vinovată față de nimeni.

Ester se gândi la posibilele reacții ale lui Edison și ajunse la concluzia că, în situația în care se afla, nu putea face altceva decât să adopte o poziție clară și precisă. Se ridică prima, își adună de pe jos hainele împrăștiate, intră în baie, se îmbracă, își aranjă părul și reveni în dormitor.

Sebastiano dormea adânc. Deși era puternic, părea lipsit de apărare. Somnul bărbatului semăna cu somnul inocent al copiilor ei. Îl privi și hotărî că e mai bine să nu-l trezească. Așa nu trebuia să-și ia rămas-bun și să-l întrebe despre viitorul lor, despre ce se va întâmpla cu iubirea lor. Se adăpaseră la un izvor minunat și știau că viața nu va întârzia să le prezinte nota de plată. Era inutil să se pedepsească suplimentar. Îi mângâie ușor părul și ieși închizând încet ușa.

Se întoarse acasă la ora cinei cu un carton cu prăjituri cumpărate în oraș și le dăruి tuturor un surâs radios. Edison o privi uluit. Nu-i văzuse niciodată expresia senină și calmă, împlinită și fericită. Aerul ei mulțumit și dulcea aripă a fericirii îi atinse pe fiecare dintre ei.

Starea de mulțumire nu dură multă vreme.

Anunțați de Maria, cei doi Franzi fuseseră punctuali la întâlnirea cu Ester și ea știa cum se va termina

odioasa confruntare. Ettore și Emanuela abordară pentru început un surâs încurcat, la care Ester răs-punse cu o privire rece, oprindu-i la intrarea în casă.

– E vreo problemă? întrebă Ettore, intimidat de atitudinea doamnei Montalto.

– Nu, totul este perfect, spuse ea, fără să-și schimbe vreun pic expresia.

– Atunci? continuă Emanuela.

Ester rămase nemișcată ca o statuie.

– Atunci, consider că trebuie să discutați subiec-tul cu soțul meu. Puteți să-i povestiți totul și să-i ex-puneți detaliile mai picante.

Cu totul încurcați, Emanuela și Ettore schimbă ră între ei niște priviri întrebătoare.

– Era ceea ce voiați să faceți, în cazul în care nu aș fi plătit, continuă cu hotărâre Ester. Sau m-am înșelat? Poate că nu am înțeles bine amenințările voas-tre. Dacă lucrurile stau așa cum le-am lăsat, cred că propunerea mea este soluția cea mai corectă.

– Nu am spus chiar așa... bâigui Ettore, neputând să iasă din încurcătura lipsită de demnitate.

– Dacă vreți să mă urmați în birou, cred că dom-nul Montalto va fi fericit să vă dedice o parte din timpul său. E loc întotdeauna pentru doi prieteni vechi și apropiați, replică ea, găsind în ironie arma cea mai bună. Reacția ei îi descumpăni foarte mult pe cei doi șantajști, care se dezumflară împreună cu proiectul lor.

– De ce să-l deranjăm pe Edison? interveni Emanuela.

– Te asigur că nu e un deranj, îi țin piept Ester.
– Nu trebuie să consideri venirea și disperarea noastră... și se întrerupse.

– Un șantaj? completă Ester fraza.

Ettore încercă s-o dea pe glumă.

– Disperarea aduce cuvinte nepotrivite, spuse el, căutând un pretext plauzibil ca să iasă din situația neplăcută. Ideea de a se afla față în față cu editorul care mai putea să conteze pe sprijinul unor prieteni puternici și, ca atare, să le facă viața grea îl punea într-o încurcătură serioasă.

– Poate că ne-am grăbit, zise Emanuela. Dar uită-te la noi, părem capabili de o asemenea ticăloșie?

– Vă consider în stare de cele mai mari mârșavii, de la trădare la șantaj, îi răspunse cu o aparentă blândețe Ester.

Sebastiano avusese dreptate. Cei doi șantajști depuseră armele. Anticarul apăsa deja pe clanța ușii.

– Atunci? îl ațâță stăpâna casei.

– Să spunem că am trecut pe aici și am urcat să vă dăm bună ziua. Niciunul din ei nu făcu vreun semn ca să întindă mâna în semn de rămas-bun. Ester îi urmă pe palier și îi văzu cum coborau scările. Erau o pereche de mizerabili din neamul lui Cain. Războiul și disperarea scoteau la suprafață chipurile cele mai mârșave ale naturii umane.

Câștigase o bătălie, era mândră de ea și recunoscătoare lui Sebastiano, care îi sugerase strategia

cu care învinsese. În fond, nu resimțea nici ură, nici ranchiună față de cei doi.

Nu-i plăcea, în schimb, că nu vorbise deschis cu soțul ei și nu se consolă gândindu-se la nenumăratele înșelătorii și la infidelitatea lui Edison. Deplângea ocazia pierdută de a avea o discuție deschisă. Care, după toate probabilitățile, nu va avea loc niciodată.

Gianni Montalto avea opt ani. Era inteligent și extrem de vioi. Când era vorba de a obține ceva, profita de situații, cu ajutorul imaginației sale inepuizabile. În orice împrejurare, reușea să găsească o modalitate de a câștiga ceva.

Descoperi în ziua aceea ferestruica arcuită, apărută de un grilaj de-a lungul căruia se cățara o plantă cu flori frumos mirositoare. Se afla pe o latură a clădirii care găzduia Golf Country Club, nu departe de Lugano. Tocmai de la acea mică fereastră venea zgomotul intermitent al apei dintr-o baie și auzea rumoarea de voci feminine.

Privi în jur. Nu era nimeni. Doar un uriaș motan siamez, întins în iarbă, fericit la căldura soarelui. Mai era un suport din fier emailat sub un arc de trandafiri agățători. Nu avea stabilitatea unei scări, dar puteai să te cațeri pe el la înălțimea de la care să privești în interior.

Gianni era îmbrăcat cu o jachetă elegantă, care s-ar fi putut șifona, murdări sau rupe, dar curiozitatea învinse prudența. Folosindu-și întreaga forță, târî suportul lângă zidul clădirii și-l așează chiar sub ferestruică. Motanul îi urmărea fiecare mișcare cu ochii mijiți.

Copilul examinează instalația, studie cum să se cațere pe bara lungă din fier și apoi să se ghemuiască pe platforma rotundă. Surâse când descoperi un detaliu care i-ar fi ușurat urcușul. Plinta din piatră, care mergea de-a lungul postamentului edificiului, forma o primă treaptă ca să ajungă la platformă. În vasul înalt din lut ars în care se afla planta cățărătoare găsi cel de al doilea sprijin care-i îngăduia să ajungă în vârful suportului.

Fu cât pe-aci să cadă deoarece structura subțire din metal începu să se lege în mod periculos sub greutatea lui, dar Gianni se prinse instinctiv de gratiile din fier de la fereastră, regăsindu-și echilibrul.

Își vârî capul printre flori și reuși să vadă excelent cămăruța intimă: era toaleta doamnelor, deocamdată pustie. Copilul remarcă pereții acoperiți de stuc venețian, closetul din maiolică albă, lavaboul încastat într-o mobilă de culoare închisă, oglinda mare deasupra unei polițe de marmură albă, pe care se aflau teancuri de prosoape moi, din in alb, flacoane cu parfum, perii și piepteni.

Apoi, ușa se deschise și în fața ochilor lui Gianni apărură silueta impunătoare a unei doamne care, cu gesturi afectate, grăbite, își ridică fusta din șifon de

un albastru puternic, își dădu jos chiloții și se așeză pe scaun.

Destinul făcu ca prima victimă să fie doamna Laura Scavini, mama unui coleg de școală, pe care Gianni nu-l putea suferi pentru că nu-i dădea nicio dată să copieze temele și i se plângea profesoarei de incursiunile lui piraterești.

Familia Scavini avea două magazine mari de bijuterii la Lugano și Gianni știa că, de mai multe ori, maică-sa apelase la doamna Scavini ca să vândă niște inele la un preț bun. I s-a părut caraghioasă, deoarece, stând pe scaun, își aranja, cu gesturi și mișcări ca de copil, voaleta pălăriei de culoare albastră.

Era, totuși, un spectacol care nu-l lăsa indiferent și care-i provoca o neliniște profundă. Reacțiile lui psihologice fură repede depășite de o evaluare de tip comercial a situației. Deoarece Gianni își dădu seama, chiar în acel moment, cum putea să-și fructifice descoperirea.

Alunecă prudent jos, ocoli clădirea și intră în sala mare, unde se desfășura petrecerea prilejuită de o căsătorie. Era o mare recepție, dată cu prilejul nunții lui Marie Claire Régazz, fiica bancherului Carlo Régazz, cu Auguste Dublanc, fiul bancherului David Dublanc. Marie Claire era verișoară bună cu Ippolita Crivelli, tatăl ei fiind frate cu Céleste, mama Ippolitei. Căsătoria fusese oficiată cu mare pompă în catedrala gotică San Lorenzo.

Monseniorul Sebastiano Brighenti venise de la Lausanne ca să officieze slujba. Pe prelat îl lega o veche prietenie de tatăl mirelui.

Imediat după ceremonie, mirii și invitații s-au mutat în sala de recepții a Golf Club. Printre invitații aleși cu grijă se număra și familia Montalto. Ippolita Crivelli și Wally erau domnișoarele de onoare.

Ester făcuse tot ce putuse pentru ca Wally să apară așa cum trebuia la nuntă și să nu facă impresie proastă, pe lângă eleganța și frumusețea agresivă a Ippolitei.

O pieptănase cu grijă, încrețindu-i părul cu un fier cald și făcându-i bucle lungi, pe care le adunase apoi pe ceafă, strângându-le cu o ghirlandă de primule din mătase galbenă, la fel cu panglica de la corsajul din dantelă și tul.

– Să zâmbești tot timpul, Wally! îi spusese fetei privindu-i cu neliniște chipul lipsit de grație.

Chiar și micuța Lola, de patru ani, avusese rolul ei în spectacolul grandios. Era una dintre domnișoarele care duceau trena miresei. Se mândrea, cu mișcări grațioase, cu rochița din tul cu mâneci bufante. Doamnele își arătau pălăriuțele extravagante și scumpe și rochiile de la case de modă bine-cunoscute, bărbații purtau frac și joben.

Gianni năvăli în salon, făcând slalom prin mulțimea foarte elegantă în căutarea unor colegi. Găsi doi care se îndopau cu prăjituri cu frișcă.

– Haideți cu mine! le porunci el cu tonul șefului de bandă. Cei doi camarazi de școală îl urmară fără să ceară explicații.

– Vreți să vedeți o femeie care face pipi? întrebă nerăbdător ca un negustor care se pregătește să-și arate mostrele. Între timp, arunca priviri îngrijorate spre motanul mare, care se ghemuise pe platforma suportului, zădărniciindu-i planul. Cei doi prieteni îl priviră cu scepticism.

– Ai chef de glume? îl întrebă unul dintre cei doi.

– Nicidecum, răspunse el.

– Și unde e femeia aia? întrebă celălalt neîncrezător.

Gianni le prezintă planul, hotărât să obțină profit din descoperirea lui.

– Jumătate de franc, spuse, ca s-o vedeți pe una dintre ele. Un franc și douăzeci de centime ca să vedeți trei, adăugă, întinzând mâna.

– Eu sunt de acord, declară unul din băieți, punând în mâna lui Gianni o monedă lucitoare de un franc.

– Vrei restul sau mai pui douăzeci de centime? îl întrebă Gianni.

– Mai pun douăzeci de centime, hotărî amicul scoțând moneda din buzunarul pantalonilor.

Gianni o luă.

– Acum va trebui să te urci pe suport. Fereastra dă chiar în toaletă.

Băiatul se uită îngrijorat la improvizația șubredă și la motanul care, cocoțat în vârf, avea solemnitătea unuia din lei de pe frontonul bisericii San Marco.

– E ușor să te urci, îl încurajă Gianni. Eu am văzut posteriorul doamnei Scavini. Cu puțin noroc, ai să poți vedea fundul Ippolitei Crivelli, îl zgândări el malițios.

– Și motanul? Întrebă primul client al negustoriei improvizate.

– Îl faci să coboare, sugeră Gianni. Am să te ajut. Să încercăm să-l determinăm să plece în liniște. Dacă ne aud alea, ne fac bucăți.

Felina își apără poziția scuișând și arătându-și colții, dar în cele din urmă sări în iarbă, îndepărtându-se trufașă și lăsând loc liber băieților.

Erau încordați, îngrijorați și conștienți de treaba pe care o făceau. Gianni, care băgase banii în buzunarul de la pantaloni, își ajută camaradul să urce ținând zdravăn suportul.

Băiatul se ghemui cu fața ascunsă în frunzișul des al plantei agățătoare și cu mâinile încleștate de grilajul robust. Cei doi prieteni de jos îl urmăreau cu gura căscată. Toți își țineau respirația din cauza emoției și a temerii că prezența lor va fi descoperită.

Băiatul de pe suport, fără să întoarcă niciun pic capul, întinse mâna stângă, având arătătorul și mijlociul ridicate, ca să semnaleze prezența a două persoane în toaleta doamnelor. După ce se auzi apa din rezervor curgând, se răsuci spre ei. Era roșu ca racul.

– Două! șuieră reținându-și cu greu un strigăt de victorie. Două funduri dintr-o singură lovitură!

Cei doi prieteni de jos îl priviră cu invidie și admirație. Când baia se eliberă, spuse:

– Era soră-ta, Wally.

– Cine? se sufocă Gianni.

– Soră-ta, repetă privitorul. Cu mironosița de Marisa Meli. Ce funduri, băieți! exclamă el încântat.

Brusc, Gianni se trezi în postura de apărător al onoarei familiei.

– Nu soră-mea! strigă. Ticălosule! Coboară imediat! Băiatul nu se mișcă.

– Am plătit pentru trei și mai am dreptul la unul, protestă el.

– Soră-mea nu intra în socoteală. Coboară imediat sau îți pocesc mutra, îl amenință.

– Îți mai dau un franc, încercă să-l îmbuneze prietenul, care-i cunoștea lăcomia.

Micul Montalto era într-adevăr înfuriat și nu era dispus să ajungă la vreun compromis.

– Coboară sau te dau eu jos! îl amenință.

Prietenul însă nu se lăsă. Plătise și voia să savureze până la capăt spectacolul. Atunci Gianni începu să scuture stâlpul, silindu-l să strângă cu putere barele de la fereastră.

– Ce naiba faceți aici? întrebă o voce în spatele lor.

Cei trei se întoarseră și-l văzură pe Fabrizio, fratele vitreg al lui Gianni, care se apropia cu pasul lui nesigur.

– Se uită la fundurile femeilor, zise colegul de școală al lui Gianni.

– O bandă de ticăloși! îi certă Fabrizio. Și tu, coboară imediat! îi porunci celui alt.

Privitorul rămase pe poziție, considerându-se îndreptățit să facă asta.

– Nici nu-mi trece prin minte, zise el. Am plătit un franc și douăzeci pentru trei funduri. Și vreau să văd trei. Și am văzut și bucle soră-tii, ale lui Wally, surâse el răutăcios. Grozave!

– Dă-i banii înapoi! îi porunci Fabrizio fratelui său vitreg. Iar tu, coboară imediat!

Cei trei îl luară peste picior și Fabrizio îi dădu un ghiont lui Gianni, care căzu lat pe iarbă. Se ridică însă cu repeziciune și îl lovi cu pumnul în stomac pe Fabrizio.

Privitorul își părăsi postul, se uită împreună cu tovarășul său la cei doi frați care se băteau cu furie și, după ce schimbă câteva priviri cu acesta, hotărî, de acord cu el, să iasă din jocul care lua o întorsătură urâtă.

Gianni și Fabrizio continuară să se bată rupându-și hainele, făcute special pentru nuntă, în acea luptă îndârjită, în care, așa cum se întâmplă adesea în războaie, aveau să fie doi învinși și niciun învingător. O mână puternică îi despărți și o voce fermă spuse:

– O să dați socoteală mamei.

Cei doi adversari, acum separați, dădură în gol ultimele lovituri, apoi se potoliră brusc ca niște mașinării ale căror baterii erau acum descărcate. Se uitară la Emiliano, care îi privea de sus.

– El a început, îl arată Gianni pe Fabrizio.

– De ce? întrebă Emiliano, văzând starea demnă de plâns a băieților și a hainelor noi.

Fabrizio rămase tăcut.

– Pentru că e un bastard, începu Gianni cu intenția de a-l răni.

– Asta nu trebuia s-o spui, îl muștră aspru fratele mai mare. Acum faceți ceva pentru ca mama să nu vă vadă în halul ăsta.

Fabrizio avea nasul plin de sânge, iar Gianni, un ochi umflat. Amândoi respirară ușurați. Dacă i-ar fi găsit Edison, lucrurile nu s-ar fi încheiat atât de repede. Ar fi avut loc un proces în toată regula, cu niște consecințe la care mai ales Gianni prefera să nu se gândească. Spre norocul lor, Emiliano nu aprofundase cauzele certe, crezând că se datorau unor motive obișnuite și neînsemnate.

Târgul lui Gianni, demn de Boccaccio, va rămâne un secret al celor trei băieți, niciunul dintre ei, fiind personal implicat, neavând vreun interes să-l dezvăluie.

Emiliano se întoarce la petrecere, lăsându-și frații în seama sorții inevitabile: o muștrare serioasă și o pedeapsă pentru că se bătuseră.

O căută pe Ippolita în grădină, în locul unde o lăsase, dar nu mai era acolo. Îl cuprinse o mânie surdă față de cei doi tâmpiți care îi zădărniceseră încercarea lui de a o izola pe Ippolita de grupul de admiratori perseverenți care o însoțeau peste tot.

Ea, de obicei mândră cu băieții mai tineri care o plectiseau făcându-i curte neîndemânatic și searbăd, fără să ajungă la ceva concret, fusese îngăduitoare cu el, dându-i clar de înțeles că îl prefera.

În puținele dăți când rămăseseră singuri, ea arătase un interes deosebit pentru Emiliano și familia lui. Nu făcuse un secret din admirația pentru Ester, pe care o definea drept „o femeie frumoasă și superioară” și nici nu ezitase să-l descrie pe Edison ca fiind „un bărbat care-și poartă pe frunte semnele puterii și ale succesului”.

Emiliano surăsese la interpretarea hiperbolică și oricum exagerată a semnului de pe frunte, o simplă și neobișnuită cută, mai puțin vizibilă decât o gropiță pe bărbie, un fel de marcă a familiei Montalto, pe care și el o purta. Numai micuța Lola nu avea această imperfecțiune, care se va manifesta fără îndoială odată cu trecerea timpului.

Emiliano discuta cu plăcere cu Ippolita deoarece, spre deosebire de celelalte fete care vorbeau numai despre rochii și logodnici, ei îi plăceau cărțile și autorii lor, filmele și regizorii, îi plăceau jazzul și muzica clasică, se dădea în vânt după Gershwin, îi adora pe Cole Porter și pe Carmichael și îi dăduse *Pulberii de stele*, care trecuse oceanul împreună cu armata americană, titlul de „coloană sonoră a tinereții ei”.

Îi dovedea lui Emiliano că era foarte cultivată, ceea ce îi permitea să aibă interpretări foarte personale care-l încântau prin originalitatea lor.

Dar el aprecia în special frumusețea ei de fată devenită acum femeie și parfumul cald care emana din persoana ei. Emiliano se simțea îngrozitor de atras de trupul acela delicat și puternic. Era ferm convins că Ippolita ascundea senzualitatea Emmei Bovary, a Annei Karenina și a doamnei Chatterley.

Băiatul, foarte decis s-o găsească, trecu pe lângă invitații care se adunaseră pe peluza clubului, însă, în pofidă eforturilor sale, nu reuși să dea de ea. Intră în sălile din interior și în cele din urmă o văzu. Ippolita stătea cu un grup de fete din care făceau parte mireasa și sora lui, Wally. Vorbeau încet și râdeau complice și pe-nfundate.

– Hai, Marie Claire, de ce nu ne povestești ce ai să faci în noaptea asta cu Auguste? o întrebă o prietenă.

– Aș ofensa urechile tale caste, dacă ți-aș spune tot ce am de gând, replică mireasa, pe un ton glumeț.

– Ce va face în noaptea asta va fi exact ce face de o bucată de vreme, interveni Ippolita cu un aer plictisit.

– Și ce faci de o bucată de vreme? întrebă Wally, căreia i se aprinseră ochii la o amintire îndepărtată, când profesorul Gavazzi o sedusese pe mătușa Polissena.

– Își călărește mânzul, spuse o altă prietenă a miresei, adoptând un ton și o expresie malițioasă.

Câteva se prefăcură scandalizate, altele râseră.

– Exact ce ar vrea să facă fiecare dintre voi, dacă ar avea posibilitatea, îi replică prompt și cu îndrăzneală Marie Claire.

Ippolita le privi cu milă.

– Sunteți proaste și infantile. De abia așteptați să faceți dragoste. Să sărutați un bărbat și să fiți frământate de el. Dar în același timp vă e frică, spuse trufașă, pregătindu-se să plece.

Emiliano o opri în pragul barului tocmai când dădea să intre într-un coridor care ducea la primul etaj, unde erau sălile rezervate bărbaților.

– Te căutam, îi spuse el luând-o de braț.

– Eu nu, îi răspunse privindu-l ca pe un străin. Avea o lucire ciudată în ochi și-l făcu să se simtă inconfortabil.

– Scuză-mă, nu credeam... se bâlbâi el, retrăgându-se. Reacția ei îl descumpănise.

Ippolita se îndepărtă în fugă. Îl căuta pe taică-său, dar la etajul superior dădu peste Edison Montalto.

– Bună, îi zise luminându-se la față.

– Nu mai e nimeni aici, îi spuse Edison. Se pare că s-au dus cu toții în grădină.

Ippolita se bucură.

– Mai bine așa, spuse apropiindu-se de el. Putem, în sfârșit, să fim singuri, comentă ea malițios.

– Singurătatea te îngheață, fata mea, încercă el s-o descurajeze.

– Însă e foarte excitantă, replică ea cu o intenție precisă.

Vocea ușor răgușită, respirația accelerată și frumusețea fetei îl zăpăceau.

– Nu ar fi bine să mergem și noi în grădină? propuse Edison fără prea multă convingere.

Ippolita se apropie, își trecu mâinile după gâtul lui și-l strânse la piept murmurându-i:

– Chiar ți-e teamă de mine? Cuvintele ei îi provocară un fior intens și plăcut.

– Mă faci să tremur, mărturisi Edison.

– Oare? Îl provocă ea lipindu-se de trupul bărbatului, simțind că o dorește intens.

Edison Montalto reacționează brusc.

– Găta, fetițo! spuse cu hotărâre luând-o de umeri și îndepărtând-o de el.

Ippolita îl privi. În ochii lui se citea dorința.

– Ești un prost, Edison Montalto. Pot să am toți bărbații pe care îi vreau. Și sunt mult mai tineri și mai frumoși decât tine. Dar eu pe tine te vreau. Aici. Acum.

El se lăsa dus într-un salon despărțit de sala de biliard printr-o perdea grea din catifea. Ferestrele erau închise, storurile trase și plutea un miros plăcut de tutun. Era refugiul liniștit al membrilor clubului, când voiau să citească ziarele sau să discute fără să fie deranjați. Practic, Ippolita făcu totul. Și cu mare viteză.

Edison se lăsa violat de femeia tânără, frumoasă și bogată care se dovedi a fi o bună cunoscătoare a dragostei și a sexului. A fost un viol plăcut, intensificat de temerea că vor fi descoperiți, de conștiința că fac ceva nepermis.

– Știi cât am riscat? o întreabă apoi când încerca să-și aranjeze hainele.

– Cât ai riscat tu? preciză ea făcându-l să tremure. Eu sunt considerată nebună. Părinții mei au învățat

să mă accepte așa cum sunt. Tu ești cel care, îl provocă ea, nu ai nicio justificare pentru ce ai făcut, conchise cu satisfacție.

– Ești chiar nebună, reacționează el. Nebună de legat!

– Nu știu dacă sunt. Dar, dacă îmi place ceva, îl iau fără să-mi pun atâtea întrebări, replică ea râzând scurt.

Ippolita își netezi frumoasa rochie de domnișoară de onoare și își aranjă părul.

– Sunt tânără, bogată și frumoasă. Și pot să am totul. Acum, de pildă, aș avea chef să o iau de la început, îl luă ea prin surprindere încercând să-i desfacă pantalonii.

– Ți-ai pus în cap să mă distrugi, se retrase el înspăimântat.

– Încă o clipă, îl rugă ea.

Dar Edison coborî în grabă la parter.

Emoția și teama îi tăiau răsuflarea. Se clătină puțin, dar nimeni nu observă. Vinul reușise să-i învelească pe aproape toți invitații.

Ieși, mijindu-și ochii, în lumina după-amiezii de vară. Nuntașii erau ca niște siluete mișcătoare, pe care el le observa ca prin obiectivul unui aparat fotografic.

Se opri câteva clipe sub portic ca să-și obișnuiască ochii. O văzu pe Ester, care o ținea pe Lola de mână și vorbea cu monseniorul Sebastiano Brighenti. Prelatul mângâia buclele fetei. Apoi se aplecă, o luă în brațe și o strânse la piept. Lui Edison i se păru că ochii albaștri ai nevestii erau umezi de lacrimi.

I se păru chiar că Ester era emoționată. Dar putea să fie un efect provocat de emoția prin care trecuse, de experiența trăită. Trebuia să se obișnuiască cu lumina puternică a soarelui și să se calmeze, deoarece mintea și întreaga ființă îi erau răvășite de escapada ce tocmai se consumase.

Lui Edison i se făcu frică. Nu numai pentru că povestea putea fi descoperită, dar mai ales și fiindcă simțea cum se naște pentru fata aceea care putea să-i fie fiică un sentiment nou, pe care nu îl cunoscuse niciodată până atunci cu vreo altă femeie. Ippolita îl domina cu senzualitatea ei.

Polissena Montalto dădu puțin la o parte perdeaua din muselină de la fereastra camerei ei și privi spre aleea interioară care ducea la vila Ester. Îl văzu pe Michele cum deschide poarta pentru a-i permite militarului german să intre cu motocicletă. Era o Puck 500, cu motorul în doi timpi, care scotea fum și făcea zgomot.

După moartea Gildei și fuga familiei Montalto, nemții inspectau vila săptămânal. Ritualul avea o metodă, dar nu și inteligență. Era limpede pentru toată lumea că grajdul e închis când boii sunt deja departe și totul lăsa să se înțeleagă că nu se vor întoarce. Cel puțin deocamdată.

Cu toate acestea, romantica și curajoasa Polissena Montalto, căreia îi fuseseră încredințate supravegherea și grija casei, adăugase vizita săptămânală pe lista obiceiurilor existenței ei monotone. Ca întotdeauna, se grăbi să-și aranjeze părul în fața oglinzii de la toaletă. Își puse apoi pe gât și pe încheieturi două picături

din prețiosul și nemuritorul Chanel de dinainte de război, își netezi cutele rochiei sale *princesse*, din mătase înflorată, care nu-și arăta cei patru ani, și coborî la parter la timp ca să-l primească în vestibul pe locotenentul din Wehrmacht, care trebuia să controleze vila Ester și să raporteze rezultatele inspecției înaltului comandament german.

– Bună ziua, domnișoară Montalto, o salută bărbatul, bătrând din călcâie în poziție de drepti cu o precizie teutonică.

– Bună ziua, Herr Stauder, răspunse Polissena cu surâsul său cel mai cochet. Durerea o călise și ștersese exagerările de secol XIX, care-i accentuau condiția de fată bătrână. Într-un anume sens, devenise mai frumoasă, mai matură și mai responsabilă.

Michele, aflat în pragul ușii, îi urmărea pe bărbat și pe femeie cu un aer dezaprobat.

– Cum de sunteți singur în dimineața asta? îl întrebă în timp ce se îndreptau spre bucătărie. Locotenentul Stauder, un bărbat înalt și zvelt, era însoțit de obicei de un om pe care Polissena îl considera scutierul lui.

Ofițerul nu răspunse.

Vila Ester nu mai era, practic vorbind, funcțională. Dispăruseră tablourile de pe pereți, argintăria, bibelourile, covoarele, porțelanurile. Mobilele și divanele fuseseră acoperite cu pânze mari și albe și singurele camere care puteau fi folosite erau bucătăria de la parter și dormitorul Polissenei de la etaj. Celelalte

fuseseră închise. Michele și Angelina dormeau la ultimul cat, în odăile servitorilor.

În urmă cu câteva luni, se zvonise că înaltul comandament german, sau o parte din el, se va muta la vila Ester. Apoi, un strateg se răzgândise deoarece locul nu putea fi apărat ușor de atacurile rebelilor. Și așa s-a făcut că nemții nu au mai ocupat casa familiei Montalto.

Ajunși în bucătărie, locotenentul Stauder acceptă invitația Polissenei și se așază la masa albă din lemn lăcuit.

– Mă întrebați, domnișoară, de ce sunt singur în dimineața asta, se hotărî el să răspundă, cu o mică întârziere.

– Dacă e vreun secret militar, puteți să nu mi-l spuneți, glumi femeia.

– Nu, nu, surâse Stauder. Niciun secret. Numai că Fritz a fost victima unei indigestii din pricina berii. E un mare seducător, mai adăugă.

– În sensul că seduce multe doamne? Întrebă ea reconstruind în minte imaginea de om amabil, dar nu fascinant, a ordonanței.

– În sensul că stă jos, de cum poate. În acest sens este un seducător, preciză ofițerul. Indigestia provocată de bere i-a oferit un pretext foarte bun.

Polissena izbucni într-un râs spontan și cald. Locotenentul Stauder se bosumflă, dar apoi râse și el cu stăpâna casei, când Polissena îi explică diferența dintre seducător și sedentar.

Când reluară, în mod inevitabil, discuția cu privire la vizitele periodice la vilă, locotenentul din Wehrmacht hotărî să-i spună adevărul.

– În situația de față, domnișoară, înțelegeți foarte bine că inspecțiile mele săptămânale și controalele sistematice la căile de acces au devenit ridicele. Dumneavoastră spuneți că nu știți nimic despre fratele dumneavoastră și familia lui și noi ne prefacem că vă credem, mărturisi neamțul cu un surâs resemnat.

Avea vreo patruzeci de ani și o expresie rătăcită de adolescent, luminată de niște ochi gri și limpezi. Avea părul blond-roșcat, un ten deschis la culoare și o privire melancolică. Uniforma era neglijentă, chiar dacă era în perfectă ordine. O privea pe femeie cu un fel de adorație. Polissena se apropie de chiuvetă și umplu o oală mică cu apă, pe care o puse pe focul de la sobă.

– Eu nu v-am mințit niciodată, locotenente, protestă Polissena, luând borcanul cu cafea Franck, un surogat care nu avea nicio legătură cu ce ar fi trebuit să fie.

El, locotenentul Karl Stauder, venise odată la vila Ester cu o cutie de cafea adevărată, dar Polissena refuzase politicos darul.

– Îmi pare rău, dar nu-l pot accepta, se scuzase ea, nu e drept ca eu să am ceea ce atâția conaționali de ai mei nu pot să aibă.

– Vorbiți ca propaganda fascistă, o ironiză ofițerul.

– Nu este un delict, sper, replicase ea.

Atunci o privise ofițerul german pe femeia matură, cu alură de fetiță și o văzuse într-o lumină nouă. Această fiică a unui popor trădător și slab, fricos și temător, îl ținea în șah de luni de zile, sfidându-l pe el și brigăzile negre ale Republicii de la Salò.

Locotenentul Stauder își dădea seama că, în mod instinctiv și aproape inconștient, îi făcuse jocul Polissenei, apărând-o indirect de atacurile Gestapo-ului și ale OVRA, care-i cerea deja capul. Simțea însă că ține la ea.

Îi despărțea un război absurd, îi uneau pasiunea comună pentru muzica clasică și o dragoste fără margini pentru Beethoven și mai ales pentru *Violinkonzert*.

De la Polissena a aflat Karl Stauder că Beethoven își scrisese celebrul concert pentru vioară la puțin timp după ce terminase al patrulea concert pentru pian, când era deja complet surd.

Polissena puna suflet în aceste conversații care îi dădeau o statură uriașă în ochii locotenentului.

Imediat după înmormântarea Gildei Tusini, mama lui Fabrizio, nemții reveniseră la vilă în speranța că-l vor aresta pe Edison Montalto, însă îl găsiseră numai pe Michele, șoferul editorului, care rămăsese singur în casă.

Moartea Gildei, care își sacrificase viața pentru o valiză goală găsită în lac după îndelungi căutări, era unul din numeroasele mistere de la vila Ester.

– Domnul a plecat la Florența cu familia, susținuseră ei. De atunci, Michele și Polissena nu se îndepărtaseră de la acea versiune a faptelor.

Într-o zi, doi soldați înarmați cu o autorizație de neînțeles au adunat tablourile și bibelourile. Polissena a protestat și s-a dus la comandamentul poliției militare din Como ca să depună o plângere împotriva a ceea ce ea numea o fărădelege demnă de niște pirați. Tremura din pricina posibilelor urmări, dar era dispusă să riște ca să se opună samavolniciei. Așa că, a doua zi, a fost prima care s-a mirat când a văzut un camion în curtea vilei, cu trei soldați care aduceau tot ce fusese luat în ajun, împreună cu scuzele comandamentului. „Câte deosebiri în această lume în aparență egală“, se gândi Polissena. Micul grup care avea sarcina să înapoieze ceea ce fusese confiscat mișelește era comandat de locotenentul Karl Stauder. De atunci începuse un fel de război de uzură. El sosea punctual în fiecare luni ca să întrebe de familia Montalto, iar Polissena îl primea în bucătărie, pe el și pe sergentul Fritz Lang, ajutorul lui, sub privirea protectoare a lui Michele. Le dădea o ceașcă cu surogat de cafea, după care repeta versiunea obișnuită a faptelor: nu știa nimic sigur, dar spera din tot sufletul că erau sănătoși.

În realitate, Polissena primea din când în când vești de la familie, prin intermediul lui Mossotti, care transmitea la rândul său că și Polissena era sănătoasă și că până acum nu avusese necazuri cu nemții.

– Sunt sigur, domnișoară, că dumneavoastră nu spuneți adevărul, susținuse ofițerul neamț. Personal, consider că aveți tot dreptul s-o faceți.

– Este adevărul gol-goluț, îl asigură Polissena, trădată însă de roșeața care îi invadează brusc obraji. Bărbatul se prefăcu că nu vede și nu aude. Puse o linguriță de zahăr brun în ceașcă, amestecă și o goli dintr-o înghițitură, ca și cum ar fi fost un medicament rău la gust, dar necesar.

– Nu am să vă reproșez că mințiți, ci acest amestec oribil pe care mi-l oferiți de fiecare dată și pe care eu îl accept ca să vă fac plăcere.

Michele își făcea de lucru cu niște clești sub chiuveță sub pretextul că repară scurgerea. De fiecare dată când neamțul stătea cu stăpâna, Michele găsea ceva ca să-și justifice prezența.

– Sunt vremuri grele, locotenente, replică Polissena. Vă ofer ceea ce am. Și îmi dau seama că e puțin, glumi ea. Îi plăcea bărbatul timid care îi spunea vorbe frumoase, acordându-i o atenție de care nu mai avusese parte.

Locotenentul Stauder vorbea cu Polissena despre viața lui, iar când ea se plângea de dura lege a războiului care-i lovea pe toți fără deosebire, el îi povestea despre mama lui și o soră pierdute într-un bombardament. Despre tatăl bătrân și cele două surori care supraviețuiseră, despre care nu mai știa însă nimic de multă vreme.

– Suntem agricultori, îi spuse el. Locuim în Bavaria. Într-un târg care nici măcar nu apare pe hărți. Un sat mic și pierdut, surâse el cu amărăciune, pe care războiul nu l-a cruțat.

Omul tăcu, dar Polissena nu știa ce să-i răspundă. Până și Michele, mereu foarte atent, încetase să mai lovească țeava de scurgere și stătea ghemuit sub chiu-vetă, prefăcându-se că este foarte ocupat.

– Războiul e urât, interveni Michele, aproape reproșându-i asta neamțului, de parcă el l-ar fi iscat.

– Eu nu l-am vrut niciodată, se apără Stauder.

Urmă din nou o tăcere foarte lungă, întreruptă doar de zgomotul monoton al picăturilor de la robinet.

– Se va termina curând, zise Polissena. Atunci, fiecare, după ce-și va plânge morții, va începe să trăiască din nou. Dumneata ai să-ți regăsești soția și copiii...

– Nu sunt căsătorit, o întrerupse brusc neamțul cu un fel de mândrie. Eu nu sunt căsătorit, domni-soară Polissena.

Era prima dată când își permitea să facă asemenea confidențe.

– Nu am avut niciodată posibilitatea să-mi caut o soție, continuă el. Mi-am petrecut viața pe câmp arând, semănând și recoltând. Studiam semnele vremii și speram să am o recoltă bună. Tatăl meu, maică-mea, surorile mele și cu mine formam o familie foarte unită. Am făcut ca pământul nostru să fie fertil cu muncă și sudoare. Dar când mă gândesc că maică-mea nu mai e, că soră-mea a murit, se emoționează

el, ajung la concluzia că războiul, pentru mine, nu se va sfârși niciodată.

Ca să-l abată de la astfel de gânduri negre, Polissena schimbă vorba.

– Unde ați învățat atât de bine limba noastră? îl întrebă.

– La Bologna, în 1938. Am urmat un curs de agricultură acolo.

– Eu sunt din Modena, se bucură Polissena ca și cum ea și ofițerul ar fi descoperit pe neașteptate că erau rude. Modena e la mai puțin de patruzeci de kilometri de Bologna. Un drum care se poate face și cu bicicleta. Taică-meu era un misit cunoscut în toate târgurile de vite. Am crescut printre grajduri și pe câmp, insistă ea identificând și alte puncte comune între ei. Neamțul avu pentru ea o expresie afectuoasă.

– Vă mulțumesc pentru ospitalitate, spuse el cu recunoștință. Se ridică și bătu din călcâie.

Polissena se apropie de el și îi puse încrezătoare o mână pe umăr.

– Să știți că nu cred că sergentul suferă într-adevăr de indigestie.

Locotenentul neamț se înroși tot.

– Voiam să fiu singur cu dumneavoastră, mărturisi el. Voiam să vă vorbesc despre mine și să vă spun ce gândesc. Luă mâna pe care Polissena i-o pusese pe umăr și o sărută. Ea îl urmări de la fereastră cum se suie pe motocicletă și simți că-l iubește.

Ester intră în Caffé Gambrinus și avu un sentiment de bucurie. Aerul ușor și plăcut, mirosind a vanilie și scorțișoară, care o întâmpină șterse senzația de umiditate și frig de afară. Erau în apropierea Crăciunului. Zăpada care acoperise orașul după două zile de ninsoare, îmbrăcând în alb munții din jur, pomii golași și acoperișurile caselor, era acum topită de un vânt cald, neobișnuit pentru acel anotimp, și de un soare aproape primăvărat.

Ester lăsa garderobierei paltonul ei prețios din loden, căptușit cu blană de veveriță, și pălăria din fetru verde și intră în penumbra delicată a unei săli mici, lambrisată, unde erau așezate într-o ordine impecabilă măsuțe acoperite de mici fețe de masă albe din dantelă.

Anna o aștepta la masa obișnuită, lângă vitrina apărută de o perdea scurtă din mătase, cu arabescuri. O sobă mare din maiolică verde răspândea o căldură plăcută din colțul încăperii.

– Iartă-mă pentru întârziere, începu Ester, în vreme ce o chelneriță muta măsuta ca ea să poată să se așeze pe divan alături de prietena ei.

Anna o iertă cu un surâs.

– După cum vezi, te-am așteptat corectând șpalaturile noii mele povestiri, o asigură punând într-un plic mare paginile tipărite. Nu-i nimic.

Anna Grisi reușise să-și găsească o slujbă. Scria povestiri pentru *Il Corriere del Ticino*. Începuse cu o nuvelă pe lună, dar satisfacția cititorilor îl convinsese pe directorul ziarului să solicite două pe săptămână, un record pentru ziarul din Lugano, care-i garanta un câștig foarte bun.

– Mă întreb de unde îți vine această ușurință de a povesti, remarcă Ester.

– Nu fac niciun efort ca să pun pe hârtie povestirile care prind contur în mintea mea, surâse Anna. Ba chiar le scriu cu o plăcere nemaiîntâlnită, preciză ea.

Își descria darul dat de natură cu multă simplitate, surprinzându-și prietena. Scriitorii pe care îi cunoștea Ester își compuneau operele cu mari eforturi, căutând zile la rând adjectivele și substantivele potrivite, cu asiduitatea chinuită a artistului care are nevoie să creeze în durere.

Anna era însă întotdeauna veselă și avea aspectul mulțumit al omului care-și găsește plăcerea în propria-i muncă. Ester o văzuse la treabă și remarcase că paginile ei aproape nu aveau corecturi. Scria fără să se oprească, fără să refacă ceea ce așternuse pe hârtie.

– Ești foarte bună, o complimentă Ester, cititoare pasionată a povestirilor ei.

– Sunt o scriitoare de cantitate, se apără Anna. Calitatea este o țintă prea ambițioasă și prea departe de mine. Gândește-te că, adăugă cu intenția de a-i devoala un secret, am încercat de mai multe ori să lucrez pe o frază sau pe câte un paragraf. În cele din urmă, m-am lăsat păgubașă. Îmi dau seama că nu astea sunt limitele mele. În concluzie, treaba mea merge bine așa. În fond, sunt norocoasă. Lucrez cu plăcere. Cititorii îmi dovedesc satisfacția lor. Mă distrez, mă simt iubită și îmi câștig pâinea. Ce pot dori mai mult?

Ester fu de acord.

Anna scoase din geantă un plic sigilat și-l dădu prietenei ei.

– L-am primit în dimineața asta, preciză ea.

Ester se uită la caligrafia de pe plic și recunoscă imediat scrisul cumnatei sale.

– E de la Polissena! exclamă.

Plicul nu era timbrat și venea din Italia pe niște cai misterioase, pe care nici scriitoarea nu le cunoștea foarte bine. Treaba ei era să se întâlnească la Mendrisio, o dată pe săptămână, cu o necunoscută care stătea în spatele farmaciei centrale. Anna îi dădea bani și lua de la ea scrisorile care veneau din Italia.

Chelnerița puse pe masă ceainicul fierbinte și o farfurie cu prăjituri cu cremă, care le plăceau foarte mult celor două femei, în timp ce Ester citea la repezeală:

Dragă Ester,

Aș vrea ca vestea pe care ți-o dau s-o ții doar pentru tine, fiindcă este secretă și confidențială. Ca să ne înțelegem, de la femeie la femeie. M-am îndrăgostit. El este un om de treabă și mă iubește cu adevărat. Te rog să mă crezi, de data asta nu mă înșel. E țaran ca și mine. Îi place muzica clasică, așa cum îmi place și mie. Și la fel ca mine, nu a fost foarte norocos în dragoste. Din păcate e neamț. Îl cheamă Kurt Stauder și este ofițer...

– Doamne Dumnezeule, iar o luăm de la capăt! exclamă Ester.

– S-a întâmplat ceva? Întrebă Anna.

– Ca de obicei, cumnata mea o ia razna, minimizează Ester faptele. Numai că de data aceasta a ales omul cel mai nepotrivit dintre toți, explică ea continuând să citească scrisoarea care nu conținea știri deosebite în raport cu precedenta, de acum două săptămâni. Polissena începuse scrisoarea cu nemaipomenita știre.

– Oricum, nimic îngrijorător, insistă Anna.

– Cu ea nu poți să știi niciodată, răspunse Ester surâzând și punând scrisoarea în geantă.

Femeile discută despre ultimele știri pe care Giuseppe Arisi i le împărtășise Annei. Avocatul era în legătură cu diferite persoane care rămăseseră în Italia și cu exilații politici din jumătate de Europă, care se refugiaseră în Elveția.

– Mussolini a vorbit din nou la Milano, povesti Anna. Cățarat pe turela unui tanc. Însă atitudinea marțială nu-i ascundea înfățișarea obosită și bolnavă. A spus că marea primăvară a patriei este iminentă. Fața lui disperată reflecta însă o înfrângere iminentă.

Ester luă o gură de ceai.

– E al cincilea Crăciun de război, spuse ea cu tristețe.

– Va fi însă și ultimul, garantă scriitoarea.

– Să sperăm, replică Ester care, din superstiție, nu mai voia să creadă în ceva.

– Am auzit că a murit Tommaso Marinetti¹ la Bellagio, spuse Anna.

– Îmi pare rău, zise și Ester.

– Sper că a putut să-și schimbe părerile despre război. „Noi voim să cântăm războiul, singura igienă a lumii“, cită scriitoarea, amintindu-și cuvintele din *Manifestul Futurismului* cu care academicianul italian se prezentase publicului în îndepărtatul an 1909.

– L-am cunoscut personal, spuse Ester. Dacă lăsăm la o parte gesturile extremiste, era un om de valoare.

– Dar și un mare nesocotit, replică Anna.

Ester își observă prietena care, deși era cu zece ani mai tânără decât ea, își păstrase intactă capacitatea de a se indigna. Din această pricină, o invidia. Ea, în

---

¹ Filippo Tommaso Emilio Marinetti (1876–1944) – poet italian, întemeietor al mișcării futuriste și susținător al fascismului, prin care a încercat fără succes să transforme futurismul în artă oficială de stat (n. red.).

schimb, pierduse pe drum această dimensiune vitală și accepta cu resemnare ce îi oferea viața.

Cultiva cu dragoste amintirea minunată a ultimei și scurtei întâlniri cu Sebastiano Brighenti și se consola dedicându-se cu dragoste copiilor ei, care mai aveau încă nevoie de ea, de protecția și de îmbrățișările ei.

Nu voia să știe poveștile de alcov ale soțului, considera obligațiile sociale o datorie, găsea satisfacție în lecturile bune și în întâlnirile cu câteva prietene.

Anna Grisi, fosta amantă a lui Edison, devenise persoana cea mai importantă din acest mic cerc.

– Ce faci de Crăciun? o întreabă Ester.

Scriitoarea izbucni în râs.

– Giuseppe și cu mine avem ceva în plan, răspunse ea, avem un program fantastic. E prea devreme însă ca să-l anunțăm. Dar tu? schimbă ea vorba.

– Copiii se vor duce la Saint Moritz cu familia Crivelli. Edison va fi la Zürich ca să trateze cu agentul a doi autori germani foarte interesați.

Annei i se păru că îi ghicește pe cei doi scriitori nemaipomeniți pe care Montalto îi dorea în echipa sa, dar preferă să nu insiste.

– Și tu? o întreabă.

– Eu voi rămâne aici cu Gioia mea, surâse Ester.

– Cu bucuria ta? întreabă curioasă Anna, care nu-și amintea acel nume în familia Montalto.

– Vorbesc de Lola. Eu îi spun Gioia. Îi străluceau ochii de fericire când pronunța numele mezinei.

Pentru a evita ca prietena să devină prea curioasă și să încerce să afle mai multe, schimbă vorba brusc. Și chiar nu vrei să-mi spui nimic despre programul tău grozav de Crăciun? o întrebă.

Chipul frumos al Annei răspândi o lumină radioasă și nu putu să reziste tentației de a-i împărtăși marele ei secret.

– Mă mărit, Ester. Giuseppe și cu mine ne căsătorim, spuse ea emoționată ca o adolescentă. Ne vom duce la Lausanne și monseniorul Brighenti ne va uni destinele.

Inima obosită a lui Ester începu să bată tumultuos.

Anna se înclină spre ea ca să-i șoptească la ureche:

– Va fi o ceremonie restrânsă. Noi, preotul și martorii. Și, dacă vrei, tu și micuța ta Lola.

Ester, care pălise, se înroși brusc. Scriitoarea atribui roșeața căldurii pe care o emana soba de maiolică, fără să reușească să intuiască, în pofida fanteziei ei debordante, motivul acelei emoții neașteptate a lui Ester.

– Sunt atât de fericită pentru tine! spuse ea reținându-și plânsul. Și adăugă: Iartă-mi lacrimile. Cu cât îmbătrânești, cu atât crește emotivitatea și se diminuează posibilitățile de a o controla.

Anna încercă s-o consoleze.

– Ce tot spui! o certă ea. Ești tânără și frumoasă.

– Poate eram odată, glumi Ester. Vreau să-ți fac un dar, adăugă ducându-și mâna la decolteu, unde avea o broșă din aur, în formă de lăcrămioară, cu petale din coral alb și frunze de jad verde. Iată darul meu,

spuse ea cu entuziasm, scoțându-și bijuteria delicată și dându-i-o Annei.

– Îți mulțumesc, dar nu o pot accepta, încercă Anna s-o refuze.

– De ce? reacționează Ester.

– Pentru că nu vreau să te lipsești de un lucru atât de frumos și scump.

Ester surâse cu o ușoară amărăciune.

– Lucrurile cu adevărat prețioase noi două le cunoaștem bine. Asta nu-i decât o floare și nimic mai mult. E o amintire, era a mamei mele. Nu aş vinde-o niciodată. Dar doresc să fie a ta pentru că țin foarte mult la tine.

Prietenele se îmbrățișară sub privirile celor câtorva clienți indiferenți care se aflau la acea oră la Caffé Gambrinus.

Când ieșiră din local, Anna și Ester meraseră împreună o bună bucată de drum. Scriitoarea se opri la redacție ca să-și predea povestirea, iar prietena ei se îndreptă spre casă.

Când ajunse în fața vechii clădiri în care locuia, Ester o văzu pe Ippolita Crivelli ieșind în fugă și abia evită să nu se ciocnească de ea.

– De ce fugi așa? o întrebă pe fată.

Aceasta avea un aer aiurit și părul zburlit.

– Ah, bună seara, doamnă Montalto, o salută Ippolita.

– Ai fost la mine? o întrebă suspicioasă.

– Exact, răspunse ea fără să ezite. Am urcat ca să-l văd pe Emiliano. Dar nu e acasă. L-am găsit numai pe soțul dumneavoastră. Cuvintele din urmă le pronunță cu o anume greutate.

Ester sesiză o ușoară neplăcere în expresia tinerei.

– Dar Emiliano e la gimnastică cu fratele tău, îi aminti ea. Nu știi?

– Sunteți sigură, doamnă? replică fata. Cred că aveți dreptate. Probabil că Emiliano e la sala de gimnastică împreună cu fratele meu. Ce memorie de doi bani am! Oricum, trebuie să plec. Bună seara, doamnă. O salută din nou și se îndepărtă în grabă.

Ester dădu din cap în semn de compătimire. Fiul ei nu mai dormea din cauza capricioasei Ippolita Crivelli și ea nu era deloc mulțumită de această periculoasă dependență. Nu pentru că se bârfea mult pe seama Ippolitei din cauza chefului de viață și a exceselor ei, ci pentru că în privirea fetei era un mister de nepătruns. Ceva care nu-i plăcea deloc.

În casă, îl găsi pe Edison în salon. Bărbatul avea un aer tulburat și mormăi un salut de neînțeles când o văzu, îndreptându-și atenția spre teancul de pagini dactilografiate pe care le ținea pe genunchi.

Ester scoase din geantă scrisoarea Polissenei și fu pe punctul de a vorbi cu el. Apoi își aminti prima frază pe care o scrisese cumnata ei: „Aș vrea ca vestea pe care ți-o dau s-o ții doar pentru tine...” Hotărî să nu-i spună nimic. Nu pentru că nu voia să-i dea o grijă în plus, ci ca să-l pedepsească pentru o infidelitate recentă.

APRILIE
1945

Angelina, credincioasa servitoare, vru să se scoale din pat și să-și vadă de îndatoririle ei, în pofida durerii de gât și a febrei mari, până când i se făcu rău și leșină. Abia atunci se convinse că era cazul să rămână în pat, unde medicul veni s-o vadă diagnosticând o amigdalită acută.

Medicul se numea Bossi, era tânăr, abia își luase în primire postul și nu se bucura de totala încredere a Polissenei, obișnuită cu expresia severă a bătrânului doctor Pozzi, deportat în 1944 în Germania deoarece era antifascist. Pozzi era un excelent profesionist. În schimb, se spunea că tânărul doctor obținuse diploma prin merite fasciste și că avea cu greaua artă a medicinei o relație problematică și foarte personală. Unii îl considerau indiferent față de suferințele oamenilor. Cu toate acestea, doctorul Bossi, elegant și îngâmfat, i-a prescris bolnavei o sulfamidă, un medicament foarte nou și care se dovedea eficace împotriva infecțiilor.

– Dar chinina? obiectă Polissena.

– Continuați cu doza indicată, spuse el, și adăugați patru pastile de streptosil pe zi.

– Nu vrea să mănânce, mai observă Polissena.

– E mai mult decât firesc, explică medicul. Gâtul îi este foarte inflammat. Bolnavul are tendința să se comporte după cum simte el. Important e să i se dea medicamentul și să bea. Dați-i o limonadă cu mult zahăr.

– În vremurile astea? ironiză Polissena.

– Dați-i ce puteți, replică sec doctorul și plecă.

Polissena pusese deoparte o mică rezervă de zahăr pe care o păstra pentru cazurile urgente. Zahărul avea culoarea alunei, nu era frumos la vedere și cu el îndulcea oribilul surogat de cafea pe care-l oferea săptămânal locotenentului Karl Stauder și pe care ofițerul neamț îl bea ca să-i facă plăcere stăpânei casei. Cât despre lămâi, Polissena nu știa unde să le găsească. Era lipsă de citrice de când Aliații ocupaseră Sicilia și izolaseră Sudul de restul Italiei. Dacă ar fi fost măcar Michele s-o ajute, dar acesta plecase dis-de-dimineată să cumpere mâncare. În urmă cu o săptămână, Polissena sacrificase pentru masa lor ultima găină, iar inventarul proviziilor alimentare era descurajant: câteva borcane de marmeladă, preparate de Angelina cea muncitoare vara trecută, un sac mic și melancolic de orez, în care mai existau ultimele rații, câteva legume uscate și un borcan cu untură. Cu o seară înainte se răspândise zvonul că va fi, probabil ca să mai îmbunătățească starea de spirit a populației, o

distribuție extraordinară de cartofi (cinci kilograme pe cap de om) și de brânză Roma (o sută de grame). Michele, care nu putea să doarmă, coborâse în piață în zori. Așa a fost al doilea din coada lungă, care avea să se formeze odată cu trecerea orelor.

Polissena o veghea pe Angelina și se ocupa de casă. Datorită autorității ei, o obligă pe bolnavă să bea o fiertură de cicoare, îndulcită cu sirop de prune, un amestec dezgustător pe care biata de ea îl înghiți, mai mult ca să fie pe placul stăpânei decât în speranța că îi va face bine la gât.

Radioul difuza scurte buletine de război: inamicul înainta, nu din pricina impresionantei desfășurări de forțe, ci pentru că valoroasele trupe italiene se regroupau pe noi poziții, de unde aveau să controleze mai bine situația și să lanseze în primăvară contra-atacul decisiv promis de duce. Crainicul dădea citire unor știri vagi despre grevele de la Milano, organizate de niște grupuri de muncitori defetiști și insista pe împușcarea unor spioni anglo-americieni.

O primăvară superbă umplea aerul de arome, dar contraofensiva eroică a glorioaselor trupe italiene rămânea o utopie melancolică, exprimată cu câteva luni în urmă de Benito Mussolini.

Polissena ieși în grădină, unde anul trecut înfloreau flori minunate, sacrificate acum pe altarul utilitarismului vulgar și patetic al vremurilor de război. Acum Polissena pândea apariția salatei, a ridichilor și a tulpinilor de roșii.

Lebedele albe muriseră în timpul ultimei ierni, lovite de o boală ciudată, pe care nimeni nu reușise s-o explice. Lebăda neagră scăpase nevătămată din epidemie și rămăsese singurul locuitor al lacului, hrănită de Michele cu resturile de la bucătărie.

Gerul făcuse rău multor pomi, cu excepția merilor, care ofereau spectacolul florilor albe și ușoare ca fulgii de zăpadă.

Polissena intră în casă, ducându-se la căpătâiul Angelinei. Se îngriji ca bolnava să aibă lângă ea tot ce putea să-i fie de folos. Apoi, se urcă pe bicicletă ca să meargă în sat să caute lămâi și să cumpere medicamente. Chinina era deja în dulăpiorul cu leacuri. În vreme ce pedala pe drumurile satului, unde fasciștii și nemții se mișcau cu îngrijorarea celui care e pe cale să fugă, Polissena se străduia să nu dea importanță vorbelor rele și agresive pe care i le adresa lumea.

Pentru toți, domnișoara Montalto era femeia ofițerului german Karl Stauder. Ostilitatea populației creștea proporțional cu slăbirea puterii diviziilor germane care, pe toate fronturile, nu mai reușeau să oprească trupele aliate. În afară de niște represalii sângeroase, impuse de mecanismul feroce instaurat de nemți, Wehrmacht-ul încartiruit în Bellagio nu se purtase prea rău cu civilii.

Vizitele săptămânale ale locotenentului Stauder la vila Ester nu trecuseră neobservate și povestea de dragoste dintre ofițerul neamț și matura domnișoară Montalto devenise, în bârfele oamenilor, o relație

murdară, o aventură sordidă de alcov, determinată de interes. Unii erau gata să jure că, în vreme ce populația era înfometată, în saloanele vilei se mânca și se bea din belșug, cu proviziile alese aduse de ofițer. Se povestea despre prânzuri cu șampanie și caviar, vânat, torturi cu cremă, ciocolată și cafea.

Cei mai îndârjiți acuzatori o considerau pe Polissena un spion în slujba nemților. Unii susțineau chiar că ea fusese cea care-l denunțase pe doctorul Pozzi că fiind ostil regimului, denunț ce se soldase cu deportarea acestuia în Germania, împreună cu alți nevinovați.

Polissena cunoștea ostilitatea satului, dar, ca toți cei nevinovați, nu știa până unde fusese compromisă situația ei personală. Michele o avertizase în mai multe rânduri, dar ea, de bună-credință, trăia cu iluzia că nimeni nu ar fi putut vreodată să-i murdărească gingașa poveste.

Când intră în farmacie ca să ceară medicamentul pentru Angelina nu remarcă privirile răuvoitoare ațintite asupra ei. Surâse farmacistului care îi dădea pastilele de streptosil, îl salută cu politețea obișnuită și începu să facă turul prăvăliilor în căutare de lămâi. Însă negustorii dădeau din cap în semn că nu aveau, insultând-o în șoaptă. Nu i-ar fi dat ceea ce căuta, chiar dacă ar fi avut. Dar ea, în detașarea ei inocentă de răutatea oamenilor, continua să trăiască într-o lume unde nu era loc pentru așa ceva. În cele din urmă, după mai multe încercări nereușite, hotărî să

se adreseze lui Mossotti. Ajunse la han spre prânz și fu uimită să-l vadă pustiu.

– E închis restaurantul? întrebă ea intrigată.

Mossotti o salută în cele din urmă cu un surâs larg.

– S-a îmbolnăvit bucătăreasa, răspunse el. Fata care servește la tejghea și-a sucit o gleznă. Cum vedeți, am rămas singur. Dacă vă pot fi de folos, sunt la dispoziția dumneavoastră.

– Angelina noastră s-a îmbolnăvit, explică Polissena. Doctorul spune să-i dau limonade, dar nu am reușit să găsesc lămâi.

Omul intră în bucătărie și se întoarse cu trei lămâi vechi.

– Nu sunt arătoase, dar puțin suc tot trebuie să mai aibă. Și apoi, e tot ce am.

Polissena fu emoționată de ofertă.

– Dacă nu îndrăznesc prea mult, nu cumva aveți și puțin zahăr? întrebă ea ezitând.

– Pentru Angelina o să mai facem un miracol, spuse el luând dintr-un vas de teracotă de sub tejghea o grămăjoară de zahăr alb, pe care îl înveli într-o hârtie albastră. Îi dădu pachețelul Polissenei și adăugă: Cu multe urări de bine pentru draga Angelina.

– Nu am nicio scrisoare, nu-i așa? întrebă ea, știind că e inutil. Dacă ar fi fost o epistolă de la ai ei, Mossotti ar fi găsit deja o modalitate ca să i-o dea.

– Din păcate, nimic, răspunse el grav.

– Au trecut aproape două luni de când nu mai am vești, se plânse ea.

– Fiți sigură că veți primi în curând.

Mossotti se încruntă, căzând pe gânduri.

– S-a întâmplat ceva? Întrebă ea alarmată de schimbarea neașteptată. Știți ceva despre ai mei, și eu nu știu?

– Nu, în privința asta totul e foarte bine, o asigură el. Dacă îmi permiteți, dumneavoastră aș vrea să vă dau un sfat.

– Sfatul unui prieten sincer nu supără pe nimeni, spuse Polissena.

– Atunci, duceți-vă la vilă. Și nu mai ieșiți în sat. Dacă aveți nevoie de ceva, spuneți-mi mie și mă voi îngriji eu, în măsura posibilităților. Tonul era părintesc, dar expresia îi era îngrijorată.

– De ce? îl întrebă ea uimită.

Mossotti își mușcă buza înainte de a răspunde și câteva clipe își căută cuvintele potrivite.

– Trebuie să aveți încredere în mine, domnișoară Montalto, spuse aproape rugând-o. Ascultați-mă și nu o să vă pară rău! insistă hangiul cu un aer misterios. Nu-l mai lăsați pe ofițerul neamț să intre în vilă. M-ați înțeles, da?

Polissena se înroși puternic.

– Da' ce îmi spuneți, domnule Mossotti? reacționează ea. Eu... Eu nu înțeleg.

– Nu-i nimic de înțeles, domnișoară Montalto. E vorba doar despre a accepta sau nu sfatul unui prieten, i-o tăie el scurt. Nemții și fasciștii sunt la capăt, continuă coborând tonul, și într-o clipă sau alta va

veni sfârșitul lumii, șopti, ducându-și arătătorul la gură.

Intrară doi clienți, un om în vârstă și o femeie de vreo treizeci de ani, care imediat o priviră pe Polissena.

– Trei lămâi e tot ce pot face pentru dumneavoastră în timpurile astea, spuse hangiul cu o voce mai apăsată, pentru ca nou-veniții să-i audă bine cuvintele. Transmiteți-i sănătate dragii de Angelina. Să se însănătoșească repede.

Polissena ieși din han profund tulburată. Puse în coșulețul agățat de ghidon lămâile și zahărul, se sui pe bicicletă și începu să pedaleze pe panta ușoară, care ieșea din sat.

Soarele strălucea și se simți cuprinsă de un sentiment de plenitudine. Se însenină și nu se mai gândi la îngrijorările lui Mossotti și la gravitatea momentului.

Mersese o bucată mică de drum, când văzu apărând din depărtare automobile nemțești, care păreau a fi avangarda unei coloane.

Încetini, apoi opri bicicleta pe marginea drumului. Puse un picior în pământ și rămase să privească ceea ce se anunța a fi o coloană lungă, care înainta cu un zgomot asurzitor, stârnind praful și împrăștiind miros de carburant. Autovehiculele, mari și mici, ieșeau din sat. Putea să fie o simplă deplasare, cum erau atâtea în perioada aceea, dar instinctul îi spunea că, de fapt, era vorba despre o retragere în toată regula. Gândul îi zbută la Karl. Dacă nemții plecau, era firesc ca și el să părăsească satul. Fără să-și

ia rămas-bun? Fără o vorbă? Simți cum i se strânge stomacul de durere și o senzație insuportabilă de greață îi urcă în gât.

Marea ei dragoste, sentimentul tandru care îi ținuse tovărășie toate acele luni, era în pericol. Afecțiunea caldă și sigură a unui om, dovedită de cuvinte delicate, de gânduri, de vagi aluzii, de surâsuri inocente, de sărutări caste, toate astea dispăreau acum?

Polissena se uita fix, ca un aparat mecanic, și atunci îl văzu pe Karl Stauder trecând pe lângă ea într-un vehicul descoperit, vopsit în culori de camuflaj. Și el o văzu și ordonă șoferului să se oprească la marginea drumului.

În timp ce coloana înainta lent, ofițerul coborî și se apropie de ea.

– Venisem să-mi iau rămas-bun, domnișoară Polissena, explică el. Avea ochii umezi și o expresie disperată. Nu mi-a deschis nimeni la vilă.

– Coborâsem în sat, aproape își ceru ea iertare, ca și cum ar fi fost singuri, ca și cum coloana de autovehicule nu ar fi existat, iar vacarmul și praful nu ar fi umplut aerul, făcând ca vorbele ei, abia murmurate, să nu se mai audă.

– Ordinul de plecare a venit pe neașteptate, continuă locotenentul. Duceți-vă acasă, domnișoară Polissena, îi mai spuse el.

– Îmi pare rău, zise ea cu vocea gătuată de lacrimi. Dacă nemții plecau, era semn că războiul era pe

sfârșite, dar Polissena ar fi preferat să continue, numai să nu-și piardă iubitul.

– Am să mă întorc când nu va mai fi război, promise Karl. Dacă o să vrei și dumneavoastră.

Ea nu reușea să vorbească pentru că avea un nod în gât. Așa că se mărgini să aprobe din cap.

– *Ich liebe dich, meine Poli*¹, strigă neamțul ca să fie sigur că zgomotul coloanei în marș nu-i acoperă declarația.

Polissena se clătină sub povara cuvintelor, deoarece nimeni nu-i declarase iubirea atât de solemn și nu-i spusese până atunci „Poli“. Poli, un nume vesel, muzical, iar când Karl îl pronunță, simți în ea un fâlfâit de aripi și un parfum de primăvară.

Luă atunci portofelul din coșulețul de pe bicicletă, îl deschise și scoase cartea de identitate. Pe document era lipită fotografia de acum câțiva ani, un instantaneu foarte reușit, care îi înnobila chipul brăzdat de riduri. Îi întinse documentul lui Karl.

– E pentru tine, zise ea, ca să-ți aduci aminte de mine. Și să te întorci, șopti în timp ce din ochii mari și visători se revărsau șiroaie de lacrimi.

– Am să mă întorc, făgădui neamțul, punând cartea de identitate în buzunarul interior al uniformei. Apoi, revenind la vechiul obicei, luă poziția de drepti bătând din călcâie, se aplecă ușor în față, făcu

---

¹ „Te iubesc, Poli a mea“, în limba germană în original (n. tr.).

stânga-mprejur și se sui în mașina care-l aștepta. Plecă să-și ia locul în coloană, care între timp se îndepărtase.

– *Ich liebe dich, meine Poli*, repetă Polissena, uitându-se cum frumoasa ei poveste de dragoste dispare la capătul drumului. Pe neașteptate, în aerul curat explodară bombe de mână și apoi rafale îndârjite de mitralieră.

Un grup de oameni înarmați, care pândiseră pe marginile drumului, atacaseră mașina lui Karl, care rămăsese izolată. Când un pluton din coloană se desprinsese ca să-i prindă pe atacatori, partizanii se aflau deja în siguranță.

Polissena vorbea acum cu Karl al său, mărturisindu-i toată dragostea ei cu certitudinea că el o auzea, iar primăvara din jur își pierdea culorile și acordurile. Acolo se sfârșea, pe marginea unui drum prăfuit, povestea ei de dragoste unică, adevărată, irepetabilă.

Plângând și rugându-se, mângâie cu blândețe chipul ofițerului ucis, până când două mâini puternice și vulgare o smulseră din acel ultim salut pios.

– Ea e! o acuză cu violență o femeie. Ea e târfa ofițerului neamț, adăugă arătând-o celorlalți. Niște partizani care aveau aerul că astfel vor să spele toate nedreptățile războiului o ridicară pe sus pe Polissena.

– Suiți femeia în camion și duceți-o la primărie, ordonă unul dintre ei, care purta la gât o eșarfă tricoloră.

Polissena a încercat să reconstituie ce se întâmplase, dar în acel moment singura imagine pe care o

avea limpede întipărită în minte era chipul fără viață al lui Karl.

Când s-a întors la realitate, i se păru că intrase într-un coșmar a cărui semnificație nu reușea s-o perceapă. Se trezi într-o cameră mică și posomorâtă, care mirosea a fum de țigară și murdărie, unde erau câteva birouri lipite de pereți și niște scaune rupte. Pe jos, printre portretele lui Mussolini și Vittorio Emanuele al III-lea călcate în picioare, se mai afla și un mic crucifix din lemn. Polissena fu dusă pe sus și trântită pe un scaun. Îi legară mâinile la spate și o femeie începu să-i taie părul cu niște foarfeci lungi. Domnișoara Montalto o lăsă să-i distrugă părul ei frumos, fără să verse o lacrimă, fără un cuvânt de împotrivire.

– S-a sfârșit cu viața veselă, putoare bătrână! o amenință femeia. Era mult mai tânără decât Polissena, purta niște pantaloni urâți și avea un pistol la centură.

Polissena nu simțea nicio emoție, nicio durere, doar un sentiment de constrângere rea și absurdă.

Intră un tânăr cu un lighean din aluminiu plin cu apă, un săpun de rufe și un pământuf. Scoase din buzunarul vestonului un brici.

– Acum, domnișoară, pregătește-te, că trebuie să-ți tund părul în răspăr, zise cu o voce nesigură adolescentul.

Polissena îl recunoscuse. Era fiul bărbierului din sat. Îl chema Pierino și era de vârsta lui Emiliano. Cei doi băieți se jucaseră împreună în grădina vilei Ester

și ea îi dăduse o dată o tabletă de ciocolată pentru că știa că-i place foarte mult.

– Tu ești, Pierino? îi spuse în șoaptă, în vreme ce femeia pleca. Ești băiatul lui Antonio, bărbierul.

– Domnișoară Montalto, murmură băiatul recunoscând-o. Ce ați făcut atât de grav? o întrebă și fața lui imberbă se acoperi de o roșeață neașteptată. Trebuie să vă tund la zero, altfel mă omoară. Stați liniștită. Nu o să vă doară, adăugă în șoaptă și încheie cu jumătate de glas: Mussolini a fost împușcat azi-dimineață la Giulino di Mezzegra.

Abia își făcuse băiatul treaba în grabă, că un bărbat cu un borcan de vopsea roșie și o pensulă se apropie și desenă pe capul gol al bieteii Polissena un ciocan și o seceră încrucișate.

– Și cu asta am terminat, rânji omul, mândru de opera lui.

Polissena se trezi în piața satului, împinsă împreună cu alte femei spre un oribil stâlp al infamiei, însoțită de insulte și de batjocura unui mic grup înfierbântat. Acum începea să înțeleagă. Fusesse pusă la stâlpul infamiei pentru că se văzuse cu Karl Stauder, dușmanul omorât. Singura mare iubire a vieții ei.

Cineva își făcu drum cu forța prin mulțime și veni lângă ea. O voce cunoscută îi spuse:

– Veniți cu mine, domnișoară Polissena.

Era Michele, cunoscut și stimat de toată lumea. Omul îi acoperi capul cu un batic mare din bumbac, cu pătrate roșu cu alb.

– Oameni de nimic! șuieră petrecându-i un braț pe după umeri și sustrăgând-o cuvintelor nedemne. Nimeni nu se opuse. Făcură împreună vreo sută de metri, apoi Michele o împinse sub porticul unei case vechi.

O aștepta Edison Montalto, cu mâinile băgate în buzunarele hainei și cu privirea pierdută în gol. Polissena plecă ochii și nu găsi cuvintele pe care să i le spună fratelui pe care îl revedea pentru prima oară, după un an și jumătate de când fugise în Elveția.

Edison o luă de braț, ducând-o spre o mașină parcată ceva mai departe. Portiera din spate era deschisă, ea intră și se trezi stând lângă Ester.

– Acum mergem acasă, spuse cumnata ei îmbrățișând-o strâns.

Cele două femei plânseseră în tăcere, în timp ce Michele, din nou la volan, o lua pe drumul spre casă.

Războiul se terminase.

MILANO
IUNIE 1948

Domnișoara Grancini era un fel de caporal prusac, care avea rolul de secretară personală a lui Edison Montalto. Lucra pentru el de când avea douăzeci de ani, dar arăta de patruzeci. Se apropia acum de cincizeci de ani și continua să arate de patruzeci.

Înaltă, nu grasă, dar cu o structură osoasă puternică, cu părul negru strâns într-o coadă înfășurată în jurul capului, ca un fel de coroană, avea tuleie dese deasupra buzei superioare, pe care apa oxigenată nu reușea să le ascundă. Un neg îi sublinia bărbia pătrată.

Peste rochie avea un șorț negru, strâns în talie de o curea prost înnodată, și împodobit cu un guleraș alb, ca de pension de călugărițe. Avea pantofi fără toc, model bărbătesc, iarna negri, iar vara, maro. Mâinile îi erau albe de parcă erau de ceară, mari și puternice.

Se purta cu ceilalți în funcție de persoană. Cu Edison era de un servilism orb și total. Când vorbea

despre el cu cei din familie, îi spunea „stăpânul meu“, pe tonul inspirat cu care o călugăriță ar fi spus „Dumnezeul meu“

Cu directorii de la nivelurile mai înalte adopta atitudinea, severitatea și tonul maicii starețe. Pentru toți ceilalți era o prezență severă și amenințătoare.

Ca să contribuie în mod concret la economiile familiei, împruținate în urma morții premature a tatălui, își întrerupsese de tânără studiile de învățătoare și fusese angajată imediat la Editura Montalto, unde nu a întârziat să se pună în valoare.

Edison își dăduse seama de calitățile și defectele ei în timpul unei scurte înlocuiri. Înțelesese repede că găsisese persoana potrivită. O instrui, o formă și reuși să facă din ea un câine credincios și rău, care mânca și se lăsa mângâiat numai de mâinile lui. În jur semăna teroare.

În clasificarea făcută de domnișoara Grancini, Edison Montalto venea imediat după Dumnezeu. Îi ținea departe pe dușmani, îl apăra de năvala prietenilor, îi gonia pe nepoștiți. Dacă Edison i-ar fi cerut-o, s-ar fi aruncat în foc fără să șovăie.

Putea să conteze pe o vastă rețea de informatori care, deși colaborau cu ea, o numeau „spioana editorului“ Domnișoara Grancini știa totul despre Edison. Principiile ei morale, pe care le aplica mereu celor cu care lucra fără nicio abatere, deveneau foarte flexibile când era vorba despre aventurile galante ale

patronului, escapade pe care ea le cunoștea și le favoriza în toate felurile posibile.

Când mama îi muri de bronhopneumonie, la câțiva ani după dispariția tatălui ei, situația sa familială se consolidase: o soră se călugărise și trăia într-o mănăstire din Riva del Garda, iar un frate era preot la Sassuolo, în provincia Modena. Ea locuia acum cu o soră mai tânără, într-un apartament din via Solferino.

Sora se ocupa de casă, iar ea putea să se bucure de extraordinarul privilegiu de a fi vestala biroului unde își petrecea douăsprezece ore pe zi, de la opt dimineața la opt seara, lucrând adesea și sâmbăta și, când era nevoie, și duminica.

Avea un nume de botez care îi semăna. Ulderica. Familia îi spunea Richetta. La editură, era domnișoara Grancini. Numele ei era suficient ca să semene panică sau să dea speranță. Până și funcționarii cei mai zeloși știau că o intervenție a ei la momentul potrivit putea să fie decisivă.

Pe birou se aflau un crucifix, o fiolă cu apă binecuvântată de la Sfânta Fecioară din Lourdes și o fotografie a părinților, împreună cu sora călugăriță. Nota cu scris hotărât într-un caietel negru, pe care-l păstra cu grijă în buzunarul șorțului, faptele mai importante ale zilei. Seara, după semnarea corespondenței, deschidea pentru Edison condica ei personală cu cei buni și cei răi. Îi spunea știrile cele mai atrăgătoare, simțind o imensă plăcere când vedea interesul patronului pentru munca ei. Se considera ca făcând

parte din el și ca fiind un stâlp al unei organizații care, datorită și meritelor ei, făcea progrese. Rapoartele ei erau niște cronici precise și amănunțite ale vieții din editură. Se refereau la muncitori, la funcționari și la directori.

– Noua angajată de la secția de ambalaj, o anume Elide Conforti, începu ea, stând în picioare în fața lui Edison, a fost surprinsă în timpul pauzei întreținând relații intime cu șeful de la magazie. Era o faptă foarte gravă care ducea imediat la concediere. Însă Edison știa să râdă de anumite nereguli, pe care și le va aminti oricum, ca să le utilizeze ca instrument de șantaj la timpul și locul potrivite.

– Cât de intime? întrebă editorul amuzat.

– Nu-mi cereți să spun ce nu se poate spune, se sclifosi ea ca o fetiță de optsprezece ani la prima ei ieșire în lume, dar dându-i suficiente amănunte ca să-l desfete.

Uneori poveștile despre bani se împleteau cu poveștile despre sex.

– Domnul D'Alessandro de la biroul de achiziții, dezvălui ea implacabilă, a trecut pe lista cheltuielilor de reprezentare șase prânzuri la Savini, luate împreună cu amanta lui.

– Ești sigură? o întrebă Edison, meditănd la naiitatea acelui director a cărui poziție ar fi trebuit să-i impună să nu facă asemenea nesăbuiințe.

– Matematic, garanta domnișoara Grancini, gata să furnizeze probe concrete, de necombătut.

Pe baza unor asemenea dezvăluiri, Edison reconsidera situația unora dintre colaboratorii săi. Dacă la slăbiciune se adăuga și un randamentul nesatisfăcător, de obicei erau dați afară.

– Altceva? Întrebă în fine editorul.

– Domnișoara Margherita a sunat de trei ori. I-am spus că sunteți în ședință, îl asigură ea, cu un pic de perfidie.

Domnișoara Margherita era o funcționară de la arhive, țânără și plăcută. Cedase curții asidue a lui Edison, care, după câteva întâlniri intime, îi dăduse papucii. Dar ea nu se resemnase cu rolul, comun multor funcționare, de fostă amantă de ocazie.

Încheierea lui Edison, satisfăcut de felul în care petrecuse o zi de lucru, era invariabil următoarea:

– Dacă nu mai sunt și alte noutăți importante, sună la mine acasă și înștiințează-o pe nevastă-mea că sosesc.

Acum domnișoara Grancini aflase de la portarul care stătea în holul principal că cineva voia să-l vadă pe *commendatore*. Era vorba despre o domnișoară care refuza să-și spună numele. Era ora trei într-o caldă după-amiază de vară și secretara, uitându-se la programul întâlnirilor, își dădu seama că Edison nu aștepta pe nimeni. Așa că îi spuse portarului:

– Așteaptă-mi dispozițiile înainte s-o lași să urce.

Biroul domnișoarei Grancini era lângă cel al lui Edison, separat de o ușă din lemn, cu partea interioară capitonată, ca să nu se audă zgomotele. Așa că femeia își aranjă cu un gest obișnuit gulerașul alb al uniformei

și, adoptând atitudinea slugii zeloase, bătu la ușa editorului. Edison stătea la biroul înțesat de hârtii și scria. Își ridică privirea plictisită spre secretară.

– Iertați-mă dacă vă deranjez, *commendatore*, începu ea. E jos la poartă o domnișoară care dorește să vă vadă. Dar nu vrea să-și spună numele.

– O fi tot zăpăcita aia cu manuscrisul, bombăni Edison. Se prezentau adesea tineri scriitori, convinși că au scris o capodoperă, care veneau la editură cerând să-i vorbească lui Edison Montalto. Ține-o de parte de mine, încheie el și începu din nou să scrie.

Secretara închise ușa și se întoarse la biroul ei ca să-i spună portarului să scape de necunoscută. Tocmai când ridica receptorul, vizitatoarea dădu năvală, pe neașteptate, în birou. În fața nou-venitei, domnișoara Grancini rămase de-a dreptul fără glas. Era o femeie superbă și mândră, care nu avea nimic din stereotipul aspirantei la titlul de scriitoare. Ființa uluitoare o privea cu disprețul cu care tratezi un vierme găsit într-un măr.

Înaltă, blondă, foarte elegantă în taiorul de mătase albastră Christian Dior, parfumată ca un trandafir, era un contrast strident cu austeritatea din birou.

Domnișoara Grancini trebui să facă un efort ca să-și regăsească expresia severă și amenințătoare.

– Cine sunteți? o apostrofă ea, dându-și totuși seama că are în față o persoană care nu se lasă intimidată de nimeni. Ca să dea putere cuvintelor sale își pusese pumnii pe birou.

Vizitatoarea blondă, continuând s-o privească cu dispreț, îmblânzindu-l însă cu umbra unui surâs, își făcu auzită vocea dulce.

– De ce nu vă duceți la dracu'? îi sugeră, cu un dezinteres suprem.

Domnișoara Grancini avu impresia că i-a căzut o piatră în cap. Își netezi șorțul pe piept ca să aibă siguranța că este tot ea. Era oare posibil ca o necunoscută, chiar dacă era frumoasă și mândră, să i se adreseze ei, Ulderica Grancini, cu o asemenea vulgaritate?

Fata, fără să-i pese de furtuna pe care o dezlănțuise, se îndreptă cu hotărâre spre biroul lui Edison. Secretara, cu o agilitate nebănuită, o ajunse și o apucă de braț în momentul când aceasta deschisese ușa.

Necunoscuta se eliberă din strânsoarea ei și rămase dreaptă în pragul biroului lui Edison care, văzând-o acolo, sări în picioare ca un arc.

Înconjură biroul și se opri în fața ei cu un surâs ușor mirat.

– Așadar, tu erai vizitatoarea misterioasă? Începu el, întinzându-i amândouă brațele.

Tânăra se apropie de el, iar domnișoara Grancini, după ce observă privirile complice ale celor doi, înțelese că trebuie să se retragă și să înghită insulta care încă o ardea.

– Sunt consternată, *commendatore*, se bâlbâi.

– Duceți-vă să vă consternați în altă parte, i-o tăie scurt blonda cu un aer de stăpână. Edison îi aruncă o privire plină de subînțeles și femeia închise

cu prudență ușa, ducându-și o mână la gură ca să-și rețină un sughit.

– Ești complet ținută, draga mea Ippolita, spuse Edison, strângând-o la piept. Dincolo de orice altceva, ai răvășit-o cu totul pe amărâta aia, care plânge probabil acum cu lacrimi fierbinți.

– Fiecare are răvășelile pe care le merită, replică ea. Eu, de pildă, am motive întemeiate ca să fiu mai răvășită decât ea.

– Chiar așa, încercă Edison să nu dramatizeze situația.

– Și imediat ai să fii și tu răvășit, garantă ea așezându-se pe divanul care împreună cu cele două fotolii formau un mic salon în fața biroului.

– Ippolita Crivelli, replică Edison, arăți a om care are necazuri. Își scoase ochelarii cu ramă de aur și, deși erau foarte curați, îi șterse cu batista. Era un mod de a-și alunga anxietatea.

– Da, recunosc eu, am dat de belea, însă cu colaborarea și participarea directă a unei alte persoane.

În aer se simțea o lovitură de teatru și nebuniile făcute de Ippolita îl lăsau de multe ori fără cuvinte. Anii trecuseră, dar ea rămăsese aceeași și continua să vadă în maturul Montalto un amant de neînlocuit. Bărbatul mirosi că era vorba despre vești proaste și păli. Se așează din nou la birou pentru că acolo se simțea mai sigur.

Își aprinse o țigară, ținu chibritul în aer, uită de el și-l aruncă în scrumieră atunci când flacăra îi arse buricele degetelor.

– Despre orice ar fi vorba, putem să discutăm calm diseară, acasă la noi, propuse el fără prea multă convingere.

– Nu, replică ea sec, trebuie să mă asculți aici și imediat. Își duse o mână la gât ca și cum s-ar fi sufocat. Dacă nu vorbesc, plesnesc. Ești prea inteligent ca să nu fi înțeles că nu aș fi dat buzna aici fără un motiv precis, grav și urgent.

Edison o privi pe făptura atât de dulce, care știa să se transforme într-o furie dezlănțuită, și i se făcu frică. De patru ani de când era amanta lui, niciodată până acum nu trecuse pragul editurii. Așadar, erau șanse mari să urmeze o veste proastă.

Făcu o rapidă trecere în revistă a faptelor care ar fi putut să i se întâmple și dintre toate o alese pe cea mai rea. Un singur lucru îl înspăimânta. Nu putea să fie vorba decât de acesta. O durere cumplită îi strânse stomacul ca un clește.

– Taică-tu a descoperit relația noastră? zise și fruntea i se acoperi de broboane de sudoare rece.

– Da, nu ar fi o treabă entuziasmantă, glumi Ippolita. Dar n-ai ghicit.

Edison se simți ușurat de o povară și sângele începu să-i curgă normal prin vene.

Ar fi fost un adevărat dezastru dacă Agenore Crivelli, căruia îi datora un milion de franci elvețieni, ar fi aflat de legătura lor.

În trei ani, de la sfârșitul războiului, finanțările oferite de industriaș, în afară de faptul că înlesniseră

achiziționarea drepturilor celor mai interesanți autori străini, constituiseră baza pentru reconstruirea întreprinderii tipografice de la Modena, care acum, datorită introducerii aparatelor celor mai moderne, funcționa la nivelul ei cel mai ridicat. Cărți și reviste ieșeau din noile secții în tiraje la care nici nu te puteai gândi înainte de război.

Edison își folosisese întreaga știință de organizator și toate puterile în inițiativa destinată să ducă Editura Montalto pe culmile cele mai înalte. La reușită contribuiseră și fondurile primite prin Planul Marshall, o măsură aprobată de Congresul american pentru reconstrucția Europei devastate de război. Prin jocuri diabolice de adaptare, Edison reușise să obțină chiar și avantaje economice de la Cassa del Mezzogiorno, ca să pună pe picioare și fabrica de hârtie distrusă de bombardamente.

O bancă elvețiană îi pusese la dispoziție fondurile necesare ca să cumpere o nouă casă, o locuință splendidă, demnă de familia Montalto. Însă persoana care îi facilitase acest început grandios era Agenore Crivelli, care avea fonduri nelimitate, relații puternice și încredere absolută, de altfel îndreptățită, în prietenul său, editorul, în privința afacerilor.

Agenore Crivelli era imprevizibil, dar, deși era deschis și cunoștea perfect caracterul și ciudățeniile fiicei sale, nu ar fi sărit în sus de bucurie, aflând că, de ani de zile, prietenul său cel mai bun, om de o anumită vârstă și experiență, cu o faimă de seducător

irezistibil, era amantul Ippolitei. În repetate rânduri, în timpul acelor ani, Edison o implorase pe Ippolita să pună capăt poveștii lor. Dar ea râdea de temerile lui, fascinată de jocul periculos, și el nu reușea să-i țină piept unei atracții căreia nu i se putea împotrivi.

Ippolita nu era o funcționară de care se putea des-cotorosi în orice moment. În starea actuală, era singura persoană în măsură să sufle peste întreprinderea abia renăscută a lui Edison Montalto și s-o facă să se năruie asemenea unui castel din cărți de joc.

Aproape ca o răzbunare pentru această evidentă superioritate și pentru a ușura tensiunea provocată de legătura pasională și periculoasă, Edison ceda în fața tuturor ispitelor pe care le întâlnea în cale, însă erau povești fără importanță. În schimb, Ippolita, cu frumusețea ei, cu misterioasa ei senzualitate, cu puterea pe care o reprezenta, îi intrase în sânge și nu reușea să se desprindă de ea.

– Vrei să-mi spui ce e cu secretul ăsta? Întrebă Edison ridicându-se și apropiindu-se de ea.

Ippolita îl privi cu tandrețe în ochi și, cu vocea ei de înger, în loc să-i mărturisească un secret, îi aduse la cunoștință un fapt care îl implica fără putință de tăgadă.

– Sunt însărcinată, zise ea. Mărturisirea se făcu auzită într-o tăcere ireală.

Edison nu reacționează. Se așează lângă ea, îi înconjură umerii cu un braț, se aplecă pe gâtul ei frumos, abia

atingându-l cu buzele. Dar nu spuse nimic, pentru că nu reușea să gândească.

– Astâmpără-te, mă gâdili, surâse ea.

– Altădată îți plăcea, spuse Edison vârându-și o mână sub fusta de mătase și urcându-se cu o lentoare istovitoare spre pânțelele cald.

– Și copilul? se smiorcăi Ippolita, vrând să-l aducă la o atitudine mai rațională.

– Am complexul lui Irod, glumi el. Excitația era pentru el singura armă împotriva fricii. După aceea, va începe din nou să tremure, dar în acel moment nu-i păsa nici măcar de diavol. Urăsc copiii. Trebuie să mă ocup acum de mamă. Își vârî mâna în elasticul chiloților și îi rupse imediat.

– Vrei să o faci aici? întrebă ea cu un râs scurt. Plină de senzualitate, se elibera de tensiunea acumulată.

– Aici și imediat, afirmă el.

– Și femeia aia jandarm pe care o ții liberă și fără botniță? îl ironiză Ippolita, făcând aluzie la domnișoara Grancini.

– Este dresată ca un câine polițist. Nu va îndrăzni să ne deranjeze, replică el, care își cunoștea bine secretara. Domnișoara Grancini nu și-ar fi făcut apariția în pragul biroului nici dacă ar fi luat foc clădirea.

Edison se deschisese la pantaloni și, în loc s-o poșede, o pătrunse de parcă ar fi vrut s-o facă să sufere ca o răzbunare pentru ofensa adusă.

Ippolita scânci ușor pentru că îi plăcea agresivitatea în care se amestecau bucuria și durerea.

– Ești o bestie, Edison, râse cu lacrimi în ochi, ușurându-i penetrarea. Eu îți anunț o dramă, și tu...

– Și tu? replică el. Tu ce faci? o luă el în răs. După care nu mai putu să gândească. Doar două cuvinte: „Acum mor.“ Și se prăbuși în neant.

Ippolita simți toată greutatea bărbatului peste ea. Îl privi. Fața îi era de o paloare cumplită, ochii larg deschiși. Îl strigă, îl scutură, dar el nu răspunse.

Se sperie, dar nu se pierdu cu firea. Își adună puterile, reuși să iasă de sub trupul lui și se rostogoli pe covor. Se ridică, reveni la el și încercă să-l readucă la viață, scuturându-l și strigându-l.

Edison nu răspundea. Respira ușor. Ippolita fu tentată să deschidă ușa și să ceară ajutor. Îi veni în minte domnișoara Grancini și renunță.

Reveni la divan, aranjă hainele lui Edison, îi închise pantalonii, îi slăbi nodul de la cravată și îi desfăcu primul nasture de la cămașă.

Lui Edison îi era foarte rău și ea trebuia să facă ceva. Luă telefonul și formă numărul familiei Montalto. Trecu un timp ce i se păru interminabil până când răspunse cineva. În cele din urmă, auzi o voce cunoscută.

– Emiliano! Slavă Domnului! Vino repede aici. Taică-tău nu se simte bine, zise ea.

– Aici? Unde? Rău? Cum adică? întrebă Emiliano.

– În biroul lui, preciză Ippolita, după care închise telefonul și se întoarse lângă Edison, în timp ce lacrimi de adevărată disperare îi curgeau șiroaie.

Era o după-amiază strălucitoare și caldă de iunie. Aerul limpede era săgetat de rândunici.

Emiliano apăru pe terasa camerei sale și privi grădina care înconjura reședința din Milano a familiei Montalto. Era o sărbătoare de culori. Ramurile unui brad impunător mângâiau balconul. Ceva mai încolo, pe fundalul întunecat a două magnolii înfloreau straturi de gârsoare, de verbine purpurii și portulace cu nuanțe vii.

Florile pe care Ester le cultiva cu dragoste, supraveghindu-le asiduu dezvoltarea, deveniseră acum pasiunea lui Emiliano care, dintre copiii Montalto, era cel menit să calce pe urmele maică-sii. Asculta cu cea mai mare atenție explicațiile fascinante date de Ester, care îi înșira numele și originile fiecărei specii. Ceilalți frați se plictiseau de ceea ce considerau lecții suplimentare ale anostului program școlar.

Emiliano urmări zborul unei perechi de mierle. Își făcuseră cuibul între ramurile unui mirt, iar piuitul disperat al puilor înfometați, care se potoleau doar când părinții le vârau în gâtlejurile micuțe viermi și insecte ajungea până la el.

Grădina, care își făcea auzit glasul de demult în după-amiaza delicată de sfârșit de iunie, îi aminti de Ippolita. Un nume care îi evoca mereu cavalcade de licorni și jocuri de cai înaripați. Grădina din Milano, cu mirēsmele și misterele ei, semăna cu ființa imprevizibilă din pricina căreia Emiliano își pierduse liniștea.

De patru ani roia în jurul ei. Ea îl ținea în suspans, fără să-l îndepărteze, dar și fără să-l apropie. El pricepuse un singur lucru: Ippolita îl prefera tuturor băieților de vârsta lui și stătea cu plăcere în tovărășia lui, la un vernisaj, la o premieră teatrală sau la cinematograful.

– Ești singurul om care mă face să mă simt în largul meu, îi explicase o dată Ippolita. Și, mai mult, de la tine învăț o mulțime de lucruri, îi mărturisise ea.

– Nu mi se pare ciudat, replicase Emiliano. Îmi petrec viața în compania cărților, la conferințe, în muzee.

– Nu se poate spune că umilința ar fi una din calitățile tale, îl ironizase ea.

– Umlința care-l impresionează atât de mult pe înțelept poate fi o dovadă a imbecilității omenești. Emiliano se înroșise rostind asemenea cuvinte îndrăznețe.

– Atunci, de ce te simți jignit? îl întrebase Ippolita.

– Pentru că nu reușesc să fiu cu tine și să fiu pentru tine ceea ce aș vrea.

Ippolita nu-i răspunse pentru că știa foarte bine ce voia să spună el. În fond, Emiliano era genul de bărbat cu care și-ar fi petrecut cu plăcere viața. Primul născut al familiei Montalto le moștenise frumusețea, o frumusețe virilă pe care o lăsau să se întrevadă ultimele culori palide ale adolescenței. Avea o voce calmă și convingătoare și o privire în stare să cucerească cea mai indiferentă fată. Ippolita voia însă să-l aibă doar ca prieten.

Ca mulți îndrăgostiți acceptați numai pe jumătate, Emiliano căutase în jurul său un rival, însă nu găsisese pe nimeni în viața acelei ciudate ființe. Limbile rău-voitore, care îi atribuiseră în trecut o viață sentimentală fără nicio limită, amuțiseră de ani de zile. Asta îi ținea în viață speranțele, chiar dacă el nu avea încă nouăsprezece ani, iar ea împlinise douăzeci și șase.

Acum el se pregătea pentru examenul de maturitate. După ce va depăși acest obstacol, va găsi o modalitate de a învinge reticența Ippolitei și de a o lega de el în pofida diferenței de vârstă. Se întoarse în cameră și privi în jur. Peste tot erau cărți, risipite într-o dezordine aproape meticuloasă, în care el se orienta perfect.

În momentul de față, revedea *Paradisul*. Memorase tot ce era posibil, însă se mai poticnea ici și colo în descrierea critică a operei și se încăpățâna căutând perfecțiunea, marea sa ambiție.

Faptul că era primul născut al unui mare editor și că profesorii așteptau mult de la el nu-i influența comportamentul. Impulsul spre cunoaștere era o vocație irezistibilă, motorul care îl făcea să știe și mai multe lucruri.

Ester era mândră de stăruința lui la învățătură. Mătușa Polissena care, de la întâmplările tragice de la Eliberare, jurase să nu mai pună piciorul la Bellagio, se afla la Castiglioncello, cu Wally și cu Lola, iar Gianni și Fabrizio erau la lac, împreună cu Angelina.

În noua reședință, un edificiu elegant cu trei etaje în via Melzi d'Eril, rămăseseră doar Emiliano și părinții săi.

Era o clădire construită în primii ani ai secolului al XIX-lea și aparținuse unei familii de evrei refugiați în Statele Unite înainte de izbucnirea războiului. Clădirea, construită de un arhitect milanez, imita stilul *art nouveau* de proveniență vieneză, acum depășit. În anul 1946, când Edison o cumpărase, casa se afla într-o stare jalnică. A fost nevoie de un an de trudă pentru a o readuce la splendoarea inițială. Designerul din Torino, Carlo Mollino, se îngrijise de mobilarea ei, în cele mai mici amănunte: de la oglinzile care creau jocuri de perspectivă sugestive, la instalația de lumină, țesăturile artizanale schițate și realizate la comandă.

Potrivit dorinței băiatului, camera lui rămăsese în afara proiectului general, rezultatul fiind o simplitate monahală: pereții îmbrăcați în cărți, divanul-pat, o veche masă de bucătărie pe post de birou. Mai erau

un pian vechi și o chitară, instrumente foarte diferite în care băiatul își transpunea stările sufletești, generându-și un plăcut sentiment de relaxare. Un radiogramofon monumental era singura concesie făcută tehnologiei moderne. Aducea vești din lume și reproducea atmosfera autorilor și interpreților săi preferați, alternând muzica clasică cu bluesurile lui Louis Armstrong, cu jazzul care, după întunecata epocă dominată de prostia fascistă, se răspândea pretutindeni, împreună cu motivele autohtone în perioada care urmasă imediat după război.

Emiliano se duse la masa de lucru. Se pierdu în paradisul lui Dante, dar fu întrerupt de țârâitul telefonului.

Sunetul venea de la etajul al doilea, de pe coridor, unde era instalat singurul aparat disponibil. Părinții aveau telefoane în camerele lor, dar socotiseră inutil ca fiii să aibă același privilegiu. După părerea lui Edison, un aparat pentru toată lumea ar fi fost mai mult decât suficient. Îl lăsă să sune, sperând că va răspunde cineva. Dar cum nimeni nu întrerupea țârâitul diabolic, se duse în coridor și răspunse. Recunoscă imediat vocea dulce și ușor senzuală a Ippolitei.

Din cuvintele ei deopotrivă simple și tulburate, tânărul înțelese doar un lucru: Edison Montalto, tatăl lui, nu se simțea bine.

– Vin într-o clipă, promise el controlându-și propriile reacții. Coborî la parter și la jumătatea drumului

dădu de cameristă, care urca de la spălătorie cu un coș cu rufe încă jilave.

– Unde e mama? o întrebă brusc.

– Doamna a ieșit, răspunse femeia. Cred că se întoarce spre seară.

Emiliano mulțumi providenței care o ferise pe maică-sa să fie prima care să afle o asemenea veste proastă, care ar fi putut să primejduiască echilibrul precar al inimii ei bolnave.

– Ies puțin, zise el. Dacă mă caută cineva la telefon, să-și lase numele și eventual un mesaj.

Era o fată de la țară, simplă și naivă, se numea Armida și ar fi preferat să spele din nou rufe decât să facă o treabă atât de complicată.

Emiliano străbătu în fugă aleea care ducea la garaj. Se urcă pe motoreta sa, Lambretta, care porni, din fericire, imediat și fără toane și în zece minute ajunse pe Corso Sempione, unde era noul sediu al editurii.

Domnișoara Grancini, înștiințată de sosirea lui de către portar, îl opri pe tânăr, care se îndrepta spre ușa biroului unde se afla taică-său.

– Îmi pare rău, domnule, aproape îl imploră ea. Domnul director este foarte ocupat în momentul acesta. A dat ordin să nu fie deranjat. Paznicul sever al secretelor lui Edison Montalto nu putea îngădui ca Emiliano să-și surprindă tatăl într-o conversație intimă cu blonda obraznică.

Dar băiatul, dovedind o forță fizică nebănuită, o luă pe sus și o așeză printre hârțoagele de pe biroul ei.

După care, fără să spună un cuvânt, intră în biroul lui Edison, în timp ce femeia, jignită pentru a doua oară, își făcea cu disperare semnul crucii. Tatăl lui era întins pe canapea, cu hainele în dezordine, chipul pământiu, privirea stinsă. Abia respira. Ippolita, ghemuită lângă el, plângea.

Emiliano nu puse întrebări, luă telefonul și chemă Salvarea, apoi formă numărul doctorului Franceschi, medicul familiei.

– Ambulanța va veni curând să-l ia pe tata, începu el, fără să arate nici cea mai mică emoție. Îl voi duce la spital. Ne vedem acolo, doctore. Repede.

Emiliano știa că doctorul Franceschi își întrerupea orice activitate ca să vină la Edison Montalto. Puse receptorul în furcă și se apropie de taică-său.

– Ce s-a întâmplat? o întrebă pe Ippolita.

– Nu știu, răspunse ea ridicându-se în picioare. Discutam, când el a început pe neașteptate să horcăie. Se sufoca.

– Și ce căutai aici? își continuă el întrebările. În biroul tatălui meu, la editură?

Ippolita era într-o stare impecabilă. Doar paloarea și tulburarea din privire îi trădau starea de spirit.

– Treceam pe aici. E prima dată când mă aflu în acest birou. Voiam să-i vorbesc despre un romancier sud-american pe care nu-l știa. Un adevărat talent, minți ea cu o extraordinară stăpânire de sine.

Emiliano îl mângâie pe taică-său pe frunte. Era rece. Își apropie urechea de pieptul lui și auzi cum îi bătea inima. Chiar și pulsul se simțea ușor.

– Puteai să ceri ajutor domnișoarei Grancini, remarcă el.

– M-am gândit că numai tu trebuie să intervii. Mi-am urmat instinctul, îi spuse fata.

– Poate ai avut dreptate, admise Emiliano.

Edison gemu ușor și Emiliano, care îl ținea de încheietură, avu impresia că pulsul își recăpătase vigoarea.

– Tată, curaj, orice ar fi! Acum te ducem la spital!

Deschise ușa biroului, surprinzând-o pe domnișoara Grancini trăgând cu urechea.

– Domnul director are o ușoară indispoziție, îi explică el. În curând, ambulanța va fi aici. Aș vrea să rămână între noi. Eu am s-o anunț pe mama. Dumneavoastră să nu interveniți sub nicio formă.

Doctorul Franceschi era deja la spital, la urgențe, când sosi ambulanța cu sirenele în funcțiune. Numele ilustrului pacient circulă printre medicii de frunte ai spitalului și imediat cei mai calificați dintre ei veniră la căpătâiul lui.

Ippolita și Emiliano stăteau pe banca de un alb strălucitor din coridorul secției de urgențe. Erau neobișnuit de tăcuți. Fiecare își trăia propria dramă. Neliniștile băiatului erau ușor de înțeles, însă tulburarea Ippolitei avea alte motive, pe care tânărul Montalto nu și le-ar fi putut imagina.

Medicul de familie și doctorul de la urgențe veniră cu primele vești.

– Cum se simte? Întrebă Emiliano.

– E mai bine, răspunse doctorul Franceschi. Fără o intervenție rapidă, ar fi fost mult mai grav, su-râse medicul.

– Ce a avut? Întrebă tânărul.

– O comă diabetică. Domnul Montalto suferă de diabet, explică șeful secției. Va fi nevoie de câteva zile de spitalizare și de o serie de analize, ca să-și revină pe deplin. Acum este transportat în salon. Dacă doriți, vă puteți duce la el. Chemă o infirmieră și îi spuse să stea la dispoziția lor.

– Și noi nu știam? Întrebă Emiliano, acuzându-l volat pe medicul de familie.

Doctorul Franceschi băgă capul între umeri cu un aer vinovat, deși vina lui era una relativă. Crezuse că a depistat semnele bolii și tocmai din acest motiv îl rugase pe Edison să se supună unor analize specifice, însă editorul refuzase mereu să urmeze sfaturile bune ale medicului.

– După cum vezi, intuisem foarte bine, se apără doctorul Franceschi. Știi însă că atunci când taică-tău își pune ceva în cap e greu să-l faci să-și schimbe ideea.

Emiliano ieși de la urgențe împreună cu Ippolita. Îi luă instinctiv o mână și o duse la buze. Ea îi su-râse și-i aruncă o privire afectuoasă.

– Te superi dacă mă duc singur să-l văd pe tata? o întrebă Emiliano.

– E dreptul tău, îi răspunse ea. Și adăugă: Te deranjează dacă aștept aici? Era sincer îngrijorată de soarta lui Edison și dorea să-l vadă cât mai curând sănătos. Era singurul cu care putea să vorbească deschis despre problema ei. Numai el o putea ajuta s-o rezolve.

/ Băiatul acceptă și îi surâse cu recunoștință. Nici nu cerea mai mult decât să poată să stea cu ea, acum când știa starea reală a sănătății tatălui său. I se părea că diabetul nu e, la urma urmelor, o boală atât de gravă, și că se va vindeca rapid cu îngrijirile adecvate.

Ajutat de acest optimism relativ, tânărul intră în salonul în care se afla editorul. Edison era întins pe pat, cu o privire încruntată și la fel de prost dispus ca în momentele lui cele mai rele.

– De ce mă aflu aici? îl apostrofă cu furie.

– Ești un bolnav de lux, din fericire provizoriu, încercă Emiliano să glumească. Credeam că doctorul Franceschi ți-a explicat despre ce e vorba.

Edison își frecă bărbia și adoptă un ton îngrijorat.

– A spus o grămadă de vorbe, replică. Știi cum sunt medicii, vorbesc de parcă ai avea o răceală și acționează de parcă ai fi ajuns la marginea mormântului. Sunt de neînțeles și contradictorii.

– Ai nevoie doar de puțină odihnă și de ceva îngrijiri, îl liniști băiatul.

– Am leșinat ca o muiere, zise el. Eram în birou, continuă uitându-se la Emiliano cu o privire întrebătoare. Se temea ca nu cumva fiul să fi aflat de prezența

compromițătoare a Ippolitei. Își amintea perfect ce anume făcea când își pierduse cunoștința.

Emiliano îi alungă această neliniște și el se simți foarte ușurat.

– Vorbeai despre cărți cu Ippolita Crivelli, care trebuia să-ți prezinte, mi se pare, un tânăr scriitor sud-american. Ai leșinat pur și simplu.

– O formă de diabet care trebuie ținută sub control, suspină Edison ușurat, amintindu-și cuvintele doctorului Franceschi. În realitate, era mulțumit că evitase pericolul. Diavolița de Ippolita reușise să aranjeze lucrurile astfel încât nimeni să nu-și dea seama de nimic.

– Cine te-a chemat? întrebă Edison.

– Mi-a telefonat Ippolita.

– Și maică-ta? îl întrebă. Voia să știe dacă Ester fusese informată de prezența Ippolitei în biroul lui.

– Mama, din fericire, nu era acasă când a telefonat Ippolita. Eram numai eu și am alergat repede la tine, care stăteai nemișcat. Se pare că acum totul e bine, îl asigură.

Edison se uită la el recunoscător.

– Nu, nu e chiar așa, îi mărturisi. Totul e rău. Și cred că am nevoie de ajutorul tău. Vorbea cu mare seriozitate, de parcă în acel moment ar fi luat cunoștință de situația în care se afla.

– Știi că poți să contezi pe mine, îl asigură Emiliano, care simțea pentru prima dată cât de vulnerabil

este taică-său. Ai să-ți revii curând, încercă el să-l încurajeze.

– Nu pentru mine îmi fac griji, explică el, trecându-și o mână pe fruntea care se acoperea de mici broboane de sudoare rece. Adică sunt îngrijorat și pentru sănătatea mea. Este vorba despre editură. Trebuie să fim la birou permanent. E important. Înțelegi?

Emiliano înțelegea, dar graba lui Edison nu era totuși justificată.

– Tu trebuie să te duci la prăvălie, decise el, exprimându-se după moda veche. E timpul să cunoști toate mecanismele marii mașinării. Ai putea să devii un element hotărâtor de la un moment la altul, spuse el, dezmințind estimările optimiste ale medicilor. Pentru prima oară, Edison se simți bătrân și obosit.

– Și examenul meu de maturitate? replică băiatul destul de alarmat.

– Maturitatea poate să aștepte. Întreprinderea nu, spuse editorul cu hotărâre. Ai nouăsprezece ani. La vârsta ta, trudeam din greu de o bună bucată de vreme. Mă cocoșam muncind douăsprezece, ba chiar optsprezece ore pe zi. Dacă va fi nevoie, vei face și tu la fel. Vei studia și vei munci. Nu suntem ca aceia care se nasc bogați și își pot permite să trăiască din rentă. Am venit pe lume săraci și trebuie să ne construim viitorul zi de zi, exageră el.

Emiliano nu avu forța să-i replice. Era tipic pentru taică-său să deplângă sărăcia și să-și plângă de milă. Tânărul surâse, afișând un calm de om matur. Mai

mult, perspectiva de a se ocupa de companie, adică de cărțile pe care le iubea atât de mult, era pentru el mai mult decât plăcută.

– Bine, tată, își dădu el acordul. De mâine și până la examene am să dedic editurii două, trei ore pe zi. E bine așa? Edison simți că i se ia o piatră de pe inimă.

– E bine. Vei începe alături de Alfredo Tarcisi, directorul nostru editorial.

Tarcisi coordona munca directorilor diferitelor colecții. Era un literat subtil, cu un mare spirit practic și multă experiență. Pentru Emiliano, care părea făcut pentru cărți, ar fi fost un excelent profesor. De ziare se va ocupa în a doua etapă.

– De acord, promise tânărul. Ar fi preferat ca acest transfer să vină mai târziu, în anii studenției, dar înțelegea îngrijorarea tatălui acum, când boala îl lo-vise pe neașteptate.

– Mai e ceva, îl surprinse Edison reținându-l lângă el.

– Ce anume? Se gândea la Ippolita care-l aștepta la ieșirea din spital și se grăbea să se ducă la ea acum, când se simțea liniștit în privința stării tatălui său.

Edison renunță la ideea de a-i mai spune ceva.

– Nu, putem să amânăm acest subiect, surâse el. Problema pe care voia s-o discute cu fiul său era una delicată și grea.

Edison voia ca Emiliano să se căsătorească cu Ippolita, deoarece ar fi fost modalitatea cea mai rapidă de a stinge datoria față de fabricantul Crivelli și de

a încheia legătura cu ea. Perspectiva bolii și frica de moarte nu erau suficiente pentru a-i înlătura cinismul. Faptul că Ippolita aștepta un copil de la el nu-l împiedica să se gândească la această perspectivă. Sarcina putea să fie întreruptă ușor în primele luni. Căsătorindu-se cu Emiliano, Ippolita ar fi avut partea ei de acțiuni în editură și totul ar fi rămas în familie.

Nu era însă nici momentul și nici locul pentru a discuta subiectul. Întâi, voia ca ea să scape de copil.

– Vom vorbi altădată, încheie el, luându-și rămas-bun de la băiat.

Emiliano îi strânse mâna pe care i-o întindea și plecă mulțumit să se întâlnească cu Ippolita, care îl aștepta.

Ippolita coborî din tren la gara din Montreux. Un bărbat în uniformă de șofer agita un afiș mare, pe care era scris WESTSEL.

Fata se apropie de el și spuse:

– Eu sunt.

– Sunteți domnișoara Westsel? insistă omul, un tânăr robust, dar cu o expresie puțin obtuză.

– Eu sunt, repetă Ippolita îndreptându-se spre o mașină Bentley gri model 1940 și obligându-l pe șofer să strângă repede afișul, ceea ce reuși cu greu. Bărbatul deschise stângaci portiera din spate pentru ca Ippolita să se așeze pe bancheta îmbrăcată în piele maro.

– Ați călătorit bine, domnișoară Westsel? o întrebă bărbatul înainte de a demara.

– Foarte bine, răspunse și schiță un surâs amar, ca să sublinieze minciuna cu numele.

Șoferul știa foarte bine că era vorba de un nume fals. Știau amândoi că vila Grenier era o luxoasă

fabrică de „îngerî“ și că cele care voiau să scape de o povară compromițătoare își luau nume fictive. Oficial, vila Grenier era un loc multispecializat, care avea o secție de obstetrică și ginecologie unde se practica terapii împotriva sterilității, dar era mai ales un loc plăcut și bine utilat pentru recuperarea pacienților bolnavi de nevroze depresive sau de alte tulburări nervoase. Rudele care deranjau, din familii bogate, erau tratate sau pur și simplu internate cu o discreție eficientă. Consecințele unor iubiri greșite erau înlăturate la prețuri adecvate de către experții secției.

Șoferul știa să-i deosebească pe cei cu labilitate psihică de fetele și doamnele care urcau la vila Grenier pline de îngrijorare și de frică și care coborau după câteva zile cu ochii plini de o nostalgie dureroasă pentru o pierdere definitivă.

Mașina urca spre munte prin păduri impunătoare, iar aerul, pe măsură ce automobilul înainta, devenea tăios și înțepător. Ippolita luă un pulover din sacul de voiaj și și-l puse pe umeri. Răcoarea și serpentinele îi provocau o senzație neplăcută de greutate.

– Mai e mult până ajungem? întrebă ea.

– Domnișoara are vreo problemă? se îngrijoră șoferul, care era sigur că la originea indispoziției era starea fetei.

– Nicio problemă, minți Ippolita.

– Dacă doriți, pot să încetinesc, propuse tânărul.

– Faceți cum credeți, răspunse ea sec. Eu am întrebbat doar cât mai e până ajungem.

– Nu mai mult de zece minute, răspunse el umilit și jignit. Ippolita nu-i plăcea, deoarece, după el, făcea parte din tagma trufașelor, care se consideră buricul pământului și privesc restul lumii ca pe o anexă a lor. Oricum, va avea grijă doctorul Grenier s-o îmblânzească. Nu era prima fată pe care o văzuse sosind plină de ifose și plecând umilă ca un câine bătut.

Mașina trecu de un grilaj mare de fier forjat și intră pe o alee cu pietriș roz, care străbătea o pajiște plină de trandafiri. Ciorchini de mușcate curgătoare decorau fațada unei vile joase și mari. Mașina se opri în fața intrării, unde aștepta o femeie relativ tânără, cu o expresie energetică.

– Domnișoara Westsel? întrebă ea.

Ippolita răspunse afirmativ cu un semn al capului. Lipsa voită de politețe alunecă pe indiferența femeii ca o picătură de apă pe fereastra unui tren în plin mers. Ippolita o urmă pe secretară într-un vestibul luminos, cu ferestre mari, încadrate de iederă, cu un tapet azuriu cu flori, o serie de reproduceri în culori cu subiecte botanice pe pereți, iar în centru, o masă rotundă, pe care se afla un vas de porțelan plin de trandafiri.

– Doctorul Grenier vă așteaptă, spuse femeia conducând-o spre un coridor mare. Ultima ușă pe dreapta.

Ippolita înaintă șovăind spre ceea ce, cine știe de ce, considera a fi nucleul acelei ciudate case. Ultima ușă pe dreapta era întredeschisă. Ciocăni și o voce o invită să intre. Ea împinse ușa și se trezi într-o încăpere unde era un vag miros de mentă. Era o atmosferă foarte

masculină. Pereții dublați cu lemn de culoare închisă, un birou mare plin de hârtii, două fotolii impunătoare din piele și, în spate, în lumina unei ferestre protejate de perdele apretate, o figură robustă în halat alb, pe care faptul că stătea în lumină o făcea și mai impunătoare.

Când specialistul se întoarse, se petrecu o ciudată metamorfoză. Doctorul Grenier era o femeie. Ippolita avu un sentiment de inferioritate în fața acestei persoane solide, cu fața plinuță și netedă, cu ochelari în echilibru pe vârful nasului impunător, cu părul creț și cenușiu.

– Sunt doctorul Grenier, spuse îndreptându-se spre ea, cu un surâs ciudat pe buzele-i subțiri.

Ippolita rămase nemișcată în prag, surprinsă.

– Vă așteptați la un doctor adevărat, glumi Grenier. Dacă aș fi fost bărbat, v-ați fi simțit mai în largul dumneavoastră? Sunteți îngrijorată? Întrebă, strângându-i mâna.

– Să spunem surprinsă, replică Ippolita, care începuse să-și revină. Persoana care mi-a vorbit despre clinica dumneavoastră a omis acest amănunt, zâmbi ea.

– Cine v-a vorbit despre vila Grenier? Întrebă medicul conducând-o spre unul din fotoliile de piele. Cele două femei se așezară una în fața celeilalte.

– Acum câțiva ani, când locuiam la Lugano, explică Ippolita, am cunoscut o scriitoare din Germania. Se numea Lotte Westsel.

– Numele cu care ați venit la noi, remarcă doctorița și adăugă: De ce spuneți „se numea“?

– Pentru că a murit în 1945, într-un accident feroviar în Pirinei, spuse Ippolita.

– Mi-o amintesc pe această doamnă. Era o pacienta a tatălui meu, lămuri lucrurile doctorița Grenier. Cu siguranță se referea la el.

Ippolita voia să atace subiectul care nu-i dădea pace și o făcu în stilul ei, întrerupând conversația de salon.

– Sunt însărcinată, anunță ea cu o voce fermă și clară.

Doctorița Grenier surâse ca și cum i-ar fi spus că avea o ușoară durere de cap.

– Înțeleg, zise ea.

– Și nu vreau să duc la capăt această sarcină, explică Ippolita.

– E dreptul dumneavoastră, câtă vreme sunteți ferm convinsă de alegerea dumneavoastră.

Faptul că femeia aceea nu o condamna nu-i modifica starea de spirit, o stare de frică și de profundă neplăcere. Ippolita nu se temea de intervenția în sine. Mediul protejat și capacitatea profesională a celor care lucrau acolo îi garantau siguranța. Operația era de o simplitate elementară. Teamă și neplăcerea priveau partea intangibilă a ființei ei, ar fi spus sufletul, dacă nu s-ar fi temut de acest cuvânt mare.

Ea, care era obișnuită cu orice fel de nesupuneri, simți pentru prima oară cum se insinuează înlăuntrul ei sentimentul de vină.

Când vorbise cu Edison și căzuseră de acord că singura soluție era cea a avortului, părea convinsă; acum însă, singură în fața hotărârii extreme, era cuprinsă de îndoieli cumplite, care se transformau într-o indispoziție pe care n-o mai experimentase niciodată. Până și doctorița Grenier, care nu o judeca și privea problema cu un surâs rece, reușea s-o facă să se simtă inconfortabil.

– Va trebui să facem o serie de analize, o informă ea.

– Imediat? întrebă Ippolita.

– Să zicem că putem începe mâine-dimineață. Așa veți avea timp să vă odihniți și să vă relaxați.

Ippolita se simți ușurată.

– Sunt perfect de acord cu dumneavoastră, spuse.

Doamna de la recepție, aceeași care o însoțise în biroul doctoriței Grenier, o conduse în camera ei de la primul etaj al clădirii. Era o încăpere în care se afla numai strictul necesar: un pat solid, reglabil, o noptieră, un dulap, un fotoliu, o canapea, o priză pentru oxigen în caz de urgențe. Ippolita refuză sedativul ușor adus de o infirmieră, își puse o cămașă de noapte și se așeză în pat, rugând să nu fie deranjată.

Avea nevoie să rămână singură ca să se gândească.

Războiul omorâse milioane de oameni și acum nenumărate ființe mureau de foame în lume. Ce rost

avea să se emoționeze față de un germen care mâine va ieși probabil din pânțele ei?

Medici iscusiți și mai puțin influențați de probleme morale și religioase considerau întreruperea sarcinii un drept al omului. Deoarece avortul, în împrejurări determinate, poate să fie o alegere între durere și disperare, între remușcare și scandal.

Între somn și veghe, în acea noapte lungă, Ippolita discută cu embrionul care creștea în întunericul protector al pântecelui ei. O celulă și o altă celulă năviseră prin spații infinite, se întâlniseră din întâmplare, se recunoscuseră din necesitate, deveniseră un tot, ca să crească împreună. Celulele izolate, supunându-se unor semnale secrete, ar fi construit de-a lungul unor luni inimă, creier, brațe, picioare și, împreună, ar fi făcut posibilă crearea unei noi ființe. Nu o ființă oarecare, ci copilul ei. Ippolita plânse în tăcere și lacrimile îi curgeau din belșug, calde și înviorătoare. În acel moment, știu că acel copil nu va fi ucis și că i se va oferi șansa de a trăi.

Când se făcu ziuă, după ce lăsă cuvenitul cec pentru consultația dată de doctorița Grenier, reuși să găsească un taxi care o duse la Milano. Pentru prima oară în viața ei se simțea cu adevărat senină.

Ippolita telefonă la familia Montalto și ceru să vorbească cu Emiliano.

– Trebuie să te văd, îl anunță ea.

Emiliano își dădu seama că se întâmplase ceva plăcut, cel puțin dacă judeca după tonul fetei.

– Nici nu vreau mai mult, replică el.

– Vrei să vii până la mine? întrebă Ippolita.

– Sunt deja pe drum, răspunse el vesel.

Se întâlnește la grilajul clădirii din via Serbelloni, unde locuia familia Crivelli.

– Oprește nenorocitul ăla de motor înainte să fie chemați paznicii, îl certă, referindu-se la zgomotul făcut de motoretă.

Emiliano ascultă și se apropie de fata care-l privea cu un surâs radios.

– Ce se întâmplă? o întrebă.

– Aveam nevoie să văd un chip curat. Al tău este cel mai curat din câte cunosc, îl lămuri Ippolita.

Se așezară pe zidul scund care înconjură grădina din fața clădirii. Se sprijineau cu spatele de grilaj, legănându-și picioarele.

– Asta-i tot? întrebă el nereușind să-și ascundă deziluzia.

– Mie mi se pare că e maximum, îi explică Ippolita vorbind cu voce tare. Un chip curat înseamnă un suflet limpede și un caracter drept, o voință fermă, o minte lucidă. Iată, pentru mine tu ești toate acestea.

– În schimb, tu ești pentru mine o preocupare permanentă. Îmi doresc din tot sufletul să nu mă mai gândesc la tine, dar te dau afară pe ușă și te întorci pe fereastră, replică el pe un ton de glumă, chiar dacă spunea adevărul și se întreba încă de ce-l chemase Ippolita.

– Știi ceva, Emiliano? zise ea. Am făcut un bilanț al vieții mele și trebuie să spun că nu a fost extraordinar. Nu știu ce anume m-a împins să refuz întotdeauna schemele impuse de familie și de societatea noastră. Știu însă că la sfârșit m-am simțit inconfortabil.

– Lipsește concluzia, zise Emiliano.

– Vreau să pun un punct mare și s-o iau de la capăt. Asta e concluzia.

– Nu ai fost foarte clară, Ippolita. Nu înțeleg ce vrei. Aprobarea mea?

– Mult mai mult. Vreau participarea ta. Dacă mi-o vei da.

– Vrei să spui că nu va mai trebui să mă țin după tine? o întrebă el cu un aer uluit.

– Chiar așa. Cred că îmi voi lua o vacanță de câteva luni. Poate mă voi duce undeva până ce îmi voi limpezi gândurile, minți știind că nu putea să-i spună lui Emiliano că e însărcinată, dar vreau să-ți spun că te iubesc mult.

Edison de-acum era pentru ea un capitol închis pentru totdeauna.

MILANO
1990

Înainte de a prelua conducerea Editurii Montalto, trebuiam să mai fac unele lucruri. Înainte de toate, o mică vacanță la Grand Hotel din Rimini împreună cu fiica mea. Doar noi două. Acel soi de pelerinaj îl datoram atât ei, cât și memoriei tatălui ei.

Voiam să plec, ca întotdeauna, cu mașina mea ieftină, însă avocatul Décroly s-a opus din toate puterile. Deoarece exista cineva care avea intenția limpede să mă omoare, trebuia să mă resemnez și să am o escortă.

Așa că am făcut bagajele și m-am pregătit să plec cu o austeră și strălucitoare Lancia Thema cu șofer, urmată de o mașină identică în care se găseau gărzile de corp.

Înainte să mă urc în mașina de lux, am schimbat două cuvinte cu credincioasa mea mașină, Camilla, care era parcată de săptămâni bune lângă trotuarul din fața casei mele. Am introdus antifurtul, am blocat volanul și, pentru o mai mare siguranță, am scos

contactele bateriei. Eram terorizată de ideea că cineva ar fi putut să mi-o fure. Acum, când aveam la dispoziție uriașe sume de bani, eram dispusă să plătesc o răscumpărare foarte mare în cazul că mi-ar fi fost „răpită” Camilla era o prietenă, nu o mașină. M-am asigurat că era curat înăuntru, am șters praful de pe caroserie și am vorbit împreună așa cum se vorbește între prietene care se înțeleg și se respectă. Camilla părea că-și arată recunoștința față de grija pe care i-o arătam și a înțeles perfect situația.

Chiar dacă nimeni nu ar fi chemat-o ca martor, ea se afla acolo, în urmă cu o lună, în ziua accidentului. Văzuse tot.

– Individul ăla chiar voia să te omoare, îmi murmură Camilla. Acceptă să ai în jurul tău o pază bună. Deoarece ești într-adevăr în pericol. Eu zic că va încerca din nou.

– Exagerezi, am încercat eu să minimalizez gravitatea situației.

– Sunt convinsă, a continuat ea, fiind și mai circumspectă, că te pândește și acum.

Am simțit cum mă trec fiorii și m-am refugiat în interiorul mașinii Lancia Thema, unde mă aștepta Emy. Eram pe punctul de a cădea într-o nevroză periculoasă. Pe de altă parte, cum să faci să-ți menții echilibrul, știind că în această lume imprevizibilă există cineva care vrea să te ucidă?

Nu îmi fusese niciodată frică de moarte, însă acum o asemenea idee îmi provoca o anume neliniște.

Aveam, în sfârșit, un viitor și mi-ar fi plăcut să știu ce anume îmi rezerva.

Hamalul ne puse bagajele în vestiarul apartamentului de la Grand Hotel, 104, la primul etaj. Ținând-o de mână pe Emy, am intrat în salon, unde aerul condiționat crea o răcoare plăcută.

Într-un vas de pe măsuță erau câteva ramuri de liliac parfumat, împreună cu omagiile direcțiunii. Mai era și un coș cu fructe și bomboane de ciocolată într-o scoică de argint. Fetița mea privea de jur împrejur cu ochii mari și strălucitori. Întinse o mână spre bomboane, apoi o retrase.

– Poți să iei dacă vrei, am încurajat-o eu.

– Numai una, zise ea. O luă și o băgă în gură încântată. E frumos aici. Se așeză stingheră pe marginea canapelei, ca o rudă săracă într-o vizită de du-minică. Când ne întoarcem acasă? întrebă ea. Ca să prindă curaj, strânse în brațe ursul ei prăpădit, din cârpe, de care nu se despărțea niciodată.

Emy nu avea deloc încredere în nimic din ce vedea pentru prima oară. Iar apartamentul de la Grand Hotel era un mister arătos de descoperit, un element pe care îl simțea încă îndepărtat și străin. Era obișnuită cu o dimensiune mai simplă și mai casnică a existenței. Maximul de grandoare era reprezentat de apartamentul din via Pestalozza din Milano, de clădirea unde se afla grădinița, la doi pași de casă, de mica vilă din Santa Margherita, reședința de vară a părinților mei.

– O să stăm mult aici? Întrebă de parcă ar fi vrut să știe dacă va avea timp să se obișnuiască cu noul loc.

– Nu foarte puțin, nu foarte mult, am glumit eu. Câteva zile. Ne vom întoarce acasă după ce ne vom scălda și vom sta la soare.

– Asta o să fie casa noastră? Întrebă ea timid.

– Atât timp cât vom sta aici.

– Dar tu, mamă, ai stat deja în acest Grand Hotel? mă întrebă învingându-și timiditatea.

– De multe ori, înainte să te naști tu.

Emy avu grijă să-și pună ursul pe divan, apoi veni în fața mea, cu brațele încrucișate și privirea încrețită. Semnul de pe frunte se adânci și asemănarea ei cu Emiliano se accentuă.

– De ce nu mi-ai spus? mă acuză ea.

Aerul ei provocator mă făcu să surâd. Emy era fetița cea mai dulce pe care o mamă și-o putea dori.

– Nu mi se părea important, m-am scuzat eu.

– Și dacă nu era important, de ce am venit aici?

Logica ei mă uluia întotdeauna.

– Dacă nu-ți place aici, ne întoarcem mâine acasă.

– Nu am spus că nu-mi place, aproape se posomorî ea. Pot să mă uit la televizor?

– Sigur că da.

Emy începu să caute telecomanda, un instrument familiar pentru ea, și deschise aparatul. Am lăsat-o singură în fața imaginilor și am început să desfac valizele.

Trecutul reînvia, cu dramele și cu vraja lui. Emiliano și surâsul lui. Mi-am amintit de prima dată când îmi desfăcusem valiza în același vestiar.

Ne cunoscusem la prânz. Mă luase cu el, în avionul său, la Paris, și mă adusese înapoi la Milano în câteva ore. Mă invitase la cină și la opt fix a sunat telefonul interior.

Mi-am luat geanta și am fugit pe coridor, apăsând cu nerăbdare butonul ascensorului.

– Ei? Acum pleci fără să spui măcar la revedere, întreabă maică-mea prinzându-mă din urmă tocmai când deschideam ușa liftului.

– Scuză-mă, mamă, mă grăbesc. Nu mă aștepta, mă întorc târziu. Amintește-ți că am treizeci de ani, am zis sărutând-o pe obraz.

Emiliano mă aștepta în fața ușii de la intrare. Ridicai privirea spre ferestrele apartamentului și o văzui pe maică-mea care mă urmărea și înțelesese totul.

Acum avea material suficient ca să mediteze la întâlnirea dintre un mare editor și angajata lui concediată, care se purtau ca doi adolescenți.

– I-ai spus că ieși cu mine? m-a întrebat Emiliano.

– Nici nu m-am gândit la asta, i-am răspuns eu intrând în mașină.

– Într-o zi va trebui s-o faci, spuse Emiliano. Mai ales că am vaga impresie că mă privește și că m-a recunoscut.

– Ochi de vultur, remarcai văzând-o stând în postul de observație. Nu-i scapă nimic.

– Anna Grisi, surâse Emiliano demarând și îndreptându-se spre centrul orașului. Mie mi-a plăcut întotdeauna. Ca și romanele ei, atât de bine alcătuite și pline de lovituri de teatru. Aș revedea-o cu multă plăcere.

– Pot să întreb unde mergem?

– Într-un loc liniștit unde este puțin probabil să întâlnim pe cineva cunoscut.

Am mâncat un sandvici în piața Fontana, într-un bar frecventat de tipi foarte ciudați. Am cumpărat de la Cova o sticlă de șampanie Cristal de la gheață și două pahare. Am ciocnit pe banca dintr-un scuar uitat undeva pe lângă piața Libia, sub un copac cu frunze mari, obosite de căldură. Susurul unei fântâni ne însoțea vorbele. O lună mare, plină, domina cerul.

Trecu un cerșetor și ceru de băut. Emiliano îi oferi ceea ce mai rămăsese din șampania noastră, iar el, fericit, se îndepărtă cu darul nesperat.

Brusc, Emiliano zise:

– Vreau să te ajut să-ți rezolvi problema cu Editura Montalto.

Făcui ochii mari de surpriză.

– E ziua faptelor tale bune, am glumit eu.

Emiliano nu-mi dădu nicio atenție. Privi luna care ne veghea de sus și continuă:

– Îți ofer posibilitatea să ieși învingătoare din bătălie, promise el, cu solemnitățile pe care o au momentele importante.

Nu mi se părea că avea aerul că glumește, dar îmi era greu să-i dau crezare.

– Și vei acționa împotriva surorii tale?

– Nu cred că va fi necesar. O voi asmuți pe ea împotriva ticălosului care ți-a cerut capul.

Mi-am amintit de concesionarul de automobile de lux care-și ruinase asociatul. Era un personaj josnic, un nenorocit, un individ lipsit de scrupule, o ființă respingătoare care, în schimbul unui câștig, era dispus să calce în picioare prietenia și onoarea. Am revăzut-o pe soția victimei sale, care se zbătea în mizerie și disperare, când mi-a povestit istoria ei sfâșietoare.

– Crezi că vei reuși? O cunoșteam pe sora lui Emiliano și știam că nu-și schimba ușor o hotărâre, chiar dacă era greșită.

– Cred că o vor convinge faptele.

Avui pentru el și pentru mine un surâs de milă.

– Cum ai să faci? Îl provoci.

– Tu vei fi cea care va demonstra adevărul. E treaba ta. De luni începi să faci săpături în trecutul și în prezentul acestui individ. Apropo, cum îl cheamă?

– Luigi Savorelli, am zis eu îngândurată.

Mi se părea că mă întorc la unul dintre momentele frumoase ale carierei mele când, la propunerea mea, directorul îmi încredința o anchetă dificilă.

– Te voi ajuta să deschizi ușile cercurilor unde vei vrea să anchetezi, a zis el. Te voi ajuta cu toate puterile mele. Tu îți vei face meseria. Sunt ferm convins că vei scrie una din cele mai bune povești ale

tale. Cea mai emoționantă și mai documentată. Ai voie să-l pui la zid cu propriile sale fapte.

Ideea era atrăgătoare, dar un sănătos simț al realității mă făcea să rămân în defensivă.

– Frumoasa mea anchetă va fi aruncată la coșul cel mai apropiat de biroul directorului revistei *Opinioni*, care nu va publica niciodată un reportaj de felul acesta.

– Revista *Orizzonti* o va publica. Directorul nu știe că Lola Montalto te-a concediat din pricina respectivei întâmplări. Eu voi fi cel care va garanta această operație și ancheta ta va fi publicată cu entuziasm, fără să i se schimbe nici măcar o virgulă. Așa, Lola va afla cine e ticălosul pentru care te-a sacrificat pe tine.

Era o perspectivă fantastică, cea mai grozavă care mi se propusese în cariera mea de ziaristă.

– Îmi va da și postul meu? Întrebai cu șovăială.

Emiliano îmi prinse amândouă brațele și mă privi drept în ochi.

– Îți promit o reabilitare totală, spuse. Sunt sigur că Lola îți va da din nou postul. Are o doză de onestitate pe care eu cred c-o cunosc și știe să-și recunoască greșelile.

– De ce faci asta pentru mine? Întrebai emoționată. Mă mângâie cu blândețe.

– Pentru că stai de partea adevărului. O știu pentru că te iubesc și vreau să am cu tine o legătură stabilă și reală. Am cincizeci de ani și nu mai pot să pierd vremea. Sunt singurul bărbat care te poate înțelege

și iubi. Pentru că ești mândră, cinstită, bătaioasă și nu știi că ai toate aceste calități.

Era adorabil și cuvintele lui erau ca mierea peste multe amărăciuni pe care mi le rezervase viața. El era bărbatul puternic și afectuos, pe care orice femeie și l-ar dori și pe care eu, în cele din urmă, îl găsisem. Dar nu voiam să recunosc.

– Tu vrei doar să mă bagi în patul tău, îl provocai în glumă.

Chipul său frumos se întunecă. Nu-și pierdu calmul, chiar dacă îi dădusem un motiv serios pentru ca el să reacționeze cu duritate.

– Este adevărat. Vreau să fac dragoste cu tine, zise. Dar dacă tu nu ești pregătită, voi ști să aștept.

Am surâs. Era cu adevărat irezistibil. Îl îmbrățișai.

– Știi vreun loc bun pentru prima noastră noapte de dragoste? îl provocai.

– Mai ai răbdare câteva ore? replică el.

– Sper că n-o să mă răzgândesc.

M-am întors acasă și mi-am pregătit sacul de voiaj. Maică-mea era în pat, încă trează. Când eram la Milano nu se putea obișnui să adoarmă fără să mă aștepte. Mă chemă.

– Nu am timp, mamă, strigai de la mine din cameră. Îți spun mâine totul, pusei eu capăt discuției. Nu aveam chef să-i explic povestea și nici să-i dau justificări. Pe de altă parte, ea intuia din purtarea mea și

de obicei ghicea ce aveam să fac. Mi-am imaginat-o tristă și resemnată.

Poate că deplângea pierderea prea timpurie a bărbatului care ar fi putut să mă facă să-i simt autoritatea și atribuia o parte din greșelile mele lipsei unui tată. Tremura pentru viitorul meu de femeie singură și nu împărtășea pe deplin dorința mea de libertate. Ar fi dorit să am o aură de corectitudine pe care eroinele din romanele ei nu o aveau, ele fiind niște personaje fără rețineri, care nu trebuiau să-și justifice comportamentul.

Pentru mine, însă, care eram fata ei, voia un soț asemenea celui pe care întâmplarea îl alesese pentru ea și visa la o căsătorie în rochie albă și cu flori de portocal. Anna Grisi aparținea generației de femei dintre anii patruzeci și cincizeci. Mai libere în comparație cu mamele lor, nefiind încă în stare să înfrunte problemele vieții cu sinceritatea fiicelor lor.

Eu personal eram mistuită de dorința de a trăi și de a mă afirma. Îmi făceam iluzii că aveam dreptul la ambele. După câteva ore, Emiliano și cu mine ne-am oprit în fața miticului Grand Hotel din Rimini. Hotelul era plin. Liber era numai apartamentul 104, cel mai frumos și mai scump.

– E al meu, îi zise recepționarului. Era noaptea târziu și holul era pustiu.

– Vi-l pot da numai pentru o noapte. A fost deja rezervat pentru mâine.

Emiliano îi dădu omului, împreună cu actele, o bancnotă de o sută de mii de lire.

– Rezerv apartamentul pentru întreg anul, spuse el lăsându-l pe celălalt cu gura căscată. Știa cum să impresioneze și nu numai femeile.

Recepționarul citi numele neobișnuitului client de pe cartea de identitate și-și dădu seama că nu era o glumă. Editorul Montalto, pe care el îl vedea pentru prima dată, era un client respectabil.

– Cred că directorul nostru va găsi o modalitate de a vă satisface cererea, mai zise el.

– Și eu sunt sigur, răspunse Emiliano, urmărindu-mi reacțiile.

Eram tulburată, dar am reușit să mă controlez ca și cum aș fi fost obișnuită cu lovituri de teatru.

– E explozia finală a unui program de pirotehnie sau mai ai și alte surprize? am întrebat impasibilă.

Emiliano mă luă de braț și mă duse spre ascensor. Tânărul recepționar ne conducea, cu cheile în mână. Bagajele luaseră calea obișnuită.

– Sunt o sursă inepuizabilă de inițiative. Ai să vezi, micuțo, replică el în pragul apartamentului, imitându-l irezistibil pe Humphrey Bogart.

Am intrat imediat în vestiar, aranjându-mi lucrurile din sacul de voiaj.

Acum, după zece ani, făceam aceleași gesturi ca atunci. Numai că Emiliano nu mai era. Era fata noastră, dincolo, în salon, care se uita la desene animate la

televizor. Doream din adâncul sufletului ca el să fi fost cu noi și să ne vadă.

Am revenit în salon. Emy adormise pe canapea, cu urme de ciocolată la gură, cu ursulețul strâns la piept. O luai în brațe și o dusei în camera mea, o pusei pe pat și mă întinsei lângă ea. Lacrimile reținute multă vreme începură să curgă din belșug, calde, într-un plâns tăcut. Îmi dădui seama că Emy nu mai dormea. Mă privea și părea mai mult curioasă decât tulburată.

– De ce plângi? întrebă calmă.

– Pentru că sunt o mamă proastă și fericită, îi explicai. În parte, îi spuneam adevărul.

– Eu nu plâng niciodată când sunt mulțumită, observă fetița cu mare seriozitate.

– Dar se poate plânge și de bucurie, i-am zis eu. Când ai să fii și tu femeie, poate ai să înțelegi.

Emy mă urmărea cu foarte multă atenție, dar nu reușea să mă înțeleagă. Lumea ei era una fără nuanțe și fără tonuri: binele îți aducea bucurie, răul, durere.

– Când mi se va întâmpla și mie, am să-ți spun, zise ea.

– Deocamdată, nu lua în seamă lacrimile mele, o rugai. Sunt atât de fericită că ești aici! adăugai strângând-o în brațe.

Emy se apără ușor de efuziunea mea. Avea o problemă și mi-o împărtăși imediat.

– Și pătuțul meu? întrebă. Nu-l văd în camera asta mare, insistă.

Reușea întotdeauna să mă uimească.

– Credeam că o să-ți facă plăcere să dormi cu mine în patul mare, mă justificai eu. Dacă nu poți să te lipsești de el, o să cerem să ne aducă unul.

– Dacă apartamentul ăsta va fi casa noastră, eu trebuie să am pătuțul meu, preciză ea fermă.

– Ești ca taică-tău, remarcă eu ștergându-mi lacrimile cu o batistă.

De cum se ivea o deschidere, Emy se vâră în ea.

– Cum era taică-meu? Întrebă.

Îmi dădui seama că-i vorbisem foarte puțin despre Emilian. Știam că maică-mea răspunsese uneori întrebărilor vagi ale lui Emy. Eu amânasem întotdeauna discuția. O consideram prea mică pentru a vorbi despre un subiect care mă făcea să sufăr. Așa că am răspuns:

– Era ca tine. În aparență, ascultător. În realitate, încăpățânat și intransigent.

Țârâitul telefonului se făcu auzit cu un sunet melodios. Ridicai receptorul.

– Sunt directorul, începu domnul Stocker. Am un pachet pentru dumneavoastră pe care vi l-aș fi adus chiar eu dacă cei doi îngeri păzitori nu ar fi vrut să-l examineze ei înainte, pentru motive de siguranță, după cum spun.

– Trăim vremuri grele, îi scuzai eu pe cei doi cerberi care-și luau foarte în serios treaba. Ceea ce nu-mi plăcea. Oricum, pachetul, cum zic detectivii, este curat? glumii eu.

– Foarte curat. Era suficient să mă creadă pe cuvânt, protestă cu o fermitate politicoasă.

– Puteți să mi-l trimiteți, zisei eu curioasă, după ce i-am mulțumit.

Sosi o cameristă și puse pe masa din salon un cub mare învelit în hârtie înflorată. Mai avea și o panglică frumoasă aurită, care dovedea că fusese deschis.

Împreună cu Emy, am scos hârtia, am deschis cutia și în fața ochilor noștri a apărut o jucărie minunată. Versiunea în miniatură a unui carusel cu ai săi cai albi, coloanele mici în culori variate și cu ornamente aurite. O minune care părea că ieșise dintr-un basm sau dintr-un vis de copil.

De bucurie, Emy își puse mâinile în păr.

– E minunat! exclamă ea. Uită-te, mamă! Are și cheiță ca să-l faci să meargă. E și un bilet, adăugă întinzându-mi un plic alb. Întorsei arcul cu foarte multă delicatețe învârtind încet cheița, până când arcul ajunse la capăt. Caruselul începu să se învârtă încet. O melodie de Brahms însoțea mișcarea. Emy bătea din palme și sărea de bucurie. Eu citeam conținutul biletului scris cu caligrafia clară și hotărâtă a lui Emiliano. Biletul avea data august 1985: „Pentru copilul nostru. Când va fi momentul. Ca să știe că-l iubesc foarte mult.“

Emy era prea intrigată de noul mediu, de vorbele neobișnuite, dar mai ales de minunata jucărie dăruită de taică-său la cinci ani de la moartea lui, ca să respecte obiceiul odihnitor al somnului de după-amiază.

Așa că am hotărât să ne ducem la plajă. Ea se înarmase cu gălețica, lopățica și formele din plastic colorat ca să se joace în nisip. Eu am luat toate ziarele pe care le-am găsit la hotel. Băieșul ne dădu o umbrelă și două șezlonguri, în primul rând, în fața mării care avea departe de țărm o nuanță minunată de verde-albastru.

În lunile de vară, Emiliano și cu mine aveam grijă să ocolim plaja deoarece forfotea de copii care urlau, de tineri dezlănțuiți, de mame și bunici neliniștite, de radiouri care te asurzeau, de „vindem, vindem“ care te hărțuiau, de megafoane care-ți spărgeau urechile anunțând spectacolele serii sau invitând la mici croaziere la bordul eternelor motonave *Delfino* sau *Garbino*.

Plaja de la Grand Hotel era relativ controlată, dar rămânea dezmățul de decibeli împotriva căruia nu te puteai apăra și, ca atare, preferam oaza liniștită a piscinei, cu barmanul Domenico în apropiere. Cel mai frumos moment era când soarele începea să apună, când clienții hotelului se refugiau în camerele lor să-și ostoiască arsurile provocate de soare, în așteptarea serii. Atunci eram iubita secretă a unui mare editor. Acum eram o mamă probabil prea îngrijorată, o femeie care avea nevoie să se regăsească pe sine înainte de a urca scara cea mare.

Așa că m-am jucat cu Emy pe nisip fără să am o bucurie deosebită. Am căutat pe mal scoici care scăpaseră de grebla băieților care aveau grijă de plaja de la Grand Hotel. Am intrat și în apă. Emy plutea cu cele două brățări pline de aer, iar eu mă învârteam în jurul ei ca o mamă-rață. Fetița înota și vorbea. Voia să știe de ce la Rimini nu erau munți ca la Santa Margherita și la Paraggi, de ce plaja era atât de mare, de ce nu erau stânci, de ce lângă noi erau permanent cei doi domni care nu ne pierdeau din ochi.

Puteam să-i spun că erau acolo ca să mă apere de un pericol iminent? Căutam răspunsuri convingătoare.

– Imaginează-ți că sunt îngerii noștri păzitori.

Emy mă privi fix cu ochii ei inocenți.

– Îți bați joc de mine? replică.

Ca să fie doi îngeri păzitori ar fi trebuit să aibă un veșmânt alb, lung și luminos, aripi mari, cu

pene ușoare, păr lung și blond și un cerc aurit deasupra capului.

Soarele îi înroșea pielea delicată, așa că i-am propus să ne întoarcem la hotel, unde prezența celor două gărzi de corp era mai puțin apăsătoare.

Nu era ușor să împac îndatoririle mele de mamă cu problemele care mă nelinișteau și cu inevitabilele întoarceri la trecutul pe care mă străduisem cinci ani să-l înăbuș în zadar. Acum, când amintirea lui Emiliano revenise cu atâta putere, deplângeam anii lungi și întunecați ai văduviei mele, gândurile lipsite de orizont, care nu mă lăsau să privesc dincolo de marginea biroului, acceptarea resemnată a naufragiului pe care îl suferisem, sfârșitul unei iubiri și al unui vis. Deplângeam realitatea unui destin sigur și fără iluzii sau luptă, realitatea neinteresantă a unei femei care trăia din inerție, care nu se mai bucura, dar nici nu se mai întrista.

În timp ce o ajutam pe Emy să-și facă dușul, îmi veni în minte unul dintre gesturile nemaipomenite ale lui Emiliano. Era iarnă și ceața era atât de deasă, încât nu puteai să vezi mai mult de vârful nasului. Ne plimbam de-a lungul aleii care duce de la gara din Rimini la mare. De la ferestrele unei vile albe și luminoase, care i-ar fi plăcut Marelui Gatsby, venea o luminozitate ireală. În acea atmosferă rarefiată, demnă de o povestire de groază, construcția cu ferestrele luminate care dădeau spre alee avea aspectul liniștitor și cald al unui loc primitiv de sosire.

– Mi-ar plăcea să fie casa noastră, i-am spus.

Printre lucrurile care îmi aparțineau acum se număra și această vilă de vis. Avocatul Décroly îmi dezvăluia că Emiliano o cumpărase la numai câteva luni după ce eu îmi exprimasem dorința de a o avea.

Îmi lăsase tot ceea ce poseda și chiar mai multe. Nu mă simțeam pregătită să administrez această uriașă putere care apăsa pe umerii mei fragili.

O ajutați pe fiică-mea să se îmbrace, iar apoi, când ea privea fascinată căluții caruselului în miniatură, care se învârteau în armoniile lui Brahms, încercai să mă pregătesc pentru cină. Am privit-o în oglindă în timp ce-mi aranjam părul. Era neliniștită.

– Mami, morții pot să facă daruri? întrebă ea.

– Numai dacă sunt niște persoane deosebite, răspunsei eu.

– Tata era o persoană deosebită? voi ea să știe.

– Tatăl tău era unic, o asigurai și o văzui surâzând plină de mândrie. Acum, hai să mergem sau nu ne vor mai da nimic să mâncăm, adăugai luând-o de mână și scoțând-o din acea atmosferă magică care se instalase în apartament.

La pianul de la bar nu mai era maestrul Luda. Era un băiat care interpreta delicat o melodie de succes a lui Fred Bongusto, „Diamante împrăștiate pe pielea aurie...”

Mă întâmpină directorul.

– Pot să vă însoțesc la masa dumneavoastră? întrebă foarte convențional.

Îi aruncai o privire pe jumătate amuzată, pe jumătate încruntată.

– Mai sunt și alte pachete-surpriză în depozitul de la Grand Hotel? întrebai, făcând aluzie la caruselul pe care mi-l trimisese la sosirea mea cu Emy.

– Din câte știu eu, doamnă, vă garantez că nu mai e nimic, răspunse.

Pianistul murmură în microfon cuvintele melodiei romantice.

– El v-a dat pachetul, domnule Stocker? întrebai. Omul confirmă.

– Când?

– Ultima dată, răspunse cu jumătate de gură, aproape cu neplăcere.

– Ce anume v-a spus? insistai eu.

– Mi-a spus că într-o zi vă veți întoarce aici cu copilul dumneavoastră, murmură directorul. Mi-a dat pachetul și mi-a zis: „În ziua aceea, dumneavoastră sau cineva de încredere va trebui să-l dea doamnei Arlette.”

Am surâs ca să-mi ascund tulburarea.

– A greșit numai sexul, am zis. Cine știe dacă-și dorea cu adevărat un băiat?

Stocker se limită să ridice din umeri.

– Binevoiți să luați loc, spuse el.

Am ales o masă pe colț, iar îngerii noștri păzitori se așezară lângă noi. Mă întrebai unde stăteau când Emy și cu mine ne închideam în apartamentul nostru.

Emy mănca fără poftă o supă și puțin pește, dar își luă revanșa din belșug cu bunătățile de pe căruciorul cu dulciuri.

– Ce facem după asta? mă întrebă.

Eram obosită și speram să aleagă drumul spre pat.

– Tu ce-ai vrea să facem?

– Să ieșim, hotărî fără să ezite. Toată lumea iese, adăugă ca o justificare.

Dincolo de grădina de la Grand Hotel era o piață cu mulți pomi, plină de agitația turiștilor, cu diferite jocuri și mici spectacole improvizate.

– Bine, hai să ieșim, aprobai eu cu un entuziasm mimat.

Emy se așeză la coadă împreună cu alți copii, ca să se dea pe tobogan. Se opri apoi să privească doi saltimbanci îmbrăcați în costume de clovni, care făceau un număr acrobatic foarte plăcut și amuzant.

I-a atras atenția un tânăr care ținea în brațe un cimpanzeu îmbrăcat cu o jachetă și cu o pălărie pe cap și-l dădea copiilor pentru o fotografie-amintire. Unii se retrăgeau speriați, alții acceptau, chiar dacă erau puțin îngrijorați, acea întâlnire întâmplătoare de durata unui flash.

Emy se asigurase că mânuța ei era prinsă strâns în mâna mea și privea fascinată cimpanzeul cu o lăbuță în mâna stăpânului, cealaltă bălângănindu-se de-a lungul soldului, care făcea o serie de strâmbături caraghioase. În jurul nostru, în lumina gălbuie a lămpioanelor, se vedea un grupuleț. Garbino, vântul

cald care se lipea de tine, ne lovea cu răsufierea lui umedă.

Brusc, simții primejdia pe propria mea piele. Presentimentul se transformă imediat într-o realitate îngrozitoare. Un bărbat în vârstă, cu înfățișare de om cu mintea rătăcită, ieși din mica ceată, smulse cimpanzeul din brațele stăpânului și-l aruncă în Emy, care căzu la pământ împreună cu animalul.

Individul mă prinse de gât și-i văzui privirea schimonosită de nebunie și de disperare și-i simții răsufierea duhnind a alcool.

– Acum te-am prins, târfă! îmi strigă în față. De data asta te omor.

Că era gata să mă omoare nu aveam nicio îndoielă, o simțeam atât din strânsoarea sa, cât și din vocea lui de bețiv, dar eu tremuram pentru Emy, pe care o vedeam pe jos nevătămată, dar atât de terorizată, încât nu mai era în stare să țipe.

Auzii un zgomot surd, strânsoarea slăbi și expresia de stupefacție a agresorului dispăru înainte ca el să cadă la pământ. Începui să respir.

– S-a terminat, doamnă, mă asigură unul dintre cei doi îngeri păzitori cu o voce calmă. Copila e nevătămată, îmi garantă el.

O luai pe Emy din brațele unei doamne miloase și ne strânserăm într-o îmbrățișare interminabilă.

– Totul s-a sfârșit, îi șoptii la ureche. Îi simțeam respirația grea și inimioara care bătea nebunește.

Omul, lovit de un pumn, zăcea pe jos fără simțire. Plânsetul pe două tonuri al sirenelor anunța atât sosirea unei ambulanțe, cât și a poliției.

Emy dormea sub efectul unui sedativ care îi fusese administrat de un pediatru în seara precedentă. Eu eram încă în halat, alături, în salonul în care lumina dimineții pline de soare mă scălda cu splendoarea ei calmă.

Mă bucuram enorm de micul dejun pe care un camerist îl pusese pe masa rotundă de lângă terasă. Era o bucurie chiar și pentru ochi: fața de masă scrobită, buchetul de trandafiri galbeni, cafeaua și laptele în ceainice de argint, ceștile dintr-un porțelan transparent, croasanții abia ieșiți din cuptor, mierea și marmeladele de diferite feluri.

Ovide Décroly, care stătea în fața mea, își sorbea cafeaua și-mi arunca priviri neliniștite. Era îmbrăcat cu un costum auster din mătase și în gri și avea o față obosită. Zburase de la Geneva la Rimini în noaptea din ajun, își petrecuse dimineața la comisariat, dar ceea ce era mai rău trecuse. Individul care încercase să mă omoare fusese predat în cele din urmă justiției și psihiatrilor care vor avea grijă de el, după ce va fi făcut o mărturisire completă.

– Vă sunt foarte recunoscătoare pentru sprijinul dumneavoastră, am zis uitându-mă la resturile micului dejun. Intervenția escortei a fost providențială.

Décroly puse jos ceașca acum goală și-mi urmări vesel lăcomia.

– Chiar nu l-ați recunoscut? Întrebă avocatul.

– Înainte de toate, nu m-aș fi gândit la el ca la un posibil agresor, precizai. În al doilea rând, este de nerecunoscut. E un alt om față de ceea ce am cunoscut eu acum zece ani. Atunci era un manager plin de viață și miliarde. În casa lui veneau miniștri și lume importantă. Avea o soție care îl ajuta și se fălea cu o galerie de prietenii influente. Ce am văzut ieri-seară era o epavă umană, un biet nebun. Cum aș fi putut să-l asociez cu Luca Savorelli, care îmi ceruse Lolei Montalto capul meu, iar ea i-l servise pe o tavă de argint?

! Cu un sentiment de ușurare mă ridicai de la masă și mă așezai pe canapeaua din salon. Décroly veni lângă mine.

În cursul nopții, ieșiseră la iveală toate informațiile referitoare la concesionarul de automobile de lux, pe care eu îl arătasem cu degetul cu ajutorul lui Emiliano.

Atâtea lucruri se întâmplaseră de atunci și nu aș fi reușit niciodată să-mi amintesc o poveste deja îngropată și nici nu m-aș fi gândit că omul, considerându-mă cauza nenorocirilor sale, ajunsese până acolo încât să-mi dorească lichidarea fizică.

Îmi aminteam acum scandalul stârnit de anchetă. Nu puteam să uit o scrisoare plină de venin și cu multe erori de sintaxă, pe care soția lui mi-o trimisese la ziar. În schimb, mă emoționase pateticul omagiu floral al „cerșetoarei“ care fusese soția asociatului lui Savorelli: un buchetel de garoafe veștejite, adunate

din ceea ce mai rămăsese de pe o tarabă, legate cu o sfoară și lăsate la portarul editurii cu un mesaj verbal: „Spuneți-i ziaristei de la *Orizzonti* că m-a făcut să cred în justiție.“

O căutasem peste tot pe biata ființă, dar nu reușisem să-i dau de urmă. Dacă ar fi acceptat, i-aș fi dat cu plăcere o mână de ajutor. Evident, se ascunsese undeva și-și aștepta sfârșitul zilelor pământești pentru a fi din nou lângă sufletul soțului. Fusesem reangajată ca ziaristă și promisem scuzele ușor încurcate ale directorului revistei *Orizzonti*, care îmi vorbise despre o „mică neînțelegere cu proprietarii“, de altfel imediat clarificată.

Lola Montalto mă invitase acasă la ceai, iar eu acceptasem. Mai erau câteva prietene de ale ei: soția unui ilustru medic și cea a unui bogat magistrat, poreclite „gazetele poporului“

Lola atacă subiectul pe ocolite. Era o femeie inteligentă, cu un aspect plăcut, însă îi lipsea ceva ca să fie frumoasă. Îmi arată tablourile care erau într-adevăr remarcabile și vru o părere despre prăjiturile bucătarului, pe care ea le considera adevărate opere de artă.

Ca din întâmplare, a fost pronunțat numele concesionarului Savorelli. Era chiar josnicul personaj pe care l-am descris eu? M-am limitat să-i amintesc că tot ce fusese de spus despre acel mârșav personaj se afla în anchetă.

Am ascultat, smerită, vestea că soția magistratului returnase expeditorului o salatiere din argint,

impunătoare ca un mausoleu, pe care concesionarul avusese neobrăzarea să i-o trimită în dar. M-am gândit la toate darurile pe care Savorelli i le trimisese înainte de scandal și pe care ea le acceptase.

Nu comentai bârfele soției medicului, care-i atribuia fiului lui Savorelli o altă paternitate și avui certitudinea că ușile lumii bune, care duceau la oamenii care aveau importanță, se vor închide pentru totdeauna în fața parvenitului.

Cruzimea și cinismul lui mi se păzură pedepsite corect. Pentru Lola, care avusese un rol determinant în reabilitarea mea, nu simțeam nicio recunoștință. Nu îmi plăcea atitudinea ei de țarină atotputernică.

În schimb, era mai puternică plăcerea ușor perversă de a o fi pus cu spatele la zid. Mă simțeam precum contele de Monte Cristo. A trebuit totuși să recunosc că Emiliano avea dreptate. Lola Montalto își recunoștea greșelile. Personal, nu-mi făceam iluzii în privința comportamentului ei. Aș fi pariat că dovada ei de onestitate era ceva singular și că, cu prima ocazie, mă va arunca din nou la lada cu gunoi. Fără răutate și fără dușmănie, probabil, ci doar pe principiul rasei de stăpâni. În seara aceea, i-am făcut lui Emiliano o sinteză a ceaiului de la Lola. Animai povestirea cu imitații foarte nimerite ale doamnelor de acolo și el râse din toată inima.

– Ești o mare caricaturistă! exageră el.

– Te-ai distra mai puțin, dacă Lola ar ști că în spatele tuturor acestor lucruri e și gheruța ta.

Emiliano deveni pe neașteptate serios.

– O s-o afle într-o zi. Va afla despre noi doi, vreau să spun. Și nu-i va plăcea deloc pentru că este îngrozitor de geloasă. Mi-a detestat întotdeauna prietenele.

Emiliano avea dreptate, dar atâta vreme cât el trăia, deși aflase despre relația noastră, ea nu a îndrăznit niciodată să miște un deget împotriva mea. Ancheta provocase scandal la vremea respectivă, dar trecuseră însă luni, ani și eu uitasem cu totul povestea concesionarului.

Urmarea întâmplării am aflat-o de la Décroly, în acea dimineață la Grand Hotel când, după două atentate, puteam în sfârșit să trăiesc fără frica de a fi agresată și fără prezența îngerilor păzitori cu care, ca să fiu sinceră, începusem să mă obișnuiesc.

Savorelli pierduse sprijinul oamenilor politici și al prietenilor influenți, Fiscul începuse să-i ancheteze contabilitatea haotică și astfel a devenit întruchiparea evazionistului fiscal tipic italian. La rândul ei, soția se îndepărtase de el și acceptase curtea și poziția oferite de un concurent al soțului, în vârstă, dar extrem de solid. Fiul fusese încredințat mamei.

El luptase ani în șir cu toate mijloacele, dar colacii de salvare de care se agăța se dezumflau unul după altul, iar el naufragiase în adâncurile mocirloase de unde apăruse.

În tulburarea înfrângerii era animat de o singură certitudine: cauza ruinei sale eram eu. Așa că hotărâse să măucidă. Prima oară în fața casei mele, dând peste

mine cu o furgonetă, a doua oară la Rimini, unde garda mea de corp l-a neutralizat și l-a predat poliției.

– A fost relativ ușor pentru niște profesioniști să-l imobilizeze, a zis Décroly. Erau niște încercări grosolane, de bețiv care nu mai avea nimic de pierdut.

– Coșmarul și agresiunea erau reale, remarcai eu.

– Dar totul s-a terminat. Uitați, zise Décroly. Cum vă simțiți astăzi?

– Ca o regină, am răspuns privind marea de un albastru intens. Dumneavoastră, în schimb, trebuie să vă odihniți puțin. Aveți un aer obosit.

Omul râse, amuzat de îngrijorările mele materne.

– Aș urma cu plăcere sugestiile dumneavoastră, dar mă tem că nu mi le pot permite, răspunse. După-amiază am un consiliu de administrație la Geneva. Va trebui apoi să pregătesc intrarea dumneavoastră în Editura Montalto. Până acum, am fost abili și norocoși. Știrea nu s-a răspândit. Dar când actele vor fi încheiate, se va dezlănțui iadul.

L-am privit cu o sinceră părere de rău.

– Înseamnă că plecați? Întrebai cu puțin regret. Décroly îmi plăcea și prezența lui îmi aducea căldură și siguranță. Instinctiv îl simțeam prieten.

– Da, Arlette, plec, răspunse el. Nu vreau să fac asta, mai adăugă, dar trebuie să plec.

Se ridică și se apropie de mine. Îmi luă cu delicatețe bărbia cu două degete, ridicându-mi chipul spre el.

– Sunteți sigură că totul e în ordine, Arlette?

– Vă ajunge cuvântul meu de onoare? Sunt îngrijorată pentru Emy. Episodul oribil de ieri-seară ar putea s-o traumatizeze.

– Pentru ea a fost un accident. Copiii au o extraordinară capacitate de recuperare. L-ați auzit chiar dumneavoastră pe pediatru. Poate că lucrurile nu erau chiar atât de simple cum voia el să mă facă să cred, dar am fost contagiată de optimismul omului a cărui prezență devenea pentru mine tot mai importantă.

– Și îngerii păzitori? am întrebat.

– Au plecat. Pericolul pentru integritatea dumneavoastră fizică a dispărut definitiv. Să nu credeți însă că ați scăpat de probleme. A fost relativ ușor ca acel biet dement să fie neutralizat. Mai greu va fi să depășim uneltirile moștenitorilor Montalto.

– Și eu care credeam că aici mă vor aștepta alei cu trandafiri, glumii eu.

– Comparația este perfectă, cu o condiție însă – să aveți grijă la spini.

– Vor fi mulți? întrebai eu.

– E prea devreme să răspund. Forțele noastre sunt bine grupate pe câmpul de bătaie. Dacă o să vă declare război, eu voi fi alături de dumneavoastră. Întotdeauna, încheie el strângându-mi cu putere mâinile. Puteți conta pe asta.

Pe la jumătatea lui iulie, o căldură cumplită puse stăpânire pe oraș. Aerul era saturat de umiditate și era greu respirabil. O trimisesem pe fiică-mea la Santa Margherita împreună cu maică-mea și cu Fedora și faptul de a le ști într-o climă mai prietenoasă mă ușura.

Mama îmi telefona în fiecare zi pentru că nu voia să piardă nicio fază din evenimentul în care eu, fata ei, aveam, în sfârșit, rolul de protagonistă. În fond, asta era răzbunarea ei.

Am parcat-o pe Camilla, credincioasa mea mașină, lângă trotuarul care delimita parcare a mare a Editurii Montalto. Aproape toți jurnaliștii și directorii instituției aveau un loc pentru mașină atribuit într-o poziție privilegiată. Și eu îl avusesem. Apoi, mi-a fost luat de domnul Navelli, directorul revistei *Orizzonti*, cu un pretext pe cât de rușinos, pe atât de jignitor. A susținut că de la casa mea puteam să

merg cu eficientul transport public. Locul pentru mașină trebuia să fie dat unui nou conducător.

Mijloacele de transport public nu erau pasiunea mea, dar le foloseam frecvent, din motive practice și economice. Indignarea mea venea din faptul că și această din urmă măsură făcea parte dintr-un plan care să mă determine să plec. În urmă cu câteva luni, fusesem obligată să rescriu tot ce era mai rău scris și să fac mici note fără nicio importanță, ca un salarior oarecare.

Păstram calificarea de trimis special care mi se cuvenea prin contract, însă dacă directorul ar fi putut să mă retrogradeze imediat, ar fi făcut-o din mârșăvie cu cea mai mare plăcere.

Firește, ordinul venise de sus, după moartea lui Emiliano, însă găsisse un executant zelos în directorul săptămânalului, care își putea exprima astfel vocația sa de servitor și să exercite asupra unei persoane fără apărare sadismul unei personalități nevrotice.

În cinci ani, inventase toate samavolniciile și cursele posibile. Spera că mă voi prăbuși, dar nu luase în calcul insensibilitatea mea căpătată în atâția ani de jigniri. Așteptam pe malul râului, unde, într-o zi, eram sigură, va trece cadavrul dușmanului meu.

Între timp spuneam da, lucram cât puteam mai bine și încercam să fac timpul să treacă și să nu mor de plictiseală. Treaba mea îmi lăsa mult spațiu liber, pe care-l foloseam exersându-mi spiritul de observație. Înainte să cad în dizgrație, eram prea prinsă de carieră,

de călătorii, de dragoste, nu realizasem ce se petrecea în jurul meu și în restul editurii.

Așa am descoperit înțelegerile politice, jocurile de putere, escrocheriile, fraudele mari și mici.

În prestigiosul sediu al Editurii Montalto, simbol al dezvoltării moderne, exista un fel de grupare cu totul invizibilă pentru cel care nu avea timp să privească în jur, așa cum eram eu. Fiind, probabil, ținta răutăților lui Fernando Navelli, aveam tendința să exagerez episoadele negative, lucru care nu mă împiedica să văd cinstea, profesionalismul și inteligența care se manifestau din plin.

În dimineața aceea, am sosit târziu la redacție. Oficial, eram încă în concediu medical din pricina traumatismului cranian pe care mi-l provocase în iunie Savorelli. După privirile care coborau pe ecranele calculatoarelor, mi-am dat seama că toți se străduiau să-mi ignore prezența. Și totuși, unii dintre ei îmi trimiseseră flori și îmi telefonaseră, spunându-mi cuvinte afectuoase. Plutea așadar în aer o noutate neplăcută care mă privea și nimeni nu avea curajul să-mi vorbească despre ea.

Ca de obicei, inițiativa i-a aparținut directorului, când am trecut prin fața ușii deschise a biroului său.

– Arisi, mă abordă cu vocea lui neplăcută, n-ai să mai faci ce vrei aici, amenință el venind după mine. M-am gândit la reacția pe care ar fi avut-o, dacă ar fi aflat noutățile privind contul meu și izbucnii în răs.

– Acesta nu este decât începutul, am zis cu un surâs angelic.

Colegii mă priveau și nu-și credeau urechilor. Mulți se gândiră că mi-am găsit un alt loc de muncă. Ceea ce era de fapt adevărat.

– Vii aici bronzată după aproape două luni de boală, în vreme ce colegii tăi fac și treaba ta, replică fără agresivitatea obișnuită. Răspunsul meu îl dezarmase. Aici e nevoie de lume care să lucreze, continuă el. Am dovada că ai profitat de boala ta ca să-ți iei o vacanță. Și în ultimele cincisprezece zile nici măcar nu ai binevoit să trimiți certificatul medical. Știi ce înseamnă asta?

– Că în Italia poșta nu funcționează, am surâs eu, și nici telefoanele. Deoarece nu era mare lucru să mi se telefoneze.

– O să vedem, amenință el intrând în biroul său. Îmi trânti ușa în față, ceea ce echivala cu o concediere.

În spațiul deschis al redacției cu mocheta albastră, pereții albi, ficușii bogați, țârâitul telefoanelor, semnalele calculatoarelor, colegii mei continuau să-și țină ochii plecați, prefăcându-se că ignoră ceea ce văzuseră și auziseră. Nu mă așteptam să organizeze o mișcare de protest ca pe vremea sindicalismului triumfător, dar puteau măcar să-mi zâmbescă. Puterea contractuală slăbise de-a lungul anilor și acțiunea sindicală nu se mai manifesta atât de pregnant.

Mă apropiai de un tânăr redactor angajat de câteva luni. Venea de la școala de jurnalism și avea calitățile necesare ca să devină cineva.

– Ai auzit, Ettore?

– Ce anume? tergiversă el răspunsul, ridicând capul și privindu-mă în ochi.

– Vocea hotărâtă a directorului tău. Stilul și politețea.

Nu era niciun pic de ironie în vocea mea, în acel moment eram din nou jurnalista tratată rău din ultimii ani, conștientă de josniciile îndurate.

– Îmi pare rău, Arlette, sincer îmi pare rău, încercă Ettore să mă consoleze și să se justifice. Însă e adevărat că vremurile sunt grele. În fiecare zi, aici se mai strânge șurubul.

– Și nimeni nu protestează, constatai cu amărăciune.

Un coleg de vreo patruzeci de ani își părăsi biroul și veni spre mine. Era Fabio Soria, un piemontez aspru și onest. Era redactor-șef încă din vremea când eu eram o jurnalistă interesată de carieră și eram persecutată sistematic.

– Am auzit că vor să te transfere, mă avertiză el.

– Vor să scape de mine, am replicat făcând aluzie la ultimele cuvinte ale lui Navelli. Faptul că certificatul medical nu a sosit arată clar că vor să mă concedieze.

– Dar tu l-ai trimis?

– Bineînțeles, am zis.

– În locul tău, nu aș glumi prea mult. Fă în așa fel încât totul să fie în ordine. Să găsești un loc de muncă e tot mai greu.

– Mulțumesc că-mi porți de grijă, Fabio, am răspuns strângându-i mâna.

Montalto voia să mă dea afară deoarece familia, care-i tolera pe amanții și amantele tuturor, nu accepta să mai lucrez în editură pentru că fusesem iubita lui Emiliano.

Pe biroul meu, care-i fusese dat apoi lui Maria Vittoria Paterno, care avea recomandări foarte serioase, am găsit scrisoarea de transfer la un canal de televiziune, proprietate a familiei Montalto. O aruncai la coș. Acasă, voi găsi probabil o scrisoare recomandată cu aviz de primire, o scrisoare de concediere care m-ar fi umplut acum de bucurie.

Îmi luai geanta și mă pregătii să ies. Când ajunsei în fața biroului lui Navelli, deschisei brusc ușa și, adoptând o expresie feroce, am scos un sec: Bum! El, care nu se aștepta, sări pe de scaun și își duse o mână la inimă.

Am închis ușa și l-am lăsat singur să mediteze la natura umană atât de imprevizibilă.

În ziua aceea, înainte de a intra oficial în camera cu butoane de comandă, mai aveam o treabă foarte importantă.

Am sosit la Bellagio când apunea soarele. Pe suprafața apei zburau ultimii pescăruși. Mă duceam pentru a doua oară în vizită la familia Montalto. Prima dată fusesem cu Emiliano, dar și atunci, ca și acum, Ester mă aștepta în toiul lunii iulie. Dalele aleii emanau căldura acumulată peste zi și aerul era înmiresmat de rozmarin și trandafiri.

Atunci eram o parteneră nelegitimată de căsătorie, iar acum o văduvă neoficială. În viață, mi-a lipsit întotdeauna ceva ca să am un rol clar și precis. Dar poate că nu-l voiam. Poate îmi plăcea să mă simt nedefinită și nedefinibilă.

Mi-am oprit mașina într-un spațiu protejat de un tufiș minunat cu flori mari de culoare roșie și m-am îndreptat spre intrare. Păsărelele ciripeau neconținut printre ramuri în lumina albăstrie.

Un ogar afgan, agil și elegant, mi-a ieșit înaintea cu pas grațios. L-am recunoscut. Era Țar, câinele lui

Ester. I-l dăruise Emiliano la aniversarea celor șaptezeci de ani ai ei. Ne duseserăm împreună să-l cumpărăm de la un crescător. Mă văzuse odată, când era un pui de câteva luni, și nu putea să mă recunoască. Totuși, nu a lătrat, s-a apropiat, m-a mirosit puțin și a început să meargă lângă mine de parcă ar fi vrut să mă însoțească până la vilă. Apoi l-am văzut pe Fabrizio. Coborî treptele cu mersul său șchiopătat și-mi întinse mâna.

– Bine ai venit! spuse simplu și prietenos.

– Bine te-am găsit.

Ne-am strâns mâna, dar eu doream din suflet să-l îmbrățișez ca pe un frate.

– Mama te așteaptă în pavilion, zise arătându-mi un punct ascuns de o barieră de pruni. Te însoțesc, adăugă, oferindu-mi brațul cu afecțiune.

Fabrizio era singurul dintre frații Montalto care știa de prezența mea în vilă. Era, de altfel, și singurul care își petrecea sfârșitul de săptămână la marginea lacului, împreună cu Ester. Ceilalți alegeau locuri mai vesele. Fabrizio era singurul din familia Montalto care nu voia să se plimbe cu avionul personal sau cu barca. Era singurul care se ducea în vacanță cu familia la Nonantola, de unde se trăgea familia Montalto. Refăcuse o casă mare de țară, care-i aparținuse lui Ester, unde soția și copiii lui petreceau perioade lungi din an.

Personal, păstrasem relații excelente cu Fabrizio și după moartea lui Emiliano. El a încercat să-mi ofere

un umăr pe care să plâng, dar eu i-am refuzat cu încăpătânare ajutorul și pentru că nu voiam să-i creez complicații în familie.

În organigrama directorială, Fabrizio Tusini Montalto continua să fie directorul comercial al sectorului „cărți“, singurul care mai funcționa și care mai aducea bani pentru a astupa găurile acelei mașini devoratoare de bancnote care e o întreprindere particulară când nu e condusă cu înțelepciune.

Exclus de la moștenire, Fabrizio avea, totuși, o cotă-parte importantă din acțiunile fabricii de hârtie, pe care însă nu le considerase niciodată ale sale, lăsându-i pe urmașii legitimi să le gestioneze. Nu dădea nicio importanță banilor și puterii și poate de asta era un om liniștit.

Între el și Ester era o complicitate firească, cum rar există între o mamă și un fiu.

Ester mă aștepta în pavilion, așezată pe un șezlong în fața lacului. Purta o bluză din mătase roz, iar părul îi era vaporos, alb și îngrijit pieptănat. Avea privirea surâzătoare a unui om senin.

– În sfârșit, ești aici! mă salută deschizându-și brațele. Mă strânse la piept cu o afecțiune sinceră.

– Ești într-o formă excelentă.

– Așa mi se spune întotdeauna, surâse ea cu ironie. Dar cred că ai dreptate, adăugă. Îmi port destul de bine cei optzeci de ani. Dar tu cum stai? Vino însă mai întâi aici, așază-te aproape de mine, ca să te pot vedea mai bine. Ascultă, mă întrebă, ai vrea

un ceai de piersică de la gheață cum știe Angelina noastră să facă?

Aprobai, incapabilă să mă înscriu în discursul fluent al lui Ester.

– Vă las singure, spuse Fabrizio. Știu că aveți multe lucruri să vă împărtășiți.

Se îndreptă spre vilă, iar Ester continuă, făcând aluzie la el:

– Este singurul care știe de vizita ta. Poți conta pe discreția lui Fabrizio. Mă mângâie pe obraz și continuă. Décroly îmi spune că elementul surpriză este necesar pentru reușita operațiunii. Vorbea încet și avea privirea complice a unei fete care pune la cale o farsă. Dar vreau să știu de la tine, și nu de la maică-ta, cum te simți cu adevărat.

– Bine. Vă garantez, o asigurai.

– A durat totuși ceva vreme, mă dojeni. Cinci ani lungi ca să ajungi la acest țărm. Noroc că eu sunt nemuritoare, glumi ea, dar sunt și nerăbdătoare să te văd intrând în familie.

Mi se păru că exagerează și i-o spusei.

– Taci! porunci ea. Emiliano nu ar fi luat nicio dată hotărârea să te lase stăpâna întreprinderii, dacă nu ar fi fost convins că tu ai numerele câștigătoare.

Îmbătrânind, Ester devenise vorbăreață, agresivă și sigură de ea. O persoană total diferită de femeia oboșită și resemnată despre care îmi vorbiseră Emiliano și maică-mea. Ce anume determinase această schimbare? Moartea soțului ei sau cea a monseniorului

Sebastiano Brighenti? Două bypassuri transformaseră femeia vulnerabilă, mereu pe punctul de a muri, într-o persoană combativă și strălucitoare.

A trecut peste moartea lui Emiliano, peste certurile dintre copiii ei și nenorocirile editurii.

– Cred că Emiliano nu era infailibil, am obiectat eu. Dacă judecăm, cel puțin, după ultima lui alegere. Mă refeream la sinuciderea lui.

Femeia se posomorî și mă privi în ochi.

– Emiliano bea mult, știu. Fiecare reacționează cum poate la loviturile vieții, însă asta nu l-a împiedicat să fie un conducător sigur pentru afacerile întreprinderii.

Angelina veni din vilă aducând ceaiul. Era o siluetă lungă și slabă, care înainta cu greutate în lumina violetă a apusului.

– Biata bătrână! îi plânse de milă Ester. Are aproape șaptezeci de ani și nu vrea să-și recunoască neputința.

Se ridică agil din șezlong și se duse spre servitoare ca să-i ia tava.

– Lasă-mă să te ajut, spuse repede.

Angelina se făcu roșie de ciudă.

– Doamna vrea să facă mereu eforturi pe care nu ar trebui să le facă, o dojeni.

– Sigur, draga mea Angelina, o compătimi Ester, aruncându-mi o privire plină de subînțeles.

– La ce oră pot să servesc cina? mai întrebă bătrânica.

– La ora obișnuită, ce Dumnezeu! bombăni Ester.

În grădină se aprinseseră lampioanele mici ca niște ciuperci colorate și care luminau aleile cu pietriș roz. În timp ce femeia se îndepărta, Ester începu să toarne cu o mână sigură ceaiul rece în pahare de cristal.

– De ce tocmai eu? o întrebai, reînnodând discuția.

Ester mă întrerupse brusc.

– Când ai să termini cu întrebările?

De această dată Ester nu mă va opri. Găsisem în sfârșit curajul să înfrunt întrebarea cumplită care mă chinuia și la care nu reușisem să găsesc răspunsul.

– De ce s-a omorât Emiliano?

– Pentru că era grav bolnav, răspunse Ester cu fermitate. Medicii îi diagnosticaseră o boală incurabilă.

Dusei la gură paharul și băui cu nesaț din ceaiul rece. În vocea lui Ester nu fusese nici cea mai vagă emoție.

În schimb, eu simții ca o lovitură de cuțit în inimă. Emiliano suferea, iar eu nu-mi dădusem seama. Oare eu nu știusem să surprind semnele bolii din neglijență sau el fusese atât de viteaz și de curajos ca să le ascundă?

Ester a răspuns la această din urmă întrebare înainte ca eu s-o formulez.

– A fost foarte iscusit, dacă le-a ascuns tuturor boala lui.

Știa că doctorii ar fi încercat cu stăruință orice terapie salvatoare. Ar fi început calvarul medicațiilor miraculoase, al intervențiilor-limită.

Femeia își continua cu seninătate monologul trist, dar se referea la fiul ei ca la cineva pe care dintr-o clipă la alta trebuia să-l întâlnească într-o lume mai bună.

– Avea cancer la ficat, explică ea fără ca tonul ei să se schimbe. Nu știu dacă alcoolul i-a provocat sfârșitul. Cred, mai degrabă, că viața l-a îmbolnăvit. Sau, dacă preferi, destinul, care decide pentru fiecare dintre noi. Eu așa socotesc, încheie ea cu o umbră de tristețe care îi reda umanitatea pe care eu o credeam la ea definitiv dominată de rațiune.

Din momentul acela, durerea, emoția, lacrimile și un ușor parfum Guerlain ne-au unit în șoapta crepusculului de vară, sub un vechi pavilion, martor atât la evenimente tragice, cât și la întâmplări plăcute, păstrător al unor cuvinte secrete, al unor drame de iubire, voci de copii, confidențe. În acel vechi pavilion, copilul Emiliano învățase pe de rost poeziile lui Carducci, Wally și Gianni își bătuseră joc de *mademoiselle* Yvette, Ester și Sebastiano își mărturisiseră, după nașterea Lolei, dragostea lor imposibilă. Polissena gemuse în brațele profesorului Gavazzi, blânda Gilda, mama lui Fabrizio, murise împușcată de un soldat neamț. Acum capul familiei Montalto și jurnalista de patruzeci de ani care urma să preia conducerea trustului editorial puneau bazele unui viitor care deja începuse.

– Trebuie să știi și alte lucruri despre familie, zise Ester înainte ca Angelina să ne cheme la masă. Te vor ajuta să înțelegi. Îți voi povesti despre Franco Vassalli, asociatul minoritar, deoarece nu este un necunoscut ajuns din întâmplare în familia cea mare. Ippolita l-a vrut, deoarece Franco Vassalli este un Montalto. La fel ca Emiliano.

1949

Luna februarie se apropia de sfârșit. În mica vilă de pe pantele elvețiene ale muntelui Dent Blanche, Ippolita Crivelli și prietena ei Serena Vassalli încheiau o lungă perioadă de izolare.

Ippolita locuia acolo de câteva luni, în așteptarea nașterii iminente. Când și-a dat seama că sarcina ei devenise evidentă, închiriasse casa din pădurea cu brazi bătrâni.

Reușise să inventeze o serie de pretexte, foarte plauzibile, pentru a-și salva reputația în fața lumii. De când hotărâse să păstreze copilul, conștiința ei era relativ liniștită. Fiul ei va trăi, însă nu-l putea lăsa să creeze noi drame în existența ei complicată. Dacă l-ar fi arătat lumii, Edison Montalto ar fi pierdut stima și sprijinul tatălui ei, ca să nu mai vorbim despre scandalul răsunător pe care l-ar fi provocat.

Se lupta cu aceste probleme aparent insolvabile, când se profilă la orizont un colac de salvare de care să se agațe.

Se numea Serena Maggi. Serena și Ippolita fuseseră prietene în copilărie. Serena era fiica unică a bijutierului Maggi. Ippolita era fiica cea mare a clientului său cel mai bogat, industriașul Agenore Crivelli.

În copilărie urmaseră școala primară a maicilor marceline. Fuseseră colege de clasă și de bancă. Crescând, se îndepărtaseră. Urmaseră apoi războiul și euforia reconstrucției. Familia Crivelli se refugiase în Elveția, iar familia Maggi trăise ani triști și dificili.

După Eliberare, tatăl Serenei, în avântul unei renașteri răsunătoare, făcuse niște speculații nefericite și se îndatorase foarte mult unui grup de cămătari, cunoscuse rușinea închisorii și sfârșise prin a pierde și ce mai rămăsese dintr-o avere importantă. Serena, ca să dea un sens de modestă soliditate vieții ei, acceptase cererea în căsătorie a unui taximetrist. Într-o zi, ca să-și ajute tatăl înglobat în datorii, își aminti de Ippolita și îi telefonă.

– Am nevoie de bani, i-a spus ea. Taică-meu se află într-o situație dificilă.

Și Ippolita se afla la strâmtoare. Așa s-a născut o solidaritate bazată pe ajutorul reciproc. Serena îl va accepta pe fiul prietenei sale ca și cum ar fi al ei, Ippolita va da o mână de ajutor fostului bijutier.

Soțul Serenei era un tânăr practic și realist, care nu vedea nimic rău în ciudata înșelătorie. Nu a insistat să cunoască numele mamei celui care avea să vină pe lume. Suma promisă de misterioasa femeie era atât de importantă, încât omul hotărî că trebuia

să fie o persoană deosebit de respectabilă. S-o ajuta era o datorie.

Astfel, în primele zile ale lui octombrie 1948, Serena plecă în Elveția împreună cu Ippolita. Oficial, cele două fete călătoreau făcând turul lumii. Ideea nu le-a displăcut soților Crivelli care au considerat inițiativa fetei un semn de maturitate. Într-adevăr, Ippolita nu fusese niciodată atât de calmă și ponderată.

Câtă vreme situația i-a permis-o, Ippolita a călătorit împreună cu prietena ei, apoi, când sarcina se apropia de termen, cele două femei se refugiară în apropierea orașului Zermatt, într-un loc destul de izolat ca să nu bată la ochi, însă apropiat de o clinică de obstetrică la care să apeleze în ultimele săptămâni de sarcină și în momentul nașterii propriu-zise.

Cele nouă luni se apropiau de sfârșit. În lungile săptămâni ale vieții lor în comun, cele două femei reînnodaseră firele prieteniei din copilărie și trăiau într-un fel de simbioză, care o făcea pe Serena să-l considere pe fiul Ippolitei ca fiind al său.

În clinica unde Ippolita făcea controalele periodice, datele de identitate erau ale Serenei Maggi, căsătorită Cassalli. Pentru toată lumea, chiar și pentru țăranca robustă și uscată care făcea curățenie în vilă și cumpărăturile, Ippolita era Serena, iar Serena era Ippolita.

De la ferestrele micuței încăperi calde și primitoare, cele două prietene priveau zăpada care cădea fără încetare. A nins continuu timp de două zile. În

cea de a treia zi, când Serena deschise ușa casei, se trezi în fața unui munte de zăpadă. Era imposibil de ieșit. Telefonă atunci ca să vadă cum stau lucrurile cu secția de urgențe a clinicii de obstetrică și să ceară ajutor. Din păcate, linia nu funcționa din pricina căderii abundente de zăpadă.

Când s-a trezit, Ippolita a realizat în ce situație se aflau.

– Serena, mi-e frică, spuse ea mușcând dintr-o felie de pâine unsă cu un strat gros de unt și miere.

– Slavă Domnului că îngrijorarea nu-ți taie pofta de mâncare! Încercă să glumească prietena care, de fapt, se simțea prizonieră în acea izolare totală.

Ippolita rămase cu felia de pâine în aer.

– Dacă încep acum durerile, ce o să facem? o întrebă ea.

– Nu o să înceapă, răspunse Serena evitând întrebarea. O să vină plugul de zăpadă și va curăța toate drumurile. Se gândi la fereastra pivniței complet astupate de zăpadă, la telefonul care nu funcționa și i se făcu frică.

Ippolita se uita în jurul ei cu ochi mari, plini de îngrijorare.

– Cum vom face? se întrebă ea.

– Vom face singurul lucru de bun-simț care e de făcut. Vom aștepta. E ceea ce facem de luni de zile.

Ippolita o privi recunoscătoare.

– Ce m-aș fi făcut fără tine? zise. Își bău laptele, se ridică de la masă și se apropie de fereastră. Avea mișcări lente și, de câteva zile, respira cu greutate.

– De ieri nu se mai mișcă, zise uitându-se la dansul aerian al veverițelor care scuturau zăpada de pe ramurile unui brad.

– Poate că doarme, zise Serena, care nu știa nimic despre mame și copii, dar devenise maestră în arta de a-și liniști prietena.

Cu toate acestea, Ippolita nu se liniști.

– Poate că-și adună forțele pentru călătoria finală, presupuse ea.

Serena îi aruncă o privire plină de reproș.

– Acum, te calmezi și nu mai strigi după ajutor. Te întinzi pe divan și ascuți muzică. O să-ți faci bine și ție, și copilului, care are nevoie de liniște. Era greu pentru ea să joace rolul unei persoane sigure de sine, dar reușea foarte bine chiar dacă, în eventualitatea unei nașteri iminente, nu va ști ce să facă.

Se duse la pick-up și puse discul *Moonlight serenade* interpretat de orchestra lui Glen Miller. Muzica foarte calmă o potoli.

– În fond, obstetricianul te-a văzut luna trecută. A spus că mai ai zece zile până la naștere, remarcă Serena.

– Să sperăm, suspină Ippolita întinsă pe divan.

Serena începu să facă ordine în cameră, iar Ippolita își luă lucrul de mână.

În acea lungă perioadă de așteptare, Ippolita se schimbase foarte mult. Înțelesese că povestea ei cu

Edison Montalto fusese un fel de boală din care, din fericire, ieșise perfect vindecată. De când hotărâse să-și ducă sarcina până la capăt, nu mai avea atitudinea de nesupunere și în viața ei se produsese o schimbare radicală.

Cum era adâncită în gândurile ei, o durere ascuțită apărură în regiunea șalelor. Ochii i se umplură de spaimă.

– Serena, strigă, am simțit un junghi, murmură ea atingându-și partea dureroasă.

Aceasta veni în grabă fără însă să dea greutate vorbelor ei.

– Poate că ți s-a părut, încercă ea să nu dramatizeze situația.

– Nu glumesc, preciză Ippolita. Am avut un junghi.

– Cum te simți acum? întrebă Serena.

– A trecut.

– Atunci putem să stăm liniștite, surâse ea ca să-și ascundă îngrijorarea. Se așeză lângă ea, luă o carte de pe măsută și începu s-o răsfoiască numai ca să facă ceva.

Ippolita respiră profund și începu să tricoteze, în vreme ce prietena ei se prefăcea că citește cu atenție. În pătratul ferestrei, zăpada continua să cadă cu fulgi mari și deși, sporind grosimea stratului de nea.

– Ce gătim astăzi la prânz? întrebă Serena, ca să întrerupă tăcerea care plutea deasupra fricii lor.

– A mai rămas budinca de ieri-seară, îi aminti Ippolita.

– O voi reîncălzi. Și mai avem prăjitura cu vanilie. Mai bine să verific, spuse Serena care căuta un

pretext ca să lase cartea și să se ducă în bucătărie. Voia să iasă câteva minute din atmosfera sufocantă de așteptare. Tocmai deschidea frigiderul, când se auzi strigată. Se întoarse în grabă în încăpere.

– Am avut un alt junghi, se plânse Ippolita. Ședea înțepenită pe divan și cerea ajutor prietenei care nu știa ce anume să facă.

Telefonul se făcu auzit, aducând sunetul muzical al speranței.

Serena ridică receptorul și chipul i se luminează.

– Au restabilit linia, se bucură ea.

Și Ippolita se însenină.

– Sună la clinică. Trebuie să vină să mă ia. Imediat, zise ea.

În vreme ce forma numărul, Serena își dădu seama că-i tremura mâna. Se calmă însă când auzi vocea medicului cu care centralista îi făcuse legătura.

– Prietena mea, doamna Vassalli, este pe punctul de a naște. Cu toată confuzia momentului, nu uitase să inverseze numele.

– Sunteți sigură? Întrebă obstetricianul.

– A avut un junghi în șale cam acum o oră. Iar acum un altul. Acum nu mai are nimic... Da, sigur, sunt contracții, cum spuneți dumneavoastră... dar noi nu putem ieși din casă. Zăpada e până la acoperiș. Sigur, ar putea să fie o alarmă falsă, adăugă cu o voce mai tare ca s-o liniștească pe Ippolita. Da, sigur. Deci anunțați dumneavoastră serviciul de salvare comunal? Bine. Sigur... dacă ați veni chiar dumneavoastră,

ar fi și mai bine... mulțumesc, domnule doctor... mulțumesc.

Serena închise telefonul.

– Ei, vezi? Va veni chiar el sau va trimite pe cineva. Acum trebuie să stai liniștită.

– Liniștită, pe dracu'! izbucni Ippolita atentă la un alt semnal dureros și privind pierdută în jur.

Ideea că era prizonieră a zăpezii o terifia.

– Serena, te rog, fă ceva, o imploră. Mi-e rău. Mi-e greață și am o durere sfâșietoare în șale.

– Te duc în pat, spuse prietena și, sprijinind-o, o însoți în camera ei, o încăpere cu tavanul jos făcut din grinzi, pereții albi, mobilier rustic și perdelețe cu flori la fereastra mică cu obloane masive în care era tăiată o inimă.

O ajută să se întindă pe pat și o acoperi bine.

– Încearcă să te relaxezi, o sfătui mângâindu-i fruntea. Ai să te simți mai bine. Doctorul va ajunge aici în curând. Totul o să fie bine. Se agăța de aceste cuvinte ca să-și învingă panica.

Timpul trecea cu o lentoare nemiloasă și contracțiile deveniseră tot mai dese și mai intense. Ce s-a întâmplat când situația s-a precipitat niciuna din cele două femei nu va putea uita.

Ippolita urla, pradă unor dureri îngrozitoare, iar Serena făcea naveta între telefonul care o lega de medic și căpătâiul prietenei care năștea.

– Dumnezeu mă pedepsește pentru păcatele mele, repeta Ippolita între două contracții.

– Dumnezeu va avea pentru tine o privire îngăduitoare, îi garantă Serena. Tu vezi acum și împinge, o îndemnă urmând cu atenție indicațiile doctorului. Așa, împinge din toate puterile ca și cum ai vâsli. Hai, Ippolita. Împinge.

Mușchii gâtului erau întinși la maximum, iar durerea făcuse ca pe chipul Ippolitei să se citească disperarea. Serena se implicase atât de mult, încât se simțea parte din suferința aceea.

Serena începu să plângă de emoție și de frică când, după un țipăt sălbatic al Ippolitei, văzu apărând capul copilului.

– Bravo! exclamă ea. Respiră acum adânc, iar apoi împinge încă o dată cu toate puterile, o îndemnă ea văzând că totul se desfășura așa cum spusese medicul.

Ippolita respiră și se concentrează ca să împingă din nou, adunându-și toate puterile. Ceea ce simți nu mai era durere, era totul sau nimic, era punctul cel mai înalt și cel mai de jos al universului. Copilul alunecă afară din trupul ei și i se păru că furtuna încetase.

– Bravo! s-a născut, o felicită Serena.

– S-a născut, murmură Ippolita sfârșită. Surâse la primul plânset viguros al copilului.

În momentul acela sosi salvarea. Moașa, trimisă de spital ca s-o asiste, luă parte numai la faza finală a operației.

Așa s-a născut Franco Vassalli, fiul Ippolitei Crivelli și al lui Edison Montalto. S-a născut într-o zi de februarie într-o mică vilă pe jumătate îngropată

în zăpadă, pe o coastă a muntelui Dent Blanche. S-a născut printre remușcări, frică și singurătatea disperată a două femei care nu știau nimic despre viață și nici despre consecințele pe care avea să le aibă înțelegerea lor.

1952

Emiliano își împlinise aspirațiile cele mai înalte și plutea într-o mare de fericire. Obținuse licența la douăzeci și trei de ani, cu nota maximă și elogi, în literatură veche, făcea o treabă care-i plăcea foarte mult, dar mai ales o avea pe Ippolita.

După ani de curte neobosită și calmă, reușise în cele din urmă să-i cucerească inima și se căsătorise cu ea. Familia Crivelli dăruise perechii un apartament mare, într-o clădire frumoasă din via Morone. Ester organizase recepția. Edison îi dăduse lui Emiliano acul său de cravată, un talisman al familiei și baston de comandă, în semn de stimă și respect.

Acum, în plină lună ianuarie, într-o mașină Lancia strălucitoare, Emiliano și Ippolita se îndreptau spre Saint Moritz, pentru o vacanță de două săptămâni. La Palace Hotel și în vilele din jurul acestuia îi așteptau câțiva prieteni aleși pe sprânceană.

Pentru Emiliano era prima vacanță adevărată după ani de muncă îndârjită. O meritase și era hotărât să se bucure de ea. Cu coada ochiului, se uită la Ippolita

care ațipise. Avea tot ceea ce își dorise întotdeauna. Singurul motiv de mâhnire era starea de agitație pe care o avea Ippolita în timpul somnului. Aproape în fiecare noapte, Emiliano era trezit de plânsul înfundat al soției, care pornea de la un geamăt abia simțit și care se intensifica până când ajungea un țipăt pe care bărbatul îl întrerupea luând-o în brațe și trezind-o cu blândețe.

– A fost un coșmar, se justifica ea refugiindu-se în partea ei de pat, în căutarea somnului pierdut.

Oricât încercase Emiliano să cerceteze misterioasele motive ale coșmarului, nu reușise să obțină decât o explicație vagă.

Sosiră la Saint Moritz la începutul după-amiezii. În încheierea unei lungi luni de miere, aleseseră un apartament minuscul, foarte intim și liniștit.

Ippolita o chemă pe cameristă s-o ajute să desfacă bagajele. Când femeia sosi, ea făcea duș. Emiliano îi arătă fetei valizele și își văzu imediat de treabă.

În salonașul de alături, Emiliano încerca să telefoneze prietenilor care lăsaseră mesaje la recepția hotelului.

Ippolita ieși din baie și se trezi față în față cu fata care o scrută la început cu o curiozitate reținută, apoi cu o mirare pe care nu și-o putea ascunde. În cele din urmă, chipul i se luminează.

– Doamna Vassalli! exclamă ea înroșindu-se de bucurie. Ce plăcere îmi face să vă revăd. Și copilul? continuă ea. Ce face copilul dumneavoastră?

Ippolita știa că ziua aceea va veni și îi va sfâșia inima. Mai știa și că, oricât de cumplit ar fi fost, în momentul acela chinul care nu-i dădea pace va înceta. De multă vreme, remușcările ei profunde căutau o ușurare. Întreaga sa ființă tindea spre o eliberare, către un motiv care să-i îngăduie să plătească o datorie încă neachitată, să înlătore o piatră care-i apăsa conștiința. Îl convinsese pe Emiliano să meargă la Saint Moritz în căutarea inconștientă a unui detonator care să arunce în aer castelul ei de minciuni și să o ajute să-și regăsească liniștea.

Camerista era aceeași care, în urmă cu patru ani, lucra în vila de pe muntele Dent Blanche, când Ippolita era însărcinată și își schimbase identitatea cu aceea a Serenei Vassalli. Când a recunoscut-o, Ippolita a pălit și s-a sprijinit de un fotoliu ca să nu cadă.

Din locul său, Emiliano a auzit cuvintele fetei și a observat reacția soției sale.

– Nu cred că ne-am cunoscut, se răsti la ea Ippolita. Eu nu sunt doamna Vassalli și nu-ți pot da vești despre vreun copil, țipă ea, și ochii i se umplură de lacrimi.

Emiliano remarcă expresia stupefiată a cameristei, care trecuse de la uluire la înțelegerea faptului că a dat în vileag un secret teribil.

– Iertați-mă, doamnă! Sunt doar o neștiutoare care a făcut o eroare de neiertat, îngăimă înspăimântată.

– Pleacă de aici! îi porunci Ippolita.

Fata ieși în fugă, iar Ippolita se aruncă pe pat și începu să plângă în hohote.

Emiliano, înțepenit pe scaun, strângea în mână receptorul telefonului și se străduia să înțeleagă ce anume fusese atât de tulburător în greșeala unei cameriste de hotel. Cu cine o confundase aceasta? Cine era doamna Vassalli? De ce o reacție atât de dramatică și violentă? Era ceva mai mult decât o simplă confuzie de persoane. Își aminti cuvintele afectuoase și expresia sinceră a fetei și consternarea Ippolitei.

– Ce încerci să-mi ascunzi? întrebă cu o voce aspră. Ippolita avu o violentă criză de isterie. Se zbătea împotriva unui dușman care o ataca, răsucindu-se pe pat și urlând cu aceeași disperare pe care o avea în coșmarurile ei nocturne. Emiliano se duse lângă ea, aruncă perna pe care Ippolita o strângea în brațe și o pălmui. Femeia alunecă din pat, se ghemui pe covor și, plângând, mărturisi:

– Eu sunt doamna Vassalli. Mama copilului.

Emiliano era răvășit, neînțelegând însă nimic.

– Ce copil? întrebă cu o voce abia auzită. Ce copil? repetă aplecându-se spre ea.

Ippolita își ridică chipul minunat pe care se întipărise durerea și, plângând, își spuse povestea fără să omită nimic, nici măcar un detaliu. După ce a ascultat mărturisirea soției sale, Emiliano, într-o tăcere aproape ireală, își aminti o vară, în urmă cu patru ani, când taică-său intrase în comă diabetică, iar Ippolita era cu el, puse cap la cap date, fapte, situații și

comportamente. Totul coincidea și avea în cele din urmă o explicație logică.

O greață îngrozitoare îi strânse stomacul. Se repezi în baie și vomită. Apoi stătu să-și analizeze propria imagine reflectată în oglinda de deasupra lavaboului. Nu se mai recunoștea.

Observă semnul care-i brăzda fruntea. I se păru că trăsăturile se deformaseră și se suprapuneau peste cele ale tatălui său. Înțelegea acum entuziasmul cu care Edison încurajase căsătoria lui cu Ippolita.

Când imaginea tatălui înlocui complet imaginea lui din oglindă, Emiliano spuse printre dinți:

– Îl omor! De data asta îl omor cu mâinile mele.

Ieși din baie, nu dădu nicio atenție Ippolitei, care era chircită pe jos, la picioarele patului, incapabilă să se miște, și nu auzi nici telefonul care suna insistent în salon. Închise ușa după el și coborî în hol.

– Domnule Montalto! îl strigă în zadar unul dintre recepționeri, un tânăr firav care fugi după el: Un telefon urgent pentru dumneavoastră.

Emiliano nu-l ascultă, nici nu-l văzu, și părăsi hotelul.

Mașina era încă pe esplanada din față. Urcă la volan și demară în trombă, în vreme ce recepționarul care fugise după el semnala din nou telefonul urgent.

Conduse ore în șir cu gândul la taică-său. Ajunse la Milano, pe via Melzi d'Eril. Aproape se întunecase. Locuința familiei Montalto era luminată ca pentru o

petrecere și erau multe mașini parcate de-a lungul aleii din grădină.

Deschise ușa vestibulului și înaintea lui veni Gianni, îmbrăcat în mod ciudat cu sacou și cravată.

– Deci au reușit până la urmă să te anunțe? Întrebă băiatul. Când te gândești că prostul de recepționar continua să spună că nu erai acolo și că nu reușise să te prindă!

Emiliano îl fixă fără să înțeleagă.

– Unde e tatăl nostru? Întrebă. Avea ochii roșii și fața răvășită.

Gianni încercă să-l facă să raționeze.

– Resemnează-te, îl îndemnă el calm. Nu face asta, nu folosește la nimic.

– Unde e? reacționează Emiliano, apucându-l de reverul hainei și zgâlțâindu-l violent.

Gianni îl privi înspăimântat.

– Trupul neînsuflețit a fost depus în holul mare al editurii, zise el. Fă-ți curaj, Emiliano.

– Trupul neînsuflețit, repetă el uluit, slăbind strânsoarea.

– O să fie vegheat de personal, pe rând, explică el. Unul dintre noi va fi mereu acolo. Acum e Fabrizio, preciză încercând să-l convingă pe fratele mai mare să intre în casă.

Emiliano se făcu livid.

– Ce tot spui? murmură. Despre ce vorbești? Îl privea neîncrezător și uluit.

– Tata a făcut un infarct, zise încet Gianni, a fost o moarte neașteptată. Nu mă gândeam că vei reacționa atât de violent. Bea ceva, îl îndemnă, apropiindu-se de un cărucior plin de sticle.

Gianni îi turnă whisky într-un pahar mare și i-l dădu. Emiliano bău o înghițitură zdravănă și mintea lui începu să se limpezească.

– Chiar în stilul lui, continuă Gianni, încă o dată ne-a luat pe toți prin surprindere. Părea că e bine. Și în schimb...

Emiliano privi paharul, apoi bău ceea ce mai rămăsese din whisky.

– Cum e mama? întrebă în cele din urmă Emiliano, după o lungă tăcere.

Gianni îi surâse fratelui său, care își regăsise expresia calmă dintotdeauna.

– Mama a reacționat bine, răspunse. Acum e în biroul tatei împreună cu Polissena, Wally și Lola. Toți sunt acolo. Directori, prieteni, rude. Toată lumea e în jurul ei.

– Gianni, fă-mi o favoare, îl rugă. Nu spune nimă-nui că m-am întors. Nu m-ai văzut.

– Poți conta pe mine, îi promise. Dar de ce nu trebuie să se afle? întrebă el curios. Acum tu ești capul familiei.

– O să-ți explic altă dată tot, răspunse Emiliano, luându-și rămas-bun de la frate-său cu o îmbrățișare.

Ieși din casă, urcă în mașină și se duse la sediul editurii. Parcă pe o stradă alăturată și se apropie ca

să vadă intrarea cu geamuri din cristal, unde fusese instalat catafalcul. Zări sicriul descoperit, obiect al unui pelerinaj continuu, dar nu simți nicio emoție. Toți îi aduceau un omagiu marelui editor dispărut. Toți, cu excepția lui, care suferea cu disperare pentru că iubirea lui pentru Ippolita se sfârșise și pentru dubla trădare pe care trebuise s-o suporte.

Emiliano nu se duse la funeraliile lui Edison Montalto. Avu grijă ca maică-sa să știe că se simțea bine, dar că dorea să fie singur o vreme. Merse toată ziua cu mașina și chiar și în ziua următoare. Se duse la Calais, de unde luă vaporul pentru Dover. Debarcă în Anglia și se îndreptă imediat spre Londra, unde ajunse în cele din urmă. Se opri într-un hotel oarecare din Ebury Road și se refugie în cameră, unde comandă două sticle de whisky. Bău sperând că va cădea într-un somn adânc din care se va trezi numai ca să înceapă din nou să bea. Se purtă urât cu camerista și aruncă o sticlă goală într-un hamal care venise să controleze situația, fără să-l nimerească. Receptionerul, înștiințat imediat, chemă poliția.

Emiliano îl ocări pe polițistul care voia să-l facă să raționeze și se opuse arestării cu puținele forțe care îi mai rămăseseră. Dar când un al doilea polițist a venit în ajutorul colegului a trebuit să se plece în fața voinței lor. La comisariat, înainte de a fi închis în celulă, insultă un gradat care remarcă imediat starea lui de ebrietate. După două zile, ușa celulei se deschise

și în prag își făcu apariția figura masivă a monseniorului Sebastiano Brighenti.

– Numai dumneavoastră puteați să mă găsiți, remarcă Emiliano. Avea barba lungă, părul ciufulit și cămașa ruptă, dar își regăsise stăpânirea de sine. Monseniorul Brighenti nu pierdu timpul ca să-i explice cum ajunsese acolo, atât de repede.

– Arăți foarte rău, îi zise fără a părea că-i face vreun reproș.

– Nici dumneavoastră nu suneți într-o formă mai bună, remarcă tânărul. Preotul avea o față obosită și ochii încercănați ca unul care nu mai dormise de câteva zile.

– Anii trec pentru toată lumea. Și îmbătrânim, glumi prelatul.

– Pot să vă ajut cu ceva? Întrebă Emiliano pe un ton provocator.

– Pe mine, nu. Pe maică-ta sigur. Așa că urmează-mă, îi porunci aruncându-i o privire foarte clară. Te duc la ea.

Nu era nevoie să ai o intuiție deosebită ca să înțelegi că Sebastiano era pe punctul să-l ia pe sus. Depășise de puțină vreme cincizeci de ani, părul lui negru era presărat din belșug cu fire argintii și chipul viguros devenise mai impunător. Era încă un bărbat frumos, înzestrat cu o forță vitală extraordinară. Tânărul se supuse și părăsiră împreună celula.

Emiliano se întâlni cu maică-sa într-un apartament de la al doilea etaj al hotelului Savoy. O privi

cu alți ochi și descoperi că nu fusese niciodată atât de frumoasă. Pentru prima dată, după atâția ani, se simți în siguranță în brațele ei fragile. Ester nu-l întrebă despre motivele care determinaseră acea fugă neașteptată, nici nu a vrut să știe de ce nu participase la funeraliile tatălui său și-și lăsase soția la Saint Moritz.

– Mi-ai lipsit foarte mult, îi spuse ea.

– Și tu, murmură Emiliano.

Tânărul dispăru în baie ca să apară după o jumătate de oră înfășurat într-un halat alb. Mama și fiul luară împreună ceaiul și vorbiră despre multe lucruri, dar nu și despre evenimentul tragic care lovise familia. Emiliano, legănat de vocea mamei, adormi pe fotoliul din salon, ca un copil. Ester îl trezi și-l duse în camera care-i fusese rezervată. El se întinse pe pat și adormi imediat. Era epuizat și se adânci într-un somn binefăcător. Trezindu-se în dimineața următoare, găsi lenjerie și haine noi. Se îmbracă. În salon se afla monseniorul Brighenti în fața unei tăvi cu micul dejun. Îl salută și îi mulțumi pentru intervenția lui.

– Să sperăm că nu se va mai repeta, răspunse preotul făcând aluzie la fuga lui Emiliano.

– Cred că e exclus. Sebastiano îi surâse.

– O cafea bună o să-ți facă bine, îl invită monseniorul să stea la masă cu el.

– Unde e mama? întrebă Emiliano, tăindu-și o felie de prăjitură cu prune.

– A ieșit în oraș, îl informă. Dar nu s-a dus la cumpărături, ci la un renumit cardiolog. Am reușit s-o conving după multe împotriviri.

– Se simte rău? Întrebă tânărul îngrijorat.

Prelatul îl privi intens pe Emiliano.

– Maică-ta nu a fost niciodată, așa cum se zice, întruchiparea sănătății. Și tu o știi. Moartea tatălui tău a afectat-o. Ieri, a avut un mic colaps. A venit un medic și i-a făcut o programare la cardiolog.

Emiliano îl privi pe bărbatul care se îngrijora de sănătatea maică-sii ca un soț îndrăgostit.

– Ce ai să faci acum? îl întrebă monseniorul.

– Aș vrea să mai rămân la Londra o vreme, răspunse tânărul.

– Dar soția ta ce mai face?

Emiliano își șterse gura cu un șervet pe care-l aruncă pe masă.

– E bine, răspunse sec.

Sebastiano nu a încercat să aprofundeze subiectul, chiar dacă era limpede că se întâmplase ceva grav între Ippolita și Emiliano.

– Și taică-tău?

– Ce legătură are taică-meu?

– Nici măcar nu ai întrebat de el.

– Ce-a fost a fost, i-o tăie el scurt.

– E un fel neobișnuit pentru a înlătura memoria unui părinte, comentă Sebastiano.

Emiliano se posomorî.

– Am nevoie să stau o bucată de vreme singur, a zis el. Și dumneavoastră ce veți face? Încercă să schimbe vorba.

– Mă duc în Brazilia, îi spuse. Nu-i spune maică-tii. Am s-o înștiințez eu la timpul potrivit. Fii alături de ea, dacă poți. Are nevoie să se simtă protejată.

– E un rămas-bun?

– Într-un anumit fel, spuse Sebastiano, băgând mâna în buzunar și scoțând ceva de acolo. În depositul comisariatului am găsit acul acesta de cravată. Cred că a fost al tatălui tău. M-am gândit că ți-ar face plăcere să-l ai.

– Nu o să pot niciodată să vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine, spuse el luând acul.

Cei doi bărbați se salutară cu o strângere de mână, în timp ce un hamal lua bagajul lui Sebastiano.

Emiliano a rămas la Londra doi ani, acumulând o bogată experiență la o mare editură. O lăsă pe Ippolita să ceară anularea căsătoriei.

Când se întoarse în Italia, avea o nouă soție, Mary June Scott-Davis, o aristocrată indiferentă și detașată de tot ce nu avea legătură cu saloanele, întâlnirile mondene și genealogia marilor familii.

Emiliano avea douăzeci și cinci de ani. Vor mai trece alți douăzeci și cinci până ce o va întâlni pe Arlette și va înțelege că era femeia vieții lui. Abia atunci va reuși să se împace cu amintirea tatălui său și a Ippolitei.

1990

Nu se schimbase nimic în sufrageria din vila Ester de când fusesem prima dată cu Emiliano, mobilele Chippendale, argintăria Boggiali, tavanele pline de fresce din stuc, tapiseriile din mătase. Fabrizio inventase o plecare neașteptată. Eram singure, eu și Ester. Ea mai avea atâtea povești de familie să-mi istorisească, iar eu aveam atâtea întrebări de pus. Prezența detașată a unui servitor filipinez care servea la masă nu ne deranja.

Ester intră repede în subiect ca și cum ar fi fost lucrul cel mai natural din lumea asta.

– În rău, ca și în bine, Edison a fost cineva, zise Ester și acest lucru i-a împiedicat probabil pe copiii lui să crească. Era o confruntare prea anevoioasă. Așa că s-au pierdut într-o grămadă de mici încurcături, mai preocupați, cum se spune, să se umilească reciproc decât să urmărească interesele editurii.

Am lăsat-o să-și continue gândurile, dar nu am știut să intervin decât cu un stupid și formal „Firește“

– Ca atunci când Wally și Lola s-au unit ca să-l elimine pe Gianni, continuă stăpâna casei. Asta a fost o greșeală enormă. Pentru că Gianni are geniu în gestionarea unei întreprinderi. Și lupta asta fratricidă nu a fost, firește, străină de prăbușirea editurii.

Știam totul despre expulzarea lui Gianni Montalto din editură și de alungarea lui de către familie. Emiliano, care avea în privința acestei decizii aceeași părere ca și mama lui, mi-o povestise în amănunt.

Se petrecuse în 1982, când Gianni era consilier delegat, iar cumnatul său Corrado Kaiserlian descoperise că lua comisioane substanțiale de la niște furnizori importanți. Așa fusese mereu, de când era copil. Nu rezista ispitei de a folosi toate prilejurile care i se iveau ca să obțină câștiguri.

Eliminarea lui Gianni a fost hotărâtă în timpul unui furtunos consiliu de familie. Avertismentele lui Emiliano și dezaprobarea lui Ester față de acea măsură radicală nu au schimbat sentința Lolei, a lui Wally și a soților lor.

– „Montalto nu mănâncă un alt Montalto“, le-a zis atunci Emiliano, amintindu-le o maximă a bătrânului Edison. Dacă voi hotărâți să ignorați acest principiu, trebuie să fiți gata să înfrunțați și consecințele. Care ar putea să fie devastatoare.

Profeția se adevărase.

În câteva săptămâni, Gianni și-a cedat cota-parte, de douăzeci la sută din întregul pachet de acțiuni, editorului Giovanni Rovesti, singurul și cel mai aprig concurent al Editurii Montalto.

Imediat după aceea, Gianni s-a mutat în Brazilia unde și-a fructificat extraordinarul talent. A înființat o fabrică de faianță și foarte curând a monopolizat cu produsele sale piața braziliană și, ulterior, pe cea americană. A plecat apoi în Statele Unite ca să-și supravegheze mai îndeaproape afacerile. Actualmente, numele lui Gianni Montalto se află pe lista celor mai bogați oameni din America. Un american din zece are în casă pardoseală sau faianță în baie și în bucătărie făcute cu dalele Montalto. Cât despre surori, acestea au avut curând ocazia să realizeze stupiditatea intervenției lor. S-a întâmplat când au trebuit să cumpere la dublul valorii lor acțiunile pe care Gianni le cedase lui Rovesti. În această operațiune de recuperare și-au sacrificat chiar și o parte din averea lor personală.

Cina mea cu Ester se transforma într-o conversație fără sfârșit și mâncărurile se răceau sub ochii scandalizați ai cameristului filipinez.

– Sunt opt ani de când nu l-am mai văzut pe Gianni al meu, se plânse Ester. O resemnată întristare vibra în vocea ei. Știu că mai vine din când în când în Italia, dar nu ca să mă vadă. Se mărginește să-mi telefoneze. Îmi trimite flori și daruri. Dar nu vrea să mă vadă. Pentru el, sunt vinovată de a fi și mama celor două surori care l-au exclus într-o bună zi din familie.

O ascultam într-o tăcere religioasă, deoarece eram sigură că de la mine nu se aștepta la comentarii sau la consolări. Anii atenuaseră durerile vechi, iar cele noi erau filtrate cu înțelepciunea celui care trăise atât de mult.

– Fetele mele, continuă ea, atât de diferite și atât de asemănătoare, mereu în conflict între ele, dar întotdeauna gata să se unească atunci când cred că au un dușman sau un obiectiv comun. Și-au petrecut jumătate din viață întrebându-se pe care dintre ele o iubesc cel mai mult, în pofida absolutei mele imparțialități. Evident, au intuit, admise ea, că Lola s-a născut dintr-un vis, și își ridică privirea caldă și intensă. De atâtea ori am fost tentată să le spun adevărul în privința mea și a tatălui ei. Nu am avut însă niciodată curajul necesar ca s-o fac.

Ester reușea să-și ascundă emoția când evoca momentele cele mai importante din viața ei, iar eu nu știam de unde găsea puterea sufletească să reconstruiască, fără să se lase prinsă emoțional, paginile mișcătoare din trecutul ei.

– Lola nu a știut niciodată adevărul, reluă ea surâzând. De nenumărate ori, m-am gândit să-i spun secretul nașterii ei. Când Sebastiano a murit – vocea îi tremură ușor – în 1970, Lola nici măcar nu-și amintea a-l fi cunoscut. A survenit în jungla amazoniană, într-un loc unde nu se putea ajunge. Înțepătura unei insecte, mi s-a spus. Am aflat după câteva săptămâni. Ciudat este că nu am simțit durere, îmi mărturisi

aplecându-se ușor spre mine, doar o mare melancolie pentru tinerețea noastră îndepărtată. Și dorința puțin nebună să mă întorc și s-o iau de la capăt. Să re trăiesc anii care au trecut cu o intensitate mai mare, cu o implicare mai mare. Sunt multe lucruri pe care le-am uitat. Se întâmplă să-mi vorbească cineva despre niște episoade din trecut și eu spun: „Da, îmi amintesc.“ Nu sunt, în schimb, decât pagini albe sau ilizibile. Îmi pare foarte rău.

Servitorul filipinez aștepta un semn ca să ia farfuriile pe care niciuna din noi nu le atinsese, dar nu îndrăznește să intervină chiar dacă nu înțelegea semnificația numeroaselor vorbe rostite cu jumătate de voce.

– Emiliano îmi lipsește mult, spuse cu amărăciune. Fabrizio umple numai o mică parte din acest mare gol. Este însă cel care îmi este foarte aproape. E într-adevăr fiul meu, chiar dacă nu l-am făcut eu. A luat mult de la Emiliano. Amândoi, cred eu, au moștenit de la Edison ce avea el mai bun. Capacitatea de a vedea în perspectivă și pe aceea de a crea. Continua să schițeze cu mare afecțiune profilul familiei ei. Fetele mele, mărturisi ea, au o vedere scurtă. Fac greșeli, spun *mea culpa* și continuă să greșească. L-au alungat pe Gianni din editură și imediat după aceea au făcut o nouă greșală achiziționând un canal de televiziune. Au intrat într-o fundătură și se zbat căutând în zadar o ieșire, fără să înțeleagă că trebuie să schimbe direcția și să o apuce pe o nouă cale.

Întâmplarea la care se referea Ester se petrecuse când Corrado Kaiserlian a vrut să demonstreze că o editură ca aceea a familiei Montalto nu putea să ignore un sector atât de important și în dezvoltare continuă cum era televiziunea.

Emiliano a pus imediat pe celălalt taler al balanței dificultățile legate de operațiune: experiența necesară și competența specifică. Dar Wally și Lola, sprijinite de soții lor, câștigaseră partida și pentru că Emiliano nu voia să declanșeze un alt război fratricid. Averele lui personale îi garanta oricum o viață liniștită. El nu avea copii, iar eu, potrivit medicilor, nu puteam să am. Pentru cine ar fi trebuit să lupte pe un nou front? A lăsat așadar ca surorile și cumnații să debarce pe planeta necunoscută.

Și-au dat seama curând că pentru noua acțiune erau necesare capitaluri mari. Ippolita, prima soție a lui Emiliano, sugerează numele persoanei potrivite: Franco Vassalli. Era un finanțist foarte promițător, avea deja două rețele foarte eficiente și era considerat un expert în domeniu.

Emiliano primi propunerea cu un sentiment de ușurare. Deoarece Franco Vassalli, chiar dacă el o știa sau nu, era un Montalto. Propunerea făcută de Ippolita Crivelli îi plăcu în cele din urmă. Omul nou care avea renumele de a fi foarte capabil avea pe frunte semnul familiei Montalto. Așadar, totul va rămâne în familie. Cu toate acestea, a-i ceda cincisprezece la

sută din acțiuni în schimbul banilor era, totuși, un pariu mare.

Când jocurile s-au încheiat, după ce s-au numărat morții rămași pe teren și s-au evaluat pagubele produse, n-a mai rămas spațiu decât pentru acuze mânioase.

– Apoi, în momentul când aveam mai multă nevoie de el, Emiliano ne-a lăsat, zise Ester. Restul familiei a făcut prostie după prostie și editura, care merge bine totuși, este datoare la bănci și este la dispoziția politicianilor. Ne-am dus în salonul galben. Servitorul filipinez ne-a adus lui Ester o tizănă, iar mie o cafea.

– Credeți, doamnă Montalto, că eu aș putea să descurc această încurcătură? am întrebat.

– Acum, că ești mai înțeleaptă, replică ea, cred că da. Ai acumulat experiență și mânie. E momentul tău, Arlette, mă îmboldi ea. Mă mângâie ușor pe mână. Nu mai îmi spune doamnă Montalto. Ester e perfect.

– Am să încerc, am promis.

– Amintește-ți că bunăvoința nu este suficientă, mai ales când nu ai pachetul majoritar de acțiuni, mă preveni. Tu dispui doar de patruzeci și cinci la sută. Ei au cincizeci și cinci. Îți mai trebuie niște acțiuni ca să obții acel șase la sută, dacă vrei să fii cea care decide.

Constatarea mă găsi nepregătită. Era posibil ca Ovide Décroly să mă arunce într-o acțiune primejdioasă, fără să mă avertizeze referitor la un amănunt atât de important?

– Unde găsesc acel șase la sută care-mi lipsește?

– Ți-l va da fiul meu, Gianni, mă asigură Ester. Ți-am spus că vrea să se întoarcă. Wally și Lola și-au împărțit acțiunile cu o societate elvețiană controlată de Ovide Décroly. Capitalul legat de aceste acțiuni a fost furnizat de fiul meu Gianni, preciză ea cu malițiozitate.

Eram tulburată de noile descoperiri.

– De ce să mă lase Gianni să administrez în numele lui? întrebai. Îl cunoșteam destul de bine ca să știu că era obișnuit să acționeze singur.

– Pentru că eu o doresc, afirmă Ester. Tu încearcă doar să dai atenție jocurilor lui de prestigiu.

Practic, nu ne atinsesem de mâncare și petrecusem cea mai mare parte a serii discutând despre viitorul echilibru al editurii.

Apăruseră fapte noi pe care nu reușeam să le așez în labirintul în care riscam să mă pierd.

Ester își duse o mână la gură ca să ascundă cu politețe un căscat.

– La vârsta mea, trebuie să mă culc devreme, spuse ridicându-se din fotoliu.

Îi urma exemplul.

– Noapte bună, Ester, am zis întinzându-i mâna. Ea m-a îmbrățișat.

– De ce nu rămâi aici în noaptea asta? a propus. Am refuzat invitația.

– Mâine-dimineață mă întâlnesc cu Décroly la Milano.

Era adevărat și probabil îl voi căuta chiar în seara aceasta. Îl voi întreba de ce nu mi-a vorbit despre intrarea în acțiune a lui Gianni Montalto.

Am avut impresia că Ester, Ippolita și chiar Dé-croly voiau să se folosească de mine ca să-l atragă pe imprevizibilul reprezentant al familiei.

Era cald și umiditatea făcea ca aerul să fie irespirabil. Mă simțeam prizoniera unei invizibile armuri. Întâlnirea cu Ester Montalto îmi sporise starea de inconfort. Am ajuns acasă sfâșiată de neliniște. Ester, chiar dacă se arătase plină de dragoste și generoasă, gata să îndeplinească planul unui fiu decedat în urmă cu cinci ani, nu reușise să mă convingă.

Poziționarea ei nu mi se părea firească. Împotriva fetelor și a nepoților, trecuse de partea „bieteii Arlette” care, dacă te uital bine, fusese doar ultima amantă a fiului preferat. De unde această convingere care o făcea să creadă că eu voi reuși? De ce aș fi reușit eu acolo unde toți dăduseră greș? Ca să-mi sporească îndoielile, aflatam și că Gianni Montalto avea, fără știrea celorlalți, șase la sută din acțiunile editurii. Deschisei ferestrele terasei, aruncându-mi sandalele și hainele împrăștiate peste tot. Jetul de apă al dușului mă răcori și îmi limpezi mintea. Am ajuns la concluzia că

printre atâtea îndoieli exista și o certitudine: eram o femeie foarte bogată cu toate privilegiile care decurgeau din noua mea poziție. Am surâs la ideea că aș fi putut să-mi permit un apartament mare cu o instalație de aer condiționat eficientă. Această perspectivă și dușul abia terminat au făcut ca până și aerul din casă să fie respirabil.

Am îmbrăcat o rochie de casă dintr-o pânză indiană subțire, am pus în funcțiune un mic ventilator silențios și am apăsat pe butonul robotului telefonic.

Era un mesaj de la Emy, din Santa Margherita, care îmi ura noapte bună. Apoi vocea maică-mii care făcea rezumatul banalităților unei zile la mare. La sfârșit, banda magnetică mi-a redat mesajul lui Ovide Décroly. Spunea: „Sunt la hotelul Principe. Întâlnirea de mâine-dimineață este confirmată. Pentru orice eventualitate, sunt disponibil la orice oră.” M-am uitat la ceas. Mai era puțin până la miezul nopții. „Intimitatea e sacră, spunea taică-meu. După ora nouă seara, încheia el, nu se mai telefonează nimănui.”

Voiam să-mi chem avocatul, dar ezitam. Apoi mi-am amintit că stăteam pe un morman de bani și că bogaților le este permis aproape tot. Așa că îl cheamă pe Décroly în toiul nopții. Îmi răspunse o voce somnoroasă.

– Poate e cam târziu și v-am trezit, m-am justificat eu cu o urmă de sadism.

– Nu e nicio problemă, Arlette. Vă ascult.

Dacă nu aş fi fost o clientă atât de importantă, nici nu ar fi acceptat convorbirea. Peste toate problemele care mă hărţuiau trecu aripa unui gând frivol. M-am întrebat dacă era singur sau era în tovărăşia unei femei.

– Ştiţi ceva, Ovide? Nici nu ştiu dacă sunteţi căsătorit.

– Vi se pare important? zise cu o voce neutră.

– Nu. Dar mi-ar plăcea s-o ştiu, răspunsei eu.

Auzii la celălalt capăt al firului un bombănit reţinut.

– Sunt divorţat, răspunse el. Am şi un fiu, adăugă, lucrează în Statele Unite.

Am continuat să călătoresc nepedepsită pe firul obrazniciei.

– La o importantă firmă de avocatură, încercai să ghicesc. De ce oare începusem interogatoriul acela de gradul trei? Am tras concluzia că prima consecinţă a puterii este aroganţa. Cu toate acestea, nu m-aş fi mirat şi nici supărat dacă, în acest moment al discuţiei, el ar fi schimbat vorba. Dar n-a făcut-o.

– E profesor de literatură veche la Harvard, răspunse în schimb cu plăcere.

– Fantastic! exclamai. Faceţi parte dintre cei care, dacă îşi întrerup brusc somnul, adorm apoi din nou? întrebai.

A urmat o pauză de câteva secunde în timpul căreia Ovide Décroly îşi schimbase cu siguranţă expresia şi atunci când răspunse până şi vocea avea un ton iritat.

– Arlette, replică el, nu m-ai chemat în toiul nopții ca să aflați povestea vieții mele. Vreți să ne vedem?

Décroly îmi plăcea tot mai mult. Era în serviciul miliardelor mele și nu făcea nimic ca s-o ascundă.

– Nu ar fi rău dacă am limpezi imediat unele aspecte, am răspuns fără să recurg la scuze prefăcute și inutile și la fraze alambicate.

Când sosi, după aproape o oră, renunțai la formalitățile obișnuite și atacai imediat subiectul. Îmi descoperisem în acele zile o agresivitate surâzătoare care îmi îngăduia să abordez cu dezinvoltură problemele cele mai dificile.

– Ce importanță are faptul că Gianni Montalto deține șase la sută din acțiuni? l-am întrebat. De ce am fost singura care nu am știut asta?

Décroly adoptă expresia senină și calmă a tatălui bun al familiei. Ședea pe un taburet rotund lângă ventilator. Dacă deplângea somnul pierdut și aerul climatizat din marele hotel nu lăsa să se vadă.

– Asta era problema? întrebă fără să se arate deloc surprins.

– Nu mi se pare o problemă minoră.

– Ați aflat-o de la Ester Montalto, nu-i așa?

Stăpânirea lui de sine influența negativ echilibrul meu.

– Aș dori un răspuns, nu o altă întrebare, replicai sec.

– Răspunsul e simplu. Dumneavoastră, Arlette, nu știți nimic pentru că această informație nici n-ar fi trebuit s-o știți în acest moment.

– Trăiască sinceritatea. M-am temut pentru o clipă să aud că nu ați avut timp să mă informați. Mai sunt și alte lucruri pe care nu trebuie să le știu?

Eram încordată, preocupată și gata de ceartă ca atunci când părerea mediocră pe care o am despre mine mă face să cred că lumea s-a unit împotriva mea. Eram din nou un fir de pai în bătaia vântului, dar acum nu se vedea fragilitatea mea. Ceea ce era un avantaj fără egal. O dată, Emiliano făcuse o analiză atentă, chiar dacă nu putea fi luată în seamă, a angoaselor mele. Trăsese concluzia că sufeream de un rău comun al persoanelor nesigure, dar ambițioase. Acum, multe lucruri se schimbaseră. Pentru prima oară, eram călare pe calul favorit și-mi manifestam dorința fermă de a concura ca să înving. De aceea voiam claritate și certitudine. Voiam să cunosc persoanele pe care puteam să contez și pe cele de care trebuia să mă apăr. Dacă trebuia să fiu în prim-plan, atunci voiam să fiu în modul cel mai corect.

– E din cauza aceluia vechi statut al societății pe care l-a introdus Edison Montalto, începu să explice Ovide, datorită căruia dreapta nu trebuie să știe ce face stânga. Surorile Montalto aveau nevoie de bani ca să astupe găurile săpate de investițiile lor greșite.

De ce o lua însă pe departe și nu ataca direct subiectul, așa cum era stilul lui?

– Asta o știam deja, remarcai eu străduindu-mă să-mi mențin calmul.

– Gianni Montalto este unul dintre asociații societății financiare, și el a fost cel care a cumpărat acțiunile. Nu trebuia însă să v-o spun.

– De ce nu, din moment ce sunteți avocatul meu?

– Pentru că sunt și avocatul lui Gianni Montalto, mă lăsă el cu gura căscată.

– Ah! Exprimarea telegrafică făcu să cadă masca de indiferență care mă protejase până atunci.

– Această aparentă ambiguitate, surâse el, este perfect legitimă, deoarece interesele voastre nu sunt în conflict.

L-am privit cu suspiciune și suspinai ușurată.

– Înțeleg, afirmai eu fără să înțeleg în realitate nimic.

– Trebuie să mai adaug că Gianni nu știe, asemenea celorlalți moștenitori, că dumneavoastră dețineți cea mai mare parte din acțiuni. Cred că Gianni i-a vorbit maică-sii de cele șase la sută ale sale ca să-i facă plăcere.

Putea să fie adevărat, dar concluzia nu era suficientă ca să înlătore toate bănuielile mele. Aveam o singură certitudine, aceea de a fi prizoniera unui labirint.

Pe lângă asta, aveam impresia că Ovide, deși își manifesta în realitate propria-i disponibilitate, îmi spunea mai puțin decât știa.

Acum puteam să înțeleg că, de exemplu, Gianni Montalto, fiul scos din afacerile familiei, voia să intre din nou în joc. Și că pentru acest lucru, cu o

intuiție sigură, achiziționase cele șase la sută din acțiuni. Dar de ce să le pună la dispoziția mea ca să-mi permită să fiu stăpâna absolută a editurii? Ca să-i facă plăcere maică-sii, care voia să ducă la capăt proiectul lui Emiliano, și care vedea în mine centrul universului editorial?

Totuși, mai era și o altă posibilitate. Nu cumva Ester i-a sugerat lui Gianni mișcarea ca să găsească în mine o eventuală viitoare soluție? Mă voia în joc, dar în condițiile puse de Gianni Montalto care rămânea, împreună cu ea, acul balanței. Dacă într-o zi nu aş accepta condițiile ei, Ester ar fi putut să-mi retragă cele unsprezece la sută din acțiuni ale ei, s-o convingă pe Ippolita să-și ceară înapoi cele paisprezece la sută care, împreună cu pachetul de acțiuni al lui Gianni reprezentau treizeci și unu la sută, față de cele douăzeci la sută, partea lui Emiliano.

– Ovide, de ce mă simt prinsă într-o capcană? Îl întrebai ridicându-mă și îndreptându-mă spre terasă.

Eram cu spatele la avocatul din Geneva, pentru că nu aveam curajul să surprind pe chipul și în privirea lui semnele primei mele înfrângeri.

– Pentru că sunteți prinsă într-o capcană, Arlette. Și, cum sunteți o persoană inteligentă, v-ați dat seama. E corect să fie așa, din moment ce afacerile, toate afacerile, ascund numeroase capcane.

Ovide își părăsi locul de lângă ventilator și veni lângă mine. Era ora două dimineața, însă zăpușeala persista. Priveam cerul opac unindu-se la orizont cu

întinderea acoperişurilor. Simţeam parfumul muşcatelor obosite de căldură şi percepeam zgomotul îndepărtat al traficului care continua chiar şi la acea oră din noapte.

– Credeam că voi călări pe un tigru, am zis. Era o provocare minunată. Acum am impresia că mă aflu în faţa unui şarpe cu clopoţei care ar putea să mă muşte dintr-un moment în altul.

Ovide Décroly făcu un gest cu mâna ca să-mi arate că exageram.

– Tigri, şerpi, mă ironiză el. Jurnalista are mereu tendinţa de a se manifesta. Dificultăţi sunt şi vor fi. Pe de altă parte, nu v-am promis niciodată o plimbare de agrement.

Încercai să reacţionez, dar golul unei absenţe, aceea a lui Emiliano, îmi spori sentimentul de singurătate şi temerile. Aproape fără să-mi dau seama, am schimbat subiectul discuţiei.

– Ştiaţi că Emiliano avea ciroză şi că de aceea s-a sinucis?

– Nu, nu ştiam, răspunse fără să dea prea multă importanţă dezvăluirii.

Începui să plâng în linişte. Mi-l aminteam pe Emiliano frumos, puternic, invincibil şi nu mă resemnam la ideea că era atât de bolnav.

Simţii atunci o mână pe umărul meu, apoi braţul lui care mă trăgea spre el.

– Nu ai avut o viaţă uşoară, Arlette, îmi spuse tuindu-mă brusc. Te voi ajuta pentru că i-am promis

lui Emiliano și pentru că sunt avocatul tău. Te voi ajuta deoarece cred în tine.

Vocea lui era calmă, îmbrățișarea, afectuoasă și protectoare. Îmi veni în minte taică-meu. Îi puneam brațele în jurul gâtului atunci când mă simțeam pierdută și trupul lui solid îmi dădea siguranța de care aveam nevoie.

Ovide îmi întinse batista lui ca să-mi șterg lacrimile.

– Ai să reușești, crede-mă, îmi spuse cu o convingere sinceră.

I-am spus că da, deși nu mă simțeam nici puternică, nici inteligentă.

– Încerc să citesc printre rânduri, îi zisei, dar e un exercițiu obositor.

– Dar care nu-ți depășește forțele, replică el făcându-se garantul succesului meu. Ai încredere în mine! mai spuse, înainte de a-și lua rămas-bun.

Peste câteva ore va începe o zi grea. Mă voi întâlni cu cei care colaborau cu Ovide și care vor pune la punct strategia mea. Va trebui să mă simt ca un general în ajunul unei bătălii, iar eu nu eram decât o biată femeie singură, care avea nevoie de ajutor. Mă dusei la culcare și adormii, frântă de oboseală. Visai că voiam să mă urc într-un tren plin de lume și nu reușeam pentru că treapta era prea sus pentru picioarele mele slabe și lipsite de ajutor. Mă străduiam din toate puterile, sub privirile batjocoritoare ale unor spectatori care se distrau. Așteptai inutil o mână care să mă sprijine.

M-am trezit când soarele era sus pe cer. Eram oboșită și indispusă. Mă gândii la Ovide și mă simții mai bine, chiar dacă visul pe care-l avusesem continua să fie sinteza vieții mele.

Așteptând sosirea acționarilor Editurii Montalto, priveam lebedele albe, care pluteau printre nuferii de pe lacul vilei Ester.

Sosisem cu mult înainte, așa cum obișnuiam, și Fabrizio, care mă primise cu afecțiunea din totdeauna, mă însoțise.

– Și lebăda neagră? întrebai, amintindu-mi de povestirile lui Emiliano.

Mă privi cu ochii lui buni, în care se zărea o vagă uimire.

– Nu mai e de o bună bucată de vreme, răspunse el.

– A murit? murmurai eu.

– Nu știu. Știu doar că a plecat.

– Când?

– Când a murit Emiliano. S-a întâmplat într-o seară de vară. Brusc, lebăda neagră s-a ridicat de pe lac în zbor. La început cu greu, apoi cu ușurință și forță. Grădinarul a văzut-o făcând de trei ori turul

parcului, înainte de a se îndepărta până ce a ajuns un punct pe fundalul munților, după care a dispărut. Omul jură că a auzit un cântec melodios umplând aerul, explică el aproape cu reticență.

– Lebedele cântă doar înainte de moarte, remarcai eu în șoaptă.

– E o legendă, zise Fabrizio. Mi s-a spus că lebedele negre cântă adesea. Oricum, este ciudat că Emiliano și lebăda au dispărut în același timp.

O pală de vânt îmi mângâie pielea ca un ușor fâl-fâit de aripi.

– Nu, nu e ciudat. După mine, s-au dus amândoi spre un cer mai curat, afirmai eu cu convingere. Îmi plăcea să cred în acea frumoasă poveste care îmi îngăduia să mă gândesc la plecarea simultană a lui Emiliano și a lebedei negre. Mi se părea că așa omul meu era mai puțin singur în călătoria sa spre eternitate sau spre neant.

Fabrizio nu a vrut să-mi strice visul. Se uită la lebede, apoi își îndreptă privirea spre lac în căutarea unei amintiri.

– E un vechi han lângă portul cel mic, începu el să povestească. Când eram copii, Emiliano și cu mine ne duceam pe mal ca să pescuim. Duceam peștele hangiuului. Se numea Mossotti. Îl frigea pe grătar, iar noi doi stăteam sub umbrar și-l mâncam bând apă gazoasă.

De ce nu mi-a povestit Emiliano episodul căruia Fabrizio îi atribuia atâta importanță și care îi unea pe cei doi frați vitregi?

– Plecând, Emiliano a luat cu el o parte din viața mea. Aveam obiceiul să mergem prin cârciumile de țară, să ne îmbătăm cu vorbe și să bem vin roșu. Discutam despre orice: cărți, femei, despre muncă. Chiar și în anii de maturitate, deși o făceam mai rar, ne-am păstrat obiceiul. O dată mi-a spus: „Am cunoscut o fată, Arlette. Mi-a furat inima.” În acea sintagmă învechită, demodată, care l-a făcut să se înroșească, se găsea tot adevărul despre o întâlnire fundamentală. Am știut atunci că Emiliano întâlnise femeia vieții lui. Te-am îndrăgit fără să te cunosc.

Ascultam povestirea lui Fabrizio privind lebedele albe care pluteau solemne printre nuferi și ochii mi se umplură de lacrimi. Servitorul filipinez a venit să ne invite în casă. L-am urmat în vilă.

Când am intrat, Fabrizio mi-a aruncat o privire lungă și afectuoasă. Intrați în biroul care fusese al lui Edison Montalto. Era așa cum mi-l descrisese Emiliano: geamurile încastate, biroul mare, cu intarsii din bronz aurit, biblioteca din nuc care acoperea pereții, bustul din marmură al filozofului Seneca.

Zăpușeala care urca dinspre lac apăsa pe ferestrele închise, însă geamurile nu lăsau să intre căldura din miezul verii.

În aer plutea un vag parfum de tămâie. Moștenitorii familiei Montalto mă așteptau, împreună cu avocații lor. Ester stătea la biroul care fusese odinioară al soțului ei. Ippolita Crivelli avea un aer obosit și părea mai bătrână decât fosta ei soacră. Franco

Vassalli se uita la mine cu aceeași privire de nepătruns. Gianni Montalto mă studie amuzat, cu obișnuitul lui aer ironic. Lola și Wally erau atât de țepene, încât păreau că se vor rupe curând. Am simțit tensiunea care plutea în aer. Toată lumea era îmbrăcată elegant. La fel ca mine. Eram bronzată, pieptănată cu grijă, purtam o rochie de la o casă de modă cunoscută.

Ovide mă întâmpină și-mi arată un fotoliu. M-am așezat fără grabă, străduindu-mă să-mi ascund emoția și teama. Mă uitai o clipă la chipurile celor prezenți.

Gianni și Franco erau copiii aceluiași bărbat, dar între ei nu exista nicio asemănare, cu excepția micului semn de pe frunte. Erau unchii fiicei mele. La fel și Wally. Lola, în schimb, nu avea nicio legătură cu familia Montalto. Nu o știa, și ea mă scruta cu un aer plin de resentimente, ca și cum ar fi considerat că a crescut un șarpe la sân. Ca să fiu dreaptă, citeam aceeași expresie pe chipurile tuturor celor prezenți, cu excepția Ippolitei și a lui Ester. Aceasta din urmă nu mai avea însă atitudinea înțelegătoare de la ultima noastră întâlnire și părea mai degrabă o pisică ce-și apără puii. În schimb, Ippolita îmi surâdea cu un fel de complicitate dezarmantă. Înțelesei imediat că am în ea o aliată. Ceilalți păreau să fi făcut zid împotriva uzurpatoarei regatului lor, chiar dacă acesta era sfâșiat de războaie interne și decizii nechibzuite.

Datorită lui Ovide Décroly și colaboratorilor săi, cunoșteam în amănunt situația trustului editorial.

Știam ce ramuri uscate trebuiau tăiate și îndepărtate pentru a obține profit, dar și mărimea capitalurilor sănătoase care să însănătoșească planta bolnavă.

Mai mult, cunoșteam povestea tuturor celor prezenți, până în cele mai intime detalii. Era asul meu din mânecă. Ei nu mă voiau, iar eu trebuia să mă impun folosind orice mijloc. Ovide mă avertizase.

– Vor fi acolo cu ghearele scoase, gata să te sfâșie. Chiar și Ester își va juca rolul, nu-ți face iluzii. Pentru tine are un sentiment de tandrețe și îți iubește fata, care e sânge din sângele ei. Dar nu va acționa nicio dată împotriva intereselor familiei ca să te susțină. Cred chiar că Ester nu este străină de faptul că Gianni a reușit să intre din nou în joc.

Cel care a deschis reuniunea a fost Ovide. Îmi aminteam că Emiliano, înainte de a se sinucide, își transferase acțiunile la o societate elvețiană, că Ester și Ippolita se asociaseră la această operațiune, că societatea era proprietatea mea, că dețineam cele mai multe acțiuni, că eram în căutarea unui aliat în măsură să-mi încredințeze acel șase la sută care să-mi permită să devin acționarul majoritar.

– Aliatul, potrivit unei promisiuni verbale a doamnei Montalto, ar fi Gianni, fiul ei. Nu-i așa? zise Ovide privind cu atenție, atât la mamă, cât și la fiu.

– Eu sunt de acord, zise Gianni, în vreme ce Lola și Wally aproape nu mai respirau. Vreau să știu doar ce anume voi primi în schimb.

– Un portofoliu de administrator delegat, am declarat eu. Îi ofeream aceeași funcție pe care o avusese când fusese exclus.

– De acord, răspunse el. Însă vreau puteri depline. A urmat un moment lung de tăcere. Mă așteptam ca Ester să spună ceva, dar ea nu scoase niciun sunet. Ovide a luat din nou cuvântul.

– Acest lucru înseamnă că clienta mea va fi un președinte cu rol strict decorativ.

– Dar este totuși o răsplată, sublinie Gianni.

– Așa cum se întâmplă și cu regina Angliei. Premi-erul conduce de fapt, comentai eu, reținându-mi cu greu o ripostă la acel neașteptat pumn în stomac. Înțelegeam acum că funcția cea mai răsunătoare, deși numai reprezentativă, era ceea ce familia era dispusă să-mi cedeze. Ester era de acord cu această decizie și, dacă m-aș fi opus, ea și-ar fi retras acțiunile în favoarea lui Gianni. O aveam de partea mea numai pe Ippolita, însă ajutorul ei nu era suficient ca să-i înving pe ceilalți.

În momentul acela, Ippolita, deși obosită și plictisită, și-a făcut auzită vocea:

– I-am promis lui Emiliano că-i voi respecta voința, fiind de acord cu ea. Faptul că el nu mai e nu îmi permite să nu-mi țin promisiunea făcută. Dacă Emiliano a vrut-o pe Arlette, a avut cu siguranță motive îndreptățite. Așa că eu voi vota pentru ea. Cât despre tine, Franco, mă aștept să faci același lucru. Și fă-o repede ca să încheiem reuniunea.

M-am întrebat dacă Franco Vassalli știa că Ippolita era mama lui. Fără îndoială, cei doi păreau că se cunosc bine. În privirile lor era o complicitate care se naște numai dintr-o frecventare asiduă. Și în acel moment avea aerul că vrea să-i ceară Ippolitei o explicație pentru fidelitatea față de un bărbat care fusese soțul ei doar câteva luni în urmă cu mulți ani. Nu știa, evident, că Ippolita căuta încă iertarea pentru trecutul ei.

– Acum, întreb și eu, ce voi obține în schimbul votului meu în favoarea lui Arlette? zise Vassalli.

– Rețeaua Montalto este a ta. Ca și ziarele din provincie, răspunsei eu imediat. Era exact ceea ce convenisem cu Ovide. Nu era vorba de ramuri uscate, ci numai de sectoare care mergeau pe pierdere din cauza unei gestionări ineficiente.

Franco Vassalli aprobă.

– Mi se pare o propunere bună.

– Dar nu suficientă pentru victoria domnișoarei Arisi, dacă maică-mea nu-i oferă sprijinul. Nu-i așa, mămico? declară Wally, privind-o rugătoare pe Ester.

Ester nu se pronunță. Îi înțelegeam conflictul între sentimente și rațiune. Fusese soția unui mare întreprinzător și știa să aprecieze calitățile oamenilor. Acum nu mai era vorba despre afecțiunea pentru copii. Era vorba despre salvarea editurii. Ea știa, credea în capacitatea lui Gianni de a revitaliza colosul editorial. Simții mâna puternică a lui Ovide care-mi strângea umărul. Din nou, s-a făcut liniște. Fiecare aștepta ca

Ester să-și spună sentința. Ea continua să tacă. La apogeul acestei tensiuni, Lola a rupt tăcerea.

– Asta este editura tatei. Este o moștenire de familie.

Puține cuvinte, precise, concise, pronunțate cu afectarea măsurată a unei actrițe. Nu m-aș fi mirat dacă cei de față ar fi aplaudat-o. Și probabil că erau gata s-o facă. Numai că eu nu le-am lăsat timp.

– Înseamnă că cine nu face parte din familie trebuie exclus? și o fixai pe Ester, pronunțând răspicat cuvintele. Dumneavoastră nu veți face așa ceva, nu-i așa, doamnă Montalto?

Am văzut-o pălind, mâinile ei osoase strângând brațele fotoliului și am simțit ațintită asupra mea privirea ei plină de reproș, grea ca o piatră de moară. M-am uitat la ea cu aerul de a-mi cere iertare. Cu toate acestea, era clar că voi merge până la capăt ca să câștig partida.

– Ce vrea să spună? Întrebă Lola.

Ester mi-o luă înainte, împiedicându-mă să răspund.

– Arlette încearcă să-mi forțeze mâna. Tăcu o clipă, în timp ce se uita la Lola cu o tandrețe infinită. Știam că în fata aceea, ultima născută, căuta amintirea îndepărtată a unei mari iubiri. M-am simțit ca un vierme. Dar nu aveam, totuși, să dau înapoi. Voi opune refuzului lor tot cinismul de care nu fuseseam în stare până atunci. Dar trebuie să recunosc că Arlette are dreptate. Și eu, ca și Ippolita, am făcut o promisiune. Am făcut-o într-un moment în care

eram foarte furioasă pe tine, Lola, și pe tine, Wally, pentru toate supărările pe care le-ai pricinuit. Mânia mi-a trecut. Promisiunea rămâne. Arlette va continua să aibă încrederea mea. Și Dumnezeu s-o ajute.

Gata. Lola, Wally și Gianni Montalto erau în minoritate. Eu, Arlette Arisi, eram, de fapt, proprietara editurii.

Plecaseră toți. În biroul lui Edison rămăsesem numi eu și cu Ovide.

Mă dusei la o fereastră și privii apusul pe lac. Ar fi trebuit să fiu fericită, dar mă simțeam, dimpotrivă, distrusă.

– Plecăm și noi? întrebă Ovide.

M-am întors să-l privesc. Stătea drept în mijlocul încăperii, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, pe chipul lui reflectându-se tensiunea acelor ore de bătălie istovitoare.

– Bineînțeles, am răspuns. Vin și eu într-o clipă.

– Te aștept în grădină. Ieși și mă lăasă singură.

Privii împrejur. Pe măsuțe erau scrumiere pline de chiștoace și pahare goale. Câteva fotolii mai păstrau pe perne forma celui care le ocupase. Culesei un ac de păr căzut pe covor. Era din бага cu mici briliante încastrate. Al lui Ester. Apoi, m-am dus să mă așez pe fotoliul din spatele biroului, acolo unde stătuse ea cu puțin timp în urmă. Mi-am sprijinit coatele de tăblie, mi-am luat fața în mâini, am închis ochii și am încercat să mă relaxez.

Eram nemulțumită, foarte nemulțumită de mine. Obținusem majoritatea pentru că amenințasem cu o lovitură infamă, meschină, josnică. Realizai consternată că fusesem pe punctul să dezvălui secretele familiei numai pentru ca eu să obțin partea cea mai bună. Atinsesem cu mâna forța corupătoare a puterii și abia acum îmi dădusem seama că Ester mă împiedicase să vorbesc nu pentru a se salva pe sine, ci ca să mă salveze pe mine, ca să mă scutească de josnicia unui denunț. Acționasem împotriva copiilor ei, împotriva bunului-simț care îi sugera o soluție diferită, pentru ca eu să nu mă murdăresc.

Victoria mea avea un gust amar. Ar fi fost bine să-i telefonez maică-mii și să-i spun: „Am reușit. Am răzbunat înfrângerile tale și ale mele.“ Da, ar fi fost foarte bine să-i pot spune toate astea. Dar nu puteam pentru că în realitate eu eram cea care pierduse.

În această reuniune de familie, eu eram învinsă. Eram singură, disperat de singură în vârful piramidei puterii. Dacă Emiliano ar mai fi trăit și ar fi fost acolo, nu aș fi avut curajul să-l privesc în ochi, atât de mult mă rușinam de modul în care acționasem.

Vocea conștiinței îmi spunea că Emiliano se înșelase în privința mea. Toți greșiseră. Doar Navelli, directorul revistei *Orizzonti*, mă evaluase corect și mă tratase așa cum meritam.

Mă ridicai de la birou, traversai încăperea și ieșii din casă. Se lăsase seara și dinspre lac se simțea briza.

Privii spre munți, încercând să ghicesc unde zburase pentru totdeauna lebăda neagră.

– Te duc acasă, spuse o voce. Ovide era lângă mine și-mi înconjurase umerii cu brațul.

– Unde sunt ceilalți? am întrebat.

– Au plecat toți.

– Ester? Fabrizio?

– Și ei.

Ne-am urcat în mașină.

O bună bucată de drum, am mers în tăcere.

– Știi ceva, Ovide? am zis eu. Eu mă retrag. Ai grijă tu de toate. Fă-o imediat, mâine-dimineață.

Ovide consimți.

– Știam că vei renunța.

Mă gândii la Emy. Într-o zi, când îi voi povesti istoria noastră, a mea și a lui Emiliano, va fi mândră de mine. Mi se făcu dor de mânuțele ei în jurul gâtului.

– M-am gândit bine. Cred că Gianni Montalto este omul de care are nevoie editura. Nu va înceta nicio dată să-și urmărească interesele, dar asta nu are niciun fel de importanță.

Discuția era definitiv încheiată. Eu eram, oricum, o femeie bogată. Și, cu Gianni la conducerea editurii, vom continua să câștigăm cu toții.

Când am ajuns la Milano se făcuse deja întuneric. Ovide opri mașina în fața intrării casei mele, coborî și se grăbi să-mi deschidă portiera.

– Și tu ce vei face? mă întrebă el.

– Ceea ce am făcut mereu. Voi fi jurnalistă. De data asta sunt sigură că Navelli va fi grijuliu cu mine. Poate va tremura de fiecare dată când mă va întâlni. O să am din nou postul meu de trimis special. Sunt gata să pun pariu. Și tu?

– Voi continua să mă îngrijesc de interesele tale. Așa cum am făcut mereu.

– Mă refeream la ce vei face acum, în momentul ăsta.

– Presupun că mă voi întoarce la Geneva, răspunse cu un aer evaziv.

– Nu vrei să urci la mine? E un apartament modest, într-un bloc de la periferie, nu am aer condiționat, dar am un ventilator foarte bun, am zis eu. Și apoi, mă simt puțin singură.

Când am intrat în casă, am deschis toate ferestrele și am pus ventilatorul în funcțiune. M-am trezit în brațele lui, cu fața îngropată în umărul lui. Plângeam ca o fetiță.

– Lebăda Neagră, am spus eu printre lacrimi, a zburat de multă vreme. Iar eu aș vrea să încep să trăiesc iar.

Lebăda Neagră este o impresionantă saga a trei generații de editori, familia Montalto. Dar intrigile, pasiunile și trădare amenință să distrugă familia. Emiliano, fiul fondatorului, poreclit „Lebăda Neagră” și Arlette, tânăra și frumoasa jurnalistă îndrăgostită de el, luptă să recâștige demnitatea și prestigiul numelui Montalto.

„Emiliano stătea lângă mine pe divan, îmi cuprindea umerii cu un braț și-mi murmură cuvinte de dragoste. Uneori mă fixa îngândurat, parcă încercând să deslușească un mister pe care îl ascundeam în mine, după cum spunea el.

Mă dorea din ce în ce mai mult, pe măsură ce se străduia din răspuțeri să descopere cheia cu ajutorul căreia să pătrundă în taina care, probabil, nici nu exista. Îmi vorbea ore întregi fără să obosească și cuvintele lui îmi mergeau direct la suflet, aprinzându-mi simțurile. Chiar dacă nu-i dădusem niciodată motiv, uneori era foarte gelos, dezvăluindu-și fragilitatea și puțină încredere în el însuși. Poate că aceste fantasme nu fuseseră străine de sfârșitul lui tragic.”

SVEVA CASATI MODIGNANI, *Lebăda Neagră*

Europa^{fm}
Un radio de milioane de români

ISBN 978-606-8134-07-9

www.nemira.ro